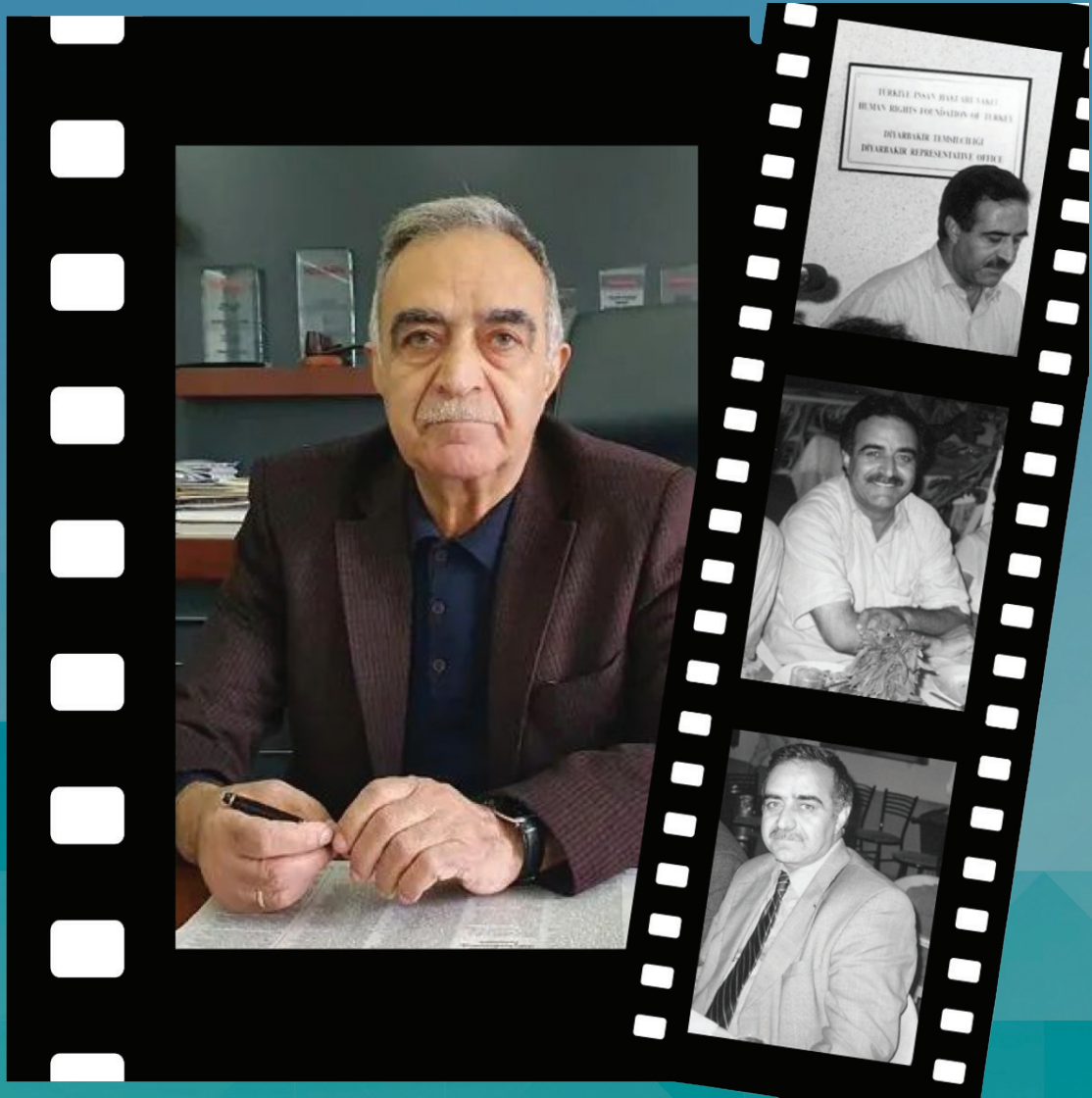

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI ÇALIŞMA RAPORU

Ocak 2025 - Aralık 2025

13. Dönem, 37. Olağan
Kurucular Kurulu

Haziran 2026, Ankara

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI ÇALIŞMA RAPORU

Ocak 2025 - Aralık 2025

13. Dönem 37. Olağan Kurucular Kurulu
Haziran 2026, Ankara

İÇİNDEKİLER

■ TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI HAKKINDA	III
TİHV Kurucuları	III
Aramızdan Ayrılan Kurucularımız	V
TİHV Çalışma Ekibi.....	VI
■ SON ÇALIŞMA DÖNEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1
■ ÇALIŞMALAR.....	31
1. İşkence Görenlerin Rehabilitasyon Dahil Onarım ve Etkili Çözüm Hakkına Erişimlerinin Artması ve İşkencenin Önlenmesine Yönelik Çalışmalar.....	31
1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları	31
1.1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmalarına Genel Bir Bakış.....	31
1.1.2. Temsilciliklerin Olmadığı Yerlerde Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları	35
1.1.3. Özel İhtiyaç Sahibi Gruplara Erişim	35
1.1.4. Sosyal Destek Çalışmaları	36
1.1.5. Tedavi ve Rehabilitasyonun Değerlendirilmesine Yönelik Çalışmalar	37
1.1.6. Bilimsel çalışmalar	37
1.2. İşkencede Hesap Verilebilirliğin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar	37
1.2.1. Hukuki Destek Çalışmaları	37
1.2.2. (Alternatif) Tıbbi Değerlendirme Raporlama Çalışmaları	38
1.2.3. İstanbul Protokolü'ne Yönelik Çalışmalar	38
1.3. İşkencenin ve Diğer İnsan Hakları İhlallerinin Önlenmesine Yönelik Çalışmalar	38
1.3.1. Dokümantasyon Çalışmaları	38
1.3.2. Basın Açıklamaları.....	39
1.3.3. Farkındalık ve Savunuculuk Çalışmaları.....	41
1.3.4. İletişim Çalışmaları	41
2. İnsan Haklarının “Kurucu Rolü”nü Yeniden Öne Çıkaran Bir Yaklaşımla Kapatılmış Olan Sivil ve Kamusal Alanın Genişletilmesine Yönelik Çalışmalar	43
2.1. İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi: (1 Ocak 2025 – 30 Haziran 2028).....	43
3. Diğer Çalışmalar.....	54
3.1. Türkiye Psikiyatri Derneği Ödülü.....	54
3.2. Bilgi İşlem Çalışma Raporu.....	54
3.3. İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Baskı Ortamının Aşılmasına Yönelik Dayanışma Çabaları	56
4. TİHV Temsilcilik ve Merkezlerinin Çalışmaları.....	61
5. Gelecek Çalışma Dönemine Dair	74
■ MALÎ RAPOR	77

TİHV KURUCULARI

› Vakfedenler (1990)

İHD Genel Merkezi

Akın Birdal

Alpaslan Berktaş

(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)

Aziz Gürsoy

Bekir Doğanay

Fevzi Bahattin Argun

Gencay Gürsoy

Haşim Aydınçak

Lalezar Mürşitpınar

Mehmet Selim Ölçer

Murat Yetkin

Nart Bozkurt

Nevzat Helvacı

Okan Akhan

Ömer Faruk Yenigün

Şükran İrençin

Veli Lök

Yavuz Önen

Zeki Tavşancıl

Ata Soyer

(19 Mart 2013 tarihinde kaybettik)

İbrahim Emil Galip Sandalcı

(10 Mart 1993 tarihinde kaybettik)

Ergin Atasü

(09 Mart 1998 tarihinde kaybettik)

Haldun Özen

(05 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)

Halit Çelenk

(05 Mayıs 2011 tarihinde kaybettik)

İhsan Atar

(29 Ekim 2010 tarihinde kaybettik)

Leman Fırtına

(02 Nisan 2015 tarihinde kaybettik)

Mahmut Tali Öngören

(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)

Mustafa Ekmekçi

(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)

Nusret Fişek

(03 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)

Veli Devecioğlu

(09 Haziran 2015 tarihinde kaybettik)

Muzaffer İlhan Erdost

(25 Şubat 2020 tarihinde kaybettik)

Mehmet Doğan Taşdelen

(11 Temmuz 2020 tarihinde kaybettik)

Hüsnü Öndül

(17 Aralık 2024 tarihinde kaybettik)

Mehmet Vural

(27 Şubat 2026 tarihinde kaybettik)

TİHV HAKINDA

› Kurucular Kurulu Tarafından Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel	(12 Şubat 1991)	Necmi Erdoğan	(04 Nisan 2004)
Sabri Dokuzoğuz	(17 Mart 1996)	28 Mayıs 2024 tarihinde istifa etmiştir)	
Ümit Erkol	(29 Mart 1998)	Emirali Türkmen	(04 Nisan 2004)
Türkcan Baykal	(29 Mart 1998)	Levent Kutlu	(04 Nisan 2004)
Şebnem Korur Fincancı	(29 Mart 1998)	Coşkun Üsterci	(26 Mart 2005)
Necdet İpekyüz	(29 Mart 1998)	Mehmet Antmen	(26 Mart 2005)
Mustafa Çinkılıç	(29 Mart 1998)	Nejat Taştan	(26 Mart 2005)
Yusuf Alataş	(29 Mart 1998)	Selahattin Demirtaş	(26 Mart 2005)
Günseli Kaya	(17 Ekim 1999)	Ülkü Özen	(26 Mart 2005)
Tanıl Bora	(17 Ekim 1999)	Bariş Yavuz	(15 Mart 2014)
Sezai Berber	(17 Ekim 1999)	Öztürk Tükdoğan	(15 Mart 2014)
M. Sezgin Tanrikulu	(17 Ekim 1999)	Ümit Biçer	(15 Mart 2014)
Cem Kaptanoğlu	(17 Ekim 1999)	Özge Yenier Duman	(15 Mart 2014)
Sedat Aslantaş	(17 Ekim 1999)	Zeki Gül	(15 Mart 2014)
Yücel Sayman	(26 Mart 2000)	Eren Keskin	(28 Mart 2015)
(15 Aralık 2021 tarihinde kaybettik)		Feray Salman	(28 Mart 2015)
Lütfi Demirkapı	(26 Mart 2000)	Mehmet Emin Yüksel	(28 Mart 2015)
Nadire Mater	(26 Mart 2000)	Müge Yetener	(28 Mart 2015)
Mithat Sancar	(26 Mart 2000)	Nilgün Toker	(28 Mart 2015)
Gül Erdost	(26 Mart 2000)	Alaz Erdost	(05 Eylül 2020)
Osman Baydemir	(25 Mart 2001)	Feride Aksu Tanık	(05 Eylül 2020)
Metin Bakkalcı	(25 Mart 2001)	Gülseren Yoleri	(05 Eylül 2020)
Berna Arda	(25 Mart 2001)	Kerem Altıparmak	(05 Eylül 2020)
Tahir Elçi	(25 Mart 2001)	Murat Aba	(05 Eylül 2020)
(28 Kasım 2015 tarihinde kaybettik)		Ümit Efe	(05 Eylül 2020)
Nihat Bulut	(25 Mart 2001)	Canan Korkmaz	(17 Haziran 2023)
İoanna Kuçuradi	(30 Mart 2002)	Hüseyin Küçükbalaban	(17 Haziran 2023)
Sabih Ataç	(30 Mart 2002)	Saadet Erdem Kalyoncugil	(17 Haziran 2023)
Önder Özkalıpcı	(30 Mart 2002)	Serdar Tekin	(17 Haziran 2023)
Muhsin Bilal	(30 Mart 2002)	Sevim Çiçek	(17 Haziran 2023)
Metin Aksoy	(30 Mart 2002)	Hacer Sayman	(14 Haziran 2025)
Hürriyet Şener	(04 Nisan 2004)	Berk Öndül	(14 Haziran 2025)
Turgut Tarhanlı	(04 Nisan 2004)		

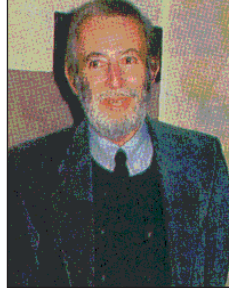
› İHD Merkez Yürütme Kurulu

Cihan Aydın	Handan Coşkun	Sibel Çapraz
Ercan Yılmaz	İlyas Kara	Vetha Aydın Yüksel
Eren Keskin	Osman İşçi	
Hakkı Demir	Oya Ersoy	

ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZ

Dr. Nusret FİŞEK
1914 – 1990

Emil Galip SANDALCI
1922-1993

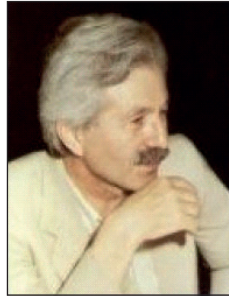
Mustafa EKMEKÇİ
1924 – 1997

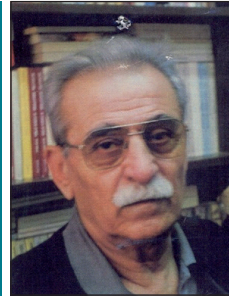
Ergin ATASÜ
1940 – 1998

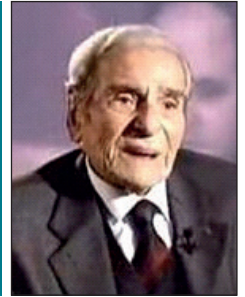
Mahmut Tali ÖNGÖREN
1931 – 1999

Haldun ÖZEN
1933 – 2002

İhsan ATAR
1929 – 2010

Halit ÇELENK
1924 – 2011

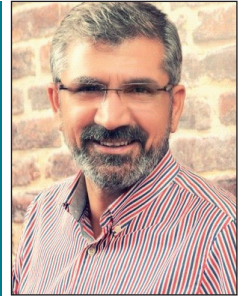
Ata SOYER
1955 -2013

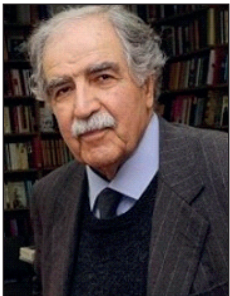
Leman FIRTINA
1926 - 2015

Veli DEVECİOĞLU
1928 - 2015

Tahir ELÇİ
1966 - 2015

Muzaffer İlhan ERDOST
1932 - 2020

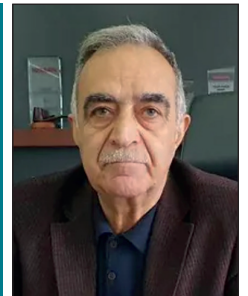
Mehmet Doğan TAŞDELEN
1949 - 2020

Yücel SAYMAN
1939 – 2021

Hüsnü ÖNDÜL
1953 - 2024

Mehmet VURAL
1954 - 2026

TİHV ÇALIŞMA EKİBİ

› Haziran 2024 - Haziran 2027 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Metin BAKKALCI (Başkan), Coşkun ÜSTERCİ (Genel Sekreter), Saadet ERDEM KALYONCUGİL (Sayman), Murat ABA, Nilgün TOKER, Rasime Şebnem KORUR, Ümit BİÇER, *Canan KORKMAZ (20 Şubat 2025 tarihine kadar), Rehşan BATARAY SAMAN (İHD, 20 Şubat ile 16 Kasım 2025 tarihleri arası), Halil İbrahim VARGÜN (İHD, 16 Kasım 2025 tarihine kadar)*

› Haziran 2024 - Haziran 2027 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Feride AKSU TANIK, Mehmet Emin YÜKSEL, Ümit EFE, Zeki GÜL, *Rehşan BATARAY SAMAN (İHD, 16 Kasım 2025 tarihine kadar)*

› Haziran 2024 - Haziran 2027 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Barış YAVUZ, Mustafa ÇİNKILIÇ, Sevim ÇİÇEK

› Haziran 2024 - Haziran 2027 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Nihat BULUT, Serdar TEKİN

› Genel Merkez

Didem AYDEMİR, Cem GURBETOĞLU, Günizi SATAR, *Handan TAZE (Ağustos ve Kasım aylarında)*

› İstanbul Temsilciliği

Ayşegül ÖZADAK PİRİNÇÇİ, Cihan KAPLAN, Şükriye BİDER, Aslı YÜKÇÜ YILAL, Muhammed Ümit DOĞRU (1 Ağustos 2025 tarihinden itibaren), *Ümit EFE (1 Mart 2025 tarihine kadar), Elçin DAYANIR (14 Şubat 2025 tarihine kadar), Bilal YILDIZ (7 Eylül 2025 tarihine kadar), Seher ANDAÇ (1 Mart ile 31 Aralık tarihleri arasında)*

› İzmir Temsilciliği

Çiğdem ÇOLAK KALAYCI, Makbule Cansu KIR, Zekiye AYATA

› Diyarbakır Temsilciliği

Azize EKER, Elif TURAN, Eray ERDEM, Meltem ÇELİK, Zelay SADAĞ, *İshak DAKAK (9 Mayıs 2025 ile 31 Aralık tarihleri arasında)*

› Van Temsilciliği

Ayfer BOSTAN, Ayfer ŞAHİN BİLİCİ, Emrah KERTİŞ, Fahriye CENGİZ, *Hüseyin YAVIÇ (1 Mart 2025 tarihine kadar)*

› İnsan Hakları Aktörlerinin Salgın Sonrası Dönemde Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi Projesi

Gulan ÇAĞIN KALELİ, Cihan Deniz ZARAKOLU, Hatice BUDAKLI MUTLU, Yeşim ATLI, Tülin KORKMAZ, Deniz ULUSOY (17 Şubat 2025 tarihinden itibaren), Sercan ÇALCI (17 Şubat 2025 tarihinden itibaren), İsmail BOYRAZ (1 Mart 2025 tarihinden itibaren) Canan KORKMAZ (1 Mart 2025 tarihinden itibaren), Hüseyin YAVIÇ (1 Mart 2025 tarihinden itibaren), Ümit EFE (1 Mart 2025 tarihinden itibaren), Nehir BİLECE (5 Mart 2025 tarihinden itibaren), Yusuf ERDOĞAN (5 Mart 2025 tarihinden itibaren), Ece BİŞİRİR (12 Nisan 2025 tarihinden itibaren), İlham YILMAZ (12 Nisan 2025 tarihinden itibaren), Sevim ÇİÇEK (1 Kasım 2025 tarihinden itibaren), Şevket UYANIK (1 Kasım 2025 tarihinden itibaren), Oğulcan YEDİVEREN (1 Aralık 2025 tarihinden itibaren), *Seher ANDAÇ (1 Ocak ile 28 Şubat tarihleri arasında), Özgür DOĞAN (15 Mayıs ile 15 Temmuz 2025 tarihleri arası), Mümtaz Murat KÖK (1 Mart ile 18 Kasım 2025 tarihleri arası), Tuğçe İNCE (1 Şubat ile 19 Eylül 2025 tarihleri arası)*

SON ÇALIŞMA DÖNEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (OCAK 2025 - NİSAN 2026)

1. İnsan Hakları Ortamına Yönelik Genel Değerlendirme:

1.1. Küresel insan hakları ortamına yönelik kısa değerlendirme:

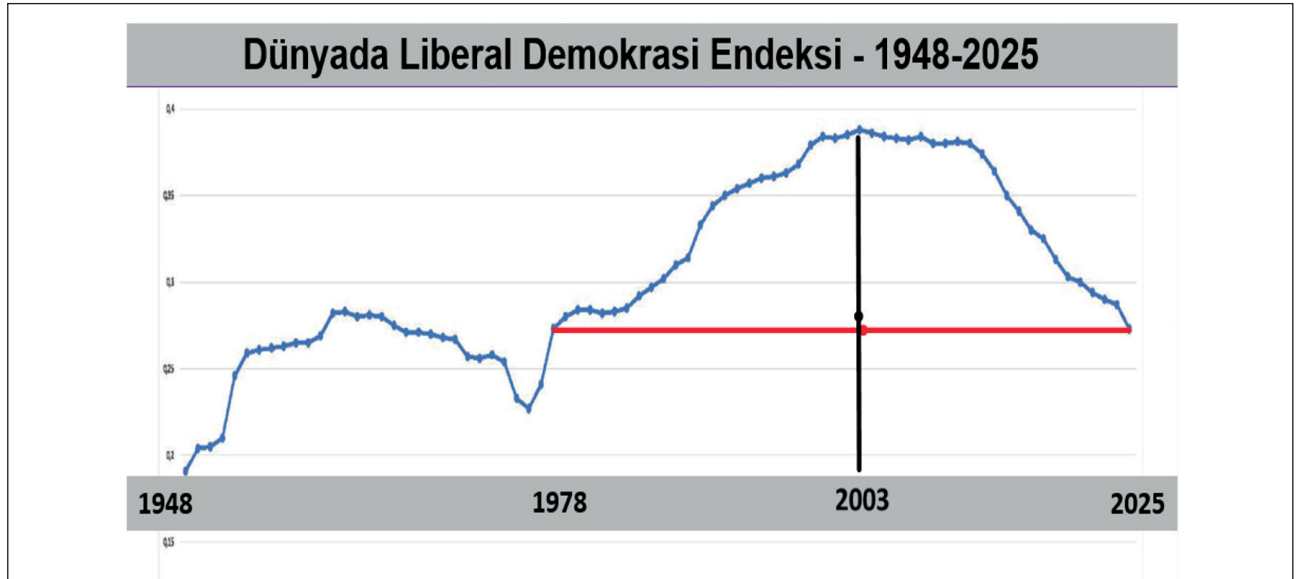
Sadece 2026 yılının ilk aylarında dünyanın farklı bölgelerinde yoğunlaşmakla birlikte küresel ölçekte yaygınlaşmış ve çeşitli düzeylerde birbirine bağlı savaş ve çatışmalar derin ve çok katmanlı bir **insan hakları krizinin** ulaştığı vahim boyutu açıkça ortaya koyuyor.

Birçok devlet giderek artan bir şekilde kendilerini uluslararası insan hakları hukuku ve insancıl hukuk ile bağlı görmemektedir. **İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki başlangıcından bu yana insan hakları rejimini ayakta tutan siyasi iradenin** hızla erozyona uğradığı, her yerde (kimi resmi açıklamalar dışında), **özellikle de uygulamada açıkça görülmektedir**. Esas olarak

buna bağlı olarak, insan haklarının etkili bir şekilde korunmasına yönelik mekanizmalar yıpranmış ve birçok yönden işlevsiz hâle gelmiştir.

Öyle ki, Gothenburg Üniversitesi V-Dem Enstitüsü tarafından en son 17 Mart 2026 tarihinde yayınlanan **2026 Demokrasi Raporundaki**¹ “*liberal demokrasi endeksi*”ne dayalı olarak hazırlanan alttaki grafikte görüldüğü gibi, nüfus ağırlıklı ortalamalara göre, **demokrasideki gerileme dünyayı 1978'deki demokrasi düzeyine geri götürmüş** durumdadır. Özellikle **son 50 yıllık dönemin en büyük gerilemesine karşılık gelen bir önceki yıla göre 2025 yılındaki %4,87'lik bir gerileme**² son derece dikkat çekicidir.

Mevcut ekonomik ve sosyal düzenin sistematik olarak ürettiği ve geline aşamada eşi benzeri görülmemiş eşitsizlikler, küresel bir adalet ölçütü ve bilhassa sosyal adalet ölçütü olarak insan haklarında derin bir tahribata

1 https://www.v-dem.net/documents/75/V-Dem_Institute_Democracy_Report_2026_lowres.pdf

2 Demokrasinin durumunu gösteren V-Dem endeksi, 0 ile 1 arasındaki değerlerle ölçülmektedir. Nüfus ağırlıklı ortalamalara göre, dünya genelindeki demokrasi endeksi değeri 2024 yılındaki 0,287 seviyesinden 2025 yılında 0,273 seviyesine gerilemiştir.

yol açmaktadır. Öte yandan ekosistemi tahrip etmenin ötesinde doğrudan ekolojik yıkıma yol açmakta olan politikalar yaşamın varlığına eşî görülmemiş bir tehdit oluşturmaktadır.

Tüm bu gelişmeler, **dünyanın değişik bölgelerinden 22 insan hakları savunucusu tarafından hazırlanan ve 21 Eylül 2025 tarihinde İstanbul’da açıkladığımız “İstanbul Bildirisi: Küresel İnsan Hakları Krizine Karşı Mücadele Çağrısı”**³’nda da yer verdiğimiz gibi, insan hakları sistemindeki bu derin krizi aşmak için **insan haklarının kurucu rolünü yeniden canlandırmanın** ve bunun için de uluslararası düzeyde dayanışma ve iş birliğini geliştirmenin ve güçlendirmenin her zamankinden daha hayati hâle geldiğini göstermektedir.

1.2. Türkiye’de insan hakları “durumu”

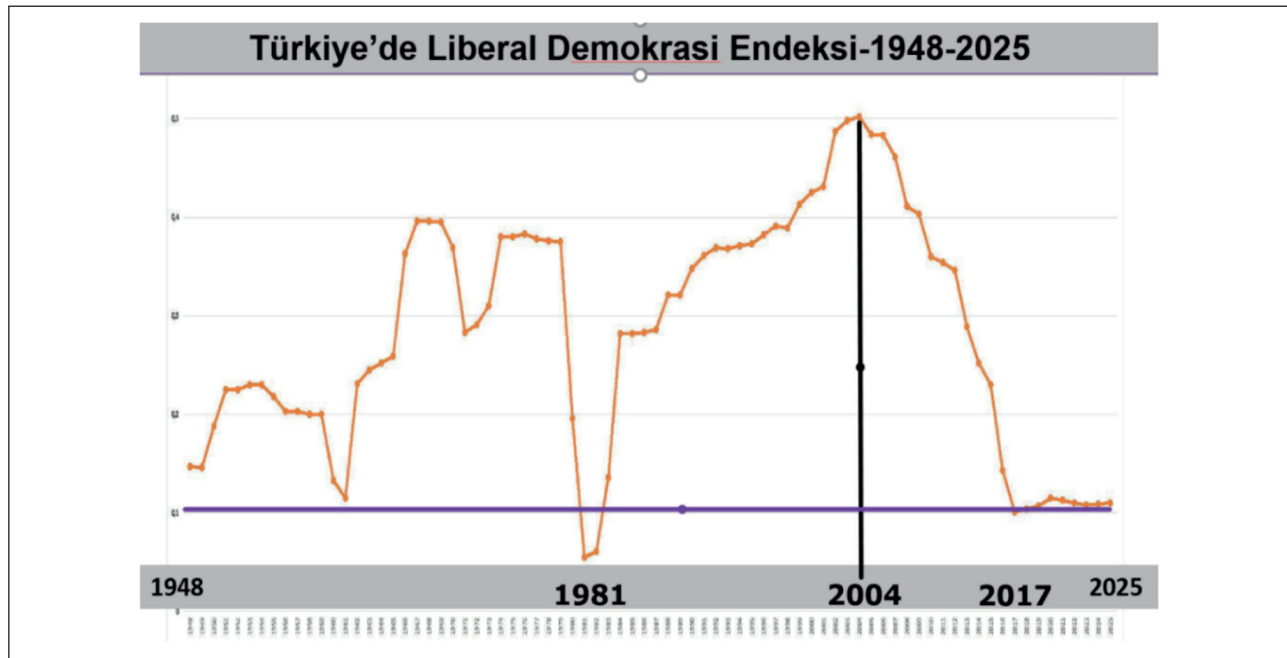
Türkiye’de insan haklarının korunması ve geliştirilmesine ilişkin genel tablo, **özellikle son 10 yıllık dönemde** belirgin ve yapısal bir gerilemeye işaret etmektedir. Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) başta olmak üzere çok sayıda ulusal ve uluslararası insan hakları örgütünün raporlarında da ortaya konulduğu üzere, temel hak ve özgürlüklerin kullanımı giderek siyasi iktidarın keyfi

müdahaleleriyle sınırlandırılan istisnai bir alana dönüşürken, insan hakları ihlalleri yaygın ve sistematik bir nitelik kazanarak adeta kurallaşmaktadır. Bu durum, “hakları sistematik olarak ihlal eden bir yönetme pratiği”nin yerleşikliğine işaret etmektedir.

Bu yapısal bozulmanın önemli kırılma noktalarından biri, özellikle Kürt meselesinin demokratik çözümüne yönelik adımların atılamaması ve güvenlik odaklı politikaların yeniden belirleyici hâle gelmesiyle bağlantılı olarak, Temmuz 2015 itibarıyla çatışma sürecinin yeniden başlamasıdır. Bu tarihten itibaren yaşam hakkı ve işkence yasağı başta olmak üzere ağır ve ciddi ihlal iddiaları ve/veya fiillerinde belirgin bir artış yaşanmıştır.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrasında ilan edilen ve 19 Temmuz 2018’de resmen sona erdiği ifade edilmekle birlikte etkileri çeşitli yasal ve idari düzenlemeler aracılığıyla kalıcılaştırılan olağanüstü hal (OHAL) rejimi, bu gerilemeyi daha da derinleştirmiştir. OHAL’in kalıcı etkileri, hukuk devleti ilkesini daha da zayıflatmış ve insan hakları alanında kurumsal gerilemeyi hızlandırmıştır.

Türkiye’de demokrasi, hukukun üstünlüğü ve temel hak ve özgürlüklere saygı alanında gözlemlenen bu gerileme, yalnızca TİHV dahil pek çok ulusal ve uluslararası

3 <https://tihv.org.tr/basin-aciklamalari/istanbul-bildirisi-kuresel-insan-haklari-krizine-karsi-mucadele-cagrisi/>

insan hakları örgütlerinin raporlarında değil, aynı zamanda uluslararası karşılaştırmalı veri setlerine de açık biçimde görünmektedir. Örneğin, yine Gothenburg Üniversitesi V-Dem Enstitüsü tarafından yayınlanan 2026 Demokrasi Raporundaki “*liberal demokrasi endeksi*”ne dayalı olarak hazırlanan alttaki grafik de Türkiye’de **özellikle 2017’den itibaren yakın tarihinin en düşük endeks düzeylerinden birinin yaşandığını göstermektedir**. Son yıllardan daha olumsuz olan tek dönem, yalnızca 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ilk yılları (1981-1982) olmuştur.⁴

Gelinen aşamada, söz konusu gerilemenin dönemsel bir sapmanın ötesine geçerek daha yapısal bir dönüşümü yansıttığını söylemek mümkündür. Bu dönüşüm, ‘sistematiik hak ihlali yapan bir devlet pratiği’nden “**insan haklarını referans alan bir rejim fikrinin terk edilmesi**”ne doğru hızla ilerleyen bir süreçle paralel biçimde, “**yeni bir rejimin**” oluşumuna zemin hazırlamıştır.

Bu süreçte **kuralsızlık, keyfilik ve belirsizlik** giderek söz konusu “*yeni rejimin*” kendi varlığını sürdürebilmesinin temel unsurları hâline gelmektedir. Zira, evrensel değerlere dayalı normların, hatta yazılı metinlerin bağlayıcılığının ve uygulamadaki belirleyiciliğinin ortadan kalktığı bu ortam kuralsızlığın hâkim kılınmasına yol açmaktadır. Normların öngörülebilirliğini ve genelliğini yitirdiği ve kuralsızlığın hâkim kılındığı bir ortamda ise, kamu gücünün kullanımı kaçınılmaz olarak keyfi bir nitelik kazanmaktadır. Öte yandan, “*yeni rejimin*” bir yönetim tekniği olarak kullandığı belirsizlik yaratma gücü, iktidarın her bakımdan tek elde toplanmasına, tüm denetim mekanizmalarından azade kılınmasına ve toplum üzerindeki baskı ve kontrolünün sınırsız artışına olanak sağlamaktadır.

Bu çerçevede, ifade ve basın özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile örgütlenme özgürlüğü başta olmak üzere, bireylerin kamusal sorunlara etkin biçimde müdahil olabilmesini sağlayan koşullar bütünü nü ifade eden “yurttaşlık alanı”nın sistematiik ve belirgin biçimde daraldığı gözlemlenmektedir.

İnsan hakları alanındaki bu olumsuz tablo, yalnızca sivil ve siyasal haklarla sınırlı olmayıp, ekonomik ve sosyal haklar bakımından da belirginleşmektedir. Her düzeydeki eşitsizlikleri her geçen gün daha da derinleştiren mevcut ekonomi politikalar ekonomik ve sosyal haklardaki tahribatın daha da derinleşmesine, yanı sıra

yurttaşların büyük çoğunluğunun sosyal yaşamlarını sürdürebilmelerinde kısıtlamalara; dahası azımsanmayacak bir toplumsal kesimin ise **biyolojik varlıklarını sürdürebilmeleri açısından yaşamsal bir soruna** yol açmaktadır.

Öte yandan son dönemde giderek derinleşen ekolojik tahribat, insan haklarının bütünselliği ve karşılıklı bağımlılığı ilkeleri çerçevesinde özel bir gündem alanına dönüşmüştür. Zira, hem Türkiye’de hem de küresel ölçekte, milyonlarca yılda oluşmuş ve yerine konulması mümkün olmayan varlıklar olan doğal kaynaklar dahil doğanın küçük bir azınlık tarafından talan edilmesi, yalnızca kaynakların tahribi ile sınırlı kalmayıp ekosistemlerin bütünlüğünü tehdit eden sistematiik bir yıkım sürecine işaret etmektedir.

Türkiye’de insan hakları “durumu” ile ilgili çeşitli raporlarımızda ayrıntılı verilerin paylaşıldığı **kimi başlıklara** aşağıda yer vermek yararlı olabilir:

- i. İnsan hakları savunucuları, avukatlar, gazeteciler, sendikacılar ve siyasetçiler başta olmak üzere çok sayıda kişi, ifade özgürlüğü kapsamında eleştiri ve itirazda bulunmaları nedeniyle; “*halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma*”, “*Cumhurbaşkanına hakaret*”, “*Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve devletin kurum ve organlarını aşağılama*”, “*terör örgütü propagandası*” veya “*silahlı örgüt üyeliği*” gibi keyfi suçlamalarla haksız soruşturmalara maruz bırakılmaktadır. Ayrıca keyfi gözaltı, keyfi tutuklama ve keyfi ev hapsi gibi adli tedbirler **olağan ve otomatik uygulamalara** dönüşmektedir.
- ii. Son dönemde sıradanlaştırılmaya çalışılan bu tür söylemsel, idari ve yargısal düzeydeki suçlaştırmacı yaklaşımlar ve pratikler, yalnızca siyasi iktidara muhalif olarak nitelenen kesimleri değil; **siyasi iktidarın tüm söylem ve uygulamalarına açık onay vermeyen** toplumun çok çeşitli kesimlerini de hedef almaktadır.
- iii. Sendikal faaliyetler, kadınlar, LGBTİ+lar ile ilgili etkinlikler başta olmak üzere pek çok etkinlik yasaklanmakta ve protesto hakkı kapsamında barışçıl gösterileri yaygın olarak kriminalize edilerek engellenmektedir.
- iv. Hapishaneler dâhil resmi gözaltı ve kapatılma mekânlarının yanı sıra barışçıl toplantı ve gösteri-

4 Türkiye ile ilgili demokrasi endeks değerleri karşılaştırıldığında, 1981 yılındaki 0,055 ve 1982 yılındaki 0,061 seviyeleri dışında 2017 yılından itibaren sekiz yıldır 1948 yılından bugüne en düşük seviyeleri (2025 yılı değeri: 0,11) göstermektedir.

lere katılan kişilere yönelik kolluk görevlilerinin işkence ve diğer kötü muamele düzeyine ulaşan şiddet uygulamaları dahil, sokak ve açık alanlar gibi gözaltı dışındaki ortamlarda işkence diğer kötü muamele uygulamaları yaygınlaşmakta ve bu konudaki iddia ve fiillere yönelik **cezasızlık yaklaşımı daha da alenileşmektedir**.

- v. Genç LGBTİ+ Derneği ve GÖÇİZDER'in mahkeme kararı ile kapatılması, Tarlabası Toplum Merkezi'nin kaymakamlık kararıyla mühürlenmesi ve hakkında kapatma davasının açılması, İstanbul Barosu Yönetim Kurulu üyelerinin ilk derece mahkeme tarafından görevlerine son verilmesi örneklerinde olduğu gibi, sivil kurumlara yönelik özel baskılar son dönemde artmaktadır.
- vi. **LGBTİ+'lara yönelik uzun yıllardır süregelen ayırıcı politika, söylem ve uygulamalar özellikle son 10 yıldır giderek artmaktadır**. Özellikle son yıllarda siyasi iktidar temsilcileri ve kimi kamu görevlileri giderek artan bir şekilde LGBTİ+'ları "aile kurumuna ve kamu düzenine tehdit" olarak göstermekte, LGBTİ+ kimliklerinin her türde kamusal görünürlüğünü suç kapsamına alacak biçimde kimi yasa hazırlıkları girişimlerinde bulunmaktadır. Bu tür söylem ve girişimler LGBTİ+'ların kimliklerinin tanınmamasına ve sistematik homofobi ile trans-fobinin kurumsallaştırılmasına yol açmakta olan bu durum, LGBTİ+'ların kendilerini gerçekleştirme hakkını ortadan kaldıracak şekilde, **varoluşsal bir soruna dönüşmektedir**.
- vii. 31 Mart 2024 yerel seçimleri sonrasında muhalefet partilerine ve belediyelere yönelik yargısal ve idari baskılar artmıştır. Bu kapsamda, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden sonra, 30 Nisan 2026 itibarıyla; 25'i Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 10'u Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM) tarafından kazanılmış toplam 35 belediye başkanının görevden uzaklaştırılmış ve bunlardan 10'u DEM, üçü CHP belediyesi olmak üzere toplam 13 belediye başkanının yerine kayyum atanmıştır.

1.3. 1 Ekim 2024 tarihinden itibaren gündeme gelen "süreçe" ilişkin değerlendirme

Türkiye'de insan hakları ortamında bu denli derin bir tahribatın yaşandığı bir dönemde, aynı zamanda 2024 Ekim ayından bu yana özel bir "süreç" yaşanmaktadır.

Temel çerçevesinin "Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bünyesinde oluşturulan "Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" ile ilgili Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın görüş ve önerileri"⁵nde de yer verildiği gibi, söz konusu bu "süreç" birbiri ile ilişkili biçimde dört ayrı düzeyde değerlendirilebilir:

i. Silahlı çatışma bağlamında yeni bir eşik:

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ve PKK lideri Abdullah Öcalan'ın çağrıları sonrasında gerçekleştirilen kongresinde PKK'nin, **ilk kez koşullu da olsa**, varlığına, örgütsel yapılanmasına ve silahlı mücadele yöntemine son verme kararını açıklaması, ardından bir grup PKK üyesinin silahlarını imha ettikleri sembolik bir etkinlik düzenlemesi **kendi başına hayatı öneme sahiptir**. Çünkü, Kürt Meselesi ile ilgili olarak 40 yıldan uzun bir zamandır sürmekte olan ve ağır toplumsal bedellere yol açan **çatışma ve şiddet ortamının sonlanmasına yönelik her adım**, her şeyden önce yeni can kayıplarının önlenmesi kadar insanların yakınlarının yaşamalarına dair duyduğu derin endişe ve korkulara da son vereceği için **çok kıymetlidir**.

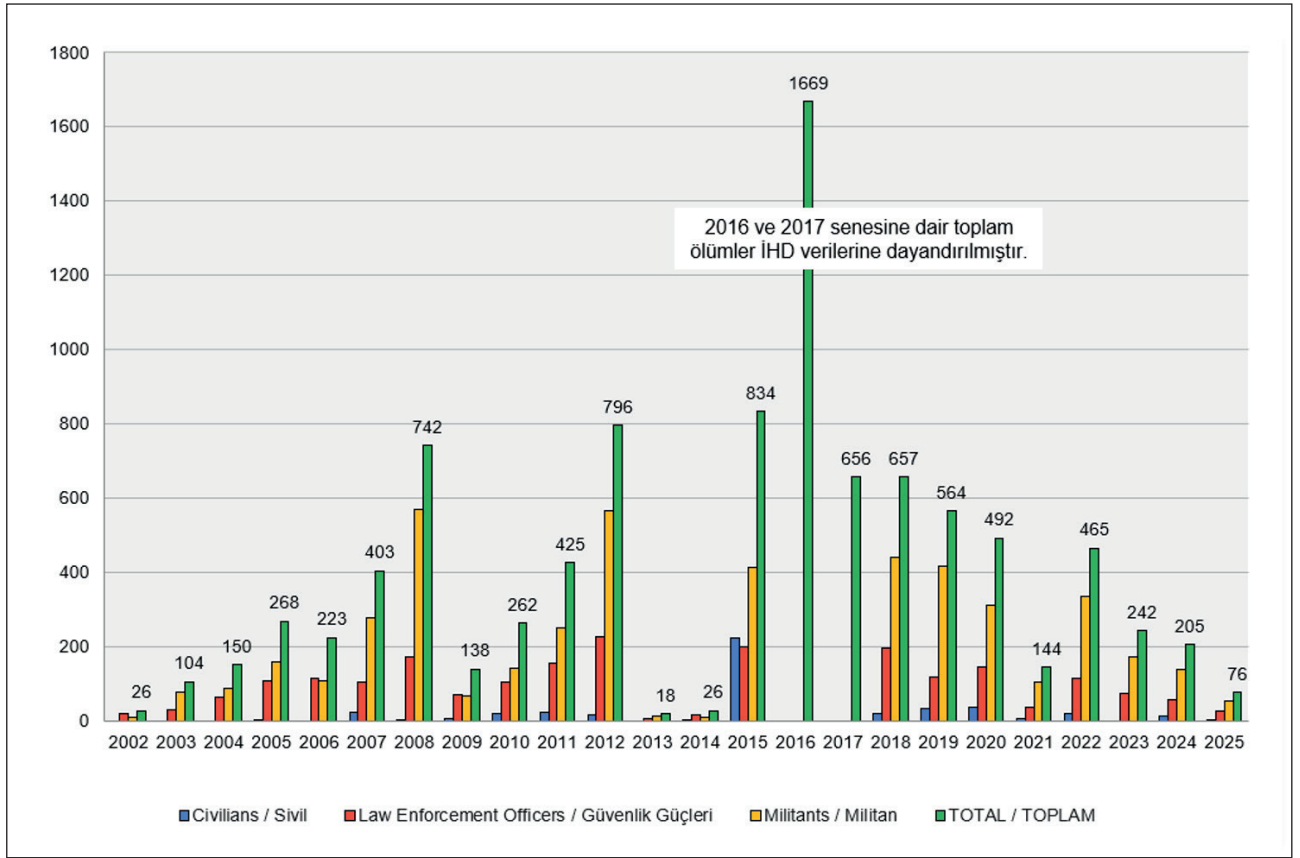
Nitekim, alttaki "Türkiye genelinde Kürt Meselesine ile ilişkili Çatışmalı Süreçlerde Yaşam Hakkı İhlalleri 2002-2025" grafiğinde de görüleceği gibi 2025 yılı içinde çatışma ortamında yaşamını yitiren, **her biri biricik olan**, insan sayısı 2015 yılından bu yana en düşük seviyesindedir.

Sadece bu gerekçeyle bile, bu sürece müdahil olan ve olması gereken **istisnasız tüm kesimlerin amasız ve ancaksız**, çatışma ve şiddet ortamından doğrudan etkilenenlerin hassasiyet ve acılarını hisseden, gözeten bir dile özen göstererek, "silahların bırakılması/imhası" sürecinin güvence altına alınmasına yönelik **aktif bir tutum içinde olmaları** özel bir önem arz etmektedir.

Doğal olarak "**silah bırakma**" meselesinin **asli muhatapları silahlı gruplardır** ve "**silah bırakmanın**" **koşullarının ve yönteminin** öncelikle bu muhataplar arasında yapılacak görüşme ve müzakereler ile belirlenmesi beklenir, dahası kaçınılmazdır.

Ancak, dünyadaki pek çok deneyim, "silah bırakma" süreçlerinin, bu tür deneyimlerden hareketle Birleşmiş Milletler (BM) tarafından geliştirilen "**silahsızlanma, terhis, yeniden entegrasyon**" (DDR)

5 <https://tihv.org.tr/basin-aciklamalari/turkiye-buyuk-millet-meclisi-tbmm-bunyesinde-olusturulan-milli-dayanisma-kardelik-ve-demokrasi-komisyonu-ile-ilgili-turkiye-insan-haklari-vakfinin-tihv-gorus-ve-oneril/>

programlarına özen gösterildiği ölçüde başarı şansının arttığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, TBMM Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nun 18 Şubat 2026 tarihinde açıkladığı raporunun özellikle 6. bölümünde yer verilen “Süreçe İlişkin Yasal Düzenleme Önerileri” dahil geliştirilecek somut programların DDR deneyimlerine özen gösterilerek ele alınması “silah bırakma” sürecinin başarı şansını artırması açısından bir gerekliliktir.

ii. Kürt meselesinin yapısal niteliği:

Kuşkusuz “silahların bırakılması” tek başına Kürt meselesinin çözümü anlamına gelmemektedir.

Kürt Meselesi ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal ve hukuksal boyutları olan ve çok özet bir ifadeyle kimlik ve kültürel haklar başta olmak üzere Kürtlerin temel hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınmasına da referansları olan siyasal ve toplumsal bir meseledir. Bu nedenle, kimlik ve kültürel haklar başta olmak üzere Kürtlerin temel hak ve özgürlüklerinin teminat altına alacak yasal düzenlemeler dahil kapsamlı programların oluşturulması bir gerekliliktir.

Oysa, TBMM Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunda Kürt meselesinin çözü-

müne yönelik somut tespit ve öneriler herhangi bir şekilde yer almamaktadır.

Bu nedenle, **Kürt Meselesinin barışçıl demokratik çözümü konusunun muhatapları Kürtler başta olmakla birlikte bu ülkede yaşayan tüm yurttaşlar** olduğu için tüm kesimlerin her düzeydeki çabası son derece kıymetlidir.

iii. Demokratikleşme: araç değil, kurucu zemin:

Kürt Meselesinin barışçıl ve demokratik çözümü, **ni-hai olarak ise** her türlü araçsallıktan uzak, **demokrasinin kendi başına bir değer olduğu anlayışına dayanan bir “demokratikleşme programı” ile mümkündür.**

Böylesi bir program, her şeyden önce tüm temel hak ve özgürlüklerin hiçbir ayrıma maruz kalmaksızın herkes tarafından kullanılmasının güvence altına alınmasını ve böylece barış içinde birlikte yaşama ortamının sağlanmasını amaçlamalıdır. Çünkü haklar, ayırimsız her bir yurttaşın insan onuruna yaraşır biçimde eşit olarak yaşayabilmesinin ilke ve normlarını oluşturur. Bütünsel ve devredilemezdir. Bu nedendir ki, hakların kullanımı ve teminat altına alınmaları, **ilkesel olarak kimsenin onayına tabi**

olmadığı gibi, özü itibariyle bir mutabakat ya da müzakere konusu da olamaz.

Hiç kuşkusuz, TBMM Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunun “*Demokratikleşme ile ilgili Öneriler*” başlıklı 7. Bölümünde yer verilen ve TİHV dahil olmak üzere çok sayıda ulusal ve uluslararası insan hakları örgütü ile mekanizmalarının uzun yıllardır yinelediği kimi önerilerin hayata geçirilmesi önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, *her hangi bir yeni yasal düzenleme yapılmaksızın sadece mevcut Anayasanın ve yasaların ya da Türkiye’nin taraf olduğu ve usulüne uygun biçimde onaylayarak iç hukukta yürürlüğe koyduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin ve yargı yetkisini kabul ettiği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ile Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarının uygulanması* gibi, hukukun üstünlüğü ilkesinin asgari ve tartışmasız gerekleri arasında yer alan hususların dahi “öneri” olarak sıralanması; yalnızca 7. Bölümüne değil, raporun bütününe hâkim yaklaşımın da demokrasiyi kendi başına bir değer olarak ele alan bir anlayışa dayanmadığını göstermektedir.

Hele de insan hakları ortamında bu denli derin bir tahribatın yaşandığı ve kuralsızlığın, keyfiliğin ve belirsizliğin rejimin karakteristik özelliklerine dönüştüğü bir dönemde, barış içinde birlikte yaşamının güvencesi olan **demokratik bir ortamın yeniden inşası** için toplumun tüm kesimlerinin her düzeyde göstereceği çaba daha da yaşamsal hâle gelmiştir.

iv. “Ortak gelecek” ve geçmişle yüzleşme zorunluluğu:

Bu süreçte kimi farklı anlamlar yükleniyor olsa da sıklıkla “*ortak gelecek*” vurgusu yapılmaktadır. Eşit katılımı demokratik bir ortaklık kurulması anlamında “*ortak gelecek*” için her şeyden önce **evrensel insan hakları ilke ve değerlerinin koşulsuz kabulüne dayalı bir gelecek tahayyülü ve tasavvurunun** olması gerekir.

Öte yandan, ortak gelecek tahayyülünün “sağlıklı” olabilmesi için “**geçmişin geçmişte kalması**” gerekmektedir.

Oysa bu ülkede ‘geçmiş’, hangi adla anılır ise anılsın, 40 yıldan uzun bir zamandır süren çatışma ve

şiddet ortamında uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insancıl hukuku kapsamında yaşanan ağır ve ciddi insan hakları ihlallerinin yol açtığı yaygın **bireysel ve toplumsal travmalar ile yüklüdür.**

“Geçmişin geçmişte kalması” için yaşanmış ağır ve ciddi insan hakları ihlallerinin yol açtığı bireysel ve toplumsal travmanın etkilerinden arınmayı sağlayacak süreçleri gerektirir.

Bu süreçlerin gerekliliklerinin gerçekleşebilmesi açısından, esasları BM Genel Kurulunun 16 Aralık 2005 tarihli “*Uluslararası İnsan Hakları Hukukunun Ağır İhlallerinin ve Uluslararası İnsancıl Hukukun Ciddi İhlallerinin Mağdurlarının Çözüm ve Onarım Hakkına İlişkin Temel İlkeler ve Kılavuz İlkeler*” kararında⁶ yer verildikten sonra bugüne kadar sürekli geliştirilen ‘**hakikat arayışı**’, ‘**adaletin sağlanması**’, ‘**onarım**’ ve ‘**tekrarlanmama garantileri**’ unsurlarını içeren bütünlüklü programlar önem arz etmektedir.

BM tarafından “Geçiş Dönemi Adaleti” olarak da tanımlanan bu tür programlar aynı zamanda, özel olarak 2011 yılında BM bünyesinde oluşturulan “*Hakikat, adalet, onarım ve bir daha tekrarlanmama garantisinin geliştirilmesi üzerine BM Özel Raportörü*”nün çalışmalarının da ortaya koyduğu gibi, ihlale maruz kalanların **normlara dayalı olarak hak sahibi olduğu kabul edilerek tanınmasının ve norm ve değerlere karşılıklı bağlılık duygusundan gelişen güvenin** teşvik edilmesine katkı sağlar⁷.

Oysa, TBMM Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunda ‘hakikat arayışı’, ‘adaletin sağlanması’, ‘onarım’ ve ‘tekrarlanmama garantileri’ unsurlarını içeren bütünlüklü programlarla ilgili öneriler herhangi bir şekilde yer almamaktadır.

Bu çerçevede, 2000’li yılların başından itibaren “sürmekte olan toplumsal travma ile baş etme”ye yönelik çaba gösteren TİHV başta olmak üzere, tüm ilgili kurumların bu tür bütünlüklü programların etkin bir şekilde uygulanabilmesine yönelik ortak çabaları bugün her zamankinden daha kritik hâle gelmiştir. Bu çabaların güçlendirilmesi, yalnızca geçmişin değil, geleceğin de demokratik biçimde kurulabilmesi açısından zorunludur.

⁶ <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/basic-principles-and-guidelines-right-remedy-and-reparation>

⁷ Hakikat, adalet, onarım ve bir daha tekrarlanmama garantisinin geliştirilmesi üzerine BM Özel Raportörü – 09.08.2012 - <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g12/158/58/pdf/g1215858.pdf>

2. Çalışma Raporuna Konu Olan Dönemde (1 Ocak 2025–Nisan 2026) İşkence ve Diğer Kötü Muamele başlığındaki gelişmeler:

Özellikle son on yılda, insan haklarını referans alan bir rejim fikrinin hızla terk edilmesiyle birlikte, siyasal iktidarın toplumsal alanda güvenlik sorunu teşkil etmeyen pek çok meseleyi kolaylıkla bir “güvenlik sorunu” ya da “tehdit” olarak tanımladığı bir yönetim pratiği yerleşmiştir. Böyle bir yönetim pratiği, başta hak talebinde bulunanlar, itiraz edenler ve kamusal alanda söz söyleyenler olmak üzere, siyasal iktidar tarafından “öteki” olarak konumlandırılan herkes açısından işkence ve diğer kötü muamele riskini artıran başlıca yapısal zeminlerden biri hâline gelmiştir.

Bu ortamda işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları, yalnızca resmî gözaltı ve kapatılma mekânlarında değil; kolluk görevlilerinin barışçıl toplantı ve gösterilere müdahaleleri sırasında, sokakta, açık alanlarda, ev baskınları benzeri “alıkonulma yerleri” dışındaki pek çok ortamda giderek daha görünür ve yaygın bir nitelik kazanmıştır. Ayrıca, işkence ve diğer kötü muamele fiillerine ilişkin iddialar karşısında etkili soruşturma yürütülmemesi ve faillerin korunması biçiminde tezahür eden cezasızlık yaklaşımı daha da belirginleşmiştir.

Son on yılda derinleşen bu tablo, işkence yasağını güvence altına alan yazılı normların fiili koruyuculuğunu büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. **İşkencenin mutlak yasak niteliği** ise siyasal iktidarın sistematik biçimde ürettiği güvenlikleştirme söylem ve pratikleri üzerinden **aşındırılmaktadır**. Özellikle “terörle mücadele”, “kamu düzeninin korunması”, “milli güvenlik”, “toplumsal huzurun sağlanması” ve “devlet otoritesinin tesisi” gibi söylemler, temel hak ve özgürlüklerin askıya alınmasını meşrulaştıran başlıca araçlar olarak öne çıkarılmıştır. **Böyle bir zihniyet dünyasında** insan hakları, devlet iktidarını sınırlayan evrensel ve bağlayıcı normlar olarak değil; siyasal ihtiyaçlara göre daraltılabilen, ertelenebilen ya da istisnalaştırılabilen araçsal ilkeler olarak ele alınmaktadır.

2.1. İşkence ve diğer kötü muamele iddialarının ve/veya eylemlerinin söz konusu olduğu mekânlar ve işkence yöntemleri:

2.1.1. Barışçıl gösteri ve yürüyüşlere katılanlara yönelik işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları⁸:

Son dönemde, özellikle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ile kimi ilçe belediye başkanları başta olmak üzere çok sayıda kişinin gözaltına alınmasına karşı ülkenin birçok yerinde 19 Mart 2025 tarihinden itibaren düzenlenenler ile 2026 yılı Ocak ayında Suriye’de Kürtleri hedef alan saldırılara karşı gerçekleştirilenler başta olmak üzere, ülkenin çok farklı bölgelerinde barışçıl toplantı ve gösteri hakkını kullanmak isteyenlere yönelik müdahalelerde, kolluk görevlilerinin yaygın ve sistematik biçimde işkence ve diğer kötü muamele niteliğine ulaşan güç kullanımına başvurduğu görülmüştür.

Bu durum, işkence ve diğer kötü muamelenin mekânsal sınırlarının genişlediğini **ve kamusal alanın giderek yaygın bir baskı ve kötü muamele alanına dönüştüğünü** göstermektedir.

TİHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerine yapılan başvuruların kayıtlarına dayanarak her yıl düzenli biçimde hazırlanan Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Raporları, son gözaltında işkence görülen yerler arasında sokak, açık alan ve toplumsal gösteri alanlarının **özellikle son on yılda dramatik biçimde öne çıktığını göstermektedir**. Bu oran, 2016 öncesi yaklaşık yüzde 20 düzeyindeyken, son yıllarda yüzde 50’nin üzerine çıkmış; 2025 yılında ise yüzde 55,4 olarak kaydedilmiştir. Bu veri, kamusal alanın giderek yaygın bir işkence ve kötü muamele mekânına dönüştüğünü göstermesi bakımından son derece çarpıcıdır.

TİHV’e başvuranların anlatımları ile sivil kurumların saha gözlemlerine dayanan ve birbirini doğrulayan raporlar, kolluk görevlilerinin barışçıl protesto ve gösteriler sırasında sistematik biçimde işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarına başvurduğunu ortaya koymaktadır. Belgelenen uygulamalar arasında; *kimyasal*

8 İşkence ve diğer kötü muamele yasağının, yalnızca özgürlüklerinden alıkonulan kişilere yönelik değil aynı zamanda güvenlik görevlilerinin barışçıl toplantı ve ifade özgürlüğü haklarını kullanan kişilere müdahaleleri vb. sırasında gerçekleştirdiği şiddeti de kapsadığı BM Genel Kurulu’nun 18 Aralık 2013 tarihli oturumundaki kararında vurgulanmış; BM İşkence Özel Raportörü’nün BM Genel Kurulu’na sunduğu 20 Temmuz 2017 tarihli “Alıkonulma yerleri dışı yerlerdeki zor kullanımı ve işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırma yasağı” (“extra-custodial use of force”) başlıklı raporunda son derece kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Keza kolluk güçlerinin “protestoculara” yönelik muamelenin “işkence” boyutuna ulaştığı hükmü verilen AİHM kararlarında da bu konuda önemli bir içtihat oluşturulmuştur.

ajanların (kimi durumlarda yakın mesafeden ve doğrudan yüz bölgesi hedef alınarak) kullanılması, plastik kapsül atan silahların kişileri doğrudan hedef alacak biçimde ve yakın mesafeden kullanılması, tazyikli suyun vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak mesafelerden sıkılması, copla vurma, tekme, yumruk, kaba dayak ile tehdit, hakaret ve aşağılayıcı sözlü taciz yer almaktadır.

Bu bulgular, işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının son yıllarda yalnızca kapalı gözaltı mekânlarıyla sınırlı kalmadığını; kamusal alanda, barışçıl protestolar ve demokratik hak arama süreçleri sırasında **esas olarak cezalandırma, korkutma ve sindirme amacıyla** yaygın biçimde kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, bir yandan kayıt dışı gözaltı ve alıkoyma pratiklerinin artmasına zemin hazırlamakta; diğer yandan işkencenin mekânı, yöntemi ve amacı bakımından geçirdiği dönüşümü, başka bir ifadeyle **“işkencenin değişen yüzü”**nü açık biçimde ortaya koymaktadır.

2.1.2. Resmi ve/veya resmi olmayan gözaltı yerlerinde işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları:

Gözaltı süreçleri, işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının sistematik biçimde yoğunlaştığı başlıca alanlardan biri olmayı sürdürmektedir. TİHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Raporları, başvuruçuların son işkence gördükleri yerler arasında en yüksek oranın il emniyet müdürlüklerine bağlı birimlere ait olduğunu göstermektedir. Bu oran, 2025 yılı için yüzde 68,4 olarak kaydedilmiştir.

Bunun yanında, gözaltı araçlarında gerçekleşen işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının son on yılda dramatik biçimde arttığı görülmektedir. TİHV verilerine göre, gözaltı araçlarında işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kaldığını bildiren başvuruçuların oranı 2016 yılı öncesi yaklaşık yüzde 20 düzeyindeyken, son yıllarda yüzde 40'ı aşmış; 2025 yılında ise yüzde 42 olarak kaydedilmiştir. Bu veri, **gözaltı araçlarının fiilen bir işkence ve kötü muamele mekânına dönüştüğünü** göstermesi bakımından son derece çarpıcıdır.

Gözaltına alınma anında, nakil sırasında araç içinde ve gözaltı mekânlarında; *kaba dayak, zorlayıcı pozisyonlarda yere yatırma dahil fiziksel müdahaleler, ters kelepçe, hakaret, tehdit ile çıplak arama ve soyarak arama gibi cinsel işkence niteliği taşıyan uygulamaların* yaygın ve sistematik biçimde kullanıldığına ilişkin çok sayıda bulgu bulunmaktadır.

Ters kelepçe uygulamalarında kollar geriye/yukarıya çekilip omuz eklemi iç rotasyon pozisyonunda uzun süre kaldığında omuz eklemi ve kollar da damar, sinir

ve tendonlarda sıkışma sonucu hasarlanmalar meydana gelebilmekte, kelepçenin teması ve basısı altında sürtünmeye bağlı deri/ yumuşak doku ve sinir hasarları olabileceği için gözüaltına alınan kişilerin maruz kaldıkları **ters kelepçe uygulaması** esas olarak pozisyonel işkence yöntemi olup, **mutlak olan işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlalidir**.

Ne var ki, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite'nin, Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na ilişkin 14 Ağustos 2024 tarihli Sonuç Gözlemleri'nin 23. paragrafında **açıkça yasaklanmasını önerdiği ters kelepçe uygulamasının**, günümüzde cezalandırma, yıldırma ve gözdağı verme amacıyla fiilen sıradanlaştırıldığına ilişkin güçlü ve inandırıcı bulgular mevcuttur. TİHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Raporları da bu bulguları doğrulamaktadır. Buna göre, ters kelepçe uygulamasına maruz kaldığını bildiren başvuruçuların oranı son on yılda dramatik biçimde artmış; 2016 yılı öncesi yaklaşık yüzde 10 düzeylerinden yüzde 40'ların üzerine çıkmış ve 2025 yılında yüzde 48,7'ye ulaşmıştır. Bu tablo, işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlali niteliğindeki bir uygulamanın **fiilen rutinleştirildiğini** göstermektedir.

2.1.3. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığa dayalı işkence ve diğer kötü muamele: LGBTİ+'lara yönelik ağırlaşan ihlaller:

Son dönemde LGBTİ+'lara **yönelik ayrımcılık, nefret söylemi ve hedef gösterme pratiklerinde kaygı verici bir artış yaşanmaktadır**. Siyasal iktidarın ve kimi kamu görevlilerinin ayrımcı söylemleriyle beslenen bu iklim, LGBTİ+'ları hem kamusal alanda hem de temel hak ve özgürlüklerini kullanma süreçlerinde sistematik baskı ve hak ihlallerine daha açık hâle getirmektedir.

LGBTİ+'ların **görünürlüklerini sağlamak, haklarını korumak ve geliştirmek amacıyla düzenledikleri barışçıl toplantı ve gösteriler sistematik biçimde yasaklanmakta; kolluk görevlilerinin engelleme, müdahale ve dağıtma pratiklerine maruz bırakılmaktadır**. Bu müdahaleler sırasında çok sayıda kişi işkence ve diğer kötü muamele niteliği taşıyan uygulamalara maruz kalmakta, keyfi biçimde gözaltına alınmaktadır.

LGBTİ+'lara **yönelik bu uygulamaların, yalnızca toplantı ve gösteri hakkına yönelik bir müdahale olarak değil; cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılık temelinde gerçekleşen, cezalandırma, korkutma ve sindirme amacı taşıyan işkence ve diğer kötü muamele biçimleri olarak değerlendirilmesi gerekmektedir**. Bu durum, LGBTİ+'lara **yönelik ayrımcılığa dayalı işkence ve diğer kötü muamele**

uygulamalarının münferit değil, giderek yaygınlaşan ve sistematikleşen bir ihlal örüntüsü hâline geldiğini göstermektedir.

2.2. Hapishanelerde işkence ve diğer kötü muamele:

Türkiye’de özellikle son 10 yılda yaygınlaşan keyfi gözetim ve istisna olmaktan çıkan tutuklama uygulamalarıyla birlikte hapsetme pratikleri, artan sıklığı ve kapsamı itibarıyla siyasal iktidarın yönetim stratejilerinin merkezi ve süreklilik arz eden bir aracı hâline gelmiştir. Usul güvencelerine ve başta Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Mahpusların, Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) olmak üzere uluslararası insan hakları standartlarına açıkça aykırı biçimde uygulanan bu pratikler, münferit ihlallerin ötesine geçerek **cezalandırma, korkutma ve sindirme amacıyla işleyen sistematik bir yönetme pratiğine dönüşmüştür.**

Etkili başvuru yollarının ortadan kaldırılması ve ihlallerin yaptırımsız bırakılması, bu sürecin bir “cezasızlık rejimi” içinde kurumsallaşmasına yol açmaktadır. Bu çerçevede hapsetme pratikleri, yalnızca özgürlükten yoksun bırakma tedbiri olarak değil, aynı zamanda **işkence ve diğer kötü muamele yasağının yapısal ve sistematik ihlali olarak değerlendirilmelidir.**

Öte yandan, tarihsel olarak işkence ve kötü muamele uygulamalarının yoğunlaştığı mekânlar olan hapishanelerde, özellikle son on yılda bu tür ihlallerde belirgin bir artış gözlemlenmektedir.

Altta yer verilen tespit ve veriler, hapsetmenin siyasal iktidar açısından aslı bir yönetme tekniği hâline getirildiğini ve derhal çözüm yollarının bulunmasının gerekli olduğu açıkça göstermektedir. Yanı sıra hapishanelere yönelik sivil kurumlar dahil etkin izleme mekanizmalarının zaten söz konusu olmadığı bir ortamda hapishanelerdeki insan hakları ihlallerinin “sıradanlaştırma” çabaları ve iyice görünmez hâle getirilmeye çalışılması son dönemin karakteristik bir başka özelliğine dönüşmüştür.

2.2.1. Hapishanelerdeki aşırı kalabalıklaşma sorunu:

Hapishanelerdeki aşırı kalabalıklaşma, işkence ve kötü muameleye zemin hazırlayan başlıca yapısal sorunlar-

dan biridir. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre, 4 Mayıs 2026 itibarıyla toplam kapasitesi 304.390 olan 402 ceza infaz kurumunda 420.798 kişi tutulmaktadır. Bu durum, kapasitenin %38,2 oranında aşılması ve 116.408 kişinin kapasite fazlası olarak hapishanelerde bulunduğunu göstermektedir.

Mevcut mahpusların 63.515’i tutuklu, 357.283’ü hükümlü veya hükmen tutukludur. Uzunca bir zamandır hükmen tutuklu dediğimiz, yani cezası onanmamış kişilerin sayısı ayrıca verilmemektedir. Hapishanelerde ayrıca 20.235 kadın ve 4.680 çocuk bulunmaktadır.

Sadece bu veriler, Türkiye’deki hapishane sistemindeki sorunun ulaştığı boyutu açık biçimde ortaya koymaktadır. Zira, 2005 yılında 55.870 olan mahpus sayısının 4 Mayıs 2026 tarihi itibarıyla 420.798’e ulaşması, **son yirmi yılda yaklaşık yedi buçuk katlık bir artışa işaret etmektedir.** Bu tablo, hapishanelerdeki aşırı kalabalıklaşma sorununun Türkiye yakın tarihinin sayı ve oran olarak en yüksek artış anlamına gelmektedir.

Kaldı ki, resmî kurumlar tarafından bütünlüklü ve doğrulanabilir istatistikler yayımlanmamakla birlikte, son altı yılda çıkarılan üç ayrı infaz düzenlemesi kapsamında farklı kaynaklara göre yaklaşık 255.000 mahpusun⁹ ceza infaz kurumlarından salınmış olmasına karşın son yirmi yıllık süreçte mahpus sayısının yaklaşık yedi kat artması hapishanelerdeki aşırı kalabalıklaşma sorunun vahametini daha da belirginleştirmektedir.

Farklı dönemlerde çıkarılan bu üç infaz düzenlemeleri kapsamında yaklaşık 255.000 kişinin serbest bırakılmış olmasına rağmen mahpus sayısındaki artışın sürmesi aynı zamanda bu tür infaz düzenlemelerinin yapısal soruna kalıcı çözüm üretmediğini göstermektedir. Ayrıca söz konusu infaz düzenlemelerinden ifade özgürlüğü hakkını kullandıkları için hapishanelerde bulunan gazeteciler, akademisyenler, avukatlar, insan hakları savunucuları ve siyasi mahpusların yararlandırılmaması, eşitlik ilkesine ve ayrımcılık yasağına aykırı uygulamaları derinleştirmiştir.

Öte yandan, Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından 4 Mayıs 2026 tarihinde son veri olarak yayınlanan 2025 yılına ait Ceza İnfaz Kurumu İstatistiklerinde yer verildiği gibi 2024 yılı içinde ceza infaz kurumlarına 308.665 kişinin hükümlü statüsünde giriş kaydı yapılırken aynı dönemde 333.742

9 2020 yılında COVID-19 izinlerini de içeren infaz düzenlemeleri kapsamında yaklaşık 95.000; 2023 yılındaki infaz düzenlemeleri kapsamında yaklaşık 110.000 ve 2025 yılındaki infaz düzenlemeleri kapsamında ise yaklaşık 50.000 mahpusun salınması

kişinin hükümlü statüsünde çıkış kaydı yapılmıştır. 86 milyonluk bir ülkede, hapishanelerdeki mevcut yüz binlerce mahpusun yanı sıra her yıl yüz binlerce insanın hapishanelere girdiği ve çıktığı gerçeği ile birlikte değerlendirildiğinde Türkiye'deki hapsedme pratiğinin ulaştığı boyut daha berrak görünmektedir.

Sonuç olarak, 2005 yılından bu yana giderek derinleşen aşırı kalabalıklaşma sorunu, hapishanelerin yerleşim yeri ve mimarî yapısı dâhil olmak üzere fiziksel koşullarıyla birleşerek işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlali dâhil olmak üzere çok sayıda hak ihlalinin nesnel zeminini oluşturmaktadır.

2.2.2. Yeni Tip Hapishaneler hakkında:

Hapishanelerdeki aşırı kalabalıklaşma sorunu, bu sorunun yapısal nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik politikalar geliştirmek yerine, ceza infaz kurumu kapasitesinin sürekli artırılması yoluyla yönetilmeye çalışılmaktadır. Adalet Bakanlığı verilerine göre yalnızca son beş yıl içinde toplam 84 yeni ceza infaz kurumu açılmış; ayrıca 2028 yılı sonuna kadar 50 yeni kurumun daha inşa edilmesi planlanmaktadır¹⁰. Bu yönelim, hapsedmenin istisnai bir tedbir olmaktan çıkarak daha yaygın ve sistematik bir yönetme pratiğine dönüştüğüne ve aşırı kalabalıklaşma sorununun yapısal olarak yeniden üretildiğine işaret etmektedir.

Kapasite artışına dayalı bu politika yalnızca niceliksel bir artışa işaret etmemekte; aynı zamanda infaz rejiminin niteliğinde de belirgin bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Nitekim 2021 yılından itibaren açılan ceza infaz kurumlarının önemli bir bölümünü oluşturan toplam 41 kurumun S Tipi, Y Tipi ve Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu olarak yapılandırıldığı, bu kurumların toplam kapasitesinin en az 28.198 kişi olduğu anlaşılmaktadır. Kamuoyunda “kuyu tipi hapishaneler” olarak adlandırılan bu kurumlar, mahpusların büyük ölçüde tek kişilik ya da en fazla üç kişilik hücrelerde tutulmasına dayalı bir mimari ve idari tasarıma sahiptir.

Mevcut bulgular, söz konusu kurumlarda tutulan mahpusların günün yaklaşık 22 ila 23 saatini hücrelerinde geçirdiklerini, havalandırma dahil hücre dışı zamanın son derece sınırlı olduğunu ve anlamlı sosyal etkileşim imkanlarının fiilen ortadan kaldırıldığını göstermektedir.

Bu durum, Nelson Mandela Kuralları ve İstanbul Protokolü'nde de belirtildiği gibi uluslararası insan hakları

standartları bakımından işkence ve diğer kötü muamele olarak değerlendirilebilecek tecrit/izolasyon dahası fiilen “tek başına hücreye kapatılma/solitary confinement” anlamına gelmektedir. Bu yönüyle söz konusu infaz rejimi, yalnızca bir hapishane yönetim modeli değil, aynı zamanda mahpuslar üzerinde ağır fiziksel ve psikolojik etkiler doğuran bir kötü muamele pratiği niteliği taşımaktadır.

Nitekim Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite'nin 14 Ağustos 2024 tarihli Türkiye'ye ilişkin Sonuç Gözlemleri'nde S Tipi, Y Tipi ve diğer yüksek güvenlikli hapishanelerde bazı mahpusların günde 22 saati aşan sürelerle, yeterli havalandırma imkânı bulunmayan tek kişilik hücrelerde tutulmasının ciddi endişe kaynağı olduğu açıkça ifade edilmiştir. Komite, Taraf Devlet'e, “tüm özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin **hücrelerinin dışında yeterli süre geçirmelerinin sağlanması ve düzenli olarak anlamlı sosyal etkileşimlerde bulunma imkanlarına erişimlerinin**” güvence altına alınması yönünde açık tavsiyelerde bulunmuştur.

Buna karşın, mevcut uygulamaların sürdürülmesi, yalnızca bireysel ihlallerin devam ettiğini değil; aynı zamanda uluslararası denetim mekanizmalarının tespit ve tavsiyelerinin sistematik biçimde göz ardı edildiğini göstermektedir. Bu durum, yüksek güvenlikli hapishanelerde uygulanan tecrit/izolasyon temelli infaz rejiminin istisnai olmaktan ziyade kurumsallaşmış ve süreklilik arz eden bir nitelik kazandığına işaret etmektedir.

Öte yandan, tecrit/izolasyon koşullarına karşı kimi mahpuslar diğer hapishanelere sevk edilme talebiyle özellikle 2023 yılından itibaren dönem dönem açlık grevi eylemlerine başvurdukları gözlenmektedir. Sevk talebinde bulunulan kurumlar arasında F Tipi hapishanelerin de yer alması dikkat çekicidir. Bu durum, F-tipi hapishanelerin kullanıma açılmasını önlemek amacı ile çeşitli eylemler yapan insanlardan 19 Aralık 2000 tarihindeki hapishaneler operasyonunda 32'si, hemen akabinde ise çeşitli açlık grevleri sonucu 68'i olmak üzere toplam en az 100 insanın yaşamını yitirdiği süreçler de dikkate alındığında, mevcut koşulların mahpuslar açısından ne ölçüde ağır algılandığını ortaya koymaktadır.

2.2.3. Hapsedmeye alternatif uygulamalar hakkında:

Hapsedmeye alternatifler farklı kanunlarla düzenlenmekle birlikte, son dönemde özellikle Ceza Muhake-

¹⁰ Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlü'nün, TBMM İnsan Hakları Komisyonu bünyesindeki Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu'ndaki Şubat 2026 tarihindeki sunumu.

mesi Kanunu'nun (CMK) 109 maddesinde, tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde verilebileceği düzenlenmiş olan yurt dışına çıkamamak; hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak; “ev hapsi” olarak nitelenen konutunu terk etmemek; belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek gibi adli kontrol altına alma kararları sıradanlaştırılarak “**rutin uygulamaya**” dönüşmüş durumdadır.

Günümüzdeki uygulama biçimlerine bakınca, adli kontrol altına alma kararlarının hapsedmeye alternatif bir uygulamadan ziyade daha çok peşin bir cezalandırma amacını taşıdığını ortaya koymaktadır.

Öyle ki, 30 Nisan 2026 tarihi itibarı ile Adalet Bakanlığı verilerine göre Türkiye genelinde denetimli serbestlik kapsamında 494.692 kişi bulunmaktadır. Sadece bu sayıyı bile hapishanelerde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sayısı ile topladığımızda özgürlüklerinden mahrum bırakılmış yurttaş sayısı yaklaşık 915.490 kişiye ulaşmaktadır. Bu da diğer dolaylı gözetim/denetim araçlarını bir yana bıraktığımızda yaklaşık her doksan dört yurttaştan birinin doğrudan/çıplak gözetim altında olduğu anlamına gelmektedir.

2.2.4. Hapishanelerdeki işkence ve diğer kötü muamele uygulamaları hakkında

Türkiye'deki hapishaneler, her dönem işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının yoğun olarak yaşandığı mekânlar olmuştur. Ancak son yıllarda hapishanelerde tutuklu ve hükümlülere yönelik işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarında belirgin düzeyde artışlar yaşanmaktadır.

Nelson Mandela Kuralları'nın 59. maddesine aykırı olarak yaşadıkları yerlerin çok uzağındaki hapishanelere gönderilmeleri daha ilk aşamada işkence ve diğer kötü muamele olarak değerlendirilebilecek hak ihlaline yol açmaktadır.

Bu duruma ek olarak, hapishanelere girişten itibaren çeşitli nedenlerle (işkence yöntemine dönüşen “soyarak arama/çıplak arama”, kelepçeli muayene, ayakta tek mil vererek sayım gibi) uygulanan kaba dayak, her türden keyfi muamele ve keyfi disiplin cezaları, hücre cezaları, sürgün ve sevkler yakın tarihte görülmedik boyutlara ulaşmıştır.

Her zaman ifade ettiğimiz gibi, işkenceye maruz kalan kişilerin rehabilitasyon haklarına ulaşabilmek amacıyla İTHV Tedavi Merkezlerine başvuranların sayıları ile ülke genelindeki işkenceye maruz kalan toplam insan sayısı arasında doğrusal mutlak bir ilişki kurulması uygun değildir. Bununla birlikte 2025 yılı içinde İTHV

tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine başvuruların, hapishanelerde maruz bırakıldıkları işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarının başında temel hakları engelleme (%95,8) ve sosyal hakları engelleme (%87,5) ile yaşam alanına yönelik müdahaleler (%69,7), hakaret (%66,7), cinsel işkencelerin (%54,5) ve kaba dayak başta olmak üzere fiziksel şiddet (%53,4) çok yüksek oranlarda yer alıyor olması hapishaneler gerçeği konusunda önemli bir göstergedir.

2.2.5. Hapishanelerdeki sağlık hakkı ihlalleri hakkında

Mahpusların sağlık haklarının ihlali uzun süredir devam eden bir sorundur. Mahpusların hapishane revirini ziyaret etmeleri hakkı dahil olmak üzere sağlık hizmetine erişimleri kısıtlanmakta, Adli Tıp Kurumu'na, adliyeye ve hastaneye götürülürken mahpuslara kelepçe takılmakta, mahpuslar sağlık kurumlarına “hücre tipi ring araçları” ile sevk edilmekte ve sevkler ile tedavi sırasında kötü muamele, aşağılayıcı/onur kırıcı uygulamalara maruz bırakılmakta ve sağlık hizmetlerine erişebildikleri zamanlarda da “Üçlü Protokol” gerekçe gösterilerek mahremiyetlerine saygı duyulmamaktadır.

Dahası sağlık hizmetlerine erişebilen mahpusların sağlık sorunları zamanında ve etkili bir şekilde çözülmemektedir. Temel hakların kısıtlanması ile sağlık hizmetlerine erişime yönelik engellemeler, tanı ve tedavide yaşanan gecikmeler ve sağlık hizmetlerinin yeterli derecede olmaması mahpuslarda kronik hastalıkların ortaya çıkmasına ve ağırlaşmasına neden olmakta, hapiste tutulma süresi uzadıkça bu hastalıkların görülme sıklığı da artmaktadır.

Özellikle 1990 başlarında hapishaneye girdikten ve özellikle 30 yılı aşkın süre hapishanede kaldıktan sonra 2021 yılı başından itibaren salınmaya başlanan kişilerden 2025 sonu itibarı ile İTHV'e başvuran 307 kişi ile ilgili yakınma, bulgu ve tanıların gösterdiği gibi, 20 yıl ve daha uzun süre hapishanede tutulduktan sonra İTHV'e başvuran kişilerde tanı ve tedavi gereksinimlerinin daha yüksek ve tedavi süreçlerinin daha uzun süreli olduğu kaydedilmiştir.

Hapishane koşullarında tedavisi olanaksız olan, başkasının desteği olmaksızın yaşamını sürdüremeyen hasta mahpusların yeterli ve etkin bir sağlık hizmetine ulaşamaması, sağlık hakkı ihlalinin yanında yaşam hakkı ihlallerine de yol açmaktadır. Hastalıkların belirlenmesinde hiçbir üniversite veya eğitim araştırma hastanesinin raporları kabul edilmeyip bağımsız olmayan ve tıbbi açıdan değerlendirmeleri tartışmalı olan Adli Tıp Kurumu tek yetkili mercii olarak kabul edilmekte ve do-

layısıyla mahpusların bağımsız ve nitelikli tıbbi değerlendirme raporu alma hakkı engellenmektedir.

Öte yandan hastalıklarına ilişkin “kesin hayati tehlike teşkil ettiği” yönünde raporlar olsa dahi hasta mahpuslara verilen hapis cezalarının infazı, 5275 sayılı kanuna 28 Haziran 2014 tarihinde yapılan eklemede yer alan “toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen” ibaresine dayanılarak keyfi bir şekilde ertelenmemektedir. Öyle ki, en son 28 Nisan 2025 tarihinde güncellenen İHD Hasta Mahpuslar Raporunda yer verildiği gibi Türkiye’deki hapishanelerde, 230’u tek başına yaşamını devam ettiremeyen ve 105’inin de desteğe ihtiyacı bulunan toplam 335’i ağır olarak tarif edebilecek en az 1412 hasta mahpus bulunmakta idi.

2.2.6. Hapishanelerdeki yaşam hakkı ihlalleri hakkında

Hapishanelerde yaşam hakkı ihlalleri devam etmektedir. TİHV Dokümantasyon Merkezi’nin tespit edebildiği kadarıyla 2025 yılında en az 18 mahpus hastalık, intihar, şiddet, ihmâl gibi çeşitli gerekçelerle yaşamını yitirmiştir.

Hapishanelerde yaşanan ölümlerle ilgili, mahpusların ailelerinin, avukatlarının ve hak savunucularının da bir parçası olduğu etkin soruşturmalar yürütülmemekte ve dolayısıyla yaşam hakkının korunmasına dair usuli yükümlülükler de yerine getirilmemektedir. Etkin bir soruşturma yapılmadığı için mahpus gerçekten intihar etmiş olsa bile biyo-psiko-sosyal iyilik hâlinin düzenli olarak izlenip izlenmediği, intihar riskinin varlığı, alınan önlemler, intihar nedenleri, öncesindeki ruhsal durumu ya da işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalıp kalmadığı aydınlatılmamakta ve ölümle ilgili yeterli bilgi alınamamaktadır.

2.2.7. Hapishanelerdeki tecrit/izolasyon uygulamaları hakkında

2000 yılından bu yana uygulanan ve mahpusların fiziksel ve ruhsal bütünlüklerinin ciddi şekilde zarar görmesine neden olan tek kişi ya da küçük grup izolasyon/tecrit uygulamaları, rutin bir uygulamaya dönüştürülen ve gittikçe kronik hâle gelen sistematik bir sorundur. Dahası, bu uygulamalar, yeni tip hapishanelerde temel alınan bir rejim olarak hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi’nin (CPT) 1990’lı yıllardan beri vurguladığı ve “mahkumların, günün en az sekiz saatini veya daha fazlasını hücreleri dışında belirli amacı olan ve değişen faaliyetler yapma-

rak geçirmeleri”ni öngören ilkesine rağmen Adalet Bakanlığı’nın 22 Ocak 2007 tarihli genelgesi, tutuklu ve hükümlülerin 10 kişiyi aşmayacak gruplar halinde haftada en fazla 10 saat bir araya gelerek sosyalleşmesine müsaade etmektedir. Daha da vahimi, yürürlükte olan bu genelgenin dahi uygulanmamasıdır.

İmralı F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda, her ne kadar gündeme gelen “süreç” kapsamında kimi aile ve avukat görüşmeleri gerçekleşmiş ise de bilindiği kadarı ile düzenli bir şekilde aile ve avukat görüşmeleri gerçekleşmediği için özel bir izolasyon rejimi uygulaması sürmektedir. Abdullah Öcalan ile ilgili olarak 2011 yılından 2019 yılına kadar kesintisiz bir şekilde sürdürülen aile ve avukat görüş/ziyaret yasaklarından sonra 2019’da üç kez, 2020’de bir kez, 2024’de bir kez (23 Ekim), 2025’de dört kez (31 Mart, 7 Haziran, 28 Temmuz, 31 Ekim), 2026’da ise bir kez (26 Şubat) aile görüşmesi/ziyareti ile 2019’da beş kez, 2025’de iki kez (15 Eylül, 13 Ekim) yapılan avukat görüşmesi/ziyareti yanı sıra özel avukat görüşmesinden ziyade “İmralı heyeti görüşmesi” kapsamında 2025 yılında dokuz kez (27 Şubat, 21 Nisan, 18 Mayıs, 6 Temmuz, 25 Temmuz, 28 Ağustos, 3 Ekim, 3 Kasım, 2 Aralık); 2026 yılında ise üç kez (17 Ocak, 16 Şubat, 27 Mart) bir avukatın da katıldığı görüşmeler gerçekleşmiştir. İmralı F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndaki diğer kişiler ile ise aile ve avukat görüşmeleri daha sınırlı gerçekleştiği bilinmektedir.

2.2.8. Hükümlülerin salıverilmelerinin keyfi biçimde engellenmesi hakkında

5275 sayılı kanunun 89. maddesinde 2020 yılında değişiklik yapılarak ilgili madde başlığıyla birlikte değiştirilmiştir. Bu değişiklik, 29 Aralık 2020 tarihinde yürürlüğe giren “Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirmesine Dair Yönetmelik”e dayanak olmuş ve bu yönetmelik aracılığıyla kurulan “İdare ve Gözlem Kurulu” hükümlülerin salıverilmeye uygun olup olmadığını değerlendirmekle yetkili kılınmıştır. Hükümlülerin “iyi halleri”ni altı ayda bir değerlendirecek bu kurula “Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği Cumhuriyet savcısı[nın] başkanlık” edeceği ve kurum müdürü, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, hapishane doktoru, psikiyatrist, psikolog ve psiko-sosyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel, öğretmen, infaz ve koruma baş memuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevlinin kurulda yer alacağı düzenlenmiştir.

Bir başka deyişle gözlem kurulu, hapishanede görevli olan, mahpuslarla doğrudan iletişim kuran, mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarının şüpheli konumunda bulunan, mahpusların dış dünya ile ilişkilerini kontrol eden, mahpusların disiplin soruşturmalarını yürüten ve mahpuslara disiplin cezası veren kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla bu kişilerin, konumları itibarıyla mahpuslarla ilgili tarafsız ve bağımsız bir değerlendirme yapmaları mümkün değildir. Kaldı ki hekimlerin ve ruh sağlığı alanında mahpuslarla birebir ilişki kuran kişilerin bu kurullarda yer alması tedavi ve destek süreçlerine zarar vermektedir ve etik değildir.

İçlerinde hapishane savcısı dışında hukukçu olmamasına rağmen adeta bir mahkeme gibi hareket ederek mahpusların “iyi halli” olup olmadıklarına dair değerlendirmede bulunan bu kurullar, mahpusların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik haklarından yararlanıp yararlanamayacaklarına karar vermektedirler. Dahası bu kurullar, mahpusların “iyi halli” olup olmadığına karar verirken soyut ve subjektif yorumlar yapmakta, siyasi mahpuslardan pişman olduklarına dair beyan istemektedirler. Hatta pişman olduklarına dair beyan veren kimi mahpusların bu beyanlarının “samimiyet tasdik olunmadığı” gibi gerekçeler ile uygun görülmediğine ilişkin örnekler bile söz konusudur. Özellikle 2023 yılından itibaren bilhassa kamuoyunda “30 yıllık”lar diye bilinen ve aldıkları müebbet hapis cezasının infazı için gerekli süreyi tamamlamış olan çok sayıda mahpus dahil, yüzlerce siyasi mahpus, bu kurullar tarafından denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme haklarından kendilerine herhangi bir açıklama yapılmadan mahrum bırakılmaktadırlar. Her ne kadar yetkililer herhangi bir veri paylaşmadığı için sorunun boyutu tam olarak bilinemesi de özellikle kendilerine verilen müebbet hapis cezasının infazı için gerekli süreyi tamamlamış olan çok sayıda kişinin tahliyelerinin bu kurulların kararlarıyla engellendiği bilinmektedir.

2.2.9. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hakkında

Kamuoyunda “umut hakkı” olarak tartışılan konu esas olarak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış olan tüm insanların bir gün salıverilme ihtimalinin olmaması nedeniyle insan onuruna aykırı bir duruma yol açtığı için insan hakkı ihlali bağlamında ele alınması gereken bir konudur.

Türkiye’de ağırlaştırılmış müebbet hapsi cezası almış olan mahpuslar ile ilgili kapsamlı ve ayrıştırılmış istatistiksel veriler kamuoyu ile paylaşılmamaktadır. An-

cak BM İşkenceye Karşı Komite’nin Türkiye’nin Beşinci Periyodik Raporu’nu değerlendirdiği 17-18 Temmuz 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen Oturumunda Türkiye hükümet temsilcileri tarafından yaklaşık 4 binden fazla ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsünün olduğu bilgisi verilmiştir.

Bu konu ilk kez, Türkiye’nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi’nin karar alma organı olan Bakanlar Komitesi’nin “şartlı salıverme konusunda üye devletlere yönelik kararı” başlıklı 24 Eylül 2003 tarihindeki toplantısında kabul edilmiş olan (2003) 22 sayılı tavsiye kararında “yasa, ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış mahpuslar da dahil olmak üzere tüm hükümlü mahpuslar için şartlı tahliyeyi mümkün kılmalıdır.” genel ilkesini açık olarak belirtilmiştir. Daha sonra ise CPT’nin 2009 yılından beri yayınlanan her raporunda bu konudaki tavsiyelere yer verilmiş ve AİHM’in 9 Temmuz 2013 tarihli Vinter ve diğerleri/Birleşik Krallık kararı ile başlayan yerleşik içtihadı dönüşmüştür. Bu kapsamda, AİHM Türkiye ile ilgili bugüne kadar dört ayrı ihlal kararı vermiştir (18 Mart 2014 tarihli Abdullah Öcalan; 15 Eylül 2015 tarihli Hayati Kaytan; 15 Aralık 2015 tarihli Emin Gurban; 12 Şubat 2019 tarihli Civan Boltan kararları). Konunun önemi nedeniyle “Gurban ve Diğerleri Grubu” dosyası altında birleştirilen bu dört dosya ile ilgili olarak TİHV ilgili kurumlarla birlikte Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’ne, en sonuncusu 27 Temmuz 2024 tarihinde olmak üzere, 2021 yılından itibaren her yıl güncelleştirilerek Kural 9.2 bildirimi yapmaktadır.

Yanı sıra, BM İşkenceye Karşı Komite de bir süredir Türkiye’nin Dönemsel Raporlarında bu konudaki tavsiyelerini ısrarla yinelemektedir. En son 14 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanan BM İşkenceye Karşı Komite’nin Türkiye’nin Beşinci Dönemsel Raporu’na İlişkin Sonuç Gözlemleri’nin 16. paragrafında “Komite, bazı durumlarda herhangi bir salıverilme ihtimalinin bulunmadığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası rejimine ilişkin endişelerini dile getirmektedir.” cümlesine yer verildikten sonra 17. paragrafında ise “Taraf devlet, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını kaldırmak için Ceza Kanunu’nu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’u gözden geçirmeyi düşünmelidir. Bu bağlamda, taraf devlet, müebbet hapis cezasına çarptırılan mahpusların makul bir süre sonra tahliye edilme veya cezalarında indirim yapılması olasılığına sahip olmalarını sağlamalıdır.” tavsiyesinde bulunmaktadır.

Tüm bu ilke ve tavsiyelere karşın, bugüne kadar somut bir adım atılmadığı için sorun devam etmektedir.

2.3. 1980 Sonrası Zorla Kaybetmeler Gerçeğinin Türkiye’de Cezasızlıkla Kapatılması:

2.3.1. 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrasında ve özellikle 1990’lı yıllarda OHAL bölgesinde yaygın ve sistematik biçimde uygulanan zorla kaybetmelere ilişkin halen resmi ve bütünlüklü bir veri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, insan hakları örgütlerinin uzun yıllara yayılan ısrarlı çabalarının bir sonucu olarak Hafıza Merkezi tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında, Türkiye’de en az 363 kişinin zorla kaybedildiğini ortaya koyan hukuki süreçlere ilişkin verilere ulaşılmıştır.

En azından 1990’lı yıllardaki zorla kaybetmeler bakımından 20 yıllık zamanaşımı süresi dolmadan önce, insan hakları örgütlerinin yoğun çabaları sonucunda 2009-2014 yılları arasında bir dizi iddianame hazırlanmış; zorla kaybedilen 78 kişiyle ilgili olarak, zamanaşımı süresinin dolmasına kısa bir süre kala 10 ayrı dava açılmıştır. Ne var ki yaklaşık 20 yıl boyunca etkili hiçbir işlem yapılmayan soruşturma dosyaları, zamanaşımı gerekçesiyle takipsizlik kararları verilerek kapatılmaya başlanmış; itiraz süreçlerinin ardından yapılan bireysel başvurularda ise Anayasa Mahkemesi, Ocak 2018 itibarıyla süre aşımı gerekçesiyle kategorik biçimde kabul edilemezlik kararları vermeye başlamıştır. Bunun sonucunda bugün itibarı ile bu 10 davadan yalnızca biri devam eder durumda kalmıştır.

Son örnek olarak, Mardin’in Dargeçit ilçesinde 29 Ekim 1995 ile 08 Mart 1996 tarihleri arasında 3 çocuk, 4 sivil ve bir asker toplam sekiz kişinin zorla kaybedilmesiyle ilgili iddianamesinin ancak 30 Ekim 2014 tarihinde hazırlandığı dava ile ilgili olarak Yargıtay 1’inci Ceza Dairesi ise, 30 yıllık “zamanaşımı” süresinin dolduğu 8 Mart 2026 tarihinden üç gün sonra, 11 Mart 2026 tarihinde yaptığı incelemede dosyanın ‘gerçekleşen dava zamanaşımı nedeniyle’ düşmesine karar vermiştir.

Devam eden tek dava olan, Anayasa Mahkemesi’nin yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar vermesi üzerine yeniden yargılamasına başlanan, Nezir Tekçi’nin 1995 yılında zorla kaybedilmesine ilişkin davanın 17 Ocak 2025 tarihli duruşmasında mahkeme heyeti sanıklar hakkında beraat kararı vermiştir. Bu dosyanın Yargıtay incelemesi sürmektedir. Bugüne kadarki yargısal uygulamalar göz önüne alındığında, önümüzdeki süreçte bu dosyada da 30 yıllık zamanaşımı süresine dayanarak “düşme” kararı verilmesi riski oldukça yüksektir. Böylece içinde yaşadığımız dönem, 1980 sonrası zorla kaybetmeler gerçeğinin Türkiye’de yargı/yargısızlık süreçleri eliyle fiilen cezasızlıkla **tamamen kapatıldığı bir dönem olarak anılacaktır.**

Ancak “zamanaşımı nedeniyle düşme” kararlarıyla acıların, hakikat arayışının ve toplumsal hafızanın ortadan kaldırılması mümkün değildir. Zorla kaybetmeler gerçeği, hakikatin üzerinin örtülmesi ya da unutturulmasıyla kapanabilecek bir geçmiş değildir. Bu nedenle “hakikat hakkı”, “adalete erişim hakkı” ve “onarım hakkı”nın güvence altına alınması, zorla kaybetmeler gerçeğiyle baş edebilmenin temel koşullarından biridir.

Öte yandan zorla kaybedilen kişilerin yakınları açısından bu süreç aynı zamanda “ışkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı”nın ihlali anlamına da gelmektedir. Bu nedenle zorla kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak; zorla kaybetmelerin son bulması ve sorumluların, silsile içindeki bütün failler dâhil olmak üzere yargılanması ve cezalandırılması talebini dile getirmek meşru ve vazgeçilmez bir hak arayışıdır. Yalnızca bu ülkenin değil, dünya halklarının ortak hafızası ve insanlık onuru açısından da tarihsel bir değer taşıyan Cumartesi Anneleri/İnsanları’nın, her türlü baskı ve hukuksuzluğa rağmen yaklaşık otuz yıldır bu doğrultuda sürdürdükleri ısrarlı mücadelenin son derece yol gösterici olduğunu bir kez daha belirtmek isteriz.

Kaldı ki başta BM Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme olmak üzere uluslararası insan hakları hukuku belgelerinde ve uluslararası teamül hukukunda; devlet tarafından ya da devletin teşviki, rızası veya göz yummasıyla gerçekleştirilen zorla kaybetmeler, yargısız infazlar ve ışkence fiillerinin, yaygın veya sistematik biçimde işlenmeleri hâlinde insanlığa karşı suç kapsamında değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu nedenle söz konusu **ağır insan hakları ihlalleri bakımından zamanaşımının uygulanmaması gerektiği uluslararası hukukta yerleşik bir ilkedir.**

Zorla kaybetmelerin yanı sıra özellikle 1990’lı yılların ilk yarısında niteliği ve niceliği bakımından derin acılar ve ağır toplumsal travmalar yaratan faili meçhul cinayetler gerçeği de göz önüne alındığında; her ne kadar bu çalışma raporunun hazırlandığı tarih itibarıyla kapsamı, dosya seçim kriterleri ve çalışma yöntemleri hakkında yeterli bilgi bulunmasa da, 23 Nisan 2026 tarihinde kurulduğu öğrenilen “Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığı”na ilişkin gelişmeler dikkat çekicidir. Bununla bağlantılı olarak Adalet Bakanı’nın 1 Mayıs 2026 tarihinde yaptığı “*Bazı cinayetler zaman aşımına uğradı bunlara bir şey yapamayız ancak yeni bilgi ve belgeler gelirse bunlarla ilgili çalışmalar yaparız ve sonuna kadar gideriz.*” şeklindeki açıklaması doğal olarak kaygı uyandırmaktadır. Zira “zamanaşımı” gerekçesinin hâlen temel yaklaşım olarak korunuyor olması, binlerce insanın

yaşamını yitirdiği ağır hak ihlalleri gerçeği karşısında hakikatin açığa çıkarılması ve adaletin sağlanması yönündeki yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusundaki isteksizliğin ve cezasızlık yaklaşımının ısrarla sürdürüldüğünü ortaya koyan bir zihniyetin yansımasıdır.

2.3.2. Türkiye'nin "geçmişle yüzleşmemesi" yeni ihlallerin de önünü açmıştır. 2016 yılında ilan edilmiş olan OHAL dönemi ile birlikte kaygı verici bir şekilde yeniden yaşanmaya başlamış olan zorla kaybetme ya da kaybetme girişimlerinin/kaçırmaların son yılların bir başka karakteristik özelliğine dönüştüğünü belirtmek durumdayız. Bu kaygı verici gelişme BM Zorla veya İradedışı Kayıplar Üzerine Çalışma Grubu'nun en son 21 Temmuz 2025 tarihli raporuna da bir kez daha yer almıştır. 2016 yılı ile yeniden başlayan bu süreç Çalışma Grubu tarafından izlemeye alınmıştır. Çalışma Grubu önünde açık bekleyen dosya sayısında ise 2015 yılından sonra dikkate değer artış kaydedilmiştir. Bir kişinin akıbeti ise 6 Ağustos 2019 tarihinden bu yana, 80 ay geçmesine karşın, kamuoyunca hâlen bilinmemektedir. Öte yandan, Çalışma Grubu tarafından hükümete iletilen toplam 245 vakadan yalnızca 94'ü hükümet tarafından açıklığa kavuşturulmuştur.

2.3.3. Zorla kaybetmenin uluslararası tanımına uygun şekilde ayrı bir suç olarak tanımlanmayarak, en yakın ilişkili olabilecek suçlarla ilişkilendirilmesi, zorla kaybetme eyleminin kendine özgü niteliklerinin göz önünde bulundurulamamasına neden olmaktadır. Bu durum ise, zorla kaybetme eyleminin kovuşturulduğu durumlarda, zamanaşımına uğrayan dosyalarda görülebileceği gibi cezasızlık sonucunu doğurmaktadır.

Bu nedenle Birleşmiş Milletler (BM) İşkenceye Karşı Komite'nin 14 Ağustos 2024 tarihinde yayımladığı Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri'nin 27 (b) paragrafında ilk kez önerdiği **"Zorla kaybetmeyi açıkça suç olarak tanımlamalı"** önerisi son derece kıymetlidir. Yanı sıra Komite'nin yine aynı paragrafta yer verdiği "tüm zorla kaybetme ve diğer işkence ve kötü muamele vakalarının bağımsız, etkili, kapsamlı ve tarafsız bir şekilde soruşturulmasını, sorumluların kovuşturulmasını ve suçlu bulunmaları hâlinde suçla orantılı cezalar almalarını sağlamalıdır." ile "Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme'yi onaylamayı düşünmelidir." önerilerinin de gerekleri yerine getirilmelidir.

2.4. İşkence yasağının yaşama geçirilmesinde koruma tedbirlerinin kontrolü için geliştirilmiş Temel Hukuk ve Usul Güvencelerindeki sorunlar hakkında:

Özellikle son on yılda gerçekleştirilen yasal düzenlemeler, yaygınlaşan keyfi uygulamalar ve siyasi iktidar temsilcilerinin söylemlerinin de bir sonucu olarak **son dönemde usul güvencelerinin işlevlerini büyük ölçüde yitirdiği görülmektedir.**

2.4.1. Gecikmeksizin bir hâkim karşısına çıkarılma hakkı sorunu:

Gecikmeksizin bir hakim karşısına çıkarılma hakkı, gerek mevzuattan kaynaklı olarak gerekse de yaygınlaşan keyfi uygulamalar sonucu, **esas olarak fiilen ortadan kaldırılmış durumdadır.**

Son yıllarda, gözaltı sürelerinin **keyfi biçimde azami sınır olan dört güne kadar uzatılması sıradan bir uygulamaya dönüşmüştür.**

Bu uygulama, 14 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanan BM İşkenceye Karşı Komite'nin Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri'nin 13.a) paragrafında yer verilen "taraf devlet, yakalama ve gözaltının hukuka uygunluğunun bir hâkim tarafından değerlendirilmesi için istisnası olmayan 48 saatlik bir azami süre sınırı belirlemek üzere mevzuatta değişiklik yapmayı düşünmelidir;" tavsiyesine bile aykırıdır.

2.4.2. Avukata erişme ve onunla gizlilik içinde iletişim kurma hakkı ile ilgili sorunlar:

Avukata erişme ve onunla gizlilik içinde iletişim kurma hakkı, özellikle siyasal ve toplumsal nitelikli dosyalarda **fiilen ortadan kaldırılabilen bir temel hak niteliği taşımaktadır.**

Çok sayıda rapor, gözlem ve tanıklık; avukata erişim hakkının sistematik biçimde ihlal edildiğini göstermektedir. Gözaltında tutulan kişilerin, yakınlarına ve müdafilerine haber verilmeden kolluk birimlerine sevk edildiğine ilişkin de pek çok gözlem ve tanıklıklar söz konusudur.

Özellikle gözaltının ilk 24 saatinde avukata erişimin kısıtlanması, Komite'nin Sonuç Gözlemleri'nin 13(b) paragrafında yer alan **tavsiyesine açıkça aykırı bir uygulama olarak yaygınlık kazanmıştır.**

2.4.3. Alıkonulan kişilerin hekime erişim hakkı ve tıbbi değerlendirme süreçlerinde yaşanan sorunlar:

24 Mart 2025 tarihli TTB açıklamasında da belirtildiği üzere, kamu hastanelerinde görev yapan çok sayıda hekim, gözaltına alınan kişilerin sağlık muayenelerini gerçekleştirmek üzere resmi yazı ya da sözlü bildirimlerle İl Emniyet Müdürlüğünde veya gözaltına alınanların tutulduğu diğer yerlerde, İstanbul Protokolü ilkelerine ve mevcut mevzuata¹¹ bütünüyle aykırı bir şekilde, görevlendirilmiştir.

Gözaltındaki kişilerin sağlık kontrolleri sırasında, İstanbul Protokolü ilkelerine, BM İşkenceye Karşı Komitesi ve Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK) tavsiyelerine ve AİHM içtihatlarına bütünüyle aykırı bir şekilde, sıklıkla polislerin hazır bulunduğu bilgisi pek çok kaynakta yer almaktadır.

Gözaltına alınan kişilerin; gözaltına alınma işlemi sonrası, periyodik olarak, gözaltında birim değiştirmelerde, gözaltından çıkışta sağlık muayeneleri, kimi istisnai örnekler dışında, ne bu konuda temel belge olan İstanbul Protokolü'ne ne de Komite'nin 13(c) paragrafında yer alan tavsiyelerine uygun biçimde yürütülmediği anlaşılmaktadır.

Dahası, adli tabiplik hizmetlerinin yürütülmesinde uyulacak esasları düzenleyen 22 Eylül 2005 tarihli Sağlık Bakanlığı Genelgesi'nde yer alan üç sayfalık Genel Adli Muayene Raporu'nun eksiksiz doldurulması yükümlülüğü dahi çoğu durumda yerine getirilmemektedir. Bunun yerine, tek sayfalık formlar üzerine usule aykırı biçimde yalnızca “*darp ve cebir izine rastlanmadı*” ibaresinin yazıldığı belgelerle yetinildiği sıklıkla tespit edilmektedir.

2.5. İşkence ve diğer kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalara Kurumsallaşan cezasızlık pratiği

Türkiye’de işkence ve diğer kötü muamele yasağının uygulanmasına dair en temel yükümlülüklerden biri olan etkili soruşturma yükümlülüğü sistematik biçimde ihlal edilmektedir. Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme’nin 12. ve 13. maddeleri uyarınca, işkence iddialarının derhal, bağımsız, tarafsız ve etkili bir şekilde soruşturulması bir zorunluluk olmasına karşın, mevcut uygulama bu yükümlülüklerle açık bir uyumsuzluk içindedir.

Bu bağlamda, işkence suçuna ilişkin resmi verilerin sunumu dahi cezasızlık pratiğinin bir parçası hâline gel-

miştir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan verilerde, “işkence” (TCK Madde 94) ve “neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence” (TCK Madde 95) suçu kapsamında yer alması gereken fiillerin, kamu görevlisi unsuru içermediği için İşkenceye Karşı Sözleşme’deki tanıma uygun olmayan “eziyet” (TCK Madde 96) suçu ile birlikte topluca sunulması, işkence suçunun görünürlüğünü ortadan kaldırmakta ve bu alanda sağlıklı bir değerlendirme yapılmasını imkânsız hâle getirmektedir. Ayrıca, bu verilerde soruşturmaların resen mi yoksa başvuru üzerine mi başlatıldığına dair herhangi bir ayırım yapılmaması, devletin resen harekete geçme yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediğinin denetlenmesini de engellemektedir.

Buna karşılık, özellikle son dönemde ülkenin farklı bölgelerinde gerçekleştirilen toplantı ve gösterilere yönelik müdahalelerdeki dahil, çok sayıda kurumun raporlarına ve maruz kalanların anlatımlarına yansıyan, işkence ve diğer kötü muamele kapsamında değerlendirilmesi gereken çok sayıda savunulabilir ve inandırıcı iddia bulunmaktadır. Bu iddiaların önemli bir bölümü kamuoyuna açık görsel ve yazılı materyallerle desteklenmesine rağmen, bu fiillere ilişkin resen başlatılmış etkili soruşturmalara dair doğrulanabilen herhangi bir örnek bulunmamaktadır. Bu durum, devletin resen soruşturma yükümlülüğünü sistematik biçimde ihlal ettiğini göstermektedir.

Öte yandan, işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kalan kişiler ile ilgili yapılan suç duyurularının önemli bir bölümü; *kamu görevlileri hakkında soruşturma açılmasını idari izne bağlayan mekanizmalar, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ve süre aşımı uygulamaları* gibi araçlarla sonuçsuz bırakılmaktadır. Bu araçlar, münferit uygulamalar olmaktan çıkmış; işkence suçlarının etkili biçimde soruşturulmasını engelleyen yapısal cezasızlık mekanizmalarına dönüşmüştür. Geriye kalan başvuruların ise büyük ölçüde akıbeti belirsizliğini korumakla birlikte kamuoyuna yansımış herhangi bir resmi soruşturma açıldığına dair doğrulanmış bir bilgi bulunmamaktadır.

Sınırlı sayıda başlatılan soruşturmalarda ise, Türk Ceza Kanunu Madde 94 kapsamına giren fiillerin sistematik biçimde daha hafif yaptırımlar öngören suç tipleri kapsamında nitelendirildiği görülmektedir. Bu çerçevede, söz konusu fiillerin sıklıkla “eziyet” (TCK Madde 96), “kasten yaralama” (TCK Madde 86) veya “zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması” (TCK Madde 256) gibi

¹¹ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin 9. maddesinin 5. Fıkrası: “Tıbbi muayene, kontrol ve tedavi, adli tıp kurumu veya resmi sağlık kuruluşlarınca yapılır.”

suçlar kapsamında ele alınması, işkence suçunun huku-ki niteliğinin ortadan kaldırılması anlamına gelmekte; bu yolla faillerin daha düşük yaptırımlarla karşılaşması sağlanarak cezasızlık fiilen yeniden üretilmektedir.

Bunun yanı sıra, son dönemde çok sayıda kişinin; kimlik bilgilerinin kayda geçirilmesi, gözaltı ve tutuklama tehdidi, eğitim hayatına müdahale edilmesi veya yurtlar ile ilişkilerinin kesilebileceği tehditleri ile barınma haklarının tehlikeye girmesi gibi riskler nedeniyle suç duyurusunda bulunmaktan imtina ettiği gözlemlenmektedir. Bu durum, başvuru yollarına erişimin fiilen engellendiğini ve cezasızlık pratiğinin yalnızca soruşturma süreçleriyle sınırlı kalmayıp, şikâyet mekanizmalarına erişimi de kapsayacak şekilde genişlediğini göstermektedir.

Tüm bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye’de işkence ve diğer kötü muamele iddialarının İstanbul Protokolü’nde öngörülen biçimde zamanında, bağımsız, tarafsız ve etkili bir şekilde soruşturulmadığı açıktır. Bu durum, işkence yasağının mutlak niteliğinin fiilen aşındırılması anlamına gelmekte; cezasızlığın süreklilik kazanması ise bu tür ihlallerin tekrarını teşvik eden bir zemin yaratmaktadır.

İşkence ve diğer kötü muameleyle ilişkin suç duyurularının sistematik biçimde sonuçsuz bırakılmasına yol açan kimi gerekçelere dair aşağıda yer verilen kimi güncel örnekler, cezasızlık pratiğinin ulaştığı yapısal ve ağır boyutu açık biçimde ortaya koymaktadır:

- i. işkence ve diğer kötü muamele iddiaları ile ilgili soruşturma için idari izin verilmemesi sorunu:

İşkence ve diğer kötü muamele iddiaları ile ilgili suç duyurularının, giderek artan ve yaygınlaşan bir şekilde, idari izin verilmemesi sebebine dayalı olarak büyük ölçüde sonuçsuz kaldığı gözlenmektedir.

Her ne kadar TCK m.94 ve m.95. maddeler altındaki ‘işkence’ suçu kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalar izin şartına bağlı olmasa da özellikle son dönemde ülkenin farklı bölgelerinde gerçekleştirilen toplantı ve gösterilere yönelik müdahalelerde işkence ve diğer kötü muamele kapsamında değerlendirilmesi gereken çok sayıda savunulabilir ve inandırıcı iddialar ile ilgili olarak “*yasal olmayan toplantı, gösteri, yürüyüş ve basın açıklamasına yasalar çerçevesinde müdahale edildiği*”; “*elde edilen görüntülerin düşük çözünürlüklü olması, polislerin kask numaralarının ve yüzlerinin seçilememesi nedeniyle sorumlu kişilerin kimliğinin tespit edilemediği*”; “*ilgili haklarında ceza soruşturması yapılmasına yeterli somut bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı*” gibi gerekçeler ile idari sorumlular (valilik-

ler vb) tarafından idari izin verilmeme pratiği rutin bir uygulamaya dönüşmüştür.

Kaldı ki, 19 Mart 2025 tarihinden sonra yaygın olarak valilikler tarafından ilan edilen toplantı, gösteri ve basın açıklamaları yasaklarının, aylar sonra olsa da, 2025 Aralık ayında İstanbul ve İzmir İdare Mahkemelerince hukuka aykırı bulunarak iptal edilmiş olması bile izin sistemin Valilikler tarafından ne denli, kötüye kullanıldığının bir göstergesidir.

Öte yandan, TCK’nın 94. ve 95. maddelerinde düzenlenen “işkence” suçunun tanım itibarıyla yalnızca kamu görevlileri tarafından işlenebileceği göz önüne alındığında bu yöndeki iddiaların, savcılar tarafından, herhangi bir izin talebinde bulunulmadan re’sen ve hatta “bizzat ve öncelikle” soruşturulması gerekmektedir. Ancak uygulamada, işkence iddiaları ile ilgili başvuruların Savcılıklarca sıklıkla ceza kanunun işkence suçunu düzenleyen maddeleri kapsamında değil, “kasten yaralama” (TCK Madde 86) veya “zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması” (TCK Madde 256) gibi suçlar kapsamında ele alınarak, Anayasa Mahkemesinin bu konudaki kararlarına rağmen, hatalı bir yaklaşım ile soruşturma izni prosedürü işletildiği, dolayısıyla kolluk görevlileri hakkında ceza soruşturması yapılmaması cezasızlık pratiğinin sürekliliğini teyit etmektedir.

- ii. Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar (KYOK) örneği:

22 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı’nın gözaltına alınmasına ilişkin olarak Ankara’da gerçekleştirilen protestolara yönelik polis müdahalesi sırasında gözaltına alınan 7 kadının, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü’nde çıplak arama dahil işkence ve diğer kötü muameleyle maruz bırakıldıkları iddiasıyla vekilleri aracılığıyla Ankara Barosu’na başvuruda bulunulmuştur. Başvuru üzerine Ankara Barosu İnsan Hakları Merkezi tarafından görevlendirilen avukatlar aynı gün başvuru ile görüşmüş ve bulgularını içeren bir rapor hazırlamıştır.

Söz konusu Ankara Barosu İnsan Hakları Merkezi raporunda, başvuru sahiplerinin “*ters kelepçe, çıplak arama, darp, tehdit ve hakaret fiilleri nedeniyle mağdur*” edildikleri açık biçimde ortaya konulmuştur. Bu değerlendirmelere dayanılarak Ankara Barosu tarafından Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulmuş, ayrıca İçişleri Bakanlığı nezdinde idari soruşturma başlatılması talep edilmiştir.

Ancak, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma sonucunda 15 Ekim 2025 tari-

hinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

Kararın gerekçesinde yer alan özellikle alttaki ifadeler, işkence ve diğer kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yürütülmesi gereken etkili soruşturma yükümlülüğünün asgari unsurlarının dahi yerine getirilmediğini açıkça ortaya koymaktadır.

“müştekilerin toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yasak olduğu günde eylemler gerçekleştirdikleri, (...) müştekiler (...) görevli kolluk kuvvetine direndikleri, müştekiler hakkında emniyet görevlileri tarafından zor kullanılarak kelepçe takıldığı (...) yaralanmaların vücuttaki yerlerinin ve mahiyetinin, emniyet görevlilerinin müştekinin direncini kıracak ölçüde orantılı müdahalede bulundukları anlamına geldiği, (...) müştekilerin kendilerini çıplak olarak arayan görevlilerle ilgili aynı tespitlerde bulunmuş iseler de, müştekileri arayan bayan personellerin aynı oldukları, bu nedenle müştekilerin benzer şekilde ifade vermelerinin hayatın olağan akışına uygun olduğu, müştekilerin kasten yaralama, tehdit ve hakaret suçlarına maruz kaldıkları iddialarına ilişkin olarak, müştekilerden sadece (...) doktor raporunda basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde yaralandığının belirtildiği, bu darp izinin kolluk kuvvetine direnme esnasında zor kullanma suretiyle oluştuğu, (...) dolayısıyla emniyet görevlilerinin zor kullanma yetkisinin sınırını aşmak suretiyle sahip bulundukları nüfuzu kötüye kullanarak müştekileri kasten yaradıkları, hakaret ve tehdit ettikleri, işkencede bulundukları, çıplak aramaya maruz bırakıldıkları, avukatlarıyla görüşürülmedikleri hususlarında kamu davası açılmasına yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilemediği, bu durumun ceza hukuku genel prensibi olan “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi kapsamında şüphelilerin lehine değerlendirilmesinin gerektiği (...)” belirtilerek soruşturma sonuçsuz bırakılmıştır.

Hele de bir kimsenin işkence görmediğini ispat yükünün devlete düştüğü ilkesi göz önüne alındığında, bir işkence ve diğer kötü muamele iddiası hakkında yürütülen bir soruşturma sürecinde “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi kapsamında şüphelilerin lehine değerlendirme yapılabilme cüretinin gösterilmesi, **cezasızlık zihniyeti ve pratiğinin** ulaştığı düzeyi göstermesi açısından son derece sarsıcı bir örnek oluşturmaktadır.

iii. “Süre aşımı” gibi kimi biçimsel ve anlamsız gerekçeler ile hakikate erişim ve adaletin tesisi imkânının ortadan kaldırılması **örneği**:

Temmuz 2015’den itibaren yeniden başlayan çatışma sürecinde, TİHV ve ilgili diğer örgütlerin raporlarının yanı sıra 2 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan BM İşkenceye Karşı Komite’nin “Türkiye’nin Dördüncü Periyodik Raporu ile ilgili Sonuç Gözlemleri” ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muizniek’in 2 Aralık 2016 tarihli “Türkiye’nin Güneydoğu Bölgesindeki Terörle Mücadele Operasyonlarının İnsan Haklarına Etkilerine İlişkin Memorandum”unda da yer verildiği gibi, “eşi benzeri olmayan bir uygulama” olarak uzun süreli aralıksız sokağa çıkma yasakları ilan edilmiş idi.

Uluslararası insan hakları sözleşmelerinin **çeşitli maddeleri altında korunan insan haklarından yararlanılmasına sokağa çıkma yasakları nedeniyle getirilen sınırlamaların** otomatik olarak insan hakkı ihlali sayılmasının yanı sıra bu süreçte çok sayıda ağır ve ciddi insan hakları ihlali de yaşanmıştır.

Bu süreç ile ilgili AYM de kararlarında 2015–2016 yıllarında uygulanan sokağa çıkma yasakları sürecinde sivil can kayıpları yaşandığını kabul etmekte ve bu kayıplara ilişkin olarak iki farklı sayısal veriye (323 ve 335) atıf yapmaktadır. 1 Nisan 2026 tarihi itibarı ile, AYM sokağa çıkma yasakları bağlamında yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan toplam 82 bireysel başvuru ile ilgili karar açıklamıştır. Söz konusu 82 dosyada yaşam hakkı ihlaline yol açtığı iddia edilen 100 müdahaleden yalnızca 9 başvuruda yaşam hakkı ihlali tespit etmiştir. İhlale hükmedilen dosyaların tamamında, yaşam hakkı ihlaline yol açtığı ileri sürülen müdahale “güvenlik güçlerinin ölümcül güç kullanması”dır. Bununla birlikte Mahkeme, bu kararların tümünde “ölümün hangi şartlar altında gerçekleştiğinin tespitine yönelik etkili bir soruşturma yürütülmemesini” gerekçesiyle **yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği** sonucuna varmıştır. Bu başvuruların hiçbirinde yaşam hakkının esastan ihlal edildiğine, yani devletin öldürmeme veya yaşamı koruma yönündeki maddi yükümlülüklerini ihlal ettiğine hükmetmemiştir.

AYM tarafından kabul edilemez olduğu kararı verilen başvurular arasında AYM’nin 26 Şubat 2025 tarihli Taybet İnan ile ilgili kararı da bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, 57 yaşındaki Taybet İnan Silopi’de ilan edilen sokağa çıkma yasağı döneminde yaşa-

mını kaybeden isimlerden biriydi. Taybet İnan, 19 Aralık 2015'te açılan ateş sonucu sokakta katledildi ve cenazesinin yakınları tarafından alınmasına 7 gün boyunca izin verilmemiş idi. Taybet İnan'a vurulduğu sırada yardım etmek isteyen kayınbiraderi Yusuf İnan da evinin avlusunda vurulmuş ve 20 saat boyunca yaralı halde bekletilmesi nedeniyle kan kaybından yaşamını yitirmiş idi. Taybet İnan'ın eşi Halit İnan da cenazeyi almak isterken açılan ateş sonucu yaralanmış idi. Tüm bu gerçeklik AYM dahil herkes tarafından kabul edilmektedir.

Hal böyle iken, Taybet İnan başvurusu ile ilgili olarak AYM "(...) **başvurucuların ihlal iddiasının kötü muamele yasağı kapsamında incelenebileceği kabul edilse bile** böyle bir ortamda cesedin bütün risklere rağmen bulunduğu yerden alınmasını beklemek **kamu makamlarına aşırı bir külfet yüklemek olacaktır.**" gerekçesi ile "Kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**" kararı vermiştir.

AYM aynı başvuruda ayrıca Taybet İnan'ın öldürülmesi ile ilgili olarak da "**başvurucuların (...) süresinde bireysel başvuru yaptıkları söylenemez (...) soruşturmanın etkisiz bir hâl aldığı öğrenme ve makul bir süre içinde bireysel başvuru yapma hususunda gösterdikleri özensizliği telafi etmez.**" gerekçeleri ile "Yaşam hakkının öldürmeme yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutu ile etkili soruşturma yükümlülüğüne ilişkin usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkin iddianın süre aşımı nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA" kararı da vermiştir.

AYM'nin, Taybet İnan'ın ölümü gibi yaşam hakkına yönelik son derece ağır insan hakları ihlali iddiaları içeren bir olayda, başvuruyu **yalnızca süre aşımı gerekçesiyle** kabul edilemez bulması, hukuki olduğu kadar vicdani açıdan da kabul edilemez bir yaklaşımdır. Bu tür bir karar, insan haklarının özünü oluşturan değerlerin ne ölçüde aşıldığının ve adalet duygusunun ne denli tahrip edildiğinin çarpıcı bir göstergesidir. Zira yaşam hakkı ihlallerinde devletin asli yükümlülüğü, maddi gerçeği ortaya çıkarmak ve sorumluları hesap verebilir kılmaktır. Buna karşılık, katı ve biçimsel usul gerekçelerine dayanılarak esasa girilmemesi, cezasızlık riskini derinleştirmekte; hakikate erişim ve adaletin tesisi imkânını ortadan kaldırmaktadır. Oysa yalnızca acıların değil, hakikatin ve adaletin de süre aşımına tabi tutulamayacağı açıktır. Bu nedenle, aradan ne kadar zaman geçerse geçsin, bu ölümlere ilişkin hakikatin ortaya çıkarıl-

ması ve adaletin mümkün olan ölçüde sağlanması yönündeki yükümlülük devam etmektedir.

Bu bağlamda, hakikatin açığa çıkarılması ve adaletin sağlanması yönündeki çabaların kararlılıkla ve daha etkin biçimde sürdürülmesi zorunludur. Gecikmiş de olsa adaletin tesis edilmesi, yalnızca hukuki bir gereklilik değil, aynı zamanda toplumsal ve vicdani bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun gereği olarak, söz konusu ihlallerin takipçisi olunmaya devam edileceği açıkça ifade edilmelidir.

Söz konusu gerekçeler ile bu tür bir kararın alınabilmesi, AİHM'in devlet görevlilerinin ölümcül güç kullanımına ilişkin McCann ve diğerleri/Birleşik Krallık kararından başlayarak oluşturduğu standartların soruşturma aşamasında savcılıklar tarafından, bireysel başvuru aşamasında ise AYM tarafından dikkate alınmadığını da göstermektedir. Zira, devlet aktörleri tarafından güç kullanımının herhangi bir kişinin yaşamından mahrum bırakılmasıyla sonuçlandığında soruşturmanın nasıl yürütüleceğine dair yaklaşımı ve standartlarını belirlediği içtihadında AİHM, katı bir gereklilik testini zorunlu kılmaktadır. Bu katı gereklilik testine göre, bir güç ancak meşru bir amacı gerçekleştirmek için "kesinlikle orantılı" ise "mutlaka gerekli" sayılabilir. AİHM, kullanılan gücün kesinlikle orantılı olup olmadığını kendisi objektif olarak değerlendirmektedir ve devletlere hiçbir takdir alanı tanımamaktadır. Bu katı orantılılık incelemesi, "yalnızca gücü fiilen kullanan devlet görevlilerinin eylemleriyle sınırlı değildir; aynı zamanda eylemlerin planlanması ve kontrolü gibi konular da dahil olmak üzere olayın içinde bulunduğu tüm koşulları dikkate almayı gerektirir."

2.6. Kamu yetkili sıfatı taşıyan kişi ve kurumların söylemleri ve tutumları hakkında:

Kamuoyuna yansıyan işkence ve diğer kötü muamele iddiaları karşısında usulüne uygun soruşturma yükümlülüğünün esas olarak yerine getirilmemesinin ötesinde; bu tür iddialar ile ilgili hızlı, tarafsız, kapsamlı, etkin ve bağımsız soruşturma süreçleri başlatılıp sonuçlandırılmaksızın, siyasi ve idari makamlar tarafından hızlı ve sistematik biçimde peşinen reddedilmektedir.

Özellikle son dönemde, işkence ve diğer kötü muamele iddiasında bulunulan kolluk görevlilerin amiri pozisyonunda olan İçişleri Bakanı ve soruşturmaları başlatmakla yükümlü savcılarının işlemlerini yapmakla görevli

Hakimler ve Savcılar Kurulu başkanı olan Adalet Bakanı tarafından bu tür iddiaların hemen ardından ve “*ışkence ve kötü muamele iddialarının gerçek dışı olduğu*” yönündeki açıklamalar ile “*bu iddiaları dile getirenler hakkında suç duyurusunda bulunulduğunun*” duyurulması, fiilen rutin bir devlet pratiğine dönüşmüştür. Benzer şekilde, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından da “*Bu asılsız iddiaları dile getiren provokatörler ve iftiraları yayanlar hakkında Türk Ceza Kanunu’nun; ‘Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma’, ‘Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin Kurum ve Organlarını Aşağılama’ ve ‘iftira’ başlıklı maddeleri kapsamında suç duyurusunda bulunulduğu*”nu belirten açıklamalar yapılabilmektedir.

Yanı sıra, çıplak arama ve kötü muamele iddialarının yer aldığı haberlerin mahkeme kararıyla ‘millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması’ gerekçesiyle erişim engeli de getirilebilmektedir.

Bu tür açıklama ve yaklaşımların bizatihi kendisi özünde bir yandan bir ülkedeki ışkence varlığının en önemli göstergelerinden birisini oluşturduğu gibi, öte yandan da bir ülkedeki sürmekte olan ışkence gerçeğinin en önemli sebeplerinden birisini de oluşturmaktadır. Zira, siyasi iktidar temsilcilerinin ya da her düzeyden kamu görevlilerinin bu tür söylem ve davranışları özünde kolluk görevlileri tarafından uygulanan şiddeti koruyan hatta teşvik eden ve ışkenceyi meşrulaştıran bir sonuca yol açmaktadır. Usulüne uygun bir soruşturma süreci olmaksızın “*ışkence ve kötü muamele iddialarının gerçek dışı olduğu*” ve “*iddiaları dile getirenler hakkında suç duyurusunda bulunma*” yaklaşımı ve bu yaklaşıma karşı herhangi bir kamu görevlisi ya da kamu birimin itirazda bulunmuyor olması özünde ışkence mutlak yasağına hürmet etmeyen bir zihniyetin yanı sıra hukuk, yargı ve idari sistemlerinde ışkenceyi önleyecek ve hesap verebilirliği ve giderimi güvence altına alacak normatif bir çerçeve ve kurumsal koruma önlemlerinin olmadığı özel bir göstergesidir. Böyle bir ortamın yokluğu aynı zamanda Avrupa Konseyi ışkenceyi Önleme Komitesi’nin (CPT) tanımı çerçevesinde ışkence uygulamasının sistematik yapısını da göstermektedir.

Bu bağlamda, 18 Şubat 2026 tarihinde İzmir’de yaşanan bir olay, cezasızlık politikasının bir başka boyuta doğru evrilmekte olduğunu çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. İzmir Barosu’na kayıtlı bir avukat, müvekkilinin ifadesine katılmak üzere bulunduğu İzmir Narkotik Şube Müdürlüğü’nde, müvekkiline yönelik ışkence ve kötü muameleyi tutanak altına almaya çalıştığı gerekçesiyle “polise iftira” suçlamasıyla gözaltına alınmıştır. Bir

avukatın, bizzat kendisinin gördüğü ışkenceyi tutanak altına almaya çalıştığı için, bilindiği kadar ile **ilk kez “resmi bir işlemle gözaltına alınması”**, cezasızlık pratiğinin geldiği aşamayı göstermenin ötesinde, **ışkence mutlak yasağına hürmet etmeyen bir zihniyetin** günümüzde ulaştığı boyutu da göstermektedir.

Tüm bu yaklaşım ve uygulamaların bir sonucu olarak, ışkence ve diğer kötü muameleye maruz kalan çok sayıda kişinin, misilleme riski, gelecekteki iş olanaklarının engellenmesi ya da kolluk görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunmanın devam eden veya muhtemel cezai süreçler üzerinde olumsuz etkiler doğurabileceği yönündeki haklı endişeler nedeniyle resmi şikâyet mekanizmalarına başvurmaktan sistematik biçimde kaçındıkları gözlemlenmektedir. Bu durum, yalnızca bireysel başvuru yollarının fiilen etkisizleşmesine yol açmamakta; aynı zamanda ışkence yasağının mutlak niteliğiyle bağdaşmayan bir cezasızlık iklimini beslemekte ve devletin etkili başvuru ile etkili soruşturma yükümlülüklerini yerine getirmediğine işaret etmektedir.

2.7. Mevzuatta ışkence ve Diğer Kötü Muamele Yasağı ile ilgili:

2.7.1. Yargı Paketleri: İnsan Hakları Rejiminin aşınmasının devamı niteliğindeki düzenlemeler:

2025 yılı içerisinde yürürlüğe giren ve kamuoyunda “10. ve 11. Yargı Paketi” olarak anılan düzenlemeler, içeriği ve kapsamı itibarıyla, Türkiye’de uzun süredir derinleşen yapısal insan hakları sorunlarını gidermek bir yana, bu sorunların sürekliliğini sağlayan hukuki ve kurumsal zemini pekiştirmiştir. Kimi biçimsel ve teknik bazı değişiklikler içeren söz konusu düzenlemeler, “reform” iddiasına rağmen, insan hakları alanındaki sistematik sorunların kaynağına dokunmayan yaklaşımıyla gerçek bir iyileşme yaratmamış; aksine mevcut ihlal örüntülerini yeniden üretmiştir. Dolayısıyla 2025 yılı yargı paketleri, insan hakları perspektifinden değerlendirildiğinde, bir iyileştirme değil, mevcut ihlal rejiminin hukuki zeminini tahkim eden düzenlemeler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Söz konusu yargı paketi adı altındaki bu düzenlemeler ile, bir öncekiler gibi, Yargı Bağımsızlığı ve Adil Yargılanma Hakkı ile ilgili, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye aleyhine verdiği çok sayıda ihlal kararında (özellikle uzun yargılama ve tarafsızlık sorunları) ortaya konulan yapısal soruna hiçbir şekilde müdahale edilmemiştir. Tutuklama tedbirinin uygulanmasına ilişkin ölçülülük, gereklilik ve son çare olma ilkelerinin

somutlaştıran bağlayıcı düzenlemeler yapılmamış, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Türkiye'ye ilişkin denetim süreçlerinde de vurgulandığı üzere, uzun tutukluluk ve keyfi özgürlükten yoksun bırakma sorununun yapısal niteliği korunmuştur. İfade özgürlüğünü koruyucu değil, cezalandırıcı yaklaşım sürdürülmüş, uluslararası insan hakları standartları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı ile uyum sağlanmamıştır. İşkence ve Kötü Muamele Yasağı bağlamında Cezasızlık pratiğini ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılmamış, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite ve Avrupa Konseyi organlarının Türkiye'ye yönelik tavsiyelerinde yer alan yükümlülükler yerine getirilmemiştir.

2025 yılı yargı paketlerinin en belirgin düzenleme alanlarından biri infaz rejimidir. Ancak bu konudaki yaklaşım, ceza adalet sisteminin yapısal sorunlarını çözmekten uzak olduğu gibi, temel haklar ve insan hakları bakımından yeni ve derinleşen riskler de barındırmaktadır. Bu alandaki değişiklikler, ayrımcılık yasağına aykırı bir şekilde belirli suç grupları bakımından farklı infaz rejimleri öngörerek eşitlik ilkesini zedelemekte, ceza adalet sisteminde öngörülebilirliği ve hukuki güvenliği azaltmakta ve infaz düzenlemelerini bir ceza politikası aracı hâline getirmektedir.

2.7.2. Özellikle son dönemde çeşitli yasal düzenlemeler aracılığı ile Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının geçersiz kılınması yaklaşımının sıradanlaştırılması:

2025 yılı içinde gerçekleştirilen **ÜÇ ayrı yasal düzenleme**, önceki yıllardaki benzer örnekler ile birlikte değerlendirildiğinde ülkemizdeki belirsizlik, kuralsızlık ve keyfiliğe dayalı rejimin yasa yapma pratiği açısından hukukun üstünlüğü ilkelerinden ne denli uzaklaştığını da göstermektedir.

- i. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) ilişkin düzenlemenin öyküsü:

31 Aralık 2025 tarihindeki Resmi Gazete'de yayımlanarak kamuoyuna duyurulan 10 Temmuz 2025 tarihli kararıyla AYM, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) "Hükümün açıklanması ve hükümün açıklanmasının geri bırakılması" başlıklı 231 maddenin 5 ile 14 arasındaki fıkralarını iptaline karar verdi. AYM bu kararında, özellikle kamu görevlilerinin görevi sebebiyle işlediği işkence, eziyet ve kötü muamele fiillerinde HAGB'nin uygulanmasını engelleyen açık bir yasal düzenleme bulunmamasını, Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında devletin "etkili soruşturma, faile orantılı ceza ve mağdura uygun giderim" yükümlülüğüyle bağdaşmaz gördü.

İptal hükmünün ise yayımdan 9 ay sonra, yani 30 Eylül 2026 tarihinde yürürlüğe girmesi kararı verildi.

Ancak, AYM daha önce de 1 Haziran 2023 tarihinde, aynı konuda aynı gerekçe ile benzer bir karar vermiş ve TBMM'ye de yeni yasa yapması için bir yıl süre tanımıştı.

TBMM de 2 Mart 2024 tarihinde kamuoyunda "8. Yargı Paketi" olarak anılan "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında bazı başlıklarda yeni bir çerçeve kurmuştu. Örneğin, HAGB kararlarına karşı istinaf yolunu düzenlemiş, müsadere (el koyma/gerilrin kamuya geçirilmesi) bakımından farklı bir usul getirmiş idi. Ancak TBMM, kamu görevlisinin görevi sebebiyle işlediği işkence, eziyet ve kötü muamele suçlarında HAGB uygulanmasını diye açık bir yasak koymamış idi.

Bu nedenle, 10 Temmuz 2025 tarihli kararıyla AYM bir kez daha bu eksikliğin aynı sonuçları yeniden üreteceğini belirterek, kuralın Anayasa'nın 17. maddesine aykırı olduğunu karar altına almış oldu.

- ii. 2/7/2018 tarihli ve 703 Numaralı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin öyküsü:

Yaklaşık sekiz yıl önce, 2/7/2018 tarihinde, "703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile pek çok düzenleme yapılmış idi.

4 Haziran 2024 tarihindeki Resmi Gazete'de yayımlanarak kamuoyuna duyurulan 7 Aralık 2023 tarihli kararıyla AYM 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan 228 düzenlemeyi iptal etmiş ve iptal ettiği bu hükümlerle ilgili bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak on iki ay sonra (4/6/2025) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmış idi.

Bu karar ile, diğer benzer örneklerin yanı sıra, pek çok kurum ve düzenlemeyi içeren söz konusu 228 düzenlemenin iptali ile ülkenin en az 6 yıldır anayasaya aykırı düzenlemeler ile yönetildiğine de karar verilmiş oldu. AYM bu belirlemeyi yaparken, ortadaki hukuksuzluğu hemen ortadan kaldırmak yerine bir yıl daha süre tanımış oldu.

Bu kapsamda hukukun üstünlüğü ilkelerinden ne denli uzaklaştığının da bir göstergesi bağlamında AYM 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede iptal ettiği 228 düzenlemeden sadece iki örneğe altta yer verilecektir.

- a) 04/06/2024 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 7/12/2023 tarihli ve 2023/212 sayılı karar ile 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile pek çok kurum ile birlikte Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'na (TİHEK) Kurul üyelerinin Başkan, İkinci Başkan dahil tamamının Cumhurbaşkanı tarafından atanmasını düzenleyen ve kurulun daha önce de standartlara uygun olmayan yetkinliğinin bütünüyle ortadan kaldıran kimi düzenlemeleri iptal edilmiş idi. Bu tür düzenlemelerin KHK ile düzenlenemeyeceği gerekçesiyle iptal ettiği bu hükümlerle ilgili Anayasa Mahkemesi kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak on iki ay sonra (4/6/2025) yürürlüğe gireceği de hüküm altına alınmış idi.

Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararlarına rağmen 8/5/2025 tarih ve 7547 sayılı Kanun ile TİHEK Kurul üyelerinin Başkan, İkinci Başkan dahil tamamının Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceği düzenlemesi aynı şekilde yeniden düzenlenmiştir. Sadece 'atanan' sözcüğü yerine fiilen hiçbir farkı olmayan 'seçilen' sözcüğü kullanılmıştır. Yanı sıra 2018 yılındaki 703 sayılı KHK ile kanundan çıkarılmış olan 'Kurul Üyelerinin; görev alanındaki konularda bilgi ve deneyimi sahibi olmak, Kamu kurum ve kuruluşlarında, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında ya da özel sektörde toplamda en az 10 yıl çalışmış olmak şartları ve ayrıca üye seçimlerinde kurumun görev alanına giren konularda bilgi ve deneyimi bulunanların çoğulcu bir şekilde temsiline özen gösterilmesi şartı' gibi standartlara tam olarak uygun olmasa da kimi üyelik kriterleri 8/5/2025 tarih ve 7547 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenmediği için şu anda geçerli olan kanunda yer almamaktadır.

Sonuç olarak, hele de en son 14 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanan BM İşkenceye Karşı Komite'nin Sonuç Gözlemleri'nin 28. paragrafında bu konudaki tavsiyesi çok açık iken ve Komite'nin bu önerisi ile ilgili çok yeterli bir çalışma zamanı olmasına karşın, Komite'nin tavsiyelerine aykırı bir şekilde 8/5/2025 tarih ve 7547 sayılı Kanun ile yukarıda yer verilen düzenleme yapılmıştır.

- b) Yine 04/06/2024 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 7/12/2023 tarihli

ve 2023/212 sayılı karar ile ilgili "Adalet Bakanlığı Müsteşarı" yerine bir fıkrada yer alan "...Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısı..." ibaresi iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak on iki ay sonra (4/6/2025) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

8/5/2025 tarih ve 7547 sayılı Kanun ile "ve Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısı" ibaresi "ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı" şeklinde değiştirilmiş, ancak bu kanuna eklenen GEÇİCİ MADDE 8'de "Bu Kanunda Adalet Bakanlığı Müsteşarına verilen görevler anılan kadro ihdas edilip atama yapıncaya kadar Adalet Bakanının belirlediği bakan yardımcısı tarafından yerine getirilir." şeklindeki bir düzenleme ile AYM'nin iptal ettiği düzenleme aynı şekilde korunmuş olmuştur.

- iii. Devlet Denetleme Kurulu'nun (DDK) sürecinin öyküsü:

31/1/2025 tarih ve 7539 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Devlet Denetleme Kurulu'nun kapsamı "**vakıflar, kooperatif ve birlikleri**" dahil doğrudan sivil alanı da içerecek şekilde genişletilmiş, yanı sıra Devlet Denetleme Kurulu "**memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görevden uzaklaştırma tedbiri uygulayabilme yetkisi**" ile donatılmıştır.

Oysa, 2018 ve 2021 yıllarında yayımlanan iki ayrı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer verilen ve keyfiyete yol açacağı aşikâr olan benzer düzenlemeler hakkında daha önce Anayasa Mahkemesi 17 Mart 2022 ve 1 Şubat 2024 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan iki farklı kararında oybirliği ile iptal kararı verilmiş idi.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında yer verilen içeriğe ilişkin değerlendirmeler göz ardı edilerek, sadece konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu, bir başka deyişle bu düzenlemelerin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek yasak alan içerisinde kaldığı gerekçesini öne çıkarılarak, benzer düzenlemelere bu kez Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yerine 31/1/2025 tarih ve 7539 sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"unda yer verilmiştir.

2.8. Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) işlevini de üstlendiği iddia edilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK):

- i. Tüm raporlarımızda vurguladığımız üzere, yapısal, işlevsel ve mali açılardan bağımsızlıktan yoksun

olan TİHEK'in bu durumu yalnızca ülkemizdeki insan hakları kurumlarının raporlarında değil; en son 27 Haziran 2025 tarihli Evrensel Periyodik İnceleme Çalışma Grubu Raporu, 28 Kasım 2024 tarihli BM İnsan Hakları Komitesi'nin Türkiye'nin İkinci Dönemsel Raporu'na ilişkin Sonuç Gözlemleri ve 14 Ağustos 2024 tarihli BM İşkenceye Karşı Komite'nin Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na ilişkin Sonuç Gözlemleri başta olmak üzere çok sayıda uluslararası insan hakları mekanizmasının değerlendirmelerinde de açıkça ortaya konmuştur. Bu raporların tamamında, TİHEK'in bağımsızlığını güvence altına alacak şekilde yeniden yapılandırılması yönünde öneriler yer almasına rağmen, kurumu OPCAT ve Paris Prensipleri ile uyumlu hâle getirecek herhangi bir adım atılmamıştır.

Bunun da ötesinde, Anayasa Mahkemesi'nin TİHEK üyelerinin tamamının Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesi dâhil olmak üzere; Kurul üyelerinin seçim usulü ve sayısı, göreve başlamaları ve üyeliğin sona erdirilmesine ilişkin düzenlemeler hakkında önemli ölçüde iptal kararı vermesine karşın, 8 Mayıs 2025 tarih ve 7547 sayılı Kanun ile söz konusu hükümler neredeyse aynı biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Bu değişikliğin hemen ardından, 10 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla, daha önce 14 Temmuz 2021 tarihli atamalarda olduğu gibi, TİHEK Başkanı, İkinci Başkanı ve diğer dokuz Kurul üyesinin tamamı Cumhurbaşkanı tarafından, OPCAT ilkelerine bütünüyle aykırı bir biçimde atanmıştır.

Ayrıca, 10 Temmuz 2025 tarihinde atanan TİHEK Başkanının işkenceyle mücadele bağlamında bilinen tek özelliğinin, daha önce görev yaptığı Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı döneminde işkence ve diğer kötü muamele iddialarının hemen ardından sıklıkla bu iddiaların "doğru olmadığı" yönünde açıklamalar yapması olduğu belirtilmelidir. Söz konusu Başkanın, 7 Mart 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla Vatikan nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak atanmasının ardından, 30 Nisan 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan bir başka Cumhurbaşkanı kararıyla bu kez Ankara Valisinin TİHEK Başkanlığına atanması ayrıca dikkat çekicidir.

Yasal düzenlemeler bir yana, özellikle son dönemde TİHEK Başkanlığına son olarak atanan iki kişinin de doğrudan yürütme organı içinden gelmesi, **kurumun fiilen yürütmeye bağlı bir yapı** olarak

konumlandığını açık biçimde göstermektedir. Bu nedenle TİHEK'in, Paris Prensipleri ışığında bağımsız bir ulusal insan hakları kurumu olarak değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir.

- ii. Her ne kadar TİHEK web sitesindeki verilere göre 2025 yılı içinde 55 ziyaret gerçekleştirildiği gözükmekte ise de, özellikle 2025 ve 2026 yıllarda ülkenin çok farklı bölgelerinde barışçıl toplantı ve gösteri hakkını kullanmak isteyenlere yönelik müdahalelerde yanı sıra gözaltı süreçlerinde kolluk görevlilerinin yaygın ve sistematik biçimde işkence ve diğer kötü muamele niteliğine ulaşan güç kullanımına başvurduğu göz önüne alındığında bu ortamlarla ilgili olarak UÖM sıfatı taşıyan TİHEK'in hiçbir ziyaret ve etkinliğinin olmaması TİHEK'in fiilen UÖM işlevinin olmadığının bir tür ilanı anlamına gelmektedir.
- iii. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, UÖM'lerin rolüne dair hazırladığı rehberde, UÖM'lerin "önleyici" olduğu vurgulanarak bu mekanizmaların, "işkence veya kötü muamele ile ilgili şikâyetleri soruşturma veya karara bağlama" yetkisi ve işlevi olamayacağı açıklıkla belirtilmektedir. Buna karşın TİHEK, bu kurala ve dahası İhtiyari Protokol'ün ilkelerine tamamen aykırı biçimde ve yalnızca kendisine yasayla tanınan yetkiye dayanarak işkence ve diğer kötü muamele iddiaları ile ilgili yapılan başvurularda soruşturma süreci işletmekte ve "ihlal yapıldığı" ya da "ihlal yapılmadığı" şeklinde kararlar vermeye devam etmektedir. İşkence ve diğer kötü muamele iddialarının İstanbul Protokolü başta olmak üzere ilgili diğer uluslararası standartlara uygun olmayan yöntemler ile ele alınması, etkili soruşturmaların önünü açmak yerine iddiaların savcılıklar tarafından etkili ve hızlı bir şekilde soruşturulmasının önünü fiilen kapatmaktadır.

Kurumun "soruşturma" yürütmesi bir yana, bu soruşturmaların akıbetini gösteren, kuruma yapılan başvuru sayıları ile verilen kararların sayıları da dikkat çekicidir. Her ne kadar söz konusu verilerin sunumu konusunda sistematik bir tutarlık bulunmasa da başvuru sayılarının yıllar içinde arttığı ifade edilmektedir. TİHEK tarafın en son yayınlanan "İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Ulusal Önleme Mekanizması 2024 Yıllık Raporu"nda yer alan verilere göre TİHEK UÖM Birimine 1 Ocak 2024 – 31 Aralık 2024 tarihlerini kapsayan zaman dilimi içerisinde 1220 başvuru yapılmış olup bu başvurulardan kabul edilebilirlik şartlarını taşıyan ve esas incelemesi yapılan başvuru sayısı 386 olup bu başvurulardan sadece 9'u için ihlal kararı verilmiştir. 2025 yılında ise tarafı-

mızdan gerçekleştirilen tarama sonucu, tespit edebildiğimiz kadarı ile 656 başvurudan yalnızca ikisi hakkında ihlal kararı verilmiştir. Son dönemde giderek artan işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarına ilişkin son derece ciddi ve inanılır iddia ve kanıtların giderek arttığı bir dönemde, 2025 yılı içinde sadece ikisi için “kötü muamele yasağının ihlali” ‘kararı’ verilmiş olması son derece dikkat çekicidir.

Bu nedenle, özellikle Cumartesi Annelerinin/İnsanlarının 14 Ekim 2023 tarihinde gerçekleşen 968. Hafta Buluşması’na kolluk görevlilerinin müdahalesi sırasında gözaltına alınan kayıp yakını ve Cumartesi İnsanı olan Besna Tosun’un işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlal edildiği gerekçesiyle TİHEK’e başvurusu ile ilgili olarak TİHEK’in 12 Aralık 2024 tarihinde, İstanbul Protokolü ile hiçbir açıdan uyumlu olmayan değerlendirmeler yaparak almış olduğu “Kötü Muamele Yasağının İhlal Edilmediği” kararı üzerine, TİHV olarak UÖM’nin temel varlık sebebi olan ‘önleyici’ işlevine ve BM OPCAT’in amacına tamamen aykırı olan TİHEK’in, ‘UÖM görevi kapsamında’ işkence ve diğer kötü muamele şikâyetlerini soruşturmak ya da karara bağlamak görevinin derhal sonlandırılması çağrısı yapılmıştır. Bu çağrımıza işkencenin önlenmesine yönelik çalışmalar yapan pek çok sivil kurum katılmıştır. Yanı sıra, bu tutumuzu TİHEK başkanı ve ilgililerine yüz yüze bir toplantı ile de aktarılmıştır.

- iv. Sonuç olarak, OPCAT ve Paris Prensipleri ilkelerine uyumlu olmadığı aşıkâr olan ‘Ulusal Önleme Mekanizmasının işlevlerini de yerine getirmek üzere yetkilendirilmiş olan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulduğu tarihten (20 Nisan 2016) bugüne işkencenin önlenmesine katkı sağlamadığı gibi dahası işkencenin önlenmesi **çabalarına zarar vermektedir.**

2.9. Uluslararası İnsan Hakları Mekanizmaların önerilerinin yerine getirilip getirilmediği konusu:

2.9.1. Uluslararası insan hakları mekanizmalarının birçok yönden işlevsiz hâle getirilme süreci ile ilgili kimi güncel örnekler:

21 Eylül 2025 tarihinde kamuoyuyla paylaşılan “İstanbul Bildirisi’nde de vurgulandığı üzere, İkinci Dünya Savaşı sonrasında benzer yıkım ve zulümlerin önlenmesine yardımcı olmak üzere harekete geçirilen uluslararası insan hakları mekanizmaları, insanlığın onuru, eşitlik

ve adalet arayışının temel güvencelerinden biri hâline gelmiş; zaman içinde geliştirilerek uluslararası kamu düzeninin temelini oluşturmuştur.

Ne var ki, insan haklarına dayalı bir rejim anlayışından hızla uzaklaşan devletlerin artan tutumu, bu mekanizmaların etkisini zayıflatmakta ve işlevsizleştirilmesine yönelik sistematik bir eğilimi ortaya koymaktadır.

- i. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin, “Batı ve diğerleri davaları grubunun” denetimini sonlandırma kararı:

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasına ilişkin denetim kapsamında ele aldığı “Batı ve diğerleri davaları grubu”, “öncü dava” olarak tanımlandığı ilk andan kapatıldığı tarihe kadar, Türkiye’nin yaşam hakkı ve işkence yasağını ihlal ettiğine ilişkin 152 tekrarlayan kararı içermektedir. Bu dava grubu, ağırlıklı olarak 1994–2013 yılları arasında polis ve diğer güvenlik görevlilerinin faili olduğu öldürme, işkence ve diğer kötü muamele ile işkence ve diğer kötü muameleye varan güç kullanımı ile ilgili soruşturma, kovuşturma ve disiplin süreçlerinin etkisizliği sorunlarına ilişkindir.

İnsan hakları örgütleri, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Kuralları’nın 9. maddesinin 2. fıkrası uyarınca uzun yıllar boyunca yaptıkları bu dava grubu ile ilgili bildirimlerle, Türkiye’deki yapısal ve sistematik sorunları somut verilerle ortaya koymuş; Komite’yi bu sorunların giderilmesi için daha tutarlı ve etkili bir tutum almaya defalarca davet etmiştir.

Buna karşın, işkence yasağı ve yaşam hakkı ihlallerine yol açan mevzuat ve uygulamalarda herhangi bir iyileşme sağlanmadığı; yapısal sorunların devam ettiği yönündeki güçlü bulguları dikkate almayan ve Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite tarafından karar tarihinden yalnızca bir yıl önce yayımlanan Sonuç Gözlemleri’nde yer alan somut önerileri dahi değerlendirmeye almayan Bakanlar Komitesi, önceki tespitleriyle çelişir biçimde, “Batı ve diğerleri davaları grubu”nun denetiminin sonlandırılmasına 18 Eylül 2025 tarihinde karar vermiştir.

Kararda gerekçe olarak yer verilen “devlet görevlilerinin eylemlerine ilişkin soruşturma ve ceza yargılamalarının etkisizliği ile ilgili uzun süredir devam eden sorunları ele almak için kabul edilen bir dizi genel önlem sayesinde elde edilen önemli gelişmeleri ve ilerlemeleri dikkate alarak”; “Benzer ihlallerin önlenmesi için muhtap devletin gösterdiği önemli çabaları ve önemli yasal ve kurumsal reformları içeren bir dizi önemli genel

önlemi kabul etmesini memnuniyet ile karşılayarak”; *“işkenceyle mücadele ve sürekli yargı reformlarına olan bağlılıklarını teyit eden yetkililerin üst düzey siyasi mesajlarının devam etmesi”* gibi değerlendirmeler, Bakanlar Komitesi’nin AİHM kararlarının uygulanıp uygulanmadığının izlenme faaliyetini, bağımsız kaynaklar ve sivil insan hakları kuruluşları tarafından hazırlanan raporlarla karşılaştırmalı bir incelemeye dayandırmak yerine, esas olarak devlet tarafından sunulan resmi bilgi ve beyanlarla sınırlı tuttuğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu yaklaşım, Bakanlar Komitesi’nin varlık nedenini oluşturan evrensel insan hakları ilkelerinden uzaklaştığı ve denetim işlevini siyasi kaygıların etkisi altında yerine getirdiği yönünde ciddi bir izlenim yaratmaktadır. Nitekim, yaşam hakkı ve işkence yasağı ihlallerine ilişkin kararları içeren bir dava grubunun, Komite’nin 1537. Oturumu’nda alınan kararla kapatılması, birçok yönden ilk olması kadar son derece tehlikeli bir emsal niteliği taşımaktadır.

Bu karar, Türkiye’de işkence ve diğer kötü muamele gerçeğinin görünmez kılınmasına yönelik çabalarla örtüşmekte; bir uluslararası insan hakları mekanizmasının bu sürece dolaylı biçimde katkı sunması sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, yalnızca Türkiye’de değil, küresel ölçekte işkence ve kötü muameleyle mücadeleye zarar verme potansiyeli taşımaktadır.

Bu karar, Türkiye’de işkence ve diğer kötü muamele gerçeğinin görünmez kılınmasına yönelik çabalarla örtüşmekte; bir uluslararası insan hakları mekanizmasının bu sürece dolaylı biçimde katkı sunması sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, yalnızca Türkiye’de değil, küresel ölçekte işkence ve kötü muameleyle mücadeleye zarar verme potansiyeli taşımaktadır.

Dahası, uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınan ihlalcı devletlere fiilen cesaret verici bir mesaj niteliği taşıyan bu karar, İkinci Dünya Savaşı’nın yol açtığı ağır yıkım ve acının bir daha asla tekrarlanmamasını sağlamak amacıyla bir barış ve insan hakları sistemi olarak tasarlanan Avrupa Konseyi’nin kurucu ilke ve değerlerine de zarar vermiştir.

Bu nedenle, 13 Ekim 2025 tarihinde Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi ve İnsan Hakları Derneği tarafından, başta Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi olmak üzere ilgili tüm taraflara yönelik ortak bir çağrıda bulunulmuştur. Bu çağrıda,

denetim sürecinin yeniden açılması talep edilmiş; uluslararası insan hakları rejiminin karşı karşıya olduğu krizden çıkışın, ortak başarılarımız olan bu mekanizmaları savunmak ve güçlendirmekten geçtiği vurgulanmıştır.

- ii. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) Raporlarının Sistematiik Olarak Yayımlanmaması: Sistematiik Gizleme Politikası, Süreklilik Kazanmış İhlal, Örtük Onay ve Uluslararası Sorumluluk:

CPT Türkiye’ye son 10 yılda, 29 Ağustos-6 Eylül 2016, 4-13 Nisan 2018, 6-17 Mayıs 2019, 21-29 Eylül 2022, 13-22 Şubat 2024, 18- 28 Mart 2025 ve 7-11 Nisan 2025 tarihlerindeki yedi ayrı “özel amaçlı/ad-hoc” ziyaret ile 10-23 Mayıs 2017 ve 11-25 Ocak 2021 tarihlerindeki iki ayrı periyodik/düzenli ziyaret gerçekleştirmiştir.

2016 yılından bugüne gerçekleştirilen bu dokuz ziyaretle ilgili CPT heyetinin yaptığı gözlem ve tespitler hakkında yayımlanması gereken raporlardan sadece 10-23 Mayıs 2017 dönemsel ziyareti ile 6-17 Mayıs 2019 “özel amaçlı/ad-hoc” ziyaretinin raporları hükümetin izin vermesi üzerine 5 Ağustos 2020 tarihinde yayımlanmıştır. Yayımlanan her iki CPT raporunda da yer alan önerilere esas olarak uyulmadığı anlaşılmaktadır.

Ancak 2016 yılından bugüne on yıldır diğer yedi ziyaretin raporlarının ısrarla yayınlanması CPT tarafından yapılan eleştiri ve önerilerin gereklerinin ne ölçüde yerine getirildiği konusunu değerlendirme olanağı sunmamaktadır.

Ama daha da önemlisi; on yıldır yayınlanmayan bu raporlar bir yandan siyasi iktidarın işkencenin önlenmesi konusundaki olumsuz/içtenliksiz tutumunun bir diğer göstergesi olduğu gibi öte yandan bu durum aynı zamanda uluslararası insan hakları mekanizmalarının işlevselliğini tartışılmasının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Türkiye’de CPT tarafından 2016 yılından bu yana gerçekleştirilen ziyaretler sonrasında hazırlanan raporların yayımlanmasına sistematiik biçimde izin verilmemesi, artık idari takdir yetkisi kapsamında değerlendirilebilecek bir uygulama olmaktan çıkmıştır. Bu durum, süreklilik kazanmış ve kurum-sallaşmış bir gizleme pratiğine işaret etmekte; bu yönüyle işkence ve diğer kötü muamele iddialarına ilişkin uluslararası denetim mekanizmasının etkili işleyişinin fiilen askıya alındığını göstermektedir.

Bu pratiğin sürekliliği, kapsamı ve özellikle işkence iddialarının yoğunlaştığı dönem ve mekânlarla çakışması, Türkiye’de işkence yasağının ihlal edilmesinin münferit olaylara indirgenemeyeceğini; aksine bu ihlallerin kurumsal olarak tolere edildiğini ve fiilen teşvik eden bir ortamın oluştuğunu göstermektedir. Bu bağlamda raporların yayımlanmaması, yalnızca bilgiye erişimin engellenmesi değil, aynı zamanda işkence yasağına ilişkin ihlallere yönelik örtük bir onay mekanizması olarak işlemektedir.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi (Sözleşme) uyarınca öngörülen gizlilik rejiminin bu şekilde kullanılması, Sözleşme’nin temelini oluşturan iyi niyetli işbirliği ilkesinin açık bir kötüye kullanımıdır. Zira devletin, denetim mekanizmasının bulgularını sistematik biçimde kamuoyundan gizlemesi, yalnızca işbirliği yükümlülüğünü ihlal etmekle kalmamakta, aynı zamanda işkencenin önlenmesine yönelik uluslararası mekanizmanın en temel işlevi olan önleyicilik ve caydırıcılığı ortadan kaldırmaktadır.

Bu çerçevede ortaya çıkan tablo, işkence yasağının hem maddi hem de usuli boyutlarıyla birlikte ihlal edildiğine işaret etmektedir. Özellikle raporların yayımlanmaması yoluyla denetimin etkisizleştirilmesi, işkence iddialarına ilişkin etkili soruşturma yürütülmesini engelleyerek, cezasızlık politikasının yapısal bir bileşeni hâline gelmektedir. Bu durum, yalnızca ihlallerin sürmesine zemin hazırlamakla kalmamakta; aynı zamanda kamu görevlileri bakımından fiili bir dokunulmazlık alanı yaratmaktadır.

Öte yandan, CPT’nin Sözleşme’nin 10/2 maddesi kapsamında sahip olduğu ve taraf devletin işbirliği yapmaması ya da iyileştirme yönünde adım atmaması durumunda kamuya açıklama yapma yetkisini bu denli açık ve süreklilik arz eden bir işbirliği eksikliği karşısında kullanmaması, yalnızca teknik bir tercih değil, aynı zamanda kurumsal sorumluluğun yerine getirilmemesi olarak değerlendirilmelidir. Bu durum, CPT’nin kurumsal yaklaşımının, ihlaller karşısında etkin müdahale yükümlülüğü ile bağdaşmadığını ve fiilen ihlallerin görünmez kalmasına katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye’de özellikle 2016 sonrası dönemde CPT raporlarının yayımlanmaması pratiği:

- işkence yasağına ilişkin ihlallerin süreklilik kazandığını ve yapıllaştığını,
- cezasızlık politikasının kurumsal araçlarla pekiştirildiğini,

- uluslararası denetim mekanizmalarının bilinçli olarak etkisizleştirildiğini,
- raporların gizli tutulması yoluyla ihlallere yönelik örtük bir onay ve koruma mekanizması oluşturulduğunu,
- ve hem ulusal makamların hem de uluslararası denetim organlarının sorumluluklarının gereğini yerine getirmediğini

ortaya koymaktadır.

Karşılaştırmalı perspektiften bakıldığında, Türkiye’nin CPT raporlarının yayımlanmasına ilişkin pratiği, Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında **istisnai bir konum teşkil etmekte**; bu yönüyle işkencenin önlenmesine yönelik uluslararası mekanizmaların işleyişi bakımından ciddi bir sapma olarak değerlendirilmelidir.

Bu bağlamda, Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında **istisnai bir konum teşkil etmekte** olan mevcut durum, yalnızca bireysel ihlal vakalarıyla sınırlı olmayan; işkence yasağının mutlak niteliğini aşındıran ve Avrupa Konseyi sisteminin bütünlüğünü zedeleyen ağır ve çok katmanlı bir uluslararası sorumluluk rejimini gündeme getirmektedir.

Kaldı ki, işkencenin önlenmesi doğrultusunda devletlerin bir tür ciddiyetinin ve kararlılığının göstergesi olarak CPT tarafından gerçekleştirilen ziyaretlere dayalı hazırlanan raporların otomatik olarak yayımlanmasını (CPT ziyaretleri sonrası raporların ilgili devletin izin vermesi beklenmeden yayımlanması) bugüne kadar Avrupa Konseyi bünyesindeki 19 ülke onaylamıştır. Türkiye devletinin ise CPT ziyaretlerine dayalı raporların otomatik olarak yayımlanmasına onay verilmesi konusunu hâlâ gündemine bile almaması, CPT’nin 2016 yılından bu yana gerçekleştirdiği yedi ayrı ziyarete ilişkin raporlarının yayımlanmasına hâlâ izin vermemesi ile birlikte düşünüldüğünde, siyasi iktidarın işkencenin önlenmesi konusundaki olumsuz/içtenliksiz tutumunun bir diğer göstergesidir.

2.9.2. Siyasal iktidar, uluslararası önleme ve denetleme mekanizmaları tarafından yapılan eleştiri ve önerileri de esas olarak dikkate almamaktadır:

Her ne kadar uluslararası insan hakları mekanizmalarının insan hakları alanındaki işlevlerindeki kısıtlılıkları ve sınırlılıkları daha da derinleşmekte ise de önceki raporlarımızda hep yer verdiğimiz gibi Türkiye’deki işkence gerçekliği uluslararası mekanizma ve organlar tarafından hazırlanan raporlarda tüm çıplaklığı ile dile getirilmektedir. Ancak, Anayasa başta olmak üzere hiç-

bir yasa, kural ve normla kendini sınırlandırmak istemeyen siyasal iktidar, uluslararası önleme ve denetleme mekanizmaları tarafından yapılan eleştiri ve önerileri de esas olarak dikkate almamaktadır.

i. BM İşkenceye Karşı Komite'nin Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri:

BM İşkenceye Karşı Komite, Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'nu 17-18 Temmuz 2024 tarihindeki oturumda değerlendirdikten sonra Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri'ni 14 Ağustos 2024 tarihinde yayımladı. 50 paragraftan oluşan Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri her biri son derece önemli 65 somut öneriyi içermektedir. Komite'nin 65 somut önerisinin, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın, pek çok ilgili insan hakları örgütünden insan hakları savunucusunun katkısı ile, hazırlayıp Komite'ye ilettiği "Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Raporu için Sunulan Alternatif Raporumuz"da yer alan öneriler ile önemli ölçüde uyumlu olduğunu belirtmek isteriz.

Komite'nin pek çok tespit ve önerileri önemli ölçüde son Gözlemlerden sekiz yıl önceki (2016) Türkiye'nin Dördüncü Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri'nde, hatta 14 yıl önceki (2010) Türkiye'nin Üçüncü Dönemsel Raporu'na İlişkin Sonuç Gözlemleri'nde de yer almaktadır. Uzun yıllardır bu mekanizmalarının önerilerine ısrarla hürmet edilmemesi ve gereklerinin yerine getirilmemesinin kendisi bir yandan siyasi iktidarın işkencenin önlenmesi konusundaki olumsuz/içtenliksiz tutumunun bir diğer göstergesi olduğu gibi öte yandan da aynı zamanda uluslararası insan hakları mekanizmalarının işlevsizliğinin de bir göstergesidir. Kuşkusuz bu durum BM İşkenceye Karşı Komite'nin son derece önemli tespit ve önerilerinin kıymetini azaltmamaktadır.

ii. Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizması (EPİM) BM Üyesi devletlerde insan haklarının durumunun periyodik olarak (beş yılda bir) BM İnsan Hakları Konseyi (İHK) bünyesinde incelendiği/gözden geçirildiği uluslararası insan hakları izleme mekanizmasıdır. Türkiye'nin bu kapsamdaki dördüncü döngü incelemesi 6 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. 27 Haziran 2025 tarihinde yayınlanan Evrensel Periyodik İnceleme Çalışma Grubu Raporunda yer alan Türkiye'deki işkence yasağı dahil insan hakları ile ilgili yapılan eleştiri ve tavsiyeler Türkiye Cumhuriyeti yetkililerine iletilmiştir. Dördüncü döngüde dikkat çeken temel husus, tavsiyelerin önceki dön-

gülerdeki tavsiyelerin büyük ölçüde tekrar ediyor olmasıdır.

İnceleme sonunda BM Genel Kurul Katılımcıları tarafından yapılan 334 tavsiyeden 252'si hükümet temsilcileri tarafından destekleyici bulunmuş iken diğer 82 tavsiyenin ise yeniden gözden geçirilmek üzere sadece not edilmiş, bir başka deyişle uygun görülmemiştir. Uygun görülmeyen bir başka deyişle ret edilen tavsiyeler destekleyici bulunan tavsiyelere göre sayısal olarak daha az olarak gözüküyor ise de uygun görülmeyen tavsiyelerin içeriğinin temel hak ve özgürlüklerin özü ile doğrudan ilgili olması dikkat çekicidir.

Uygun görülmeyen bir başka deyişle ret edilen tavsiyelerden kimi örnekler:

- BM Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme'ni onaylanmak,
- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol'ü onaylanmak,
- Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nü onaylamak
- Silah Ticareti Anlaşması ile Nükleer Silahların Yasaklanması Anlaşması'nı onaylamayı değerlendirip, Taraf Devletler toplantılarına gözlemci olarak katılmak
- Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi) çekilme kararının geri alınması
- Yargı bağımsızlığını güvence altına almak ve Yargıçlar ve Savcılar Kurulu'nu uluslararası standartlara uygun şekilde yeniden yapılandırmak
- "Terörle mücadele" ve "gerçek dışı bilgilerin yayılması" gibi konularda belirsiz yasal düzenlemeleri değiştirerek, suç tanımlarının keyfi gözaltıları önleyecek kadar net olmasını sağlamak
- Düşünce ve ifade özgürlüğüne, toplanma ve barışçıl örgütlenme özgürlüğüne saygı gösterilsin
- Uluslararası hukuk tarafından korunan fikir ve ifade özgürlüğünü kullandıkları için hapsedilen tüm insan hakları savunucuları, siyasetçiler, sanatçılar ve gazeteciler hakkındaki cezai suçlamaları düşürmek ve onları serbest bırakmak
- LGBTİ+ hakları ile ilgili her türlü öneri

iii. 28 Kasım 2024 tarihinde yayımlanan BM İnsan Hakları Komitesi'nin Türkiye'nin Beşinci Dönemsel Ra-

poru'na ilişkin Sonuç Gözlemleri de Türkiye'deki işkence gerçeği ile ilgili, önceki dönemsel Raporunda da yer verdiği, önemli tespit ve önerileri içermektedir.

- iv. BM İşkenceyi ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezayı Önleme Alt Komitesi'nin (SPT) 6-9 Ekim 2015 tarihlerindeki Türkiye'ye ilk ziyaretinden sonra 4-15 Eylül 2022 tarihlerinde ikinci ziyaretini gerçekleştirmiştir. TİHV olarak da görüşmelere katılıp düşünce ve değerlendirmelerimizi paylaştığımız bu ziyaretin raporu henüz yayımlanmadığı gibi SPT'nin 2015 yılındaki ziyaretine dayalı 2019 yılında yayımladığı raporundaki öneriler doğrultusunda da herhangi bir adım atılmamıştır.

2.10. İşkence ve Kötü Muamelede Cezasızlık Sorunu:

Türkiye'de işkence ve diğer kötü muameleyle mücadelede en temel ve belirleyici sorun, cezasızlığın yapısal ve kurumsallaşmış bir nitelik kazanmış olmasıdır. Cezasızlık, yalnızca yargısal süreçlerdeki eksikliklerden kaynaklanan bir durum değil; mevzuat, yargı pratiği, idari mekanizmalar ve siyasal söylemler aracılığıyla sürekli yeniden üretilen çok katmanlı bir sistem sorunu hâline gelmiştir.

Cezasızlığın arkasında yatan köklü nedenlerin başında siyasi iktidarların benimsediği yaklaşım ve zihniyet gelmektedir. Özellikle son dönemde belirgin biçimde ortaya çıkan, siyasi iktidar temsilcileri ile onlardan doğrudan etkilenen her düzeydeki kamu görevlilerinin söylem ve tutumları, kolluk görevlileri tarafından uygulanan şiddeti koruyan, hatta teşvik eden ve işkenceyi meşrulaştıran bir sonuca yol açmaktadır. “İşkence iddialarını kesin bir dille reddediyoruz” ve “bu iddiaları dile getirenler hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur” şeklindeki açıklamalar, cezasızlığı esas alan zihniyetin somut göstergeleri hâline gelmiştir.

Bu tür söylem ve tutumlar, her şeyden önce işkence ve diğer kötü muamele iddialarına ilişkin olarak hızlı, kapsamlı, tarafsız, bağımsız ve etkili bir soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilmemesine yol açmakta; böylece faillerin fiilen cezasızlık zırhı ile korunmasına neden olmaktadır.

Uygulamada kolluk şiddetinin açık biçimde görünür olduğu durumlarda dahi, soruşturma açılmamasının ya da etkin yürütülmemesinin gerekçesi olarak sıklıkla “zor kullanma yetkisinin kullanılması”nın kaçınılmaz oldu-

ğu gerekçesiyle meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. Oysa zor kullanma yetkisi, ancak karşılıklı bir güç kullanımı durumunda ve hukuki sınırlar içinde değerlendirilebilecek bir yetkidir. Güç kullanmayan, çaresiz ve korumasız durumdaki kişilere yönelik şiddet iddialarının bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu tür vakaların işkence ve kötü muamele yasağı çerçevesinde ele alınması ve etkin biçimde soruşturulması gerekmektedir.

Uygulamada ise faillere ya hiç soruşturma açılmamakta ya da işkence iddiaları çoğunlukla, çeşitli gerekçeler ile, takipsizlik kararlarıyla sonuçlandırılmaktadır. Takipsizlikle sonuçlanmayan dosyalarda ise olaylar, sıklıkla daha hafif yaptırımlar öngören ve zamanaşımına tabi suç tipleri olan “kasten yaralama”, “zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması”, “eziyet” veya “görevi kötüye kullanma” kapsamında ele alınmaktadır.

Kovuşturma aşamasına ulaşabilen sınırlı sayıdaki dosyada ise çoğu zaman ya hiç ceza verilmemekte ya da verilen cezalar ertelenmekte; böylece cezasızlık olgusu, işkence yasağının ihlalini mümkün kılan yapısal bir unsur olarak varlığını sürdürmektedir.

Öte yandan, işkence suçuna ilişkin yasal düzenlemelerdeki bazı muğlaklıklar da uygulamada cezasızlığı besleyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Ayrıca, işkence iddialarını engelleme veya yıldırma amacıyla, işkenceye maruz kalanlar hakkında “memura mukavemet”, “hakaret”, “kamu malına zarar verme” gibi gerekçelerle karşı davalar kısa sürede açılmakta; bu davalar çoğu zaman hızlı biçimde ağır yaptırımlarla sonuçlanmaktadır. Bu durum, işkence iddialarının araştırılmasını zorlaştırırken, fail olduğu iddia edilen kişiler lehine fiili bir koruma mekanizması oluşturmaktadır.

Ulusal ve uluslararası denetim mekanizmalarının etkilileştirilmesi de cezasızlık sorununun önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Ulusal Önleme Mekanizması'nın işlevsizliği, uluslararası mekanizmaların raporlarının yayımlanmaması ve önerilerinin sistematik biçimde dikkate alınmaması, işkence ve kötü muamele ile mücadelede denetim ve hesap verebilirlik kanallarını ciddi biçimde zayıflatmaktadır.

Bütün bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde, cezasızlık yalnızca hukuki bir boşluk değil; “devleti koruma” anlayışı etrafında şekillenen ve bireyi hak öznesi olarak görmeyen bir zihniyetin kurumsallaşmış bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu zihniyet, devlet gücünü kullanan tüm aktörlerin pratiklerine sirayet ederek, hak ihlallerini istisna olmaktan çıkarıp olağan hâle getirmektedir.

3. Sonuç Olarak;

Her açıdan kritik bir kavşakta olduğumuz bir dönemden geçilmektedir.

Bir yandan gündelik yaşamda yaygın ve sistematik insan hakları ihlallerinin yoğunlaştığı, insan haklarını referans alan bir rejim fikrinin hızla terk edildiği bir tablo söz konusudur. Öte yandan, toplumun farklı kesimlerinde Türkiye'nin "demokratikleşmesine" ve "barış" ortamının güçlendirilmesine yönelik, kimi farklı gerekçelere dayansa da yeniden beliren temkinli bir umut da mevcuttur. Bu ikili durum, Türkiye'nin, dahası dünyanın da, tarihsel bir dönemeçte olduğunu göstermektedir.

Bu dönemeçte asıl mesele açıktır: Ya insan hakları daha da geriletilecek ya da yeniden toplumsal yaşamın kurucu zemini hâline getirilecektir.

Böylesi bir dönemde, sivil alanın da daraldığı bu ağır insan hakları krizinin aşılması için adalet, barış, eşitlik ve özgürlük ilkelerinin temelini oluşturduğu evrensel insan hakları değerlerinin hayatın her alanındaki "kurucu rolünü" **yeniden hatırlamak ve hayatın her alanında canlandırmak** ülkemizde, dahası tüm dünyada etkin kılınması bugün her zamankinden daha da gerekli ve hayati hâle gelmiştir.

İnsan haklarının tarihsel olarak bir lütuf olarak verilmediği; ağır acıların, ihlallerin ve mücadelelerin sonucunda kazanıldığı unutulmamalıdır. Bu nedenle insan hakları, yalnızca normatif bir çerçeve değil, aynı zamanda toplumsal bir kazanımdır ve **bu hakların gerçek sahibi aslında bizleriz, hepimiziz.**

Geleceğin nasıl şekilleneceği, insan hakları değerlerine dayalı bir yaklaşımla sürece etkin biçimde müdahil olabilen toplumsal kesimlerin, bir başka deyimle bizlerin, kapasitesi ve iradesiyle doğrudan ilişkilidir.

Bu nedenle, içinde bulunduğumuz bu özel dönemde, yıllardır sürdürülen dayanışmanın **bugün çok daha anlamlı ve gerekli** olduğu açıktır.

İnsan haklarının "kurucu rolünü" yeniden öne çıkaran bir yaklaşımı etkin kılmaya çalışarak, geliştirilmesi ve güçlendirilmesini sağlamanın yolu **aynı zamanda bugünün ihtiyacı olan** bugün yaşanmakta olan ihlallerin son bulması, bir daha yaşanmaması, yaşanmış ihlallere yönelik ise giderim hakkı kapsamında daha fazla çaba göstermekten geçmektedir.

Bu nedenledir ki, temel varlık sebebi işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonu, işkencenin tıbbi belgelenmesi, işkencesiz bir dünya için işkencenin önlenmesi ve "sürmekte olan toplumsal travma ile başetme"ye yönelik çabalar olan TİHV'in çalışmalarının niteliksel ve niceliksel olarak daha da etkinleştirilmesi bugün çok daha anlamlı ve gerekli hâle gelmiştir.

Yanı sıra, yine birikimimize dayalı olarak zaten sürdürmekte olduğumuz barış içinde birlikte yaşanabilecek demokratik bir ortamın geliştirilmesine yönelik çabaların daha da kuvvetlendirilmesi TİHV'nin temel öncelikleri arasında yer almaya devam etmelidir.

1. İŞKENCE GÖRENLERİN REHABİLİTASYON DAHİL ONARIM VE ETKİLİ ÇÖZÜM HAKKINA ERİŞİMLERİNİN ARTMASI VE İŞKENCENİN ÖNLENMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları

1.1.1. Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmalarına Genel Bir Bakış

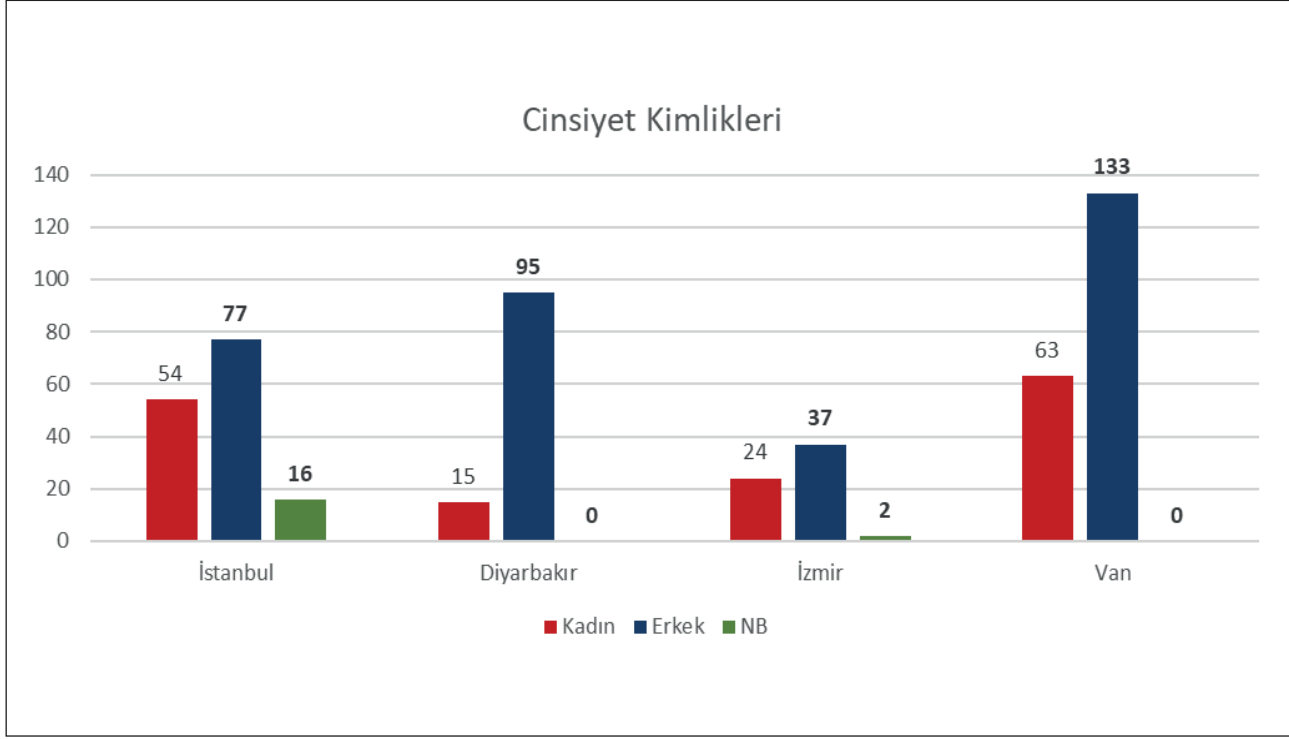
Başvuru Sayıları ve Dağılımı

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), 2025 yılında Ankara Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi ve Cizre Referans Merkezi çalışmalarına ara verilmesi nedeniyle tedavi ve reha-

bilitasyon çalışmalarına İstanbul, İzmir, Van ve Diyarbakır'daki dört tedavi ve rehabilitasyon merkezi ile devam etmiştir. Bu dört merkezimiz 2025 yılında toplam 516 yeni başvuru almıştır. Buna ek olarak, önceki yıllardan gelen 282 başvurunun takibi 2025 yılında da devam etmiştir. Böylece, tedavi ve rehabilitasyon merkezleri aracılığıyla, işkenceye maruz kalanlar ve yakınlarından oluşan toplam 798 kişiye tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunulmuştur.

Tablo 1. 1999-20245 Yılları Arasında TİHV Başvuru Sayıları

Yıllar	Adana	Ankara	Cizre	Diyarbakır	İstanbul	İzmir	Van	Toplam
1999	163	71		73	207	172		686
2000	207	126		122	430	138		1023
2001	215	131		174	483	226		1229
2002	166	84		188	346	181		965
2003	193	64		195	312	160		924
2004	203	47		155	364	153		922
2005	126	26		125	300	115		692
2006	111	10		61	117	38		337
2007	117	35		36	185	79		452
2008	145	12		40	133	95		425
2009	118	26		51	183	81		459
2010	87	31		101	102	42		363
2011	130	56		116	163	54		519
2012	132	28		114	220	59		553
2013	99	97		171	403	99		869
2014	40	33		321	301	92		787
2015	14	66		130	324	63		597
2016	-	35	16	149	212	75		487
2017	-	81	42	208	221	64		616
2018	-	44	50	131	241	73	45	584
2019	-	55	34	251	253	113	202	908
2020	-	58	35	116	190	78	128	605
2021	-	66	48	166	307	134	263	984
2022	-	85	119	191	321	174	311	1201
2023	-	32	40	125	251	172	161	781
2024	-	27	33	133	205	73	251	722
2025	-	-	-	110	147	63	196	516

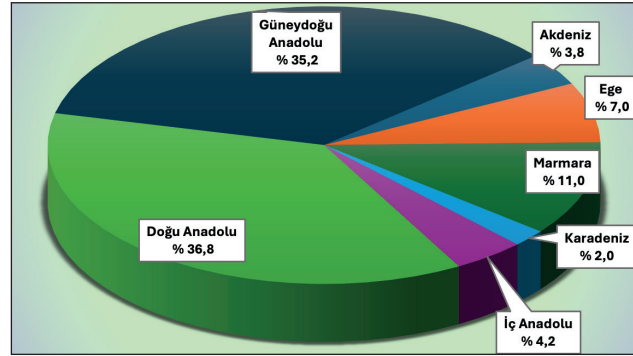
Grafik 1. Başvuruların cinsiyet kimliklerinin merkezlere göre dağılımı.

Yukarıdaki tabloda (Tablo 1) görüldüğü üzere, 516 yeni başvurunun 205'i İstanbul Merkezimize, 110'u ise Diyarbakır Merkezimize yapılmıştır. Bu iki ana merkezimiz, toplam başvuruların %61'inin tedavi ve rehabilitasyon süreçlerini üstlenmiştir. 516 başvuru arasında 509 kişi işkenceye maruz kalan, 7 kişi ise işkence görenin yakınıdır. İşkence ve kötü muameleyle doğrudan maruz kalan başvuruçularımızın 183'ü, (%35.9) 2025 yılı içinde gözaltı süreçlerinde, 250'si (%50,6) ise 2025 yılında hapisane süreçlerinde işkence gördüğünü ifade etmiştir.

Başvuruların Sosyal ve Demografik Özellikleri

2025 yılında alınan 516 başvurunun 162'si kendini kadın, 344'ü erkek olarak tanımlarken, 10 kişi kendini ikili cinsiyet rejimi dışında tanımlamıştır. Başvurular arasında, 8 çocuk (2 kız, 6 erkek) ve 8 mülteci de tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden faydalanmıştır. Oransal olarak bakıldığında, 2025 yılı başvurularının %66,3'ü erkek, %30,2'si kadın, %3,5'i ise ikili cinsiyet rejimi dışında kişilerden oluşmaktadır. Başvuruların cinsiyet kimliklerinin merkezlere göre dağılımı Grafik 1'de verilmiştir.

Aşağıda Grafik 2'de görüldüğü üzere, önceki yıllarda olduğu gibi başvuruların büyük bir kısmı Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde doğmuş kişilerden oluşmaktadır. Bu durum, kolluk kuvvetlerinin işkence ve kötü muamele uygulamaları ile siyasal iktidarın özellikle kürt sorununa ilişkin

Grafik 2. Başvuruların doğum yerlerine göre oranı.

kin toplumu kutuplaştıran, ırkçı ve ayrımcı söylemleri ve çatışma ile savaşı bir yöntem olarak benimseyen politikaları arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. Van ve Diyarbakır merkezlerimiz, bu bölgelerde işkenceye maruz kalanlar ve yakınlarının tedavi ve rehabilitasyona erişimini mümkün kılmaktadır.

Başvurularımıza ilişkin İşkence Süreçleri

2025 yılında TİHV'e başvuran ve Türkiye'de işkence ve kötü muamele gördüğünü ifade eden 506 kişinin 476'sı (%94.1) politik ve sosyal faaliyetleri nedeniyle işkenceye maruz kalmıştır. Bunun yanı sıra, 8 kişi politik olmayan nedenlerle, 11 kişi cinsiyet kimliği veya cinsel yönelimi, 8 kişi

Grafik 3. Başvuruların gözüaltına alındığı illere göre toplam dağılımı.

etnik kökeni, 6 kişi yakınlarının veya tanıdıklarının politik ve sosyal faaliyetleri ve 4 kişi diğer gerekçelerle işkenceye uğramıştır. 2023 yılında, tüm başvuruların %79'u politik ve sosyal çalışmaları nedeniyle özgürlüğünden alıkonularak işkenceye uğradığını belirtirken, bu oran 2024 yılında kayda değer bir artışla %92'ye 2025 yılında ise %94.1'e yükselmiştir. Bu durum, daralan sivil alan ve muhalefete yönelik artan baskılar bağlamında önemli bir değişime işaret etmekte ve göz ardı edilemeyecek bir toplumsal ve politik gerilimi ortaya koymaktadır.

İşkencenin farklı mekânlarda gerçekleşebildiği, bir kişinin birden fazla yerde işkenceye maruz kalabileceği dikkate alındığında; işkence mekânları arasında emniyet müdürlükleri, karakollar, jandarma komutanlıkları, sokaklar, açık alanlar, araç içi, hapishaneler, geri gönderme merkezleri, belirsiz kapalı alanlar ve başvuruların kendi yaşam alanları bulunmaktadır. Bu bağlamda, İstanbul 144 vakayla, Van ise 96 vakayla en yüksek işkence vakası bildirilen şehirlerdir. Bu şehirleri sırasıyla Diyarbakır (42 vaka) ve İzmir (42 vaka) izlemektedir. Grafik 3 incelendiğinde Diyarbakır'da diğer şehirlere kıyasla daha az vaka kaydedilmiş olsa da komşu illerden de başvuru aldığı göz önüne alındığında vaka sayısının arttığı görülmektedir.

Grafik 4'te görüldüğü üzere, Türkiye'de işkence vakalarının mekânlara göre dağılımı çarpıcı bulgular ortaya koymaktadır.

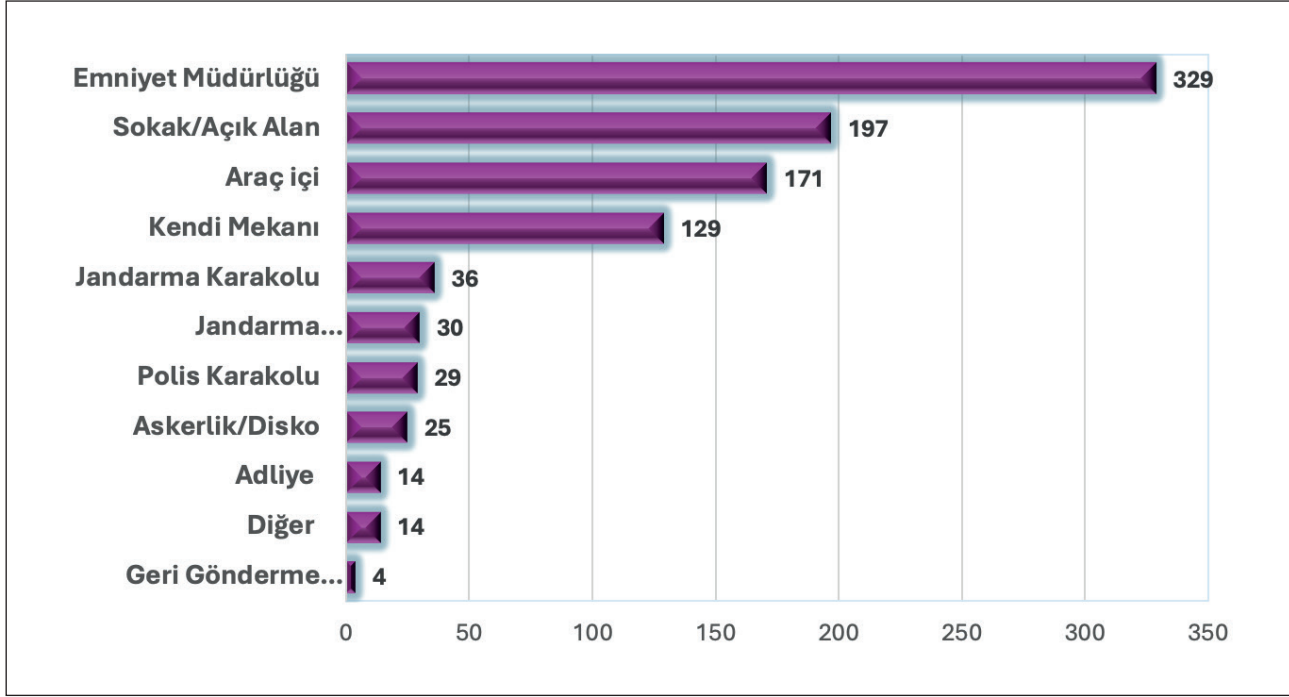
Mekân bazlı dağılım incelendiğinde, tüm başvuruların işkence gördüğü yerler değerlendirildiğinde "emniyet müdürlüklerine ait birimler" %63,6, "sokak, açık alan veya toplumsal gösteri alanı" ise %38,1 oranlarıyla ilk sıralarda yer almak-

tadır. Son yıllarda gözüaltı sürecinde işkenceye maruz kaldığını belirten başvurular arasında "sokak, açık alan veya toplumsal gösteri alanı" emniyet müdürlüklerinin ardından ikinci sıraya yükselmiştir. Bu oran, son gözüaltı tarihi 2025 yılı içinde olan başvurularda %55,4'dir. 2023 ve 2022 yıllarına oranla sokakta işkenceye maruz kaldığını belirten başvuru oranları 2024 ve 2025 yıllarında biraz azalmakla birlikte her iki başvurudan birinin sokakta işkenceye maruz kalması, işkencenin cezalandırmak, korkutmak ve sindirmek amacıyla alenileştirilmesinin önemli bir göstergesi olarak anlaşılabilir.

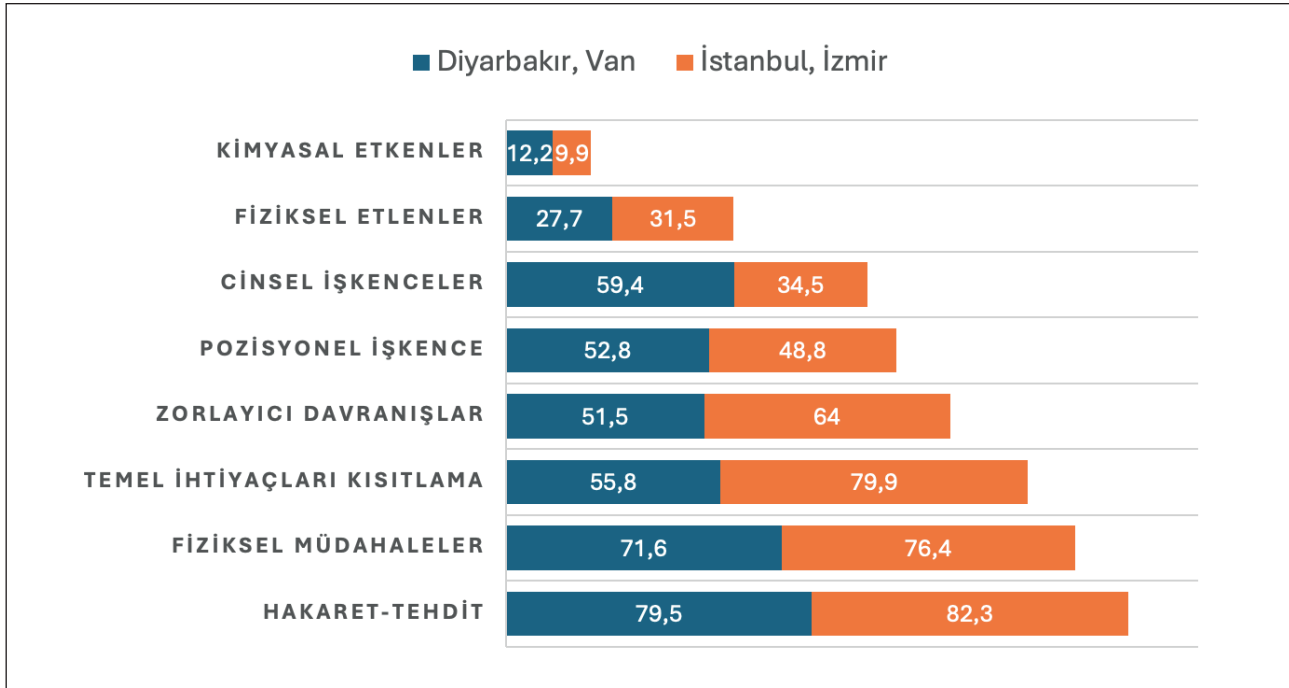
Grafik 5, 2025 yılında Türkiye'nin çeşitli illerinde işkenceye maruz kalan kişilerin bildirdiği en yaygın işkence yöntemlerini ve bunların iller bazında dağılımını göstermektedir.

Verilere dayalı şu gözlemler yapılabilir:

- En Yaygın Yöntemler: *Hakaret ve aşağılama* en sık karşılaşılan işkence yöntemi olup toplamda 388 vaka ile diğer yöntemlere kıyasla açık ara öndedir. *Kaba dayak vb. fiziksel müdahaleler* 342 vaka ile en sık rastlanan diğer yöntemler arasında yer almaktadır.
- Cinsel Şiddet ve Taciz: *Sözlü cinsel taciz* (219 vaka) ve *cinsel içerikli küfür, hakaret* (211 vaka), dikkat çekici derecede yüksek sayıda rapor edilmiştir. Bu, cinsel şiddetin bir işkence aracı olarak yaygın şekilde kullanıldığını göstermektedir.
- Kelepçe ve Kısıtlamalar: *Ters kelepçe ve sıkı kelepçe uygulaması*, toplamda 201 ve 122 vaka ile fiziksel işkence yöntemlerinin yaygın bir parçasını oluşturmaktadır.

Grafik 4. İşkence mekânları.

Grafik 5. İşkence yöntemleri.

- Hijyen ve Beslenme Koşulları: *Hijyen koşullarının sağlanmaması* (200 vaka) ve *yeme içmenin kısıtlanması* (200 vaka), işkence mağdurlarının fiziksel ve psikolojik dayanıklılıklarını zayıflatmaya yönelik bir strateji olarak kullanılmıştır.
- Başvuruların maruz kaldığını belirttiği işkence yöntemleri ayrı ayrı incelendiğinde önceki yıllarda olduğu gibi “hakaret ve tehdit” olarak sınıflandırılan işkence fiillerinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Yıl içinde yaşanan işkence yöntemleri 2024 yılı TİHV Tedavi

Merkezleri Raporu ile karşılaştırıldığında; 2025 yılında hakaret-tehdit, cinsel işkence, pozisyonel işkence, kimyasal etkenlere maruz bırakma ile temel ihtiyaçları engelleme yöntemlerinde oransal bir artış olduğu görülmüştür.

- Bölgesel dağılım: İşkence yöntemlerinin bölgesel farklılığına bakıldığında “*hakaret, fiziksel müdahale, zorlayıcı davranışlar, fiziksel etkenlere maruz bırakma ve temel gereksinimleri engelleme*” yöntemlerinin oransal olarak İstanbul ve İzmir Temsilciliklerinde; “*pozisyonel işkence, cinsel işkence, kimyasal etkenlere maruz bırakma*” yöntemlerinin ise oransal olarak Diyarbakır ve Van Temsilciliklerinde daha yüksek oranda belirtildiği görülmüştür.

Başvurularımıza ilişkin Tıbbi Değerlendirme

TİHV’e ait temsilciliklerde fiziksel değerlendirme sürecine onay veren 503 başvurudan ICD-10 sınıflamasına göre en az bir tanı alan başvuru sayısının 481 (%95,6), değerlendirme süreçleri devam eden veya farklı nedenlerle değerlendirme süreçleri tamamlanamadığı için tanı konulamayan başvuru sayısının ise 22 (%4,4) olduğu saptanmıştır.

Tıbbi değerlendirme sürecinde fiziksel değerlendirmesi yapılan 503 başvuruya ICD-10 sınıflamasına göre konulan toplam tanı sayısı 2251 (2025 yılında işkence görenlerde 1766, 2025 yılı öncesi: 485), ortalama tanı sayısı ise 4,5’dir (2025 yılı 4,6; 2024 yılı öncesi 4). 2025 yılı başvuruları içerisinde eski yıllarda işkence görenlerde fiziksel bulgular daha yüksek oranda kaydedilmişken tanı ortalamasının daha düşük olması dikkat çekmektedir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası nedeniyle uzun süre alıkonulan mahpuslar, tahliyelerinin ardından TİHV Temsilciliklerine başvurularında artış olmuştur. Hapishanede uzun süre alıkonulanlarda; hapishane ortamının insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri, sağlığa erişim engelleri/ihlalleri, yaşa bağlı kronik hastalıklardaki artış gibi nedenlerle tanı sayısının ve hastalıkların artışı kaçınılmazdır. Başvuruların ilk değerlendirmesi TİHV’de yapılmakta ise de tanı ve tedavi süreçleri için farklı sağlık kurumlarına yönlendirilmektedir. TİHV’in insan gücü ve maddi kaynaklar yönünden yaşadığı sıkıntılar nedeniyle başvuruların yönlendirdiği kurumlarda yapılan inceleme, değerlendirme, tanı ve tedavi süreçlerine ulaşamaması takiplerin bir bölümünün TİHV dışında sürdürülmesinin bu duruma yol açtığı düşünülmektedir.

Başvuranların çoğunluğu kas-iskelet sistemi ve bağ dokusu hastalıkları, göz hastalıkları, sindirim sistemi hastalıkları, KBB (Kulak, Burun, Boğaz) hastalıkları ve sinir sistemi hastalıklarından muzdarip olmuşlardır. Tedavi planı ilaç tedavisi, fizik tedavi, diyet tedavisi gibi uygulamaları içermiştir. TİHV hekimleri, başvuranların işkenceye maruz kalıp kal-

madığını belirlemek için İstanbul Protokolü doğrultusunda işkence izlerini tespit etmeye yönelik çeşitli yöntemler ve ileri teşhis teknikleri uygulamaktadır.

Başvuranların %66,7’si (344 kişi) kısmi veya tam iyileşmeyle tedaviyi tamamlarken, yeni başvuruların %18,4’ü (95 kişi) tedaviye devam etmektedir. Ayrıca, başvuruların %14,9’u (77) ülkeyi terk etme, tutuklanma, misilleme korkusu veya kişisel faktörler gibi nedenlerle tedaviyi yarıda bıraktı. Bazı vakalar, fiziksel semptomları tedavi edildikten ve günlük yaşamlarına dönebildikten sonra tedaviyi bıraktı.

1.1.2. Temsilciliklerin Olmadığı Yerlerde Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları

Tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine erişimi artırmak amacıyla, bir önceki stratejik dönemde Van ve Cizre’de referans merkezleri kurulmuştur. Uygulama sürecinde yapılan ihtiyaç ve kapasite değerlendirmeleri sonucunda, Van Referans Merkezi tam kapsamlı bir tedavi ve rehabilitasyon merkezine dönüştürülmüştür. Van Referans Merkezi, Doğu Anadolu Bölgesi’nde işkenceye maruz kalanlara nitelikli tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sunarak, hem bireylerin iyileşme süreçlerine katkıda bulunan hem de insan hakları mücadelesinde kritik bir rol üstlenen önemli bir merkezdir. Merkez, bölgedeki sivil toplumun güçlendirilmesi ve iş birliğinin teşvik edilmesi için aktif bir şekilde çalışmaktadır. Öte yandan, Cizre Referans Merkezi’nin 2024 yılı sonunda yapılan detaylı değerlendirmeler sonucunda, finansal kısıtlar nedeniyle faaliyetlerinin askıya alınmasına karar verilmiştir.

Van ve Cizre’deki deneyimler, TİHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri’nin etkinliğinin, güçlü bir sivil toplum altyapısına bağlı olduğunu açıkça göstermiştir. Nitelikli ve kapsayıcı tedavi ancak sağlam iş birlikleriyle mümkün olabilmektedir. Bu farkındalıkla, TİHV, bir sonraki strateji döneminde Türkiye’de sivil toplumu güçlendirmeyi öncelikli hedeflerinden biri olarak belirlemiş ve bu doğrultuda çok yönlü bir planlama yapmıştır.

1.1.3. Özel İhtiyaç Sahibi Gruplara Erişim

2025-2029 Strateji Dönemi’nde kadınlar, LGBTİ+ bireyler, çocuklar ve mülteciler özel ihtiyaç sahibi gruplar olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede, TİHV’in 2025 yılında sunduğu hizmetlerden 162 kadın, 344 erkek, 10 ikili cinsiyet rejimi dışında kişi yararlanmıştır. Toplam yararlanıcılar arasında ayrıca 8 çocuk (2 kız ve 6 erkek) ile 5 mülteci bulunmaktadır. Yıl içindeki başvurulardan 11’i cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelimi nedeniyle işkenceye maruz kalmıştır. Cinsel veya toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kapsamında uygulanan işkenceye ilişkin veriler Grafik 6’da detaylandırılmıştır.

Bu veriler, işkence görenlerin ciddi düzeyde cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddete maruz kaldığını açıkça ortaya koymaktadır. Sözlü cinsel taciz ve cinsel hakaretler, en sık karşılaşılan şiddet türleri olarak dikkat çekerken, zorla soyma/çıplak aramalar ve fiziksel cinsel taciz gibi uygulamalar da yaygın bir şekilde rapor edilmiştir. Tecavüz (15 vaka) ve anal/vajinal aramalar (7 vaka) gibi ağır cinsel şiddet türlerinin daha düşük sayılarda bildirilmesi, bu tür vakaların bireyler tarafından ifade edilmesindeki zorlukları ve yaşanan travmanın boyutunu düşündürmektedir. Bu veriler, işkence ve kötü muamelenin yalnızca fiziksel boyutta kalmadığını, aynı zamanda cinsel ve psikolojik şiddet biçimlerini de kapsayarak bireyler üzerinde derin ve kalıcı bir etki bıraktığını göstermektedir. Özellikle tehditler, hakaretler ve zorla soyma gibi sistematik uygulamaların sıklığı, bu tür şiddetin bir kontrol ve sindirme aracı olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu durum, işkenceye maruz kalanlara yönelik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, cinsel şiddetle mücadelede hukuki ve psikososyal yardımların artırılması ve bu tür uygulamaların önlenmesi için daha etkin politikalar geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

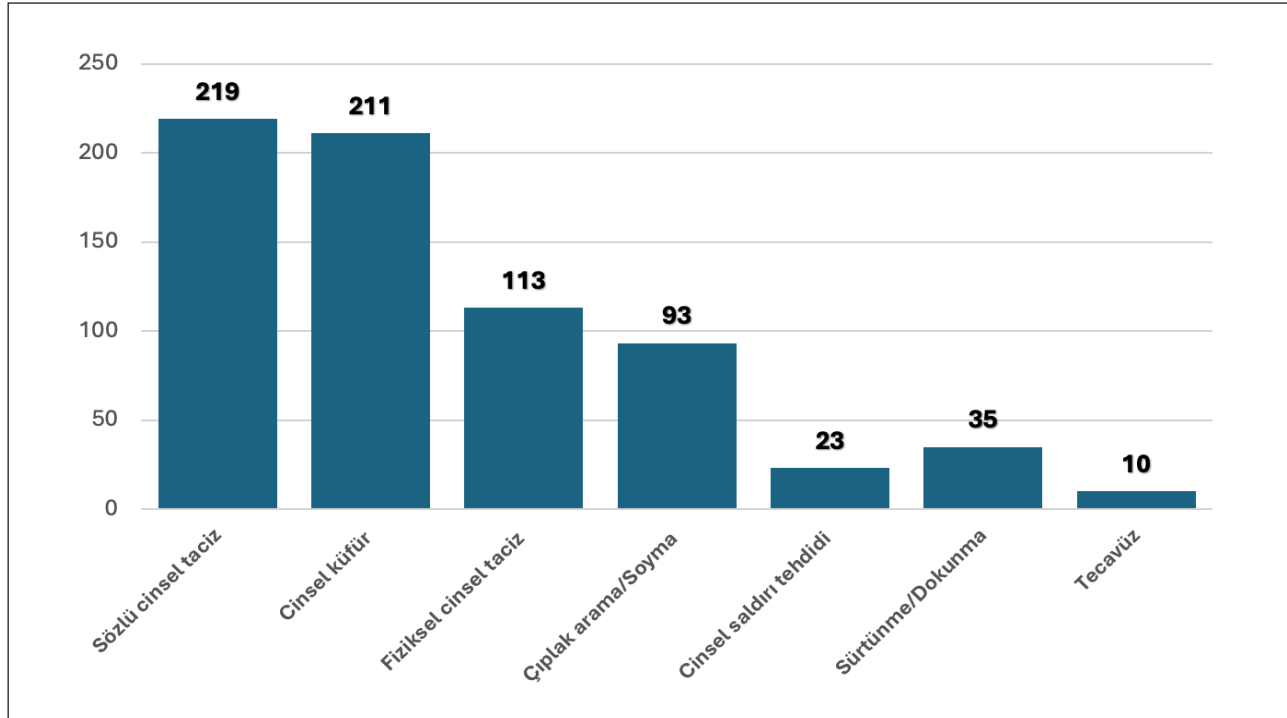
Bu veriler ışığında, tüm merkezlerde uygulanmakta olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ilkesi, çalışmalarımıza rehberlik etmeye devam etmektedir. Tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine yönelik başvuru formu, non-binary ve queer

kategorilerini içerecek şekilde güncellenmiş, böylece cinsiyete dayalı daha kapsayıcı ve ayrıntılı veri sağlanmıştır. Tedavi Merkezleri raporlarımız, toplumsal cinsiyet kimliklerine özel bir bölüm ayırarak, işkence ve kötü muamelenin toplumsal cinsiyete göre değişen etkilerini ve uygulamalarını analiz etme fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, bu raporlar LGBTİ+ başvurularına ilişkin ayrıntılı bilgiler içermektedir. İşkence gören LGBTİ+ bireylerin kesin sayılarının, bireylerin kendileri açıklamadıkça tespit edilmesinin güç olduğu bilirse de TİHV'in başvuru formundaki bu yenilikçi yaklaşımı, kapsayıcılığı güçlendirmeyi ve görünürlüğü artırmayı hedeflemektedir.

Bunun yanı sıra, aynı yıl içerisinde Suriye, Sudan ve İran'dan gelen toplam 8 mülteciye de destek hizmetleri sunulmuş, böylece TİHV, farklı ihtiyaç gruplarına yönelik kapsamlı bir yaklaşım sergilemiştir. Hizmet sunulan grupların çeşitliliği TİHV'in işkenceye maruz kalan bireylerin ihtiyaçlarına yönelik kapsayıcı ve eşitlikçi yaklaşımını yansıtmaktadır. Bu sonuçlar, kapsamlı ve yüksek kaliteli hizmetlere erişimi genişletme hedefini başarıyla gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır.

1.1.4. Sosyal Destek Çalışmaları

Toplam 121 başvuru sosyal hizmeti uzmanları tarafından sosyal destek hizmetleri sunuldu. Sosyal destek hizmeti alan 121 başvuru sahibinden 17'si (%14,0) yeni vaka, 104'ü (%86,0) ise devam eden vakalardı.

Grafik 6. Cinsel veya toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kapsamında uygulanan işkenceye ilişkin veriler.

1.1.5. Tedavi ve Rehabilitasyonun Değerlendirilmesine Yönelik Çalışmalar

- i. Yıl boyunca, Tedavi Merkezleri Koordinatörü ve her merkezin tedavi ekipleriyle düzenli olarak aylık çevrimiçi toplantılar gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında yaşanan ağır ekonomik zorluklar ve buna bağlı olarak personel sayısındaki azalma nedeniyle, tedavi ve rehabilitasyon faaliyetlerinin yeniden yapılandırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda ana odak, zor ve olağanüstü koşullar altında tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına kaydırılmıştır. Sorun alanlarının belirlenmesi, düzeltici önlemlerin hayata geçirilmesi ve ortaya çıkan zorluklarla başa çıkmaya yönelik kapasitelerin geliştirilmesi amacıyla başvuru hekimleri, Tedavi Sekreterleri, ruh sağlığı ekipleri ve Tedavi Merkezleriyle ayrı ayrı toplantılar gerçekleştirilmiştir.
- ii. Koordinasyonun geliştirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi hedefiyle, Tedavi Merkezleri Koordinatörü tarafından Diyarbakır ve Van'daki TİHV merkezlerine toplam 5 süpervizyon ziyareti yapılmıştır (2 Van, 3 Diyarbakır). Bu ziyaretlerde, ekiplerle birebir çalışmalar yürütülmüş, mevcut uygulamalar değerlendirilmiş ve ihtiyaçlar tespit edilmiştir.
- iii. Ayrıca İzmir Temsilciliği'nde başvuru hekimi bulunmaması ve faaliyetlerin yalnızca gönüllü katkılarla sürdürülmesi nedeniyle, yürütülen çalışmaların ve başvuru takip süreçlerinin yakından değerlendirilmesi ve gerekli müdahalelerin yapılması amacıyla 24-26 Mart, 27-29 Nisan, 28-31 Mayıs, 28 Temmuz-1 Ağustos, 15-17 Eylül, 27 Ekim-1 Kasım ve 23-28 Kasım 2025 tarihlerinde yedi ziyaret gerçekleştirilmiştir.
- iv. Hekimlere yönelik "Sürekli Mesleki Gelişim Programı" ise bu olağanüstü koşullara ilişkin çalışmaların sürdürülmesi kaydıyla 2026 yılına ertelenmiştir.
- v. 19-20 Kasım 2022 tarihlerinde düzenlenen Tedavi Merkezleri toplantısında alınan karar doğrultusunda, tüm başvuru hekimleri ve Tedavi Merkezleri koordinatörünün katılımıyla yapılması planlanan aylık "Başvuru Hekimleri Tedavi Koordinasyon Toplantıları" devam etmiştir. Bu toplantılar çevrimiçi olarak Zoom üzerinden sırasıyla 7 Ocak, 4 Şubat, 4 Mart, 1 Nisan, 6 Mayıs, 3 Haziran, 1 Temmuz ve 2 Eylül, 7 Ekim, 4 Kasım ve 2 Aralık 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda vaka tartışmaları, belge standardizasyonu, başvuru değerlendirme süreçlerindeki zorluklar ve çözüm önerileri ile tedavi bütçesinin ortak planlanması gibi önemli konular ele alınmıştır.
- vi. Toplam 15 TİHV çalışanı ve gönüllüsü, ikincil travma ve tükenmişlik riskini en aza indirmek için önleyici bir

mekanizma olan Bakım Verenlerin Bakımı programından yararlanmıştır.

- vii. TRS-YS, tedavi ve rehabilitasyon izleme programı, tedavi ve rehabilitasyon sürecine ilişkin niteliksel ve niceliksel verilerin depolanmasını, böylece izlemenin güçlendirilmesini ve periyodik raporlar hazırlanırken daha hızlı değerlendirme yapılmasını sağlayan bir yazılımdır. 2020'de başlayan hazırlıklar 2023 yılında tamamlanmıştır. TRS-YS 2024 yılı itibarıyla tüm TİHV merkezlerinde kullanılmaya başlanan program 2025 yılında da gerekli teknik kontrolleri ve düzenlemeleri yapılarak kullanılmaya devam edilmiştir.

1.1.6. Bilimsel çalışmalar

10-13 Nisan 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen 5 Uluslararası 21. Ulusal Adli Bilimler Kongresinde, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Tedavi Merkezleri'ne 01.01.2020-31.12.2024 tarihleri arasında işkence ve kötü muamele nedeniyle başvuran ve gözümlenmesi alınan 3940 olgunun dosyası retrospektif olarak incelenmesine dayalı olarak "İşkencenin Görünmez Kılınmasında Zamanında ve Yeterli Yapılmayan Adli Muayenelerin Rolü Üzerine Dönemsel Bir Değerlendirme" ile "2020-2024 yılları arasında Gayriresmi Gözümlenlerde (Kayıtdışı) İşkence ve kötü muamele uygulamaları" başlıklı iki sözel bildiri ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı Tedavi Merkezleri'ne 01.01.2024- 31.12.2024 tarihleri arasında başvuran ve Türkiye'de işkence ve diğer kötü muameleye maruz kaldığını belirten 697 kişinin kişisel aktarımları, yapılan tıbbi değerlendirmeleri ile başvuru dosyalarında yer alan veriler retrospektif olarak araştırılmasına dayalı olarak "Türkiye'de İşkence Gerçeği" başlıklı bir poster bildirisi sunulmuştur.

1.2. İşkencede Hesap Verilebilirliğin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar

1.2.1. Hukuki Destek Çalışmaları

2025 yılı içerisinde, çeşitli temsilciliklerimiz üzerinden fiziksel ve ruhsal işkence, kötü muamele, sağlığa erişim hakkının engellenmesi ve yargı tacizi iddialarıyla başvuran kişilere kapsamlı hukuki destek sağladı. Takip edilen dosyalar; kolluk görevlilerinin hukuka aykırı uygulamaları, ceza infaz kurumlarındaki hak ihlalleri ve Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) ihlal kararları sonrası yeniden açılan soruşturmalar genişletildi, davalar açıldı.

Bu kapsamda 2025 yılında, beş yeni dosya hukuki destek kapsamına alınarak takip edilmeye başlanmıştır. Ayrıca, önceki yıllarda açılmış olan dosyaların takibi de sürdürülmüştür.

Bu ısrarlı takipler neticesinde, geçmiş yıllarda takipsizlikle sonuçlanan dosyalarda önemli hukuksal kazanımlar elde edilmiştir:

Örneğin, A.K. Dosyası (Diyarbakır CBS 2020/18771): 2020 yılındaki konut araması sırasındaki işkence iddiasına ilişkin AYM, 16.04.2025 tarihinde “etkin soruşturma yükümlülüğünün ihlali” kararı vermiş ve soruşturmanın yeniden başlatılmasına karar verdi.

Bir diğer örnek ise, M.A.T. Dosyası (Diyarbakır 5. Asliye Ceza Mah. 2025/597 E.): 2019 yılında sokak ortasında darp edilen başvuru hakkında açılan “karşı dava” süreci, AYM’nin 03.07.2025 tarihli pilot kararı (B.B. 2023/106625) ile “adil yargılanma hakkı ihlali” olarak tescillendi. Yeniden yargılama süreci başlamış olup dava devam etmektedir.

1.2.2. (Alternatif) Tıbbi Değerlendirme Raporlama Çalışmaları

2025 yılında, çeşitli amaçlarla başvuru sahipleri tarafından kullanılan toplam 74 tıbbi rapor/tıbbi değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Bu raporlar, TİHV Tedavi Ekipleri bünyesindeki tedavi koordinatörleri, hekimler ve psikiyatristler tarafından İstanbul Protokolü İlkelerine uygun olarak düzenlenmektedir.

Bu raporların %63’ü mülteci işlemlerinde, %19’u devam eden hukuki süreçleri desteklemek amacıyla, %15’i suç duyurusunda bulunmak için kullanılmış ve %3’ü resmi kurumlara sunulmuştur.

1.2.3. İstanbul Protokolü’ne Yönelik Çalışmalar

i. Türkiye’de ve dünya genelinde İstanbul Protokolü eğitimlerinin ana düzenleyicilerinden biri olan TİHV, 2024 yılında 2022 baskısında güncellenen eğitim modüllerine dayalı olarak İstanbul Protokolü Eğitici Eğitim Programı düzenlemiştir. Program, iki hafta sonu süren yüz yüze oturumlar ve dört çevrimiçi oturumdan oluşmuş; 30 Kasım-1 Aralık 2024 tarihlerinde başlamış ve 4-5 Ocak 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen final oturumuyla tamamlanmıştır. Toplam 22 sağlık ve hukuk uzmanı, TİHV tarafından verilen eğitimlere katılarak İstanbul Protokolü 2022 Yılı Edisyonu eğitmeni olmuştur.

İstanbul Protokolü uygulama eğitimi hazırlıkları ise sürmektedir.

ii. Ayrıca, 16 Mayıs 2025 tarihinde PCATI’nin düzenlediği çevrimiçi İstanbul Protokolü deneyim paylaşımı toplantısı ile 4-8 Kasım 2025 tarihinde MFH Bochum merkezi tarafından İstanbul Protokolü eğitimine eğitici olarak katılmıştır.

1.3. İşkencenin ve Diğer İnsan Hakları İhlallerinin Önlenmesine Yönelik Çalışmalar:

1.3.1. Dokümantasyon Merkezi Çalışmaları (1 Ocak 2025 ile 31 Aralık 2025 Tarihleri Arasında)

TİHV Dokümantasyon Merkezi, Türkiye’de yaşanan insan hakları ihlallerini belgeleyerek onlara görünürlük kazandırmak, böylelikle insan haklarının korunması ve ihlallerin önlenmesi için kamuoyunu bilgilendirmek, yetkililerde tutum ve davranış değişikliğine yol açmak, TİHV’in güncel hak ihlalleri karşısında alacağı tutum ve politikaların belirlenmesi için gerekli bilgi ve veri altyapısını oluşturmak amacıyla yürütmekte olduğu çalışmalara 1 Ocak 2025 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasındaki dönemde de devam etti.

Söz konusu tarih aralığında her gün insan hakları ihlallerini düzenli olarak izlenen, taranan gazete, haber ajansı ve internet sitesi haberlerinden ve/veya TİHV’in ilişki ağından edindiği bilgilerden yararlanılarak beş hak kategorisi (Yaşam Hakkı, Kişi Güvenliği ve İşkence Yasağı, Cezaevleri, Düşünce ve İfade Özgürlüğü, Örgütlenme Özgürlüğü, Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü) ve bir özel başlık (Kürt Sorunu) altında iki dilde (Türkçe ve İngilizce) hazırlanan günlük insan hakları raporları, yurt içi ve yurt dışında abonelere e-posta yoluyla gönderildi. Yanı sıra TİHV’in web sayfasından ve sosyal medya hesabı X’ ten de kamuoyu ile paylaşıldı.

31 Aralık 2025 tarihi itibarıyla Türkçe günlük insan hakları ihlalleri bülteninin gönderildiği abone sayısı 1799, İngilizce bültenin gönderildiği abone sayısı ise 156’dır.

2025 yılı çalışma döneminde günlük insan hakları raporlarının içeriği, yukarıda sözü edilen beş kategori ve özel başlığın yanı sıra yıl içinde ihlallerde yaşanan gelişmelere bağlı olarak ilave edilen “Van’da Kayyum Protestolarına Yönelik Müdahaleler ve Engellemeler”, “8 Mart Kutlamalarına Yönelik Yasaklamalar, Engellemeler ve Müdahaleler”, “İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı’nın Gözaltına Alınması Protestolarına Yönelik Müdahaleler ve Gözaltılar”, “1 Mayıs Etkinliklerine Yönelik Müdahaleler, Engellemeler ve Yasaklamalar”, “Onur Ayı’na Yönelik Müdahaleler ve Yasaklamalar”, “1 Eylül Eylemlerine Yönelik Müdahaleler” gibi özel başlıkları da içeren şekilde oluşturulmuştur.

Maalesef fon girişlerinde yaşanan sorunlar nedeniyle bilhassa TİHV tedavi projesi faaliyetlerinde ve çalışanların sayısında yaşanan dramatik küçülme Dokümantasyon Merkezi için de geçerli oldu. 1 Ocak 2025 tarihi itibarıyla Dokümantasyon Merkezi faaliyetleri tam gün çalışma sürelili olarak görev yapan bir arkadaşımız tarafından yürütülüyor. Bu sayı, bir önceki yıl tam gün çalışma sürelili iki idi.

Söz konusu gelişme, önceki dönemlerde Dokümantasyon Merkezi ekibinde yaşanan görev değişiklikleri, yeni gelenlerin uyum süreçleri vb. nedenlerle zaten gecikmeli olarak yayınlanan “Türkiye İnsan Hakları Raporu” çalışmalarını 2025 yılında tümüyle durma noktasına getirdi. 2025 yılı çalışma döneminde ancak Türkçe ve İngilizce günlük insan hakları raporları aksamadan yayımlanabildi.

Bu çalışma döneminde yine basın açıklamaları, tutum belgeleri vb. için bilgi ve veri desteği sağlandı.

2020 yılından beri sürdürülmekte olan günlük insan hakları raporlarının haftalık olarak özetlendiği video çalışması, “İnsan Hakları Aktörlerinin Salgın Sonrası Dönemde Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi Projesi” kapsamında görev yapan iletişim uzmanı arkadaşımızın iş sözleşmesinin, söz konusu proje ile birlikte 31 Ağustos 2024 tarihinde son bulması nedeniyle 2025 yılı çalışma döneminde maalesef sürdürülemedi.

Düşünce Suçuna Karşı Girişim, İnsan Hakları Derneği (İHD) ve TİHV’in iş birliği ile ayda bir gerçekleştirilen ve bir önceki ay boyunca Türkiye’de yaşanan ifade, toplanma ve örgütlenme özgürlüğü ihlallerine dair ihlal verileri paylaşarak yorum ve değerlendirmelerin yapıldığı video çalışmasına 2025 yılı çalışma döneminin ilk altı ayında devam edildi. Ne var ki bu çalışmada fon bulunamaması, paydaş kurumların yaşadığı bazı teknik ve kadro sorunları nedeniyle tümüyle sonlandırıldı.

1.3.2. Basın Açıklamaları:

(1 Ocak 2025 ile 31 Aralık 2025 Tarihleri Arasında)

- 16 Ocak 2025 tarihinde kayıp yakını ve Cumartesi İnsanı olan Besna Tosun’un başvurusu hakkında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’na (TİHEK) tarafından verilen Kötü Muamele Yasağının İhlal Edilmediği’ şeklindeki kararı üzerine TİHEK’in ‘Ulusal Önleme Mekanizması’ kapsamında sürdürmekte olduğu soruşturma görevinin sonlandırılması çağrısında bulunduk.
- 3 Şubat 2025 tarihinde İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma ağı olarak yaptığımız açıklama ile ‘örgüt üyesi olma’ ve ‘örgüt propagandası yapma’ iddialarıyla tutuklanan İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Fırat Epözdemir’in serbest bırakılmasını talep ettik.
- 3 Mart 2025 tarihinde İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma ağı olarak HDK soruşturması kapsamında tutuklanan insan hakları savunucularının derhal serbest bırakılması gerektiğini belirttik.
- 3 Mart 2025 tarihinde Hak örgütleri, sendikalar ve diğer kurumlarla beraber 29 Kasım 2024 tarihinde beri tutuklu bulunan insan hakları savunucusu Nimet Tanrıku-

lu’nun yargılandığı davanın duruşması öncesinde bir açıklama yaparak Nimet Tanrıkulu’na yönelik yargısal tacize son verilmesi gerektiğini ifade ettik.

- 19 Mart 2025 tarihinde, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ile kimi ilçe belediye başkanları başta olmak üzere çok sayıda yurttaşın gözaltına alınması ile ilgili İnsan Hakları Derneği ile ortak bir açıklama yaptık.
- 21 Mart 2025 tarihinde yaptığımız açıklama ile kolluk görevlilerince barışçıl toplantı ve gösteri hakkını kullanmak isteyen insanlara yönelik şiddet uygulamaları işkence ve diğer kötü muamele mutlak yasağının ihlali olduğunu hatırlattık ve işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarından sorumlu olanlar hakkında etkili ve bağımsız soruşturma süreçleri başlatılması gerektiğini belirttik.
- 24 Mart 2025 tarihinde İnsan Hakları Derneği ile yaptığımız ortak açıklamada bir kez daha barışçıl gösterinin bir hak, işkencenin bir suç olduğunu belirttik ve 19 Mart 2025 tarihinden bu yana tüm ülke sathında yaşanmakta olan ağır ve ciddi insan hakları ihlallerine derhal son verilmesi çağrısında bulunduk.
- 28 Nisan 2025 tarihinde 46 kurumla beraber Türkiye’nin demokrasi ve hukuk devleti olma yolunda umut hakkını tanıyarak ömür boyu infaz rejiminin kaldırmak için gerekli düzenlemeleri ivedilikle yapması gerektiğini ifade ettik.
- 12 Mayıs 2025 tarihinde Türk Tabipleri Birliği, Adli Tıp Uzmanları Derneği, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası ve İnsan Hakları Derneği ile beraber hakkında devlet memuriyetinden çıkarma cezası ile soruşturma başlatılan Dr. Ayşe Uğurlu’nun yanında olduğumuz kamuoyuna duyurduk.
- 22 Mayıs 2025 tarihinde İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma ağı olarak bir kez daha ile ‘örgüt üyesi olma’ ve ‘örgüt propagandası yapma’ iddialarıyla tutuklanan İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Fırat Epözdemir’in serbest bırakılması çağrısında bulunduk.
- 29 Mayıs 2025 tarihinde çok sayıda kurumla beraber “toplumsal cinsiyet”, “cinsiyet kimliği”, “cinsel yönelim”, “LGBT” gibi kavramların “aileye zarar veren kavramlar” olarak listelenmesi üzerine bir açıklama yaparak bu kavramları çok daha güçlü sahipleneceğimizi belirttik.
- 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü kapsamında TİHV İstanbul Temsilciliği ve İHD İstanbul Şubesi olarak 80’li ve 90’lı yıllardaki işkence merkezlerinden bir olan ve 2023 yılında yıkılan Gayrettepe’deki İl Emniyet Müdürlüğü bi-

nasının bulunduğu yerde bir basın açıklaması yaparak işkencenin tarihsel ve zihinsel sürekliliğine karşı, bulunduğumuz her alanda işkenceye karşı ısrarlı mücadelemizi sürdüreceğimizi ifade ettik.

- 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü kapsamında TİHV İstanbul Temsilciliği ve İHD İstanbul Şubesi olarak bu kez Arnavutköy Geri Gönderme Merkezi önünde yaptığımız basın açıklamasında geri gönderme merkezlerinde meydana gelen işkence ve diğer kötü muamelelere dikkat çekti.
- 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü kapsamında TİHV ve İHD olarak yaptığımız ortak açıklamada işkence ve diğer kötü muameleler karşısında gördüğümüzü, susmadığımızı ve mücadele ettiğimizi belirttik ve Türkiye’de farklı yönleriyle işkence gerçeğini kamuoyu ile paylaştık.
- 1 Temmuz 2025 tarihinde yaptığımız açıklamada Lemon dergisinde yayınlanan bir karikatür bahane edilerek derginin bürosuna düzenlenen saldırılar ile dergi çalışanlarının yere yatırılıp ters kelepçelenerek gözaltına alınmasının kabul edilemez olduğunu belirttik ve nefret saldırılarına göz yuman, işkence yapan, işkenceyi teşvik eden ve öven kamu görevlileri ve yetkililer hakkında derhal soruşturma başlatılması çağrısında bulunduk.
- 7 Temmuz 2025 tarihinde 2024 Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Raporu’nu kamuoyu ile paylaştık.
- 21 Temmuz 2025 tarihinde Mehmet Murat Çalık isimli ağır hasta mahpusun ATK kararı beklenmeksizin tutukluluğu kaldırılarak acilen tedavi altına alınması gerektiğini belirttik.
- 1 Ağustos 2025 tarihinde 150 kurum olarak hak temelli ve cezalandırmayı değil korumaya ve önlemeye dayalı bir çocuk adalet sistemi için ortak bir çağrıda bulunduk.
- 6 Ağustos 2025 tarihinde 17 Mayıs Derneği, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, KaosGL, Sosyal Politika Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği, Uluslararası Af Örgütü ile beraber hazırladığımız 2025 İstanbul Trans ve LGBTİ+ Onur Haftaları İzleme Raporu’nu kamuoyu ile paylaştık.
- 7 Ağustos 2025 tarihinde çeşitli kurumlarla beraber Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nin 48. oturumunda yaptığı konuşma gerekçe gösterilerek “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçundan tutuklanan Enes Hocaogulları’nın derhal serbest bırakılması çağrısında bulunduk.
- 18 Ağustos 2025 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bünyesinde oluşturulan “Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu” ile ilgili görüş ve önerilerimizi açıkladık.
- 2 Eylül 2025 tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi’nin İstanbul 38. Olağan İl Kongresi’nin iptali için açılan davada verilen kayyum atama kararının kabul edilemez olduğunu belirttik.
- 4 Eylül 2025 tarihinde Türk Tabipleri Birliği İnsan Hakları Kolu, İnsan Hakları Derneği, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği, Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Dayanışma Derneği, Med Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Hukuki ve Dayanışma Dernekleri Federasyonu, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası ile ortak bir açıklama yaparak kuyu tipi olarak adlandırılan S ve Y tipi yüksek güvenliklilikli cezaevlerinin derhal kapatılması çağrısında bulunduk.
- 8 Eylül 2025 tarihinde, kolluk kuvvetlerinin İstanbul CHP İl Başkanlığı binasına yönelik yoğun bir şekilde göz yaşartıcı kimyasal ajan kullanmasının işkence ve diğer kötü muamele yasağının ihlali olduğunu belirttik.
- 10 Eylül 2025 tarihinde aralarında Diyarbakır Temsilciliğimizin de olduğu çok sayıda kurum tarafından hazırlanan “LGBTİ+, Kadın ve İnsan Hakları Savunucularının Barış Deklarasyonu” kamuoyu ile paylaşıldı.
- 11 Eylül 2025 tarihinde hak ve meslek örgütleri ile beraber umut hakkı bağlamında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen ihlal kararları doğrultusunda gerekli yasal düzenlemelerin ve uygulama değişikliklerinin yapılması gerektiğini belirttik.
- 26 Eylül 2025 tarihinde TİHV İstanbul Temsilciliği olarak İHD İstanbul Şubesi, Çağdaş Hukukçular Derneği İstanbul Şubesi, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği İstanbul Şubesi, İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi ve Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı ile beraber kuyu tipi olarak adlandırılan hapisaneler ile ilgili düzenlenen bir basın toplantısına katıldık.
- 13 Ekim 2025 tarihinde Hafıza Merkezi ve İnsan Hakları Derneği ile ortak yaptığımız açıklamada Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’ne Türkiye’deki işkence ve diğer kötü muamele gerçeğinin görünmez kılınması anlamına gelecek kararlarını gözden geçirme çağrısı yaptık.
- 1 Kasım 2025 tarihinde 144 kurum olarak LGBTİ+’lar ile LGBTİ+ haklarını savunanları hedef alan herhangi bir yasa teklifinin kabul edilmemesi gerektiğini belirttik ve tüm milletvekillerine LGBTİ+’ları ayrımcılığa maruz bırakan ve kriminalize edecek böylesi bir yasal değişiklik yerine LGBTİ+’ların haklarını korumayı kamuoyuna taahhüt etme çağrısı yaptık.

- 28 Kasım 2025 tarihinde İBB'ye ait 100'den fazla kültür varlığının yönetim ve denetiminin Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilmesini öngören yasa tasarısına karşı yapılan açıklamaya imzacı olduk.
- 9 Aralık 2025 tarihinde İHD İskenderun Şubesi, İHD Hatay Şubesi, ÇHD Adana Şubesi ile beraber Hatay'ın Dörtöyl ilçesinde gerçekleştirilen bir operasyon sırasında Suriyeli mülteci Enes Gıyas Layla'nın ikamet ettiği evde polis kurşunuyla yaşamını yitirmesi ile ilgili yaptığımız açıklamada olaya ilişkin soruşturmanın etkili, bağımsız ve tarafsız biçimde yürütülmesi çağrısında bulunduk.
- 10 Aralık 2025 tarihinde İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabul edililişinin 77. yıldönümünde İnsan hakları Derneği ile yaptığımız ortak açıklamada barış, demokrasi ve insan hakları değerlerini ısrarla savunduğumuzu kamuoyu ile paylaştık.
- 15 Aralık 2025 tarihinde gazeteci, belgeselci, hak savunucusu Hakan Tosun'un öldürülmesinin 63. gününde çeşitli kurumlarla beraber adalet sağlanıncaya kadar Hasan Tosun'un öldürülmesinin takipçisi olacağımızı ifade ettik.
- 15 Aralık 2025 tarihinde, Genç LGBTİ+ Derneği'nin mahkeme kararı ile kapatılmasına karşı çeşitli kurumlarla beraber yaptığımız açıklamada kararın LGBTİ+ haklarına, örgütlenme özgürlüğüne ve insan hakları savunuculuğuna yönelik ağır ve ölçsüz bir müdahale olduğunu belirttik.
- 16 Aralık 2025 tarihinde iyi aydır tutuklu bulunan insan hakları savunucusu Suna Bilgin'in yargılanacağı dava öncesinde yaptığımız açıklamada Suna Bilgin'in tahliyesine karar verilmesini ve açılan davanın beraatla sonuçlandırılmasını talep ettik.
- 31 Aralık 2025 tarihinde, Türkiye Psikiyatri Derneği eski Genel Başkanı Doç. Dr. Koray Başar'ın uğradığı saldırı ile ilgili açılan davada verilen mahkumiyet kararına ilişkin Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Tabipleri Birliği, Ankara Tabip Odası, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Psikologlar Derneği ile ortak bir açıklama yaptık.

1.3.3. Farkındalık ve Savunuculuk Çalışmaları:

- i. TİHV Bilgi ve Deneyim Paylaşımı 2025 Programı, işkencenin önlenmesine katkı sağlamak ve insan hakları savunucuları arasında bilgi alışverişini teşvik etmek amacıyla, 4 Mart 2025 - 15 Haziran 2025 tarihleri arasında düzenlenmiştir.
- ii. Gözaltında Kayıplar Haftası 2025 İstanbul programı, Türkiye İnsan Hakları Vakfı İstanbul Temsilciliği ve İn-

san Hakları Derneği İstanbul Şubesi tarafından 17-27 Mayıs tarihleri arasında düzenlenmiştir. 2025 yılının Cumartesi Annelerinin 30. Yılı olması nedeniyle özel panelin de yer aldığı hafta programı kapsamındaki etkinlikler arasında basın açıklamaları, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın 1051. ve 1052. hafta buluşmaları, mezar anmaları, film gösterimleri, panel ve kapanış etkinlikleri yer almıştır.

- iii. Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve İnsan Hakları Derneği, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle yaptıkları ortak açıklamada, uluslararası hukukta kesin bir şekilde yasak olmasına rağmen işkencenin Türkiye'de ve dünyada insanlık dışı bir cezalandırma ve yıldırma aracı olarak kullanılmaya devam ettiğine dikkat çekilmiştir. İşkence Görenlerle Dayanışma Günü kapsamında TİHV temsilcilikleri ve Bölgesel Dayanışma ve İşbirliği Gruplarının merkezlerin bulunduğu iller olan Ankara, Diyarbakır, Hatay, İstanbul, İzmir ve Van'da pek çok etkinlik düzenlenmiştir.
- iv. 10 Aralık İnsan Hakları Haftası kapsamında, TİHV temsilcilikleri ve Bölgesel Dayanışma ve İşbirliği Gruplarının merkezlerin bulunduğu iller olan Ankara, Diyarbakır, Hatay, İstanbul, İzmir ve Van'da İHD ile iş birliği içinde ortak bildiriler yayımlandı ve basın açıklamaları düzenlendi. İnsan hakları ihlalleri ve mücadele yöntemleri üzerine farkındalık oluşturmayı amaçlayan etkinliklere aktif katılım sağlanırken, insan hakları mücadelesinin güçlendirilmesine yönelik çeşitli panel, söyleşi ve atölye çalışmaları gerçekleştirildi.

1.3.4. İletişim Çalışmaları (1 Ocak 2025 ile 31 Aralık 2025 Tarihleri Arasında)

"İnsan Hakları Aktörlerinin Salgın Sonrası Dönemde Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi Projesi" nin 31 Ağustos 2024 tarihinde son bulması üzerine bu proje kapsamında görev yapan iletişim uzmanı arkadaşımızın iş sözleşmesinin de son bulması nedeniyle 2025 çalışma dönemine iletişim uzmanı olmaksızın girildi.

Her ne kadar "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" 1 Ocak 2025 tarihinde başladıysa da, bu proje kapsamında ön görülen iletişim uzmanının göreve başlaması, hazırlıkların yapılması, açık çağrıya çıkılması, başvuruların değerlendirilmesi vb. süreçlerin zaman alması nedeniyle 2025 Mayıs ayının ikinci yarısında mümkün oldu.

Ancak görevi üstlenen arkadaşımızın iki aylık yasal deneme süresi sonunda çeşitli gerekçelerle iş ilişkisini sonlandırması üzerine yeniden açık çağrıya çıkıldı.

Haliyle yukarıda kısaca değinilen duyuru, değerlendirme ve seçim prosedürü tekrarlandı ve görev yapacak yeni ile-

tişim uzmanı ancak 1 Kasım 2025 tarihi itibarıyla çalışmalara başlayabildi.

Buna göre 2025 çalışma döneminin ancak dört aylık bir bölümünde iletişim çalışmaları bir uzman tarafından sistematik olarak sürdürülebildi. Kaldı ki bu sürenin ağırlıklı bir kısmı da TİHV'in çalışma ilkelerini ve tarzını öğrenme, ekip ile uyum sağlama şeklinde geçmiştir.

Çalışma döneminin geri kalan kısmında ise iletişim faaliyetleri gönüllü katkılarla ancak asgari gerekliliklerin yerine getirilmesi şeklinde yürütülmüştür.

Buna göre 1 Kasım 2025 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasındaki dönemde gerçekleştirilen iletişim faaliyetleri aşağıdaki gibidir:

Bu dönemde 6 adet basın açıklamasının hazırlıklarına katkı yapıldı. Açıklamalar Web sitesinde yayınlandı, basına gönderildi ve sosyal medyada yaygınlaştırıldı.

6 Ağustos 2025 tarihinde Türkçesi yayınlanan "Sen de Rahat Dursaydın: 2025 İstanbul Trans ve LGBTİ+ Onur Haftaları İzleme Raporu"nın İngilizcesi 24 Aralık 2025 tarihinde web sitesinde yayınlandı, sosyal medyada yaygınlaştırıldı.

"Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" kapsamında yapılan duyuruların tasarımları yapıldı, web sitesinde yayınlandı, sosyal medyada yaygınlaştırıldı.

Başta insan hakları haftası etkinlikleri olmak üzere TİHV Temsilcilikleri'nde gerçekleştirilen etkinliklerin duyurularının ve program broşürlerinin tasarımları yapıldı, web sitesinde yayınlandı, basına duyuruldu, sosyal medyada yaygınlaştırıldı.

• Web sitesi

Web sitesindeki "TİHV Yayınları" ve "Kütüphane" bölümü düzenlendi, 32 adet İngilizce/Türkçe yayının girişi sağlandı. 2026 yılı için yeni düzenlemelerin ve bazı güncellemelerin yapılması planlandı.

Bu dönemde siteyi ziyaret eden **6.500 yeni kullanıcı** bulunmaktadır.

• X (Twitter)

Söz konusu dönem içinde 103 paylaşım yapılmıştır. Hesabın takipçi sayısı 46.032 olarak görünmektedir. Veriler şu şekildedir;

Görüntülenme:128.936

Etkileşim: 4.764

Ayrıca; Bazı haberleri yapan gazetecilerin etiketlenmesiyle (@/mention) onların TİHV'i takip etmesi (@pelinunker/Deutsche Welle örneği) sağlanmıştır. X'in içinde medya listesi yapılmış, medyayı takip kolaylaştırmıştır.

• Instagram

Gönderi ve hikâye olarak toplam 44 paylaşım yapılmıştır. Takipçi sayısı 7.015 olarak görünmektedir. Veriler şu şekildedir;

Görüntülenme: 154.477

Etkileşim: 3.184

• Facebook

Hesabın takipçi sayısı 10.280'dir. Dönem boyunca 34 içerik paylaşılmıştır. Veriler şu şekildedir;

Görüntülenme: 3.664

Etkileşim: 59

• YouTube

2.100 aboneli kanalımızda toplam 15 adet video paylaşılmıştır. İlgili dönem boyunca önceki dönemlere oranla istatistiklerde artış gözlenmiştir. Ortalama aylık izleyici sayısı **550** olup bu izleyicilerin **%91,6'sı** yeni izleyici olarak görünmektedir. Veriler ise;

İzlenme: 1.214

Beğeni: 36

• LinkedIn

LinkedIn hesabı Kasım 2025 tarihinde açılmıştır ve 31 Aralık 2025 tarihinde 103 takipçi sayısına ulaşmıştır.

Görüntülenme: 3.662

Etkileşim: 397

• Basın / Medya

Basında "Türkiye İnsan Hakları Vakfı" ve "TİHV" aramaları takip edilmiştir. Bilinirliği/görünürlüğü nispeten az olan kurumlar istatistiğe dahil edilmemiştir. Aynı zamanda basında/medyada çok sayıda "kopya haber" üretilmektedir. Verilerde, haberin ana kaynağına ve daha nitelikli kuruluşların içeriklerine yer verilmiştir. 49 haber yansıması olmuştur.

2. İNSAN HAKLARININ “KURUCU ROLÜ”NÜ YENİDEN ÖNE ÇIKAN BİR YAKLAŞIMLA KAPATILMIŞ OLAN SİVİL VE KAMUSAL ALANIN GENİŞLETİLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

2.1. “Türkiye’deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi” Hakkında Güncel Rapor¹

TİHV, 1 Ocak 2025 tarihinde, Avrupa Birliği’nin desteğiyle, “Türkiye’deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması” projesini başlatmıştır. Aynı amaç ve hedeflerle, 2021-2024 yılları arasında 42 ay süreyle hayata geçirilen bir önceki projenin² güçlendirilmiş devamı niteliğinde olan bu proje, risk altındaki insan hakları savunucularını korumaya, desteklemeye ve güçlendirmeye odaklanmaktadır.

1.1. Bölgesel Dayanışma ve İşbirliği Grupları

Bölgesel Dayanışma Gruplarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar, Proje’nin ilk gününden itibaren başlamıştır. Bölgesel Dayanışma Gruplarının işleyişi ve Proje’nin genel başarısı açısından taşıdıkları kritik önem göz önünde bulundurularak, Proje Koordinasyon Ekibi ve Yönlendirici Komite³, potansiyel Grup Koordinatörlerinin belirlenmesi için önemli ölçüde zaman ve emek harcamıştır. Grup Koordinatörlerinin görevlendirilmesinin hemen ardından, Bölgesel Dayanışma Gruplarının oluşturulması için çalışmalara başlanmıştır. İnsan hakları savunuculuğuna ilişkin evrensel olarak kabul görmüş ilkelere bağlı kalarak, her bir Grup Koordinatörü görev yapacağı bölgenin özgün koşulları ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı stratejiler benimsemiştir. Bununla birlikte tüm Koordinatörler, mümkün olduğunca geniş ve kapsayıcı, aynı zamanda da azami müdahale kapasitesine sahip olabilecek kadar dinamik Bölgesel Dayanışma Grupları kurabilmek amacıyla bir denge gözetmiştir. Bu yoğun ve zahmetli çalışmaların ardından, tüm Bölgesel Dayanışma Grupları Haziran 2025 itibarıyla kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. Hâlihazırda Marmara,

Ege, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Deprem Bölgelerini kapsayan Bölgesel Dayanışma Grupları bulunmaktadır. Toplamda, bu gruplar (Grup Koordinatörleri dâhil olmak üzere) Türkiye genelinde 30 farklı şehirden 101 insan hakları savunucusunu bir araya getirmektedir.

Bu Proje kapsamında yüz yüze toplantılara büyük önem verilmektedir. Bu doğrultuda gruplar, birkaç ayda bir yüz yüze bir araya gelmeyi ve aradaki dönemlerde ise kendi bölgelerindeki gelişmeleri değerlendirmek üzere Zoom üzerinden toplantılar yapmayı içeren bir çalışma rutini oluşturmuştur. Bu toplantılar aynı zamanda insan hakları savunucularının düzenli olarak bir araya gelmesine de hizmet etmektedir. İnsan hakları savunucularının günlük olarak maruz kaldığı baskı ve taciz ile sahada yaşanan yalnızlık dikkate alındığında, bu buluşmalar tükenmişliğin hafifletilmesine de katkı sağlamaktadır. Haziran 2025’ten bu yana her bir Bölgesel Dayanışma Grubu ortalama en az 7 toplantı gerçekleştirmiştir.

Grup toplantıları her bir Bölgesel Dayanışma Grubunun kendi çalışmalarına katkı sağlarken, genel uyumun sağlanması amacıyla Grup Koordinatörleri ile de düzenli toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantılar üç kategoriye ayrılabilir:

1. Proje Koordinasyon Ekibi ile Grup Koordinatörleri

Toplantıları: Bu toplantılar yüz yüze ve çevrimiçi olmak üzere iki formatta gerçekleştirilmektedir. Yüz yüze toplantılar iki ila üç ayda bir düzenlenirken, çevrimiçi toplantılar aylık olarak yapılmaktadır. Toplantıların temel amacı, Proje’nin sahadaki uygulanmasına ilişkin olarak Grup Koordinatörlerinden düzenli geri bildirim almak; yürütülen program ve faaliyetleri içerik, takvim ve bilgilendirme yöntemleri açısından daha etkin biçimde uyarlamak; ayrıca proje koordinasyon ekibi ile grup koordinatörleri arasındaki iletişim ve bilgi paylaşımını

¹ Bu belgede yer alan tüm bilgiler 30 Nisan 2026 tarihi itibarıyla günceldir.

² Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), İnsan Hakları Derneği (İHD), Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) ve İşkenceye Karşı Dünya Örgütü – Avrupa (OMCT-Europe) ortaklığıyla, “İnsan Hakları Aktörlerinin Salgın Sonrası Dönemde Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi” başlıklı Proje’yi 1 Mart 2021 – 31 Ağustos 2024 tarihleri arasında (IPA/2020/419-383) yürütmüştür. Devam eden Proje’nin temelini oluşturan bu çalışma, TİHV’e uygulamaya ilişkin son derece değerli dersler ve içgörüler kazandırmıştır.

³ Proje’nin uygulanmasına başlanmadan önce, uygulamanın koordinasyonu ve izlenmesi amacıyla bir Yönlendirici Komite oluşturulmuştur. Yönlendirici Komite; TİHV Başkanı, TİHV Genel Sekreteri, Proje Koordinatörü, Proje Asistanı, Mali İşler Sorumlusu ile proje uygulama ve izleme alanlarında deneyimli TİHV gönüllülerinden oluşmaktadır.

güçlendirmektir. Bu süreç aynı zamanda, farklı bölgelerde yürütülen çalışmaların Proje'nin genel hedefleriyle uyumlu hâle getirilmesine ve ortak bir yaklaşım geliştirilmesine katkı sunmaktadır. Proje koordinasyonunda yapılan görev değişikliğinin ardından, toplantıların sıklığı artırılmış ve yüz yüze toplantılara ek olarak çevrimiçi toplantıların düzenli hâle getirilmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda ilk çevrimiçi toplantı 7 Kasım 2025'te gerçekleştirilmiş; ardından 7 Aralık 2025, 22 Ocak 2026, 27 Mart 2026 ve 24 Nisan 2026 tarihlerinde toplantılar yapılmıştır. Her toplantıda bir sonraki buluşmanın tartışma başlıkları belirlenmekte; bölgeler arası farklılıklar ve ortaklıklar ele alınarak ortak bir akıl oluşturma yönünde ilerleme sağlanmaktadır.

2. **Program Yöneticileri ile Grup Koordinatörleri Toplantıları:** Önceki Proje'den çıkarılan dersler sayesinde, Program Yöneticileri Grup Koordinatörleriyle hem planlı hem de talep üzerine toplantılar gerçekleştirilmektedir. Planlı toplantılar, her bir programın başlatılmasından önce düzenlenmekte ve Grup Koordinatörlerini programların tüm ayrıntıları hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Şu ana kadar başlatılan her program için birer toplantı yapılmıştır. Talep üzerine yapılan toplantılar ise Grup Koordinatörlerinin isteğiyle düzenlenmektedir. Bu toplantılar doğrudan sahadaki ihtiyaçlara göre şekillendiğinden, şimdiye kadar yalnızca Deprem Bölgesindeki sivil toplum örgütü temsilcilerinin, bölgeye yönelik Üçüncü Taraflara Mali Destek programına başvurmadan önce bazı sorularını iletmek istemeleri üzerine bir toplantı gerçekleştirilmiştir.
3. **Sekretarya Toplantıları:** Her bir Bölgesel Dayanışma Grubunda, Grup Koordinatörüne ek olarak, Bölgesel Grubun günlük işleyişinde Grup Koordinatörüne gönüllü olarak destek sunan bir "sekreter" bulunmaktadır. Proje'nin uygulanması süresince birden fazla Sekretarya Toplantısı gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Bu toplantılar aracılığıyla gruplar arasında uyumun sağlanması amaçlanmaktadır. Bu toplantıların ilki 3-4 Ocak 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Bölgesel Dayanışma Grupları, kendi bölgelerinde insan hakları savunucularını hedef alan ihlalleri raporlamaya da başlamıştır. Bölgesel Dayanışma Grupları tarafından bildirilen veriler, yıllık raporlarda kullanılmak üzere arşivlenmektedir. Bu raporların ilki 22 Ocak 2026 tarihinde yayımlanmıştır.

1.2. Türkiye İnsan Hakları Ağı (TİHA)

Türkiye İnsan Hakları Ağı (TİHA), önceki Proje kapsamında yerel ve genel düzeyde gerçekleştirilen forumların somut

çıktılarından biridir. Bu forumlar, Türkiye'de insan hakları hareketinin aktörleri arasında, özellikle hedefler ve stratejiler temelinde ortak bir zemin oluşturabilmek için sürekli bir iletişim ihtiyacı bulunduğunu ortaya koyarak TİHA'ye ilham vermiştir. Bu doğrultuda ve mevcut ağlara saygı gösterilerek, TİHA insan hakları savunucuları arasındaki diyalogu güçlendirmeyi ve Türkiye genelinde insan haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik yürütülen farklı çabaları birbirine bağlamayı amaçlamaktadır.

Türkiye genelindeki insan hakları aktörlerinin faaliyetlerinin haritalandırılmasına yönelik ön çalışma, TİHA'nın oluşturulmasına yönelik sürecin ilk adımını oluşturmuştur. Bu çalışma sonucunda 837 sivil toplum kuruluşunu içeren bir kuruluş havuzu oluşturulmuştur. TİHA haritalama sisteminin nihai hâline kavuşturulabilmesi için bu havuz, ayrıntılı bir sınıflandırma süreciyle daha da rafine edilecektir.

"İnsan Hakları Savunucuları arasındaki en kısa mesafe" olarak adlandırılacak ekosistemin ana iskeleti oluşturulmuştur. Ekosistemin parçası olacak çeşitli modüller teknik olarak kullanıma hazır hâle getirilmiş olup, TİHA'nın planlanan çalışma aşamalarına uygun şekilde kademeli olarak devreye alınacaktır.

Ön haritalama çalışması, TİHA'nın toplantı ve atölyelerine davet edilecek sivil toplum kuruluşlarının belirlenmesine de katkı sağlamıştır. Yönlendirici Komite içinde yürütülen kapsamlı değerlendirmeler ve Grup Koordinatörleriyle yapılan istişareler sonucunda, TİHA'nın kuruluş toplantısına en az 50 sivil toplum kuruluşunun davet edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu toplantıda, katılımcı kuruluşların TİHA'nın kuruluş metnini birlikte nihai hâline getirmeleri ve kısa, orta ve uzun vadeye yönelik somut bir çalışma planı ortaya koymaları hedeflenmektedir. Toplantının 2026'nın sonbahar aylarında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

2.1.1. Acil Eylem Programı

Bu faaliyetin doğası gereği, Acil Eylem Programı Proje'nin oldukça erken bir aşamasında hayata geçirilmek zorunda kalmıştır. Şu ana kadar, güncellemeler dâhil olmak üzere, özellikle Birleşmiş Milletler (BM) Özel Prosedürleri başta olmak üzere uluslararası insan hakları mekanizmalarına toplam 13 acil çağrı ve 8 acil çağrı güncellemesi iletilmiştir. Buna ek olarak, muhalif belediye başkanlarının tutuklanmasının ardından 19 Mart 2025'te başlayan barışçıl protestolara ilişkin de 3 acil çağrı yapılmıştır. Bu durum doğrudan insan hakları savunucularını hedef almamakla birlikte, yetkililerin tepkilerinin genel olarak sivil alan üzerinde olumsuz etkiler yaratması nedeniyle, uluslararası insan hakları mekanizmalarına bildirilmesi önemli görülmüştür.

Acil çağrılarımıza uluslararası insan hakları mekanizmalarından farklı düzeylerde geri dönüşler alınmıştır. Çağrılar

sonucunda geri dönüşlerin üç düzeyde olduğu tespit edilmiştir: Birincisi, bazı BM mekanizmaları doğrudan e-posta ile yanıt vermiş veya ek bilgi istemiştir; ikincisi, bazı raporörler kamusal görünürlük sağlayan sosyal medya paylaşımları yapmıştır; üçüncüsü, en az üç dosya için yapılmış olan çağrılar ortak BM müdahalesine dönüşmüştür. Genel tablo, iletilen konulara ilişkin diyalogun sürdürülmesine yönelik bir isteklilikle birlikte, olumlu bir yaklaşım sergilendiğini göstermektedir.

2.1.2. Hukuki Destek ve Davalama Faaliyetleri

Hukuki Destek ve Davalama Programı kapsamındaki faaliyetler, Hukuk Uzmanının istihdam edilmesiyle başlamıştır. Bu program çerçevesindeki çalışmaların, insan hakları savunucuları ve onların avukatlarıyla güçlü ilişkiler kurulmasını gerektirmesi; hâlihazırda TİHV için gönüllü çalışan avukatların sürece dâhil olması; ayrıca doğrudan üstlenilecek davaların TİHV'in gizlilik ve profesyonellik konusundaki yüksek standartlarına uygun biçimde yürütülmesi zorunluluğu göz önünde bulundurularak, Hukuk Uzmanı TİHV ile güçlü ilişkileri bulunan ve bu standartları iyi bilen avukatlar arasından seçilmiştir.

Hukuk Uzmanının göreve başlamasının ardından, program için bir Yönlendirici Alt Komite oluşturulmuştur. TİHV Başkanı, TİHV Genel Sekreteri, Proje Koordinatörü, Proje Koordinatör Yardımcısı, Hukuk Uzmanı, avukat olan Grup Koordinatörleri ve çeşitli TİHV gönüllülerinden oluşan bu alt komite, çalışmalarına programın uygulama esaslarını belirleyen yönergeleri hazırlayarak başlamıştır. Alt komite, bu yönergelerin kaçınılmaz bürokratik gerekliliklerini gözetirken, gizlilik ve profesyonellik gibi temel ilkelerin de güvence altına alınmasını sağlamıştır.

Hukuki destek kapsamında şu ana kadar yürütülen faaliyetler arasında önceki Proje döneminde de desteklenen bir insan hakları savunucusuna sağlanan hukuki desteğin takip edilmesinin yanı sıra, değişik tematik alanlarda çalışma yürüten insan hakları savunucuları ve kurumların desteklenmesi de yer almaktadır. 30 Nisan 2026 itibarıyla, üç insan hakları savunucusu ile bir insan hakları örgütünün desteklenmesi kararı alınmıştır. Hukuk komitesi, bu desteğin hak alanları ve coğrafi olarak daha dengeli bir şekilde dağıtılabilmesi ve İstanbul, İzmir ve Ankara gibi büyük şehirlerde var olan hukuki destek ağlarının mevcut olmadığı yerlerde hak ihlallerine maruz kalan insan hakları savunucularına ulaşılabilmesi için çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede hukuki destek programı yalnızca maddi destek olarak kavranmamakta, daha geniş, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir gönüllülük ve dayanışma ağını harekete geçirebilmek için bir payanda olarak düşünülmektedir.

2.1.3. Psikososyal Destek Programı

Önceki Proje'de olduğu gibi, Psikososyal Destek Programı Süpervizyon Programı'na dayanmaktadır. Süpervizyon Programı'na katılan ruh sağlığı uzmanları arasından, Psikososyal Destek Programı'nın gönüllü ağında yer alacak kişiler titizlikle seçilmektedir. Bu doğrultuda, 2 Aralık 2025 tarihinde Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programı psikologları, yetişkinlerle çalışan klinisyenlere yönelik grup süpervizyon oturumlarına katılan tüm katılımcılarla iletişime geçmiş; Psikososyal Destek Programı hakkında bilgilendirme yapmış ve programa dâhil olma koşullarını kendileriyle paylaşmıştır. Programa kabul edilecek kişiler için belirlenen temel ölçütler; en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip olmaları, travmatik durumlardan etkilenen insan hakları savunucularına hizmet sunacakları için ikincil travmadan kendilerini koruyabilecek düzeyde deneyimli olmaları ve insan hakları savunucuları için uygun seans koşullarını sağlayabilmeleridir. Toplam 27 klinisyen Psikososyal Destek Programı'nda yer almak istediklerini belirtmiş olup, Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programı psikologları bu kişilerle, programa en uygun adayların belirlenebilmesi için titiz bir değerlendirme sürecini başlatmıştır. Belirtilen ölçütlere uygun yeterli adayın çıkmadığı bölgelerde önceki dönem süpervizyon gruplarında ölçütleri karşılayan klinisyenlerle iletişime geçilmektedir.

Süpervizyon Programının, bu programların uygulanmasını süpervizyon ve psikososyal destek psikologları ile birlikte izleyen Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi tarafından yeterli bir aşamaya ulaştığı değerlendirilmiş; bunun üzerine Psikososyal Destek Programı başvuru çağrısı 24 Aralık 2025 tarihinde Bölgesel Dayanışma Grupları aracılığıyla duyurulmuştur. Önceki Proje'de oluşturulan usule uygun olarak, insan hakları savunucularıyla kendi bölgelerinde güven ilişkisi kurmuş olan Bölgesel Dayanışma Grupları üzerinden yapılan bu duyuru, başvurmak isteyen savunucuların kendilerini güvende hissederek programa başvurmalarını mümkün kılmaktadır. İhtiyaca dayalı bir program olması nedeniyle başvuru çağrısı 1 Mart 2027 tarihine kadar açık kalacak ve başvurular e-posta yoluyla kabul edilmeye devam edecektir. Başvurular, alındıkça değerlendirilmekte olup Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programı psikologları her bir başvuru sahibiyle iletişime geçerek kısa bir ön görüşme formuyla ihtiyaçlarını daha iyi anlamakta ve kendilerini en uygun ruh sağlığı uzmanıyla eleştirmektedir. Alınan başvurular program psikologları ve Komiteden bir kişinin oluşturduğu 3 kişilik bir heyet tarafından değerlendirilmektedir. Programa şu ana kadar 28 kişi başvurmuştur. Başvuranların 23'ü uygun bulunup psikososyal destek için yönlendirilmeleri yapılmıştır. Her bir bölgeden 8'er kişi psikososyal destek için yönlendirilmiş-

tir. Yönlendirilen başvuruların bölgelere göre dağılımı şu şekildedir: İstanbul 7, Hatay 7, İzmir 4, Van 2, Diyarbakır 2, Ankara 1. Program kapsamında toplam 50 insan hakları savunucusunun destekten faydalanması hedeflenmekte olup, her bölge için 7-8 kişilik kota öngörülmüştür.

2.1.4. Risk Altındaki İnsan Hakları Savunucuları İçin Maddi Destek Programı

Maddi Destek programlarının etkili biçimde tasarlanabilmesi amacıyla 9 Ocak 2025 tarihinde bir Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Maddi Destek Programları Koordinatörü, Proje Koordinatörü, Proje Koordinatör Yardımcısı, Mali İşler Sorumlusu ve Maddi Destek programları konusunda deneyimli TİHV gönüllülerinden oluşan bu Çalışma Grubu, her bir programı (programlara ilişkin tüm belgeler dâhil olmak üzere) titizlikle hazırlamakta ve ardından tartışılması ve onaylanması için TİHV Yönetim Kurulu'na sunmaktadır.

Risk Altındaki İnsan Hakları Savunucularına Maddi Destek Programı'na yönelik hazırlıklar Ocak 2025'te başlamıştır. Bu programın kendine özgü riskler taşıması ve TİHV'in bu alana azami özenle yaklaşması nedeniyle, programın her ayrıntısı büyük bir dikkatle tasarlanmıştır. Çalışma Grubu'nun çalışmaları sürerken, eş zamanlı olarak çevrimiçi bir başvuru sistemi de geliştirilmiştir. Bu sistemin temel amacı, başvuru sürecini başvuru sahipleri için kolaylaştırmak ve program başladıktan sonra sürecin izlenmesini daha etkin hâle getirmektir. (Bkz. <https://ihs.tihv.org.tr/ihs-maddi-destek>)

Hazırlıkların tamamlanmasının ardından başvuru çağrısı 30 Haziran 2025 tarihinde yayımlanmış ve Bölgesel Dayanışma Grupları aracılığıyla sürekli olarak duyurulmuştur. Başvuru çağrısı 30 Eylül 2025 tarihinde kapanmıştır. Programa toplam 353 kişi başvurmuştur. Başvuru çağrısının kapanmasının hemen ardından, program yönergeleri doğrultusunda iki aşamalı değerlendirme süreci başlatılmıştır:

- 1. Uygunluk Kontrolü Aşaması (Teknik Değerlendirme):** Proje Koordinasyon Ekibi, gelen başvuruların teknik değerlendirmesini her Çarşamba düzenli olarak, başvurular alındıkça gerçekleştirmiştir. Bu aşama, başvuruların ve eklerinin program yönergeleri doğrultusunda incelenmesini kapsamıştır. Ek düzeltme veya tamamlamaya ihtiyaç duyduğu tespit edilen başvurular başvuru sahiplerine bildirilmiş ve belirtilen kısımların tamamlanması ya da düzeltilmesi için kendilerine süre tanınmıştır. Bu sürecin sonunda, 353 başvurudan 337'si değerlendirme sürecinin ikinci aşamasına geçmeye uygun ve eksiksiz olarak kabul edilmiştir.
- 2. Bağımsız Değerlendirme Kurulu Aşaması:** Bağımsız Değerlendirme Kurulu'nun oluşturulmasına yönelik gayriresmî çalışmalar oldukça erken bir aşamada

başlatılmıştır. Önceki Proje'den edinilen deneyimler doğrultusunda, Bağımsız Değerlendirme Kurulu değerlendirme sürecinin hem fiziksel hem de psikolojik olarak oldukça yoğun ve zorlayıcı olduğu bilinmektedir. Daha da önemlisi, Kurul üyelerinin belirli vazgeçilmez niteliklere sahip olması gerekmektedir. Her şeyden önce, Kurul üyelerinin en yüksek düzeyde dürüstlük ve TİHV'in talep ettiği çok sıkı gizlilik yükümlülüklerine bağlılık göstermeleri gerekmektedir. Bunun yanı sıra, insan hakları hareketi içinde saygınlığı ve meşruiyeti olan insan hakları savunucuları olmaları büyük önem taşımaktadır. Son olarak, Türkiye'de insan hakları savunucularının durumu ile sivil alanı daraltan yerel ve küresel eğilimler hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları beklenmektedir. Bu vazgeçilmez nitelikler temelinde, Çalışma Grubu, Bağımsız Değerlendirme Kurulu için bir aday listesi oluşturmuştur. Bu liste daha sonra TİHV Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilmiş ve tartışılmıştır. Listenin nihai hâlini almasının ardından, TİHV Genel Sekreteri her bir adayı şahsen arayarak değerlendirme sürecine katılmaları için davet etmiştir. Gerekli belgelerin (yönergeler vb.) hazırlanmasını takiben, Bağımsız Değerlendirme Kurulu 23 Eylül 2025 tarihinde ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. Her bir başvuruyu büyük bir ayrıntı düzeyi ile değerlendiren Kurul, toplamda 13 toplantı yapmıştır. 29 Aralık 2025'te gerçekleştirilen son toplantının ardından Bağımsız Değerlendirme Kurulu, öneri listesini TİHV Yönetim Kurulu'na iletmıştır. Bağımsız Değerlendirme Kurulu'nun önerileri hâlihazırda TİHV Yönetim Kurulu tarafından incelenmiştir. Değerlendirme süreci sonrası 170 İHS'nin bu destekten yararlanması uygun bulunmuştur. Destek almaya hak kazanan 6 başvurucu gereksinimlerinin gidermiş olmaları nedeniyle başvurularını geri çekmişler ve toplam 164 kişiye destek sağlanmasına karar verilmiştir. Bu sürecin tamamlanmasının ardından 1 Mart 2026 itibarı ile uygulama süreci başlatılmış ve hâlen devam etmektedir.

2.2.1. İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Eğitim Programları

İnsan hakları savunucularına yönelik eğitim programlarının tasarımı ve uygulanmasından sorumlu Eğitim Komitesi 15 Mayıs 2025 tarihinde oluşturulmuştur. Komite; TİHV Başkanı, TİHV Genel Sekreteri, TİHV Yönetim Kurulu üyeleri (akademisyenler), Proje Koordinatörü, Proje Koordinatör Yardımcısı ve insan hakları eğitimi alanında deneyimli TİHV gönüllülerinden oluşmaktadır. 15 Mayıs 2025'ten bu yana Komite toplam on bir toplantı gerçekleştirmiş; bu toplantılarda önceki Proje kapsamındaki eğitim programlarını analiz etmiş ve mevcut Proje döneminde uygulan-

cak eğitim programlarını kapsamlı biçimde değerlendirmiştir.

2.2.1.1. İnsan Hakları İhlallerinin İzlenmesi ve Belgelenmesi Eğitimi: Haziran 2025'te ikincil travma ve tükenmişlik üzerine verilen eğitimlerin tamamlanmasının ardından, Eğitim Komitesi bu eğitimlerin hazırlık çalışmalarına başlamıştır. Komite, eğitimlerin müfredatı ve programına ilişkin hazırlıkları nihai hâline getirmek üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Bu eğitimler, 28-29 Mart 2026 tarihlerinde Van'da gerçekleştirilen Doğu Anadolu Grubu eğitimi ile başlamıştır. Ardından, 18-19 Nisan tarihlerinde Hatay'da gerçekleştirilen Deprem Bölgesi grubu eğitimi ile devam etmiştir. Diğer bölgesel eğitimler aşağıdaki şekilde planlanmıştır:

- Güneydoğu Anadolu Grubu (Diyarbakır): 9-10 Mayıs 2026
- Ege Grubu (İzmir): 13-14 Haziran 2026
- Marmara Grubu (İstanbul): 19-20 Eylül 2026
- İç Anadolu Grubu (Ankara): 24-25 Ekim 2026

Ayrıca, TİHV tarafından daha önce yayımlanmış olan İnsan Hakları Savunucuları için İzleme ve Belgeleme El Kitabı, bu eğitimlerde kullanılmak üzere gözden geçirilmiş ve güncellenmiştir.

Van'da 28-29 Mart'ta gerçekleştirilen eğitimde katılımcı sayısı 20 olup, eğitmen olarak Serdar Tekin ve Ümit Biçer yer almıştır.

Hatay'da 18-19 Nisan'da gerçekleştirilen eğitimde ise katılımcı sayısı 21 olup, Nilgün Toker, Habibe Güneş, Ümit Biçer ve Aslı Davas eğitmenlik yapmıştır.

Her iki eğitim de son derece başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiş olup, katılımcılardan oldukça olumlu geri bildirimler alınmıştır. Güneydoğu Anadolu ve Ege grupları eğitimleri için hazırlıklar devam etmektedir.

2.2.1.2. İkincil Travma ve Tükenmişlik Eğitimi: Bu eğitimler, Eğitim Komitesi ile Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi iş birliğiyle düzenlenmiştir. Başlangıçta bu kapsamda iki eğitim planlanmış olsa da, insan hakları savunucularından gelen yoğun talep ve bölgenin özel koşulları dikkate alınarak Deprem Bölgesi için ek bir eğitim daha gerçekleştirilmiştir.

Her bir eğitime yönelik başvuru çağrıları ilgili Bölgesel Dayanışma Grupları aracılığıyla duyurulmuştur. Bu yöntemin tercih edilmesinin temel nedeni, her bölgede insan hakları savunucularıyla ilişkileri güçlendirmek ve eğitimin etkisini azami düzeye çıkaracak en uygun katılımcılara ulaşmaktır. Buna göre; i) Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Böl-

gesel Dayanışma Grupları başvuru formunu 22 Nisan 2025 tarihinde duyurmaya başlamış ve başvurular 15 Mayıs 2025 tarihine kadar açık kalmıştır. ii) Marmara, Ege ve İç Anadolu Bölgesel Dayanışma Grupları başvuruları 29 Nisan 2025 tarihinde duyurmuş ve başvurular 12 Haziran 2025 tarihine kadar kabul edilmiştir. iii) Deprem Bölgesi Bölgesel Dayanışma Grubu ise başvuruları 6 Mayıs 2025 tarihinde duyurmuş ve başvurular 15 Haziran 2025 tarihine kadar açık kalmıştır. Bu sürecin ardından, ortalama 20 insan hakları savunucusunun katılımıyla aşağıda belirtilen eğitimler gerçekleştirilmiştir:

- **24-25 Mayıs 2025, Diyarbakır:** Eğitmen Ömer Yavuz Yetiş, 22 katılımcı
- **21-22 Haziran 2025, Ankara:** Eğitmen İpek Demirok, 23 katılımcı
- **28-29 Haziran 2025, Hatay:** Eğitmenler Mevhibe Tümüklü ve Ayla Bilir, 18 katılımcı

2.2.1.3. Dijital Güvenlik ve Fiziksel Güvenlik Eğitimi: Sahadaki insan hakları savunucularından alınan geri bildirimler doğrultusunda, insan hakları ihlallerinin izlenmesi ve belgelenmesine yönelik eğitimlerin daha acil bir ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle Eğitim Komitesi önceliğini bu alandaki eğitimlere vermiştir. Dijital Güvenlik ve Fiziksel Güvenlik eğitimleri ise 2026 yılının sonlarına erelenmiştir.

2.2.2. Süpervizyon Programı

Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi, bu programın birden fazla kategori altında yürütülmesine karar vermiştir. Buna göre Süpervizyon Programı; sosyal hizmet uzmanlarına yönelik grup süpervizyonu (6 grup, 60 kişi), psikologlara yönelik grup süpervizyonu (6 grup, 60 kişi), çocuklarla çalışan klinisyenlere yönelik grup süpervizyonu (2 grup, 20 kişi), teknik süpervizyon (6 grup, 60 kişi) ve bireysel süpervizyon (10 kişi, 48 seans) şeklinde yapılandırılmıştır.

- **Bireysel süpervizyonlar:** Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi, 24 Haziran 2025 tarihinde bireysel süpervizyon kategorisi için başvuru çağrısını TİHV Temsilciliklerine iletmış ve TİHV gönüllülerini başvuru yapmaya davet etmiştir. İhtiyaca dayalı bir program olması nedeniyle başvuru çağrısı, programa ayrılan bütçe elverdiği sürece açık kalacaktır. 30 Nisan 2026 tarihi itibarıyla 15 TİHV gönüllüsü programdan yararlanmaktadır. Bu Proje kapsamında, tıbbi tedavi ekibi çalışanlarının da programa dâhil olması özellikle teşvik edilmektedir.
- **Grup süpervizyonları:** Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi, 1 Ağustos 2025 tarihinde

grup süpervizyonlarına ilişkin başvuru çağrısını Bölgesel Dayanışma Grubu Koordinatörleri ile TİHV Temsilcilikleriyle paylaşmıştır. TİHV internet sitesi ve sosyal medya hesaplarında da yayımlanan çağrı 31 Ağustos 2025 tarihine kadar açık kalmış ve toplam 270 başvuru alınmıştır. Başvurular Psikososyal Destek ve Süpervizyon Programları Komitesi tarafından değerlendirilmiştir. Yetişkinlerle çalışan psikologlar, çocuklarla çalışan psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarına yönelik olan grup süpervizyonları Ekim 2025'te başlatılmış olup, her bir grupta en az 10 kişi olmak üzere en az 10 oturum gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Toplam 13 süpervizyon grubu bulunmaktadır ve 30 Nisan 2026 itibarıyla bu gruplardan her biri yedi oturum gerçekleştirmiştir.

- **Teknik süpervizyonlar:** Bu program, ruh sağlığı uzmanı veya sosyal hizmet uzmanı olmayan insan hakları savunucularına yönelik olarak tasarlandığından, insan hakları ihlallerinin izlenmesi ve belgelenmesine ilişkin eğitimlerin tamamlanmasının ardından hayata geçirilecektir. Bu süpervizyonlar tamamlayıcı nitelikte olup, insan hakları ihlallerine maruz kalmış kişilerle yapılan görüşmelerde kullanılacak dil ve soru sorma yöntemleri gibi mülakat tekniklerine odaklanan atölye çalışmalarını içerecektir. Bu atölyeler, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanları dışındaki farklı meslek gruplarına yöneliktir. Bunu takiben, içerikle bağlantılı vakaların tartışılacağı, aylık aralıklarla gerçekleştirilecek üç izleme oturumu planlanmaktadır. Oturumların en geç Ekim 2026 itibarıyla başlatılması öngörülmektedir.

2.2.3. İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Mesleki Gelişim Programı

AB tarafından finanse edilen diğer programların (Etkiniz, Sivil Düşün vb.) takvimi de dikkate alınarak, bu programın başlatılması insan hakları savunucularına azami fayda sağlayacak şekilde yeniden planlanmıştır. Bu doğrultuda, İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Mesleki Gelişim Programı'na ilişkin hazırlık çalışmaları Eylül 2025'te tamamlanmıştır. Program belgeleri hazırlanmış; başvuruları alındıkça inceleyecek olan Değerlendirme Komitesi 4 Eylül 2025 itibarıyla oluşturulmuştur. Değerlendirme Komitesi; TİHV Yönetim Kurulu üyeleri (akademisyenler), Proje Koordinatörü ve benzer programlarda deneyimli TİHV gönüllülerinden oluşmaktadır. Programın başvuru çağrısı 1 Ekim 2025 tarihinde kamuoyuna duyurulmuştur. Program gereksinimi olan 7 yurt dışı ve 3 yurt içi destek kotasının dolması nedeniyle, Değerlendirme Kurulu'nun ve Yönlendirici Komite'nin tavsiyesi ve YK kararı ile program 23 Nisan'da başvuruya kapanmıştır.

23 Nisan 2026 itibarıyla programa 44 başvuru yapılmıştır. Proje Koordinasyon Ekibi tarafından gerçekleştirilen

uygunluk kontrolünü geçen her başvuru Değerlendirme Komitesi'ne sunulmuştur. 7 yurt dışı ve 3 yurt içi etkinlik olmak üzere toplam 10 insan hakları savunucusunun programdan destek almasına karar verilmiştir.

2.2.4. İnsan Hakları Savunucuları İçin Dil Eğitimi Destek Programı

Sahadaki insan hakları savunucularından alınan geri bildirimler doğrultusunda diğer programların başlatılmasına öncelik verilmesi nedeniyle, bu programın uygulamaya alınması Şubat 2026'ya ertelenmiştir. Programa ilişkin hazırlık çalışmaları Kasım 2025'in sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Taslak program belgeleri ile Program Değerlendirme Komitesi için belirlenen adaylar TİHV Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Programın başvuru çağrısı 15 Şubat 2026 tarihinde yayımlanmış ve bir ay boyunca açık kalmıştır. Programa toplam 129 başvuru yapılmıştır. Proje koordinasyon ekibi tarafından yapılan teknik değerlendirmeden geçen 120 başvuru, akademisyenler ve proje konusunda deneyimli TİHV gönüllülerinden oluşan Değerlendirme Kurulu'nun onayına sunulmuş ve 10 Nisan'da yapılan toplantıda 10 kişi asil listede, 6 kişi de yedek listede olmak üzere 16 kişi belirlenmiştir. Destek almaya hak kazanan asil listeden 10 kişiye yönelik destek sürecine dair çalışmalar sürmektedir.

3.1. İnsan Hakları Örgütlerine Yönelik Maddi Destek Programı

3.1.1. Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş İllerinde İnsan Hakları Temelli Faaliyet Yürüten Sivil Toplum Örgütleri İçin Deprem Sonrası Güçlendirme Programı: Nisan 2025'te Proje Koordinatörü, Bölgesel Dayanışma Grubu Koordinatörü ile birlikte Deprem Bölgesi'ndeki çeşitli şehirlerde saha ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Bu ziyaretler sırasında alınan geri bildirimler doğrultusunda, TİHV depremlerden en ağır şekilde etkilenen illerde faaliyet gösteren insan hakları odaklı sivil toplum kuruluşlarına yönelik özel bir program tasarlamaya karar vermiştir. Bu kararın ardından, Temmuz 2025'te Çalışma Grubu, ilgili Bölgesel Dayanışma Grubu Koordinatörlerinden düzenli geri bildirim alarak programı ayrıntılı bir şekilde tasarlamak üzere yoğun bir çalışmaya başlamıştır. Bu sürecin sonunda, başvuru çağrısı 1 Eylül 2025 tarihinde yayımlanmıştır. Sahadaki durumun aciliyeti nedeniyle başvuru süresi nispeten kısa tutulmuş ve programa 15 Ekim 2025 tarihine kadar başvuru alınmıştır. (Bkz. <https://ihs.tihv.org.tr/stkdestek/deprembolgesi>)

Programa toplam 35 başvuru yapılmıştır. Bu başvurulardan 3'ü birden fazla kuruluşun ortak başvuru sahibi olduğu başvurulardır. Başvuru çağrısının kapanmasının ardından,

program yönergeleri doğrultusunda iki aşamalı değerlendirme süreci derhâl başlatılmıştır:

1. **Uygunluk Kontrolü (Teknik Değerlendirme):** Proje Koordinasyon Ekibi her bir başvuruyu program yönergeleri doğrultusunda incelemiştir. Bu aşama, başvuruların ve eklerinin program kurallarına uygunluğunun kontrol edilmesini kapsamıştır. Tüm başvuruların titiz bir şekilde değerlendirilmesinin ardından, 29 başvurunun program gerekliliklerine uygun olduğu tespit edilerek Bağımsız Değerlendirme Kurulu'na iletilmiştir. Eksik bilgi ve belge nedeniyle Bağımsız Değerlendirme Kurulu tarafından değerlendirilmesi mümkün olmayan 6 başvuru ise reddedilmiştir.
2. **Bağımsız Değerlendirme Kurulu Aşaması:** Bağımsız Değerlendirme Kurulu'nun oluşturulmasına yönelik gayriresmî çalışmalar oldukça erken bir aşamada başlatılmış ve başvuru çağrısının kapanmasından önce tamamlanmıştır. Önceki projeden edinilen deneyimler ışığında, Bağımsız Değerlendirme Kurulu aşamasının hem fiziksel hem de psikolojik açıdan tüm taraflar için oldukça zorlayıcı bir süreç olduğu bilinmektedir. Daha da önemlisi, Kurul üyelerinin vazgeçilmez niteliklere sahip olması gerekmektedir. Öncelikle, en yüksek dürüstlük standartlarına sahip olmaları ve TİHV tarafından talep edilen son derece sıkı gizlilik yükümlülüklerine riayet etmeleri beklenmektedir. Bunun yanı sıra, kendilerinin insan hakları hareketi içinde saygın ve meşru insan hakları savunucuları olmaları ve Türkiye'de insan hakları savunucularının durumu ile sivil alanı daraltan yerel ve küresel eğilimler hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Son olarak ve kritik biçimde, bu programa ilişkin Bağımsız Değerlendirme Kurulu üyelerinin, Deprem Bölgesi'nin tarif edilmesi güç gerçekliklerinin, bölgede insan hakları savunucuları ve insan hakları örgütlerinin karşılaştığı özgül zorlukların ve benzer girişimlere eşlik eden kırılmalı ve güvensizliğin farkında olmaları büyük önem taşımaktadır. Bu zorunlu nitelikler gözetilerek Çalışma Grubu Bağımsız Değerlendirme Kurulu için bir aday listesi hazırlamış, bu liste TİHV Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilip tartışılmıştır. Listenin kesinleşmesinin ardından TİHV Genel Sekreteri her bir adayı şahsen arayarak değerlendirme sürecine katılmaya davet etmiştir. Programın Bağımsız Değerlendirme Kurulu bu şekilde oluşturulmuş ve 1 Eylül 2025 tarihinde ilk toplantısını yapmıştır. Bu açılış toplantısında Kurul üyeleri programa ve değerlendirme sürecine ilişkin tüm sorularını yöneltmiş ve program belgeleri nihai hâline getirilmiştir. Kurul toplamda 4 toplantı yapmıştır. Bu toplantılarda, üyelerin kendilerine, uzmanlık alanlarına göre atanan başvurulara ilişkin bireysel değerlendirmeleri ayrıntılı biçimde tartışılmıştır. Titiz incelemeler ve kapsamlı değerlendirmeler sonucunda, önceden belirlenmiş ölçütlere göre en yüksek puanı alan 7 insan hakları örgütünden oluşan bir liste hazırlanmıştır.

Program kapsamında desteklenmesi önerilen kuruluşlar listesi TİHV Yönetim Kurulu'na sunulmuş, yapılan değerlendirmelerin ardından Yönetim Kurulu söz konusu kuruluşların desteklenmesini onaylamıştır.

TİHV Yönetim Kurulu'nun onayının ardından, Maddi Destek Programları Koordinatörü değerlendirme sürecinin sonuçlarına ilişkin olarak tüm başvuru sahiplerini bilgilendirmiştir. Bu bildirimin ardından Proje Koordinasyon Ekibi, destek almaya hak kazanmış kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla 27 Ocak 2026 tarihinde Ankara'da bir başlangıç toplantısı gerçekleştirmiştir. Bu toplantının ardından, destekler 1 Şubat 2026 itibarıyla sağlanmaya başlanmıştır. Uygulama aşaması devam etmektedir.

3.1.2. İnsan Hakları Örgütlerine Yönelik Mali Destek Programı:

Deprem Bölgesi'ndeki durumun aciliyeti nedeniyle, Maddi Destek Programları'nın bu bileşeni yeniden takvimlendirilmiştir. Bununla birlikte, programın kapsamı dikkate alınarak tasarımına yönelik hazırlık çalışmaları Nisan ayında başlamış ve diğer programlara ilişkin çalışmalarla eş zamanlı olarak sürdürülmüştür. Bu hazırlıklar kapsamında, programa özgü çevrimiçi bir izleme sisteminin geliştirilmesine de başlanmıştır. Çalışma Grubu programla ilgili olarak sık sık özel toplantılar gerçekleştirmiştir.

TİHV Yönetim Kurulu'nun onayının ardından başvuru çağrısı 15 Ocak 2026 tarihinde yayımlanmış olup 31 Mart 2026 tarihine kadar açık kalmış ve tamamlanmıştır. Programa toplam 130 başvuru alınmıştır. Yapılan teknik değerlendirme sonucunda 101 sivil toplum örgütünün, başvuru sistemine belgelerini başarıyla yüklediği tespit edilmiş ve bu sivil toplum örgütleri içerik yönünden değerlendirmenin yapılacağı Bağımsız Değerlendirme Kurulu aşamasına geçmeye hak kazanmıştır. Bağımsız Değerlendirme Kurulu değerlendirme süreci devam etmektedir. Değerlendirme sürecinin 30 Haziran 2026 tarihine kadar devam etmesi öngörülmektedir. Değerlendirme süreçlerinin tamamlanmasının ardından, insan hakları temelli faaliyet yürüten sivil toplum örgütlerine destekler 1 Ağustos 2026 itibarıyla verilmeye başlanacaktır.

3.2. TİHV'in Kurumsal Kapasitesinin Artırılması

Bu faaliyet kapsamındaki çalışmalar Projenin başlangıcıyla birlikte başlatılmış olup Tedavi Koordinatörünün gözetimi altında devam etmektedir.

İşkencenin tanılanması, tedavisi ve tıbbi belgelenmesinde standardizasyonu sağlamak ve bu yolla kaliteyi artırmak amacıyla Tedavi Koordinatörü, Van Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne düzenli ziyaretler gerçekleştirmektedir. 1 Ocak 2025 – 30 Nisan 2026 döneminde Van Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi, işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalmış 248 kişiye tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sunmuştur. Aynı dönemde Merkezin faaliyetleri; kardiyo-loji, psikiyatri, aile hekimliği, kulak burun boğaz, acil tıp, kalp ve damar cerrahisi, nöroloji, beyin cerrahisi, kadın hastalıkları ve doğum, dermatoloji, radyoloji, dahiliye, genel cerrahi ile ortopedi ve travmatoloji uzmanlık alanlarını kapsayan 51 hekim ile bir klinik psikologdan oluşan geniş bir multidisipliner ekip tarafından gönüllü olarak desteklenmiştir.

Oryantasyon ve standardizasyon çalışmaları kapsamında Tedavi Koordinatörü, Van Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne 4 Mart 2025, 7 Temmuz 2025 ve 6-7 Mart 2026 tarihlerinde üç ziyaret gerçekleştirmiştir. 7 Mart tarihinde Van ruhsal ekip birinci halka gönüllüleri ile toplantı yapılmış, ruhsal alan çalışmalarına ilişkin her düzeyde bilgi eşitlemesi, ihtiyaçların tespit edilmesi ve çalışmaların değerlendirilip güçlendirilmesine dönük somut adımlar atılması için 2026 yılı programı oluşturulmuştur. 5 Eylül ve 5 Aralık 2025 tarihlerinde planlanan üçüncü ziyaret ise Van Ferit Melen Havalimanı'ndaki yenileme çalışmalarının Aralık ayına kadar sürmesi nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Buna paralel olarak 2025 yılında 10 Ocak, 4 Nisan, 16 Mayıs, 6 Haziran, 8 Ağustos, 3 Ekim, 14 Kasım ve 5 Aralık tarihlerinde, 2026 yılında ise 2 Ocak, 5 Şubat, 2 Nisan tarihlerinde çevrimiçi aylık rutin Tedavi Koordinasyon Toplantıları düzenli olarak yapılmıştır. Bu çalışmalar ve TİHV genelindeki girişimler kapsamında, değerlendirmeler sürdürülmekte; tedavi ve rehabilitasyon ekipleriyle düzenli toplantılar gerçekleştirilmektedir.

Aynı raporlama dönemi içinde, Tedavi Koordinatörünün koordinasyonunda TİHV'nin kurumsal kapasitesini güçlendirmeye yönelik faaliyetler de yürütülmüştür. Tutukluluk halinin uzun vadeli (20 yıl ve üzeri) sağlık etkileri ile işkence ve cezaevi süreçlerinin jinekolojik ve ürolojik sağlık üzerindeki etkilerine odaklanan programlar tasarlanmıştır. Ancak 2025 yılında yaşanan ağır ekonomik zorluklar ve buna bağlı olarak personel sayısındaki azalma nedeniyle, tedavi ve rehabilitasyon faaliyetlerinin yeniden yapılandırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda ana odak, zor ve olağanüstü koşullar altında tedavi ve rehabilitasyon

hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına kaydırılmıştır. Sorun alanlarının belirlenmesi, düzeltici önlemlerin hayata geçirilmesi ve ortaya çıkan zorluklarla başa çıkmaya yönelik kapasitelerin geliştirilmesi amacıyla başvuru hekimleri, Tedavi Sekreterleri, ruh sağlığı ekipleri ve Tedavi Merkezleriyle ayrı ayrı toplantılar gerçekleştirilmiştir. Hekimlere yönelik "Sürekli Mesleki Gelişim Programı" ise bu olağanüstü koşullara ilişkin çalışmaların sürdürülmesi kaydıyla 2026 yılına ertelenmiştir.

Van Merkezi'ne ek olarak, aynı dönem içinde Tedavi Koordinatörü tarafından TİHV'nin diğer Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerine de düzenli ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Diyarbakır Temsilciliği'ne 12 Mart, 11 Haziran ve 12 Kasım 2025 tarihlerinde üç ziyaret yapılmıştır. Ayrıca İzmir Temsilciliği'nde başvuru hekimi bulunmaması ve faaliyetlerin yalnızca gönüllü katkılarla sürdürülmesi nedeniyle, yürütülen çalışmaların ve başvuru takip süreçlerinin yakından değerlendirilmesi ve gerekli müdahalelerin yapılması amacıyla 2025 yılında 24-26 Mart, 27-29 Nisan, 28-31 Mayıs, 28 Temmuz-1 Ağustos, 15-17 Eylül, 27 Ekim-1 Kasım ve 23-28 Kasım tarihlerinde yedi ziyaret, 2026 yılında ise 25-27 Şubat, 27-28 Mart, 27-28 Nisan tarihlerinde 3 ziyaret olmak üzere toplam 10 ziyaret gerçekleştirilmiştir.

4.1. Farkındalık ve görünürlük faaliyetleri

4.1.1. Kamusal etkinlikler: Bu etkinlikler, Bölgesel Dayanışma Grupları tarafından kendi bölgelerinde hayata geçirilecektir. 15 Eylül 2025 tarihinde Grup Koordinatörleri ve Proje Koordinasyon Ekibinin katılımıyla Ankara'da yapılan toplantının ardından, Bölgesel Dayanışma Grupları bu etkinliklerin formatını kendi grupları içerisinde tartışmaya başlamıştır. Bölgesel Grupların bu faaliyetlere yönelik genel yaklaşımı, kamuoyunun dikkatini çekebilecek, ilgi uyandırıcı etkinlikler düzenlemek yönündedir. 30 Nisan 2026 itibarıyla iki bölgede dört etkinlik gerçekleştirilmiştir:

- **İstanbul Bildirisi'nin Lansmanı (21 Eylül 2025, İstanbul):** 21 Eylül 2025 tarihinde İstanbul'da, dünya genelinden 22 insan hakları savunucusu tarafından imzalanan *İstanbul Bildirisi: Küresel İnsan Hakları Krizine Karşı Bir Eylem Çağrısı* başlıklı bildirgenin lansmanı için bir etkinlik düzenlenmiştir⁴. Etkinliğe, Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'ni insan onuru, eşitlik, adalet ve hukukun üstünlüğünün temel belgesi olarak yeniden teyit eden çok çeşitli sivil toplum aktörleri ve savunucular

4 Bildiriye bu sayfadan ulaşabilirsiniz: <https://en.tihv.org.tr/press-releases/istanbul-declaration-a-call-to-action-against-the-global-human-rights-crisis/>

katılmıştır. Katılımcılar, hakların tanınması ve uygulanmasındaki artan eşitsizlikler ile uluslararası hukukun hem devletlerin hem de güçlü devlet dışı aktörlerin davranışlarını etkin biçimde düzenlemekteki yetersizliği karşısında derin kaygılarını dile getirmiştir. İstanbul Bildirisi, bir zamanlar zulmün önlenmesi ve özgürlüklerin korunmasında merkezi bir rol oynayan uluslararası insan hakları sistemlerinin bugün jeopolitik kaymalar, kökleşmiş eşitsizlikler ve sivil alanın daralması nedeniyle giderek daha fazla aşındırıldığını vurgulamaktadır. Bazı devletlerin insan hakları sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerini açıkça reddettiğine, bazılarının ise hukuki ve siyasi çerçeveleri kadınları, LGBTİ+’ları ve diğer kırılgan grupları dışlamak için manipüle ettiğine dikkat çekmektedir. Bildirge, küresel ölçekte insan hakları korumasındaki gerilemeyi yalnızca tespit etmekle yetinmemekte; devletleri, uluslararası kuruluşları, insan hakları savunucularını ve toplumsal hareketleri insan hakları normlarının evrenselliğini ve bağlayıcılığını yeniden sahiplenmeye çağırılmaktadır. Hareketler arası dayanışma, uygulanabilir sözleşme yükümlülüklerine yeniden bağlılık ve “bir yerdeki insan hakları ihlalinin her yerdeki bir insan hakları ihlali olduğu” bilincinin tanınması yönünde çağrıda bulunmaktadır.

- **Deprem Bölgesindeki İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Panel (13 Aralık 2025, Hatay):** Bu panel, depremden etkilenen bölgede gözlemlenen yaygın ve süreklilik arz eden insan hakları ihlallerini belgelemek, tartışmak ve kamuoyunda farkındalık yaratmak amacıyla projenin daha geniş kapsamlı çalışmalarının bir parçası olarak tasarlanmıştır. Deprem Bölgesi Dayanışma Grubu üyesi Ahmet Ergin Sözen ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Genel Sekreteri Coşkun Üsterci panel konuşmacıları olarak belirlenmiştir. Panelin amacı, özellikle felaketten en ağır biçimde etkilenen illerden biri olan Hatay’a odaklanarak, deprem sonrası insan hakları durumuna ilişkin kapsamlı bir değerlendirme sunmaktır. Depremin ardından bölgede; yeterli barınma, sağlık, sosyal güvenlik ve temel kamu hizmetlerine erişim hakkı dâhil olmak üzere temel haklara yönelik sistematik ihlaller yaşanmıştır. Uzun süreli yerinden edilme, yetersiz barınma koşulları, sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan engeller ve yardımlara eşitsiz erişim; kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler ve göçmenler gibi kırılgan grupları orantısız biçimde etkilemiştir. Panel, sivil toplum aktörlerini, sağlık emekçilerini ve insan hakları savunucularını bir araya getirerek, afet müdahalesi ve iyileştirme süreçlerindeki yapısal eksiklikler ile hesap verebilirlik konusundaki sorunlar üzerine eleştirel bir değerlendirme alanı yaratmayı hedeflemiştir. Ayrıca, afet yönetiminde insan hakları temelli bir yaklaşımın

gerekliliğini vurgulayarak devletin şeffaflık, katılım ve ayrımcılık yasağı yükümlülüklerine dikkat çekmeyi amaçlamıştır.

- **Çocuk İşçiliği, MESEM ve Cezasızlık Paneli (27 Aralık 2025):** Bu panel, Türkiye’de çocuk hakları ihlallerinin giderek artan boyutlarını, özellikle çocuk işçiliği ve eğitimden işe geçişte güvenli olmayan durumları öne çıkarmak amacıyla tasarlanmıştır. Panelde, Deprem Bölgesi Dayanışma Grubu üyesi Tugay Bek, Gaziantep’teki MESEM öğrencileri, çocuk işçiliği alanında çalışan genç bir aktivist ve Fikir ve Sanat Atölyesi Derneği (FISA) temsilcisi konuşmacı olarak yer almıştır. Panel, ulusal mesleki eğitim sistemi, özellikle Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) programına ilişkin derinleşen kaygılar çerçevesinde planlanmıştır. Savunucular, araştırmacılar ve bağımsız medya, okul eğitimi ile yoğun işyeri yerleştirmesini birleştiren bu programın, 15-17 yaş arası çocukları formel eğitimden uzaklaştırarak tehlikeli çalışma koşullarına maruz bırakmak suretiyle çocuk işçiliğinin normalleşmesine katkıda bulunduğunu belgelemektedir. MESEM öğrencileri haftada dört gün işyerinde ve yalnızca bir gün okulda bulunmaktadır; bu durumu eleştirenler bu yapının eğitimden çok işgücü yerleştirme işlevi gördüğünü vurgulamaktadır. Planlanan panel, eğitim hakkı, güvenlik hakkı ve ekonomik sömürden korunma gibi çocuk haklarına yönelik bu sistematik ihlalleri ele almayı ve bu alanda çalışan insan hakları savunucularının güçlendirilmesi yollarını aramayı amaçlamıştır. Farklı paydaşları – etkilenen öğrenciler, aktivistler ve çocuk hakları savunucularını – bir araya getiren panel, devlet politikalarının ve çalışma uygulamalarının çocukların refahını nasıl zayıflattığını daha iyi anlamayı ve hak temelli reformlar için savunuculuğu güçlendirmeyi hedeflemiştir.
- **Küresel İnsan Hakları Krizine Karşı Forum (24 Ocak 2026):**

Marmara Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği Grubu, 21 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirilen İstanbul Bildirisi lansmanının ardından, bildiride yer alan tespitlerin daha geniş bir insan hakları ortamında tartışmaya açılarak somut adımlara dönüştürülmesi amacıyla bir forum düzenleme kararı almıştır. 24 Ocak’ta İstanbul’da düzenlenen forum, Nilgün Toker’in açılış konuşmasıyla başlamış; Oğulcan Yediveren ve Burcu Bingöllü’nün moderatörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Forumda, farklı hak alanlarından insan hakları savunucuları, akademisyenler ve hukukçular bir araya gelerek, insan hakları rejiminin küresel ve yerel düzeyde içinde bulunduğu durumu çok boyutlu biçimde değerlendirmiştir. Öne çıkan tespitler şu şekilde özetlenebilir: Hiçbir ihlalin diğerinin önüne konulmaması gerektiği vurgulanmış; her

türlü istisnacılığı ve seçiciliği reddeden tutarlı bir evrensellik anlayışında ısrar edilmiştir. Savunuculuğunu yalnızca raporlama ile sınırlı kalmaması, hakikati görünür kılan, müdahil olan ve itirazı örgütleyen bir mücadele hattı olarak yeniden kurulması gerektiği ifade edilmiştir. Sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin hak temelli bir çerçevede ele alınmasının ve bunların mücadelenin hayati bir parçası hâline getirilmesinin önemi dile getirilmiştir. Siyasal alan üzerinde hak temelli bir basınç oluşturma ve sürdürülmesi ve insan hakları mücadelesinin kendi özgün siyasetini kurmaya devam etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kuşaklararası karşılaşmaların bir imkân olarak değerlendirilmesi gerektiği; yeni savunuculuk biçimlerinin, dijital olanakların ve esnek örgütlenme modellerinin desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır. İklim, emek ve toplumsal cinsiyet gibi farklı mücadele alanlarının kesişimsel bir perspektifle ilişkilendirilmesi ve kurumsal sınırları aşan, ortak bir gelecek tahayyülü etrafında eylemlilikte buluşan işbirliği platformları ve ağların inşa edilmesi gerekliliği ifade edilmiştir.

Bu forumdan çıkan sonuçların, farklı etkinlikler aracılığıyla derinleştirilmesi planlanmaktadır. İnsan hakları alanının diğer hak alanlarıyla ilişkilerine dair teorik bir açılım sunmayı hedefleyen bir panelin hazırlıkları ise devam etmektedir.

4.1.2. Ulusal Hedef Kitleye Yönelik Faaliyetler: İletişim Sorumlusu pozisyonunun yakın zamanda doldurulmasıyla birlikte, ulusal hedef kitleye yönelik faaliyetler de son dönemde hız kazanmaya başlamıştır. İletişim Sorumlusu, önceki Proje kapsamında hazırlanan iletişim stratejisinin sistematik biçimde uygulanmasından sorumludur. Pozisyonu devralmasından bu yana, TİHV'in ulusal hedef kitleye yönelik faaliyetleri yoğunluk kazanmıştır.

4.2. Uluslararası Savunuculuk Faaliyetleri

İstanbul Bildirisi'nde yapılan gözlemler ve ulaşılan sonuçlar, Proje kapsamında yürütülecek uluslararası savunuculuk faaliyetlerini şekillendirecektir. İnsan hakları rejiminin ciddi biçimde aşıldığı bir ortamda, insan hakları savunucularının çalışmaları giderek daha zor, ancak aynı zamanda daha da gerekli hâle gelmektedir. Planlama aşamasında olan misyonlar da bu çerçevede şekillendirilmektedir.

Bu bağlamda, Proje kapsamındaki ilk misyonun genel amacı, insan hakları rejiminin aşınmasını ve özellikle Avrupa Konseyi'nin dönüşümünü; Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, Bakanlar Komitesi Kararlarının Uygulanması Departmanı, PACE Komiteleri ve Üyeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği ve Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT) dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere ilgili paydaşlarla tartışmaktır.

İkinci misyon, Cenevre'de Birleşmiş Milletler (BM) organlarını hedefleyecek şekilde düzenlenecektir. BM sistemindeki gelişmeler yakından takip edilmekte ve misyon buna uygun olarak şekillendirilecektir.

Üçüncü misyon ise insan haklarıyla ilgili Avrupa Birliği (AB) mekanizmalarını hedef alacak şekilde planlanmaktadır. Bu misyonun 2026 sonundan önce gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Proje boyunca Avrupa Konseyi, BM ve AB'ye yönelik üçer misyon gerçekleştirilecektir. 2026 yılının Sonbahar aylarında Cenevre'ye BM'yi hedefleyen ve Strasbourg'a Avrupa Konseyini hedefleyen misyonların gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Aralık ayı için ise Brüksel'e AB'yi hedefleyen bir misyon yapılacaktır.

Ayrıca, iletişim sorumlusu, dokümantasyon sorumlusu, uluslararası ilişkiler sorumlusu, proje koordinasyon ekibi ve TİHV yöneticilerinden oluşan bir savunuculuk çalışma grubu 7 Nisan 2026'da kurularak ilk toplantısını bu tarihte yapmıştır.

4.3. Kritik insan hakları konularında araştırma ve hareketin içine yeni aktörlerin dahil edilmesi

4.3.1. Giderim hakkının izlenmesi: Bu faaliyetin hazırlıkları hâlen devam etmektedir. Araştırmanın farklı bir bağlamda yürütülecek olması nedeniyle en uygun metodolojiyi belirlemek için çalışmalar sürmektedir.

2015–2016 yıllarında Güneydoğu Türkiye'deki silahlı çatışma ve sokağa çıkma yasakları dönemine ilişkin giderim hakkını izlemek üzere somut adımlar tasarlamak amacıyla, TİHV Başkanı, Proje Koordinatörü Asistanı, Hukuk Uzmanı, Doğu ve Güneydoğu Bölgesel Dayanışma Grupları Koordinatörleri, TİHV Diyarbakır Temsilcisi ve TİHV gönüllülerinden oluşan geniş bir çalışma grubu kurulmuştur. Bu grup, çevrimiçi olarak 24 Mart 2025, 28 Nisan 2025, 3 Eylül 2025, 29 Eylül 2025 ve 23 Kasım 2025 tarihlerinde bir araya gelmiştir.

Çalışma grubu, cezasızlık mekanizmalarını ve bu cezasızlık ikliminin toplumsal ve bireysel sonuçlarını ortaya koymak için hem hukuki hem de sosyolojik boyutları kapsayan çalışmalar yürütülmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Bu çalışma ayrıca, Minnesota Protokolü'nü referans alarak, sivil ölümler konusunu kamuoyunun gündemine taşımayı da amaçlamaktadır.

Çalışmanın hukuki boyutu, Anayasa Mahkemesi kararlarının analizi üzerine inşa edilecek ve özellikle yaşam hakkı ihlallerine odaklanılacaktır. 2015–2016 yıllarında silahlı

çatışma ve sokağa çıkma yasakları döneminde yaşam hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkin Mahkeme kararları bir veri tabanında derlenmiş ve başvuru sahiplerinin iddiaları, ilgili Bakanlık yanıtları ve Mahkeme gerekçeleri açısından incelenmiştir. Kararlarda belirlenen örüntüler, cezasızlık mekanizmalarının hukuki (ve görünmez kılınan) yollarını ortaya çıkarmak amacıyla projenin hukuk koordinatörü ve bir vakıf gönüllümüz tarafından analiz edilmektedir.

Sosyolojik boyuta ilişkin olarak, söz konusu dönemin yol açtığı bireysel ve kolektif travmaların çok boyutlu doğasını incelemek üzere bir saha çalışması yürütülecektir. Grup hâlihazırda, etnografik saha çalışması yapabilecek, ana dili Kürtçe olan ve hem konuya hem de bölgeye hâkim gönüllü saha araştırmacıları ile iletişim hâlinindedir. Saha çalışmasının çerçevesini çizmek amacıyla aynı zamanda Vakıf gönüllüsü olan bir sosyal psikologla 30 Aralık 2025 ve 17 Mart 2026 tarihlerinde çevrimiçi toplantılar yapılmıştır. 16 Nisan 2026 tarihinde ise gönüllü saha çalışmacılarıyla geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bir araştırma yapılması planlanmaktadır. Bu seçimde kentte geniş bir psikososyal destek ağının mevcut olması önemli rol oynamıştır. Saha ekibi saha çalışmasının detayları (ör. görüşülecek kişiler profili, erişim yolları, çalışmanın süresi, soruların kapsamı vs.) üzerine çalışmayı sürdürmektedir.

Çalışmanın, söz konusu döneme ilişkin onarım ve giderim mekanizmalarının engellenmesine dair hem hukuki hem de sosyolojik boyutları kapsayan nihai raporla birlikte 2026 sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Bu rapor, farkındalık yaratmak ve hakikate ve adalete erişimi desteklemek amacıyla ilgili aktörler ve geniş kamuoyu ile paylaşılacaktır.

4.3.2. TİHV İstanbul Temsilciliği Bilgi ve Deneyim Paylaşım Programı: TİHV İstanbul Temsilciliği tarafından yürü-

tülen Bilgi ve Deneyim Paylaşım Programı'nın ilk turuna yönelik başvuru çağrısı, 10 Şubat 2025 tarihinde TİHV'in web sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden yayımlanmıştır. Başvurular 21 Şubat 2025 tarihine kadar kabul edilmiştir. Programa toplam 76 başvuru yapılmıştır. Program, "temel" ve "psikososyal" modüller olarak ayrıldığından, başvuranlar belirli kriterleri karşılamaları durumunda bu programlara ya birlikte ya da ayrı olarak kabul edilmiştir. Psikososyal modüle 33 kişi, temel modüle 16 kişi kabul edilirken, psikososyal modüle başvuran 27 kişi TİHV İstanbul Temsilciliği bünyesinde oluşturulan Değerlendirme Komitesi tarafından reddedilmiştir.

"Temel modül" 4 Mart 2025 tarihinde başlamış ve 20 Mayıs 2025 tarihine kadar sürmüştür. Temel modül kapsamında her Salı günü bir oturum gerçekleştirilmiştir. "Psikososyal modül" ise yüz yüze düzenlenmiş olup oturumlar 14-15 Haziran 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan alınan geri bildirimler, her iki modül için de son derece olumlu olmuştur.

Bilgi ve Deneyim Paylaşım Programı'nın ikinci turu için başvurular 9 Mart 2026 tarihinde alınmaya başlanmış ve başvuru süreci 27 Mart 2026'da sonlandırılmıştır. Toplam başvuru sayısı 134 olup, temel modül için 25 ve psikososyal modül için 36 olmak üzere toplam 61 kişi kabul almıştır. 8 Nisan'da ilk oturumu yapılan program, 30 Nisan itibarıyla 4. oturumunu başarıyla gerçekleştirmiştir. Her oturuma katılan ortalama katılımcı sayısı en az 45-50 kişi arasındadır.

4.3.3. İnsan Hakları Güz Okulu: Eğitim Komitesi, insan hakları okuluna yönelik hazırlıklara başlamıştır. Proje kapsamında proje kapsamında öngörülen insan hakları okulunun ilkinde yönelik başvuru çağrısı Haziran 2026 civarında yayımlanacaktır. Bu programın 4-10 Ekim 2026 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

3. DİĞER ÇALIŞMALAR

3.1. Türkiye Psikiyatri Derneği Ödülü:

Türkiye Psikiyatri Derneği (TPD) tarafından 22-26 Ekim 2025 tarihleri arasında düzenlenen 61. Ulusal Psikiyatri Kongresi kapsamında, Kurumsal Dayanışma Ödülü Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na verilmiştir.

TPD, ödül gerekçesini; TİHV'in "derneğimizin kuruluşundan itibaren Türkiye'de travmalara yönelik ruh sağlığı desteğinde derneğimizle birlikte çalışan, ülkemizde 2025 yılında yürütülen psikososyal destek ağında derneğimizin çalışmalarına yoğun destek sunan ve her zaman bir arada olduğumuz bir kurum" olması şeklinde açıklamıştır.

Vakfımızın kuruluşundan bu yana, başta Kurucular Kurulu üyelerimiz ile farklı dönemlerde görev yapan Yönetim Kurulu üyelerimizin yanı sıra çalışanlarımızın ve gönüllülerimizin kolektif emeği ve kararlı çabalarıyla sürdürülen; işkence ile diğer ağır ve ciddi insan hakları ihlallerinin yol açtığı etkilerle baş etmeye yönelik çalışmaların bu ödülle takdir edilmesi, Vakfımız açısından büyük bir anlam ve değer taşımaktadır.

TİHV olarak, işkencesiz ve insanca yaşanacak bir Türkiye ve dünya hedefi doğrultusunda yürüttüğümüz mücadeleyi, başta TPD olmak üzere ilgili tüm örgüt ve kişilerle dayanışma içinde geliştirmeyi ve güçlendirmeyi sürdüreceğimizi bir kez daha ifade etmek isteriz.

3.2. İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Baskı Ortamının Aşılmasına Yönelik Dayanışma Çabaları:

Son dönemde insan hakları savunucularına yönelik yargı yolu dahil olmak üzere baskı, tehdit ve tacizlerin giderek artması nedeniyle, doğal olarak, tüm bu baskı ortamının aşılmasına yönelik ülke içinde ve dünyanın pek çok bölgesinde dayanışma ortamının geliştirilmesine yönelik çaba gösterilmiştir. Söz konusu bu dayanışma ortamına katkı sunan tüm dostlarımızın çabalarının kıymetini çok yoğun hissettiğimizi de bu vesile ile ifade etmeliyiz.

Sadece son çalışma dönemi içindeki insan hakları savunuculuğu bağlamında vakfımızla ilgili kimi örnekleri paylaşmak isteriz: (her ne kadar tüm raporlarımızda yer veriyor isek de bu çalışma raporunda isimlerine yer veremediğimiz çok sayıda insan hakları savunucusundan özür dileyerek)

- Vakfımızın bir önceki başkanı, hâlen yönetim kurulu üyesi ve önceki dönem TTB Merkez Konsey Başkanı Dr. Şebnem Korur Fincancı ile ilgili soruşturma ve davalar:

- ✓ Dr. Şebnem Korur Fincancı hakkında, bir haber kanalına yaptığı açıklama nedeniyle 20 Ekim 2022 tarihinde başlatılan soruşturmaya dayalı olarak 23 Ekim 2022 Pazar günü Türkiye'ye dönen sevgili arkadaşımız, ifadeye çağrılmayı beklerken 26 Ekim 2022 tarihinde keyfi ve hukuk dışı bir şekilde ev baskınıyla gözaltına alınıp 27 Ekim 2022 tarihinde ise kabul edilemez bir şekilde tutuklanmış idi. İlk duruşması 23 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşen davanın 11 Ocak 2023 tarihindeki son duruşmasında sevgili arkadaşımız tahliye edilmiş, ancak bununla birlikte kendisine hiçbir şekilde kabul edilemez olan 2 yıl, 8 ay 15 gün hapis cezası verilmiştir. İstinaf başvurusu 16 Ocak 2024 tarihinde İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi'nce esastan reddedilmiştir. Dava dosyası bir üst mahkeme olan Yargıtay aşamasındadır.
- ✓ Şebnem Korur Fincancı ile Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü (RSF) Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu ve gazeteci-yazar Ahmet Nesin'in Özgür Gündem gazetesinin maruz bırakıldığı yargısal tacize ve baskılara karşı gazeteyle dayanışma amacıyla 2016 yılının Mayıs ayında başlatılan 'Nöbetçi Yazı İşleri Müdürü' kampanyasına katılmaları gerekçesi ile yargılandıkları ve beraat ettikleri davadan istinaf mahkemesi, ceza verilmesi talebiyle yeniden yargılanmalarına karar vermiş, böylece yargı yolu ile baskı politikasına maruz bırakılmıştır. Bir sonraki duruşma 15 Eylül 2026 tarihinde gerçekleşecektir.
- ✓ Şebnem Korur Fincancı hakkında ayrıca bir YouTube kanalına verdiği röportaj sırasında "Bir insan hakkı ihlali iddiası ortaya çıktığında devletlerin bağımsız ve etkili bir soruşturma yükümlülüğü olduğu"nu ifade ettiği için Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kişilik haklarına zarar verildiği iddiasıyla Şebnem Korur Fincancı'ya karşı açılmış olan manevi tazminat davasının duruşmaları 12 Ekim 2023 tarihinde Ankara 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde başladı. 17 Ekim 2024 tarihindeki duruşmada Mahkeme 50.000 TL tazminat ödemesi kararı vermiştir. Dava dosyası istinaf incelemesi aşamasındadır.
- ✓ Şebnem Korur Fincancı hakkında ayrıca bir YouTube kanalına verdiği röportaj nedeniyle başlatılan bir başka soruşturmaya dayalı 10 Haziran 2024 tarihinde bir iddianame hazırlanmıştır. "Bir işkence iddiasını "yorumladığı" ve "işkence yapıldığı algısı oluşturduğu" iddiası ile TCK 301/1 maddesi (Türkiye

- Cumhuriyeti Devletini Alenen Aşağılama) uyarınca cezalandırma talebi ile Şebnem Korur Fincancı'ya karşı açılmış olan davanın duruşmaları 14 Ekim 2024 tarihinde İstanbul 69. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlamış idi. 20 Şubat 2025 tarihinde duruşmada beraat kararı verilmiştir.
- ✓ Şebnem Korur Fincancı Gezi protestoları sürecinde yaptığı bir paylaşımı nedeniyle açılan bir dava sonucu 16 Şubat 2021 tarihinde 7080 TL Adli Para Cezası verilmiş idi. Bölge Adliye Mahkemesi tarafından İstinaf Başvurusunun Reddinden sonra Yargıtay 4. Ceza Dairesi tarafından 24.02.2025 tarihinde kararın bozulması üzerine yeniden görülen davanın 17 Haziran 2025 tarihindeki duruşmasında mahkeme heyetince davanın zaman aşımından düşürülmesine karar verilmiştir.
 - TİHV Diyarbakır Temsilciliği'nde çalışan başvuru hekimlerimiz Dr. Elif Turan ve Dr. Veysi Ülgen ile Diyarbakır TİHV Temsilcimiz Murat Aba hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2024 yılında TCK 314.maddesinin 2.fıkrası uyarınca yasadışı örgüt üyeliği suçlamasıyla bir soruşturma başlatılmıştır. Söz konusu soruşturmanın dayanağını sağlık alanında çalışan birçok kişi ve kurum üzerine gerçeğe aykırı ve kurmaca beyanlarda bulunan "açık tanık" oluşturmuştur. TİHV Diyarbakır tedavi merkezimiz hekimlerin alternatif tıbbi belgeleme çalışmalarının ve akabinde kamusal bir faaliyet olan suç duyurusunda ya da Anayasa Mahkemesi'ne başvuru bulunma gibi faaliyetlerin "örgüt talimatı" ile yapıldığına dair gerçeğe aykırı beyanlarda bulunulmuştur. Bu soruşturma kapsamında Diyarbakır Temsilcimiz Murat Aba ile ilgili olarak 23 Ocak 2025, başvuru hekimimiz Dr. Veysi Ülgen ile ilgili 29 Nisan 2025 ve diğer başvuru hekimimiz Dr. Elif Turan ile ilgili olarak ise 8 Ekim 2025 tarihlerinde savcılık tarafından "yeterli delilin bulunmaması, dosyada yalnızca açık tanığın beyanlarının bulunduğu, örgüt ile organik bir bağ tespit edilememesi" gibi gerekçeler ile kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.
 - 20 Ocak 2026 tarihinde Van'da Rojava'da süren savaşa ve insan hakları ihlallerine ilişkin protestolar sırasında TİHV Van Temsilcimiz Emrah Kertiş yere yatırılarak ters kelepçe ile gözaltına alınarak, akabinde ifadesi alınarak serbest bırakılmıştır. Hakkında 2911 sayılı kanuna muhalefet suçundan yürütülen soruşturma takipsizlik ile sonuçlanırken kötü muameleden yaptığımız suç duyurusu soruşturma safhası devam etmektedir.
 - TİHV İç Anadolu Dayanışma Grubu Koordinatörü olan İsmail Boyraz, ekonomik açıdan zorlu koşullarda yaşamaya zorlanan özel öğretmenlerin düzenlediği barışçıl gösteriyi TİHV adına izler iken 29 Mayıs 2024 tarihinde kolluk görevlilerinin zorla müdahalesinin ardından gözaltına alınmış idi. Daha sonra salınan İsmail Boyraz'ın da aralarında bulunduğu 12 kişi hakkında, Toplantı ve Gösteri Yeri Kanunu'nun 32/1. maddesi uyarınca "silahsız olarak yasadışı bir toplantı ve gösteriye katılmak ve uyarıya rağmen dağılmamak" suçlamasıyla dava açılmıştır. 23 Eylül 2025 tarihinde başlamış olan davanın bir sonraki duruşması 16 Haziran 2026 tarihinde gerçekleşecektir.
 - TİHV kurucu üyesi ve İHD önceki dönem Eş Genel Başkanı Eren Keskin hakkında sadece ifade özgürlüğü kapsamında toplam 124 dava açılmıştır. Bu davaların 120'sinde mahkemeler kararlarını vermiş ve toplam 26 yıl 9 ay 20 gün hapis cezası verilmiştir. Hapis cezası verilen bu davaların dosyaları ya bölge adliye mahkemelerinde ya da Yargıtay'da bulunmaktadır.
- Eren Keskin hakkında ayrıca 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 18. ve 21. maddeleri uyarınca açılan davalar sonucunda toplam 431.912 Türk Lirası adli para cezası verilmiştir.
- TİHV Kurucular Kurulu üyesi, farklı dönemlerde TİHV yönetim kurulu üyeliği ve 2000 – 2003 yılları arasında genel sekreterlik görevlerini üstlenen, 1990 – 1995 yıllarında ise Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı olan Dr. Mehmet Selim Ölçer, 11 Ekim 2021 tarihinde Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kurucusu olduğu "Sarmaşık Yoksullukla Mücadele ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği"nde yürüttüğü çalışmalar nedeniyle 2 yıl 1 ay hapis cezası ile cezalandırılmış idi. Dava dosyası bir üst mahkeme olan istinaf mahkemesi aşamasındadır.
 - TİHV genel sekreteri Coşkun Üsterci hakkında 2023 yılında Onur Haftası kapsamında gerçekleştirilen bir basın açıklamasına katıldığı için "toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasasına muhalefet" ve "Görevi yaptırmamak için direnme" gerekçeleri başlatılmış olan bir soruşturma sürecinde 14.03.2025 tarihinde Savcılığa ifade verilmiştir. Soruşturma süreci devam etmektedir.
 - TİHV kurucu üyesi olan Günseli Kaya, Ekrem İmamoğlu'nun 19 Mart 2025 tarihinde tutuklanmasının ardından İzmir'de düzenlene barışçıl gösteriye katılıp atılan kimi sloganlarla Cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesiyle diğer 21 kişi ile birlikte hakkında dava açılmıştır. 6 Nisan 2026 tarihinde başlamış olan davanın bir sonraki duruşması 14 Eylül 2026 tarihinde gerçekleşecektir.
 - Ayrıca TİHV kurucu üyesi İHD'nin yönetici ve üyeleri ile ilgili toplamda yüzlerce soruşturma ve dava devam etmektedir.

Bunların yanı sıra, TİHV, İHD ve TTB gibi insan hakları ve meslek kuruluşlarının tüzel kişiliklerine yönelik hem idari hem de adli soruşturmalar söz konusudur. Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan sokağa çıkma yasağı uygulanan yerleşim birimlerindeki ağır/ciddi insan hakları ihlallerinin belgelenmesi kapsamında TİHV, İHD, Gündem Çocuk Derneği, SES ve Diyarbakır Barosu ile birlikte Cizre ziyaretinden sonra hazırlanan rapor ile ilgili olarak başlatılan

soruşturma süreçleri TCK 301. Madde bakımından hâlen sürmektedir.

Bu bölümde, esas olarak siyasi parti kapsamındaki çalışmaları nedeniyle 9 Nisan 2026 tarihinde gözaltına alınan TİHV kurucu üyesi Ümit Erkol'un 13 Nisan 2026 tarihinde tutuklanmasının hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğini kendisi ile en kısa sürede kucaklaşacağımız inancı ile belirtmek isteriz.

3.3. Bilgi İşlem Çalışma Raporu:

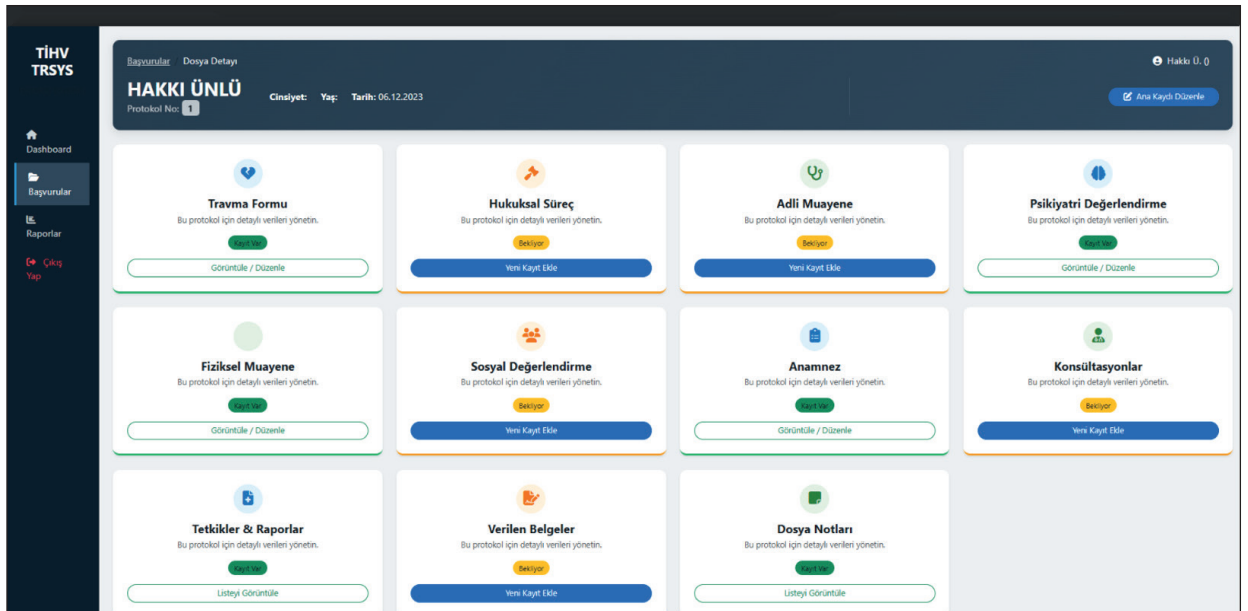
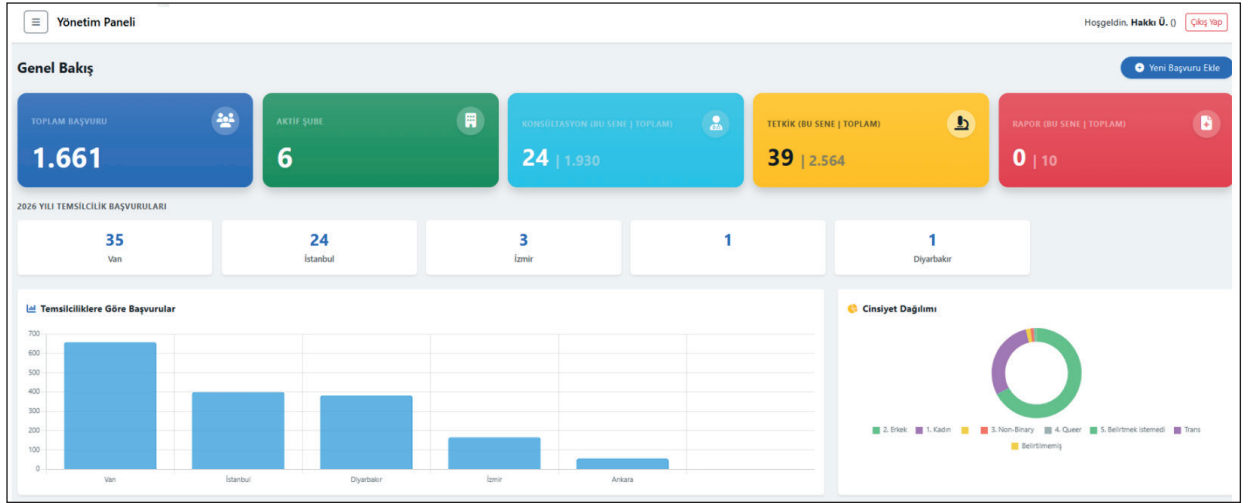
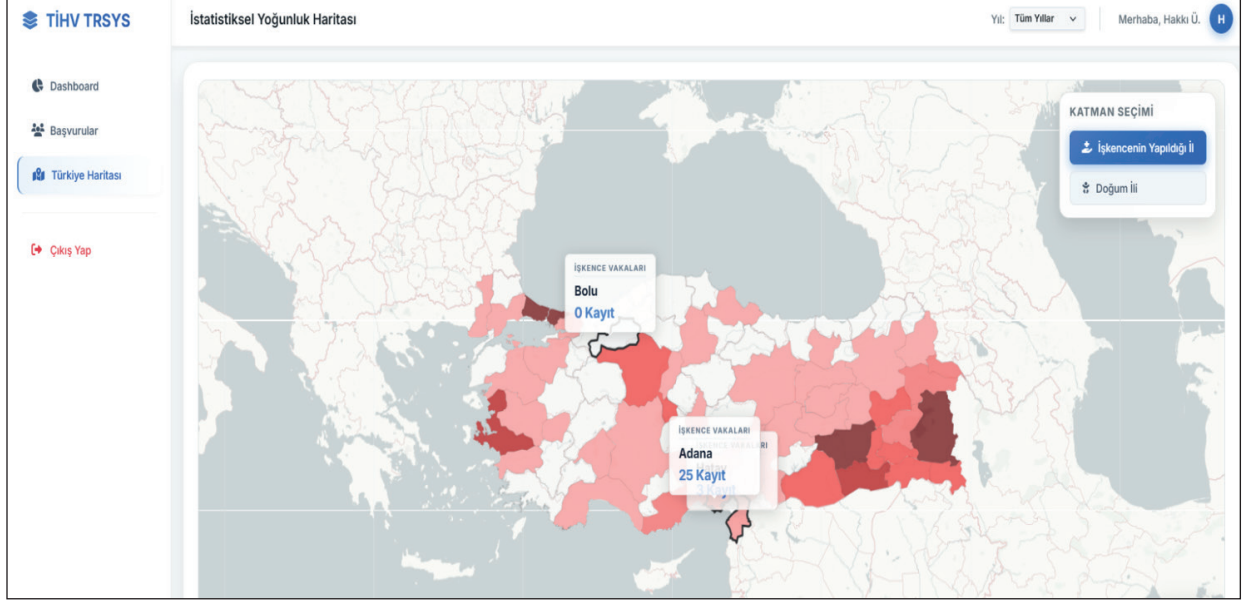
Bu rapor, Türkiye İnsan hakları vakfı (TİHV) 2025-2026 yılları arasında bilgi işlem birimi tarafından gerçekleştirilen çalışmaları kapsamaktadır.

3.3.1. TRSYS Ekosistem Çalışmaları

- TRSYS'de kapsamında yapılan çalışmalar:** 1 Ocak 2024 tarihinde testleri bitirilerek Vakıf temsilciliklerinin hizmetine sunulan TİHV ekosisteminin en önemli bileşenlerinden TRSYS- Tedavi ve Rehabilitasyon Süreç Yönetim Sistemi'nin bakım ve geliştirmelerine devam edilmiştir. 01.01.2025-02.04.2026 tarihleri arasında toplam 625 protokol no kayıt altına alınarak izlemesi yapılmıştır. Sistem kullanıcıları tarafından 31582 aksiyon gerçekleştirilmiştir.
- TİHEK İzleme veritabanı çalışması:** 2025 yılı çalışmaları kapsamında 2023-2024 yıllarında olgunlaşan TİHEK kararlar ve ziyaretler veritabanı çalışması MCV modellemesi ile izleme.tihv.org.tr adresinde yayına açılarak araştırmacılarının kullanımına sunulmuştur.

- Ekosistem içerisindeki diğer modüllerin bakım ve geliştirmelerine bu yılda devam edilmiştir.
- TİHV Bilgi İşlem birimi olarak önümüze süreç için planladığımız TRSYS sistemi modernizasyonu çalışmalarına başlayarak yeni ara yüzler hazırlanmıştır. TİHV Tedavi koordinatörlüğü ile paylaşılmıştır. 2026 yılı içerisinde başvuru formundaki değişiklikler ve günün ihtiyaçları doğrultusunda Tedavi Koordinatörlüğünün bilgisi ve onayı ile geliştirme çalışmaları devam ettirilecektir.

- e. 2. Dönem “İNSAN HAKLARI TEMELLİ FAALİYET YÜRÜTEN SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İÇİN DESTEK PROGRAMI” projesi kapsamında ihs.tihv.org.tr adresinde yayın yapan proje sayfasının modernizasyonu ve yeni yazılım geliştirmeleri yapılarak proje süreçlerine destek verecek şekilde yayına alınmıştır. Bu kapsamda TİHV Bilgi İşlem Birimi şu çalışmaları gerçekleştirmiştir.
- i. Yeni proje router sayfası tasarlanmıştır.

- ii. Proje ekibi koornatörlüğünde Kurumsal Destek, Deprem bölgesi STK destek ve bireysel destek başvuru ve izleme mekanizmaları kurularak teslim edilmiştir. Kurulan sistemlerin bakım ve geliştirilmeleri yapılmıştır.

TİHV - Türkiye İnsan Hakları Vakfı

İNSAN HAKLARI TEMELLİ FAALİYET YÜRÜTEN SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İÇİN DESTEK PROGRAMI

Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi

Başvuru Tarihi
15 Ocak 2026 - 31 Mart 2026

BAŞVURU SÜRECİ BİTMİŞTİR.

İnsan Hakları Temelli Faaliyet Yürüten Sivil Toplum Örgütleri İçin Destek Programı Başvuruya Açıldı!

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın 1 Ocak 2025 tarihinde hayata geçirdiği "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" kapsamında yürütülen bu programın amacı, insan hakları temelli faaliyet yürüten sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını sürdürmelerine ve güçlendirmelerine katkı sunmaktır. Bu kapsamda, insan hakları temelli faaliyet yürüten sivil toplum örgütlerine hem mevcut çalışmalarını sürdürebilmeleri hem de kendi stratejik öncelikleri doğrultusunda yeni projelerini hayata geçirebilmeleri için destek sağlanacaktır. Bu program kapsamında sağlanacak destek, insan hakları temelli faaliyet yürüten sivil toplum örgütlerinin kendi amaç ve önceliklerine ulaşmaları için sürdürdükleri ya da hayata geçirmeyi planladıkları çalışmaları, sabit kurumsal giderleri ve temel ihtiyaçlarını kapsamaktadır.

Başvuru Bilgileri

PROGRAMIN KAPSAMI VE SÜRESİ NEDİR?

HANGİ SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ BAŞVURU YAPABİLİR?

UYGUN FAALİYETLER NELERDİR?

UYGUN MALİYETLER NELERDİR

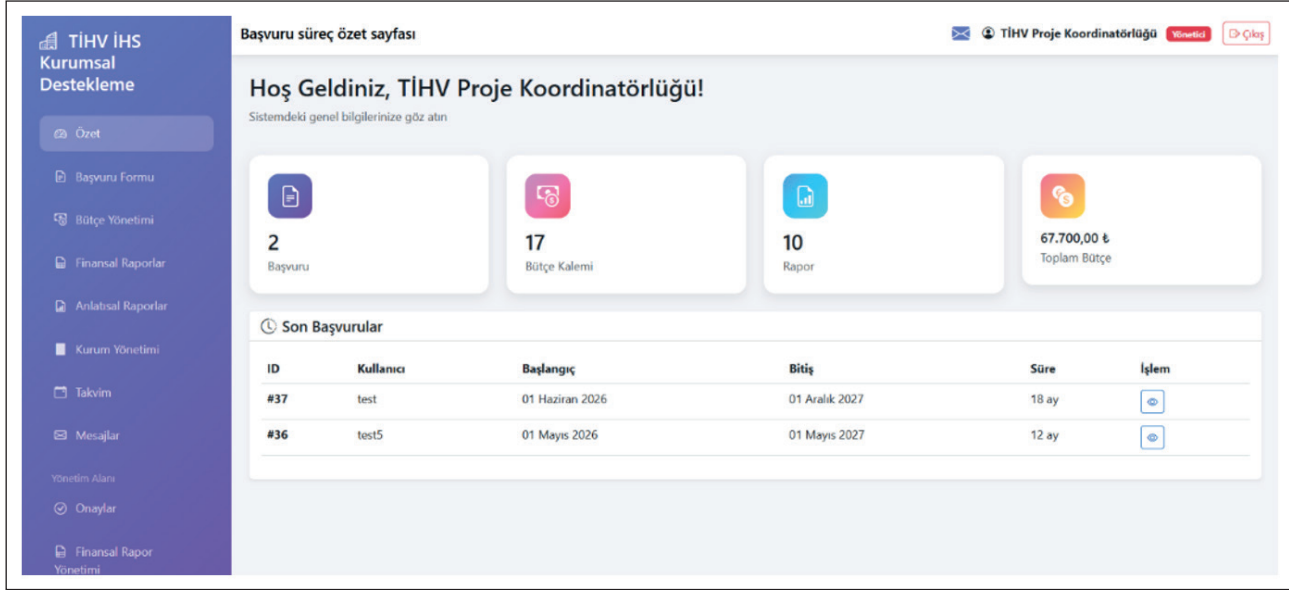
NASIL BAŞVURU YAPILIR?

BAŞVURULAR NASIL DEĞERLENDİRİLİR?

ÖNEMLİ TARİHLER

BAŞVURU KILAVUZU

BAŞVURU FORMU

3.3.2. Vakıf E-posta Hesapları Yönetimi ve Bakım Çalışmaları: Gmail altyapısına bağlı @tihv.org.tr vakıf e-posta hesaplarının yönetimi, yeni e-posta hesaplarının açılması ve kullanılmayan e-posta hesaplarının parola değişiklikleri, talep doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

4. TİHV TEMSİLCİLİK VE MERKEZLERİNİN ÇALIŞMALARI

TİHV İstanbul Temsilciliği Etkinlikleri

İstanbul Temsilciliğimiz, 2025 yılı içerisinde; İHD, Tabip Odası, İnsan Hakları Örgütleri başta olmak üzere diğer örgütlerle yakın ilişkilerini sürdürdü. Vakfın tanıtımı, etki alanının genişletilmesi ve değişik hak ihlallerine uğrayan kesimlere ulaşılması amacıyla değişik zamanlarda kurum toplantıları düzenlendi, tüm çağrı ve toplantı davetlerine katılım sağlandı

Ülke içinden ve dışından çeşitli heyetlerle bir araya gelindi.

Temsilcilik çalışanları ile haftada bir gün işleyişe dair yürütme toplantıları yapıldı.

Ayrıca ayda bir genel değerlendirme amaçlı yürütme toplantıları, yine ayda bir kez vaka değerlendirme toplantısı ve ayda bir kez dosya tarama ve tedavi koordinasyon toplantıları yapıldı.

Her ay ruhsal ekip değerlendirme/süper vizyon toplantısı yapıldı.

Her ay ruhsal ekibin katılımıyla 'psikoterapötik bakışla tıbbi değerlendirme Görüşmeleri toplantıları yapıldı

Her ay Ruhsallık alanından gönüllülerle değerlendirme/süper vizyon toplantılar düzenli olarak yapıldı.

İHD, Barış Meclisi, ÇHD, ÖHD, Gezi Dayanışması, Hakikat ve Hafıza Merkezi, Eşit Haklar, Spot gibi kurumların ve oluşumların cezaevleri, işkence, kayıplar, LGBTİ bireylerin maruz kaldığı ihlaller, mülteciler, hasta mahpuslar ile ilgili konularında ortak basın açıklamalarına katılım sağlandı. Birlikte değişik etkinlikler düzenlendi. Destek ziyaretleri yapıldı.

Hrant Dink anması, İnsan Hakları Kurucularının mezar anmaları, ödül törenlerine katılım sağlandı.

Cumartesi Anneleri etkinliğinin 700. haftasında polis saldırısı nedeniyle yaşanan süreç sonrası Cumartesi annelerinin yanında olmaya devam edildi, davaları takip edildi.

Vakıf çalışmaları, işkencenin değişen yüzü ve yaygın uygulamalar, hapishanelerde yaşanan insan hakları ihlalleri, kapatılan çok sayıda kurum, tutuklamalar, yeni yasal düzenlemeler, hukuksal tacizler ile ilgili çok sayıda gazete röportajları verildi, radyo ve televizyon programlarına katılındı.

Lisans, yüksek lisans öğrencileri ile staj ve gönüllü çalışma başvurularına yönelik görüşmeler yapıldı.

Cumartesi Anneleri, Tarlabası Toplum Merkezi, Boğaziçi Öğrencileri, Hukukçular, Gazeteciler, Şebnem Korur Fincancı, Hakları Savunucularının davalarının takibi yürütüldü.

Af Örgütü Türkiye Masası ve Hafıza Merkezinin çağrısı ile hak örgütleri her hafta bir araya gelerek süren baskıcı ortam karşısında birlikte bir dayanışma oluşturuldu İnsan Hakları Dayanışma Ağı adı altında sürdürülen çalışma devam etti, 33 İnsan Hakları Kurumu ile birlikte oluşturulan İnsan Hakları Savunucuları, Dayanışma Ağı Toplantıları ve etkinliklerine katılım sağlandı.

İnsan Hakları Haftası, 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü gibi insan hakları ortamına özel gündemlerde İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi ile ortak etkinlikler düzenlendi. 10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası nedeniyle ortak etkinlikler düzenlendi.

ETKİNLİKLER

- 10 Ocak 2025 - Cumartesi Anneleri Duruşması izlendi.
- 19 Ocak 2025 - Hrant Dink büyük bir kitle ile öldürüldüğü Agos gazetesi önünde anıldı ve katılım sağladık.
- 27 Ocak 2025 - TİHV Yönetim Kurulu üyesi Şebnem Korur hakkında, Youtube da katıldığı bir programda işkence ve cezasızlığa dair söylediği sözler nedeniyle TCK 301.maddesine muhalefet nedeniyle dava açıldı. Bu dava İstanbul 69.Asliye Ceza mahkemesinde görüldü. Ümit Biçer ve Ümit Efe duruşmaya katıldılar. Duruşma 20 Şubat'a ertelendi.
- 29 Ocak 2025 - İstanbul Barosu İHSDA Bileşenleri ile ziyaret edildi.
- 7 Şubat 2025 - Fransız Yeşiller Partisinden heyet ile görüşüldü.
- 20 Şubat 2025 - TİHV Yönetim Kurulu üyesi Şebnem Korur youtube da katıldığı bir programda işkence ve cezasızlığa dair söylediği sözler nedeniyle TCK 301.maddesine muhalefet nedeniyle hakkında dava açıldı. Bu dava İstanbul 69.Asliye Ceza mahkemesinde görüldü. Ümit Biçer ve Ümit Efe duruşmaya katıldılar. Af Örgütü, Konsolosluk görevlileri ve İHSDA davayı izledi.
- 2 Mart 2025 - İnsan Hakları Savunucusu, İHD şube yöneticisi ve dernek kuruluş sürecinden itibaren yer alan Nimet Tanrıkulu'nun 26 Kasım 2024 tarihinde Bakırköy'de bulunan evinin basılarak gözetimine alınması ve 29 Kasım 2024 tarihinde Ankara 4.Sulh Ceza Hâkim-

liği'nin verdiği kararlar tutuklanması ile ilgili İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde yapılan bir basın açıklamasıyla insan hakları savunucuları üzerindeki baskılar kınandı ve duruşmaya çağrı yapıldı.

- 3 Mart 2025 - İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Nimet Tanrıkulu, 26 Kasım 2024 tarihinde Bakırköy'deki evinden gözaltına alındı. Ankara TMŞ'ye götürüldü. Burada 3 gün kaldı. 29 Kasım 2024 tarihinde Ankara 4.Sulh Ceza hâkimliğinin verdiği kararlar tutuklandı. Ve Sincan hapisanesine konuldu.
- 4 Mart 2025 - tarihinde İstanbul 24.Ağır Ceza Mahkemesinde ilk duruşmasına katılım sağlandı. Çağlayan adliyesinde yapılan duruşmaya katılım sağlandı. Örgüt üyesi olma" suçundan cezası istenen Nimet Tanrıkulu'nun İstanbul 24.Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan ilk duruşmasına katılım sağlandı, Marmara Bölge Grubu ve İHSDA Üyeleri katıldı. Tanrıkulu tahliye edildi ve duruşma 22 Mart'a ertelendi. Murat Kök, Sercan Çalıcı Ümit Efe, Deniz Ulusoy, Şebnem Korur katıldı.
- 4 Mart 2025 - TİHV İstanbul Temsilciliği tarafından düzenlenen Bilgi ve Deneyim Paylaşım Programı 4 Mart 2025 tarihinde başladı ve 27 Mayıs 2025 tarihinde sona eren bu çalışma çevrimiçi olarak planlandı ve sürdürüldü.
- 14 Mart 2025 - Cumartesi Anneleri 700. hafta yargılanması izlendi, Çağlayan Adliyesi 14.Ağır Ceza Mahkemesinde görülen duruşmaya katılım sağlandı. Duruşma öncesi bir basın açıklaması yapıldı. 46 kayıp yakını ve hak savunucunun yargılandığı davada, "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçunun kanuni unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verildi. Ümit Efe, Metin Bakkalıcı, Mümtaz Murat Kök, Deniz Ulusoy, Sercan Çalıcı katıldı. Duruşma öncesi bir basın açıklaması gerçekleştirildi
- 18 Mart 2025 - Bursa İl Göç İdaresi uluslararası koruma başvurusu kaldırılan Diyaliz Hastası Afganlı Göçmen T.S ile ilgili Bursa'ya gidildi. Bilal Yıldız ve Ümit Efe ailenin avukatı ve TİHV Gönüllüsü avukat Duygu Bingöl-lü katıldı. Bursa İl Göç İdaresi, Hastanedeki ilgililer ve aile ile görüşüldü.
- 19 Mart 2025 - İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu'na İHS Güçlendirilmesi Projesi tanıtıldı.
- 20 Mart 2025 - İnsan Hakları Derneği ile Birlikte Seçilmiş Belediye Başkanlarının gözaltına alınması ile ilgili basın toplantısı düzenlendi.
- 8 Nisan 2025 - Heyet görüşmesi yapıldı. CPT Türkiye'de 19 Mart sonrası yaşanan hak ihlalleri ile ilgili görüşüldü. Ümit Efe ve Mümtaz Murat Kök katıldı.
- 17 Nisan 2025 - Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Selçuk Kozağaçlı 8 yıldır tutuklu bulunduğu Silivri'deki Marmara Cezaevinden, 16 Nisan 2025'te tahliye edildi. İnfaz hâkimliği savcılığın itirazını kabul ederek Selçuk Kozağaçlı'nın koşullu salıverilme kararının kaldırılmasına karar verdi. Kozağaçlı yeniden Marmara Cezaevine gönderildi. Konu ile ilgili İHSDA (İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma Ağı) bir açıklama yaparak konuyu kınadı.
- 18 Nisan 2025 - Saraçhane gösterileri sırasında gözaltına alınan ve 2911'e muhalefet suçuyla yargılanan öğrenci ve gazetecilere destek olmak için Çağlayan'daki İstanbul Adliyesine gidildi, ancak sanıklar ve avukatları dışında kimsenin adliye binasına girmesine izin verilmedi. 18 Nisan 2025'te İstanbul 62. Asliye Ceza Mahkemesi (99 kişi) ve 65. Asliye Ceza Mahkemesi (90 kişi) olmak üzere iki duruşma görüldü. Duruşmalardan biri 4 Temmuz'a, diğeri ise 3 Ekim'e ertelendi.
- 22 Nisan 2025 - İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu üyesi Nimet Tanrıkulu'nun ikinci duruşması, İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesinde görüldü. Ayda iki gün olan imza atma şeklindeki adli kontrolü bir gün olarak kararlaştırıldı. Dijital materyallerin de iadesine karar verildi. Duruşma 1 Temmuz tarihine ertelendi. Sercan Çalıcı ve Deniz Ulusoy katıldı
- 25 Nisan 2025 - İnsan Hakları ve LGBTİ aktivisti Zarife Akbulut'un duruşması 14.Ağır Ceza Mahkemesinde görüldü. Marmara Dayanışma Grubu üyeleri katılım sağladı. Zarife ile birlikte 33 kişinin 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçundan cezalandırılmaları isteniyor. Mahkeme duruşmayı 15 Ekim 2025 tarihine erteledi.
- 28 Nisan 2025 - İnsan Hakları ve LGBTİ aktivisti Zarife'nin duruşması 14.Ağır Cezada görüldü. Deniz Ulusoy katıldı.
- 28 Nisan 2025 - Umut Hakkı ile ilgili basın açıklaması yapıldı. Ümit Efe katıldı. ÖHD, İHD katılım sağladı.
- 29 Nisan 2025 - Umut Hakkı ile ilgili yapılan basın açıklamasına Ümit Efe ve Mümtaz Murat Kök katıldı.
- 17 Mayıs 2025 - Hafıza Merkezi, TİHV ve Uluslararası Af Örgütü'nün çağrısıyla "Ayrımcı Yasa Girişimlerine Karşı İstanbul Forumu" düzenlendi.
- 20 Mayıs 2025 - Selahattin Okçuoğlu'nun 5 ve 7 Temmuz 2024 tarihlerinde yaptığı iki sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla yargılandığı davanın ilk duruşması İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Marmara Daya-

nışma Grubu üyeleri duruşmaya katılım sağladı. Duruşma 8 Temmuz'a ertelendi.

- 28 Mayıs 2025 - İstanbul Barosu Başkanı İbrahim Kaboğlu ve 10 Yönetim Kurulu üyesi hakkında açılan davanın görülmesine İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesinde başlandı. İstanbul Barosu Başkanı Kaboğlu ve 10 Yönetim Kurulu üyesi, "basın yoluyla terör örgütü propagandası yapmak" ve "basın yoluyla halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçlarından 12'şer yıla kadar hapis cezasıyla yargılanmaya başlandı. İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, Silivri'deki Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapılan duruşmaya, başka bir istinatla tutuklu bulunan Fırat Epözdemir ve İstanbul Barosu Başkanı İbrahim Kaboğlu'nun da aralarında bulunduğu 9 tutuksuz kişi katıldı. Marmara Bölge grubundan Oya Ataman davayı izledi.
- 10 Haziran 2025 - Amerika Towson Üniversitesinden 15 Sosyal Hizmet uzmanı geldiler. Ümit Efe, Seher Andaç, Bilal Yıldız, Tuğçe İnce görüştüler.
- 22 Haziran 2025 - İstanbul Kadıköy'de gerçekleştirilen 11. Trans Onur Yürüyüşünü ve 30 Haziranda gerçekleştirilen 22. Onur Haftası Yürüyüşünü Marmara Bölge Grubu'ndan arkadaşların da içinde olduğu bir gözlem heyeti takip etti. Rapor hazırlandı, basınla paylaşıldı.
- 26 Haziran 2025 - "İşkence ile Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü" etkinlikleri kapsamında İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi ile ortak etkinlikler yapıldı. Bu etkinlikler şunlardır:
 - 24 Haziran 2025 - Geçmişe dönük sistematik işkence uygulanan mekânlardan Gayrettepe Emniyet Amirliği önünde ortak bir açıklama yapılmıştır.
 - 25 Haziran 2025 - Arnavutköy Geri Gönderme Merkezi önünde ortak bir basın açıklaması yapılmıştır. Heyet olarak görüşme talep edilmiş, fakat reddedilmiştir.
 - 26 Haziran 2025 - Saraçhane Parkı'nda "İşkence ile Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü" vesilesiyle basın açıklaması yapıldı.
- 7 Temmuz 2025 - Leman dergisi önünde toplanan kalabalığa müdahale ettiği iddiası ile evi basılarak gözaltına alınan Akademisyen Aslı Aydemir ile ilgili Eğitim-Sen 6 No'lu şubede yapılan basın açıklamasına katılım sağlandı.
- 8 Temmuz 2025 - İnsan Hakları Derneği MYK üyesi Selahattin Okçuoğlu, sosyal medyada yaptığı iki paylaşım nedeniyle İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davada "örgüt propagandası yapma" suçundan bir yıl

üç hapis cezası ile cezalandırıldı. Mahkemeye katılım için giden heyetimiz ve diğer tüm siviller herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin mahkemeye alınmadı. Savcılık emri olduğu belirtildi. Adliye binasının bariyerler ile kapatıldığı, yoğun bir polis önleminin alındığı tespit edildi.

- 17 Temmuz 2025 - "İHD 39 Yaşında" etkinliklerine katılım sağlandı. Sultanahmet meydanında basın açıklaması yapıldı. Bu açıklama esnasında polis, trans fobi ve homofobiye karşı 39 yıldır İHD'nin mücadelesini anlatan dövizin kaldırılmasını istedi ve bu konuda ısrar etti. Polisin alanı son derece daraltarak terörize ettiği, İHD üyelerinin daraltılmış bir polis çemberine alındığı gözlemlendi. İHD, ilgili dövizin sansür edilmesini protesto etmek için tüm dövizleri ters çevirme kararı aldı. Bu etkinlik ile dayanışma gösterildi. Ayrıca, aynı günün akşamı İHD İstanbul Şubesi'nin düzenlediği 39. yıl resepsiyonuna katıldık.
- 21 Temmuz 2025 - Trans seks işçilerinin son dönemde yaşadıkları polis baskısı ve hak ihlalleri konusunda Onur Komitelerinin çağrısıyla düzenlenen toplantıya katılım sağlandı.
- 28 Temmuz 2025 - Tarihinde İnsan Hakları Derneği Çanakkale Şubesine "Başvuru alım ilkeleri ve yöntemleri" başlıklı bir Deneyim Paylaşımı toplantısı yapıldı.
- 2 Ağustos 2025 - İnfazların İdare ve Gözlem Kurulları tarafından keyfi olarak ertelenmesi ve mahpusların yaşadığı hak ihlallerine karşı DEM Parti İstanbul İl Örgütü tarafından Bakırköy Kadın Cezaevi önünde düzenlenen basın açıklamasına katılım sağlandı.
- 8 Ağustos'ta 2025 - Onur Yürüyüşleri davasının ilk duruşmasına katılım sağlandı. Duruşma 24 Aralık'a ertelendi, tutuklular tahliye oldu, davadaki tüm sanıkların adli kontrolleri kalktı. Davanın izlenmesi engellenerek alenilik ilkesi ihlal edildi.
- 7 Ağustos 2025 - Enes Hoccoğlu'larının tutuklanması ile ilişkin hak örgütleriyle birlikte İHD İstanbul Şubesinde yapılan basın açıklamasına katılım sağlandı. 25 Hak Örgütü bu açıklamayı destekledi.
- İnsan Hakları Derneği tarafından her hafta düzenlenen ve hasta mahpusların durumlarına dair yapılan basın açıklamalarına (F oturumları) katılım sağlandı.
- 1 Eylül 2025 - İnsan Hakları Derneği Kurucularından, Ülkemizde insan hakları mücadelesini başlatan ve Cezavleri ile ilgili bir yürüyüşte Ankara'ya girerken polis saldırısı sonrası şeker komasına girerek yaşamını yitiren Didar Şensoy Feriköy mezarlığında anıldı anmaya katıldık.

- 21 Eylül 2025 - Dünyanın çeşitli ülkelerinden İnsan Hakları Savunucularının bir araya geldiği çalıştayda hazırlanan, insan hakları rejiminin içerisinde bulunduğu krize karşı uyarı ve bu krizle mücadeleyle karşı dayanışma çağrısı niteliği taşıyan “İstanbul Bildirisi” Türkiye’den ve dünyanın farklı ülkelerinden insan hakları savunucularının katkılarıyla ortaya çıkan İstanbul Bildirisi’ni Uluslararası Dünya Barış Günü olan 21 Eylül 2025 tarihinde kamuoyuna açıklandı.
 - 24 Eylül 2025 - İnsan Hakları eş Genel Başkanı Eren Keskin ve 14 avukatın yargılandığı duruşmaya katıldık. Bu davada 3 Nisan 2024 tarihinde İstanbul Adliyesi – Çağlayan da avukatlar bir açıklama yapmak istedi ve Kâğıthane Kaymakamlığı tarafından yasaklama kararı gerekçe gösterilerek kolluk tarafından engellendiler, darp edildiler ve aralarında İHD Eş genel başkanı Eren Keskin, İHD İst Şube YK Sekreteri Jiyan Kaya, Dernek üyesi Gülizar Tuncer’inde aralarında bulunduğu 14 avukat gözaltına alındı. 29 Asliye Ceza Mahkemesinde devam eden yargılama sonrası hakim davayı kabul etmemiştir.
 - 26 Eylül 2025 - İnsan Hakları Derneği Toplantı Salonunda Hapishane İzleme Heyeti olarak Kuyu Tipi hapishanelerde uygulanan tecrit işkencesinin boyutları ve bu nedenle ölüm orucu sürdüren Serkan Onur Yılmazza zorla müdahale endişesi taşıyan bir şekilde hastane sevkine dair ‘Yaşam Hakkı Kutsallığını ‘savunan bir basın açıklaması gerçekleştirilmiştir.
 - 29 Eylül 2025 - Tarlabası Toplum Merkezi’nin duruşmasına katıldık. Mahkeme 21 Ocak 2026 tarihine ertelendi.
 - 2 Ekim 2025 - İHDSA kapsamında Aile Ağı ile yapılan toplantıya katıldık. Sonrasında her Cuma Saraçhane meydanında toplanan ve basın açıklaması yapan CHP lilerin aileleri İHDSA ile ziyaret edilerek basın açıklamasına katılım sağlandı
 - 10-11 Ekim 2025 - İHDSA bileşenleri yüz yüze toplantısı İstanbul’da yapıldı ve katıldık.
 - 6 Kasım 2025 - Bianet’in düzenlediği “İnsan hakları ve ifade özgürlüğü Haberciliği” Buluşmasına katıldık.
 - 10-17 Aralık 2025 - İnsan Hakları Haftası kapsamında bir hafta boyunca İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi ile etkinlikler planlanmış ve yürütülmüştür.
 - 10 Aralık 2025 - İnsan Hakları Haftası Açılışı Sultanahmet Meydanında geniş bir kitlesel katılımı yapıldı aynı gün akşam İnsan Hakları Derneğinde ortak bir resepsiyon verildi.
 - 11 Aralık 2025 - “Ayrımcılığın Politikası Olmaz-LGBT+ların Aileleri Aile Yılımı Konuşuyor” başlıklı toplantı İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Toplantı Salonunda gerçekleştirildi.
 - 12 Aralık 2025 - 2.Uluslararası Karikatür Sergisi açılışı ve resepsiyonu Karşı Sanat Çalışmaları merkezinde gerçekleştirildi.
 - 13 Aralık 2025 - “Barış Sürecinde Çocuklar Konferansı” Şıra Kitap Kafe Salonunda gerçekleştirilmiştir. Yasemin Soydan, Hemgin Görücü, Gazal Bayram, Yüksel Gencin konuşmacı olduğu birinci oturumun moderasyonu Gülcen Dereli tarafından gerçekleştirilmiştir. Abdurrahman Durmuş, Hazal Hurman, Kübra Bülbül, Nil Delahaye, Ezgi Komanın konuşmacı olduğu ikinci oturumun moderasyonu Doğan Polat tarafından yürütülmüştür.
 - 14 Aralık 2025 - “Tecrit. Gözetleme ve Cezalandırma – Hapishaneler” başlıklı Panel Şıra Kafede gerçekleştirilmiştir. Doç.Dr Ferda Keskin ve Okan Danacı’nın konuşmacı olduğu panelde Moderasyonu Av. Mehmet Kartal yürütmüştür.
 - Sahalom-Salaam –Peace Belgesel filmi Karşı Sanat Çalışmaları Merkezinde gösterilmiştir.
 - “Hakikatin Peşinde Tahir Elçi “ söyleşisi Eren Keskin tarafından TÜYAP Kitap fuarında gerçekleştirilmiştir.
 - 15 Aralık 2025 - “Adli Tıp Davalarının Kadına Yönelik Şiddet Davalarındaki Rolü ”başlıklı Panel Şıra Kafede gerçekleştirilmiştir. Konuşmacı olarak Şebnem Korur Fincancı, Av. Ekin Baltaş katılmış panelin modarasyonu Eren Keskin tarafından yapılmıştır.
 - 16 Aralık 2025 - Hasta Mahpuslara kart gönderilmiştir.
 - Gençlerle Hak ihlallerine yönelik yaratıcı drama atölyesi gerçekleştirilmiştir.
 - 16 Aralık 2025 - “İnsan Hakları Savunuculuğu Suç Değildir, Yargılanamaz” Başlığı altında İstanbul Bakırköy Hapishanesi önünde, İnsan Hakları Derneği ile birlikte bir basın açıklaması yapılarak Dersim İnsan Hakları Derneğinin önceki dönemlerde Yönetim Kurulu Sekreteri olan ve bu faaliyetleri nedeniyle tutuklanan Suna Bilginin serbest bırakılması talep edilmiştir.
 - 17 Aralık 2025 - Taksim Tünelden Şişhane Meydanına İnsan Hakları Haftası Kapanış etkinliği düzenlenmiş polis yürüyüşü engellediği için tünelde kapanış basın açıklaması gerçekleştirilmiştir.
- Tüm hafta etkinliklerinin bitişi ile insan hakları savunucuları ile bir Dayanışma yemeğinde buluşarak hafta bitirilmiştir.

- 18 Aralık 2025 - Ankara’da düzenlenen LGBTİ + Hakları ile ilgili ulusal foruma katılım İç Anadolu Dayanışma Grubu ile sağlanmıştır.

TİHV Diyarbakır Temsilciliği Etkinlikleri

- 24 Ocak 2025 - Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmet Daire Başkanı ile şehir dışından gelen başvuru-rucuların konaklama imkânlarının organize edilmesine yönelik görüşme gerçekleştirildi. Yapılan görüşme sonrasında belediyeye gerekli resmi evraklarla dilekçe verildikten sonra protokol imzalandı.
- 30 Ocak 2025 - Diyarbakır Kent Konseyi’nin 30.Genel Kurul toplantısına vakfı temsilen Zelal Sadak katıldı.
- 6 Şubat 2025 - 2023 Maraş depremlerinin anma programına Murat Aba katıldı.
- 19 Şubat 2025 - Diyarbakır Tabip Odası’nda her yıl yapılan Barış, Dostluk, Demokrasi Ödülü Jüri sekreteryasına vakfı temsilen Zelal Sadak katıldı. Ödülün verileceği isimlerin belirlenmesi için planlanan toplantılara da 1 ay süreyle katıldı.
- 27 Şubat 2025 - Temsilcilik ekibi olarak TUHAD-FED (Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Hukuk Dayanışma Dernekleri Federasyonu) ziyaret edildi; cezaevinden çıktıktan sonra vakfa tedavi ve rehabilitasyon, raporlama süreçlerinin takibi için gelen başvurulara yönelik organizasyon ve planlama konuları kapsamlı bir şekilde ele alındı.
- 17 Mart 2025 - Diyarbakır Tabip Odası’nın düzenlediği “Sağlığın Belirleyicisi Olarak Barış” paneline ve ardından gerçekleştirilen Barış, Dostluk, Demokrasi Ödül Törenine vakfı temsilen Eray Erdem ve Zelal Sadak katılım sağladı.
- 8 Nisan 2025 - İHD Amed şube yönetimi vakfı ziyaret etti.
- 26 Mayıs 2025 - Mezopotamya Vakfı Genel Kurul Hazırlık Komisyonu vakfı ziyaret etti; genel kurul sürecine dair görüşmeler yapıldı ve genel kurula davet edildik. Genel Kurula Zelal Sadak ve Murat Aba katıldı.
- 30 Temmuz 2025 - Mardin ve çevresinde yaşayan başvuru-rucuların fizik tedavi ve rehabilitasyon ihtiyaçları kapsamında, Diyarbakır’a erişimde yaşanan zorluklar nedeniyle Kızıltepe Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi işletmecileriyle görüşme yapıldı.
- 14 Eylül 2025 - TUHAD-FED, vakfımızı ziyaret etti.
- 22 Ekim 2025 - TJA Hareketi kadın aktivistleri vakfımızı ziyaret etti.

- 8 Kasım 2025 - Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen “Toplumsal Barışın İnşasında Hukukun Rolü” başlıklı toplantıya Murat Aba katılım sağladı.
- 17 Aralık 2025 - İnsan Hakları Haftası kapsamında Diyarbakır’da, çeşitli sivil toplum örgütlerinin ortaklığıyla hafta boyunca düzenlenen eylem ve etkinliklere katılım sağlandı.
- 22 Aralık 2025 - Kürt Kadın Birliği Platformu temsilciliğimizi ziyaret etti; yapılması planlanan uluslararası Kürt Kadın Birliği forumuna vakıf davet edildi.

TİHV İzmir Temsilciliği Etkinlikleri

- 19 Ocak 2025 tarihinde, İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde düzenlenen Hrant Dink anmasına TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 6 Şubat 2025 tarihinde, İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından 2023 yılında yaşanan depremlerde yaşamını yitirenleri anmak üzere Bayraklı Deprem Anıtı’nda yapılan basın açıklaması ve anma törenine TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 15 Şubat 2025 tarihinde, İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde Gaziantep’te direnişteki Başpınar işçilerine dayanışma içinde olmak ve Van Büyükşehir Belediyesi’ne kayyum atanmasını protesto etmek üzere düzenlenen basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Cansu Kır tarafından katılım sağlandı.
- 1 - 2 Mart 2025 tarihlerinde, İzmir Fransız Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen, Düzenleme Kurulu TİHV gönüllüsü ve çalışanı psikiyatristlerden oluşan, “Zamanın Ruhı” temalı “Smyrna Buluşmaları”na TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları aktif katılım sağladı. Çiğdem Çolak Kalaycı Düzenleme Kurulu’nda görev aldı ve bir oturumda sunum yaptı ve bir başka oturumda kolaylaştırıcı olarak görev aldı. Serdar Tekin bir oturumda sunum yaptı, Coşkun Üsterci bir oturumun kolaylaştırıcılığını üstlendi.
- 8 Mart 2025 tarihinde, Dünya Kadınlar Günü nedeniyle yapılan gece yürüyüşüne TİHV çalışanı ve gönüllüsü kadınlar katılım sağladı.
- 9 Mart 2025 tarihinde, Askeri Darbelerin Asker Muhalifleri Derneği (ADAM-DER), İnsan Hakları Derneği (İHD) İzmir Şubesi ile ortak olarak Mustafa Necati Kültür Merkezi’nde “Militarizm, darbeler, toplumsal cinsiyet ve insan hakları” başlıklı bir panel düzenle-

di. Nilgün Toker; Melek Göregenli ve Bahadır Altan'ın konuşmacı olduğu panelin kolaylaştırıcılığını Muhsin Dalfidan üstlendi.

- 15 Mart 2025 tarihinde, bir grup insan hakları ve barış savunucusunun çağrısıyla Mustafa Necati Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen Barış Forumu'nda Coşkun Üsterci divan üyesi olarak görev yaptı.
- 19 Mart 2025 tarihinde, İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasını protesto amacıyla İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağrısıyla Alsancak Kıbrısşehitleri Caddesinde gerçekleştirilen yürüyüş ve sonrasında Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Cansu Kır katılım sağladı.
- 22 Mart 2025 tarihinde, Alsancak Gündoğdu Meydanında gerçekleştirilen Newroz etkinliğine TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 17 Nisan 2025 tarihinde, İzmir Sağlık Platformu tarafından "17 Nisan Sağlıkta Şiddete Karşı Mücadele Günü" nedeniyle İzmir İl Sağlık Müdürlüğü önünde gerçekleştirdiği basın açıklamasına TİHV'i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 5 - 6 Mayıs 2025 tarihlerinde, Türkiye'de İnsan Haklarının İzlenmesi İçin Etkiniz AB Programı tarafından Ankara'da düzenlenen "Dar Alanda Savunuculuk: Sivil alanda riskler, alternatifler ve yeni yöntemler" başlıklı Forum'a katılan Nilgün Toker, açılış konuşmasını yaptı.
- 6 Mayıs 2025 tarihinde, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkez'inden sorumlu yönetim kurulu üyeleri Av. Nesil Kör ve Av. Erdem Oktar TİHV İzmir Temsilciliği'ni ziyaret ederek İzmir Barosu üyesi avukatlara yönelik İstanbul Protokolü (IP) eğitimi yapılması talebinde bulundular ve insan hakları konusunda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdiler. Coşkun Üsterci, Çiğdem Çolak Kalaycı ve Cansu Kır toplantıya katılım sağladılar.
- 6 Mayıs 2025 tarihinde, İHD İzmir Şubesi kongre komisyonu üyeleri Zafer İncin ve Ahmet Çiçek TİHV İzmir Temsilciliği'ni ziyaret ederek "Nasıl bir İHD?" ve "Nasıl bir yönetim?" konularında TİHV İzmir temsilciliği çalışanlarının görüş ve önerilerini aldılar.
- 10 - 11 Mayıs 2025 tarihlerinde, Adil Yargılama Haklarına Erişim Derneği tarafından Hakkâri Yüksekova'da düzenlenen "İnsan Hakları İhlallerini Belgeleme, İzleme ve Stratejik Davalama Eğitimi"nde Serdar Tekin eğitimci olarak görev aldı.
- 10 - 11 Mayıs 2025 tarihlerinde, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu'nun Gaziantep'te "Beden Politikaları" başlığıyla gerçekleştirdiği

3. Örgüt Okulu'na konuşmacı olarak katılan Nilgün Toker, "İktidar İlişkileri ve Patriyarkanın İdeolojik İşlevi" başlıklı bir sunum yaptı.

- 10 Mayıs 2025 tarihinde, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam edilişlerinin 53'üncü yılı nedeniyle Emek Partisi İzmir İl Örgütü tarafından Bornova Âşık Veysel Rekreasyon Merkezi Açık Hava Tiyatrosunda gerçekleştirilen anma toplantısı ve konsere yapılan kurumsal davet üzerine TİHV'i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 13 Mayıs 2025 tarihinde, İzmir Fransız Kültür Merkezi Müdürü Juliette Bompont'i ziyaret eden Coşkun Üsterci, TİHV ve Fransız Kültür Merkezi arasındaki kültürel işbirliği ve ortak etkinlikler konusunda görüş alışverişinde bulundu.
- 13 Mayıs 2025 tarihinde, Manisa Soma'da 301 madencinin yaşamını yitirisinin 11. yılı dolayısıyla İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Cansu Kır katılım sağladı.
- 15 Mayıs 2025 tarihinde İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD) Coşkun Üsterci ve Nehir Bilece tarafından ziyaret edildi. Dernek üye ve yöneticilerine "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" hakkında bilgi verildi.
- 16 Mayıs 2025 tarihinde Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD) İzmir Şubesi ve Ege Tutuklu ve Hükümlü Aileleri İle Dayanışma Derneği (Ege TUHAYDER) tarafından hasta mahpuslarla ilgili Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Nehir Bilece katılım sağladı.
- 24 Mayıs 2025 tarihinde İHD'nin kongre öncesinde gerçekleştirdiği genel üye toplantısına Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 28 Mayıs 2025 tarihinde Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından İzmir'de faaliyet yürüten insan hakları kurumlarına yönelik görüş alışverişi amacıyla, İnsan Hakları Gündemi Derneği (İHGD) binasında gerçekleştirilen toplantıya Nilgün Toker katıldı.
- 28 Mayıs 2025 tarihinde Şakran Kadın Kapalı Cezaevi'nde yaşanan hak ihlalleri protesto amacıyla Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD), İnsan Hakları Derneği (İHD), Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD), Ege Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (EGETUHAYDER) ile ortak olarak cezaevi önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına TİHV İzmir Temsilciliği'ni temsilen Nehir Bilece katıldı.

- 31 Mayıs 2025 tarihinde 17 -31 Mayıs Kayıplar Haftası kapsamında İHD ile ortak yapılan oturma eylemi, yürüyüş ve denize karanfil bırakma eylemine TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 31 Mayıs 2025 tarihinde Gezi Parkı direnişinin 12'nci yılı dolayısıyla İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde gerçekleştirilen basın açıklaması ve anma etkinliğine TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 31 Mayıs 2025 tarihinde Barış Vakfı tarafından İzmir Barosu Tahir Elçi Salonu'nda gerçekleştirilen "Barışa Ses Ver" başlıklı panele, yapılan kurumsal davet üzerine Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 17 Haziran 2025 tarihinde, Deniz Poyraz'ın HDP İzmir İl binasına düzenlenen silahlı bir saldırı sonucu katledilişinin 4. yılı nedeniyle Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) İzmir İl Örgütü tarafından gerçekleştirilen basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Nehir Bilece katılım sağladı.
- 23 Haziran 2025 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından 24 Haziran 2025 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülecek olan "Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin geri çekilmesi talebiyle Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde yapılan basın açıklamasına TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 26 Haziran 2026 tarihinde, ÇHD İzmir Şubesi, Hak İnişiyatı Derneği, Halkların Köprüsü Derneği, İHD İzmir Şubesi, İmece Dostluk ve Dayanışma Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, KESK İzmir Şubeler Platformu, ÖHD İzmir Şubesi, TİHV İzmir Temsilciliği tarafından "BM 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü" nedeniyle Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde yapılan basın açıklamasına TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları, İHS Projesi kapsamında oluşturulan Ege Dayanışma Grubu üyeleri ile birlikte bazı gönüllüler ve başvurular katılım sağladı.
- 28 Haziran 2025 tarihinde, 13. İzmir LGBTİ+ Onur Yürüyüşü kapsamında Alsancak Kıbrısşehitleri Caddesi ve civarında gün boyu gerçekleştirilen etkinliklere yönelik kolluk güçlerinin engelleme ve müdahaleleri sırasında yaşanan hak ihlallerini izlemek, önlemek, tespit ve belgelemek üzere Coşkun Üsterci, Cansu Kır ve Habibe Güneş diğer sivil toplum kuruluşlarının gözlemcileri ile birlikte görev yaptılar.
- 1 Temmuz 2025 tarihinde İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında İzmir Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Tunç Soyer ile CHP İzmir İl Başkanı Şenol Aslanoğlu da dahil gözüaltına alınan 157 kişi arasında bulunan, aynı zamanda TİHV İzmir Temsilciliği gönüllüsü Eşrefpaşa Belediye Hastanesi eski Başhekim Yardımcısı Dr. Gaffar Karadoğan, Av. Nehir Bilece tarafından gözaltı biriminde dayanışma amacıyla ziyaret edildi.
- 3 Temmuz 2025 tarihinde, gözüaltına tutulmakta olan TİHV gönüllüsü, İzmir Büyükşehir Belediyesi Eşrefpaşa Hastanesi eski Başhekim Yardımcısı Dr. Gaffar Karadoğan ile dayanışma amacıyla demokratik katılımcı hekimlerin çağrısı ile TTB Merkez Konseyi, İzmir Tabip Odası, SES, Tüm Bel-Sen ve TİHV tarafında Eşrefpaşa Hastanesi önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına Coşkun Üsterci, Habibe Güneş, Çiğdem Çolak Kalaycı, Cansu Kır ve TİHV İzmir Temsilciliği gönüllü hekimleri katılım sağladı. Söz alan Coşkun Üsterci, yaşanan hukuksuzluğa derhal son verilerek Dr. Gaffar Karadoğan'ın serbest bırakılmasını talep etti.
- 25 Temmuz 2025 tarihinde, Yaşamak Derneği yöneticileri TİHV İzmir Temsilciliği'ni ziyaret ettiler.
- 25 Temmuz 2025 tarihinde, İzmir'de tutuklu bulunan ve sevk edildiği şehir hastanesinde ameliyat edilen Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık ve ailesi dayanışma ve destek amacıyla TİHV tarafından ziyaret edildi. Ziyaret heyetinde Nilgün Toker, Coşkun Üsterci, Habibe Güneş ve Nehir Bilece yer aldı.
- 28 Temmuz 2025 tarihinde, Coşkun Üsterci ve Nehir Bilece tarafından İHD İzmir Şubesi ziyaret edilerek yeni yönetim kuruluna "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" hakkında bilgi verildi.
- 29 Temmuz 2025 tarihinde Genç LGBTİ+ Derneği temsilcileri ile TİHV İzmir Temsilciliğini ziyaret etti, dernek hakkında açılan fesih davasına dair ve "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" hakkında bilgi aktarımı gerçekleştirildi.
- 31 Temmuz 2025 tarihinde, İHD Aydın Şubesi Coşkun Üsterci ve Nehir Bilece tarafından ziyaret edildi ve İnsan Hakları "Türkiye'deki İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi" hakkında bilgi verildi.
- 13 Ağustos 2025 tarihinde, İHD İzmir Şubesi, ÖHD İzmir Şubesi, ÇHD İzmir Şubesi, İMECE Dostluk ve Dayanışma Derneği, Genç LGBTİ+ Derneği, Hak İnişiyatı Derneği, Halkların Köprüsü Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği ve Adalet İçin Hukukçular ile birlikte

Avrupa Konseyi Türkiye Gençlik Delegatesi ve ÜniKuir Uluslararası Savunuculuk ve Kaynak Geliştirme Koordinatörü Enes Hocaogulları'nın tutuklanmasını protesto amacıyla İHD İzmir Şubesi'nde bir basın toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya TİHV İzmir Temsilciliği adına Nehir Bilece ve Coşkun Üsterci katılım sağladı.

- 15 Ağustos 2025 tarihinde Çiğdem Çolak Kalaycı ve Coşkun Üsterci tarafından İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde görev yapmakta olan bazı uzmanlık alanlarından hekimler, işkence görenlerin tedavisi konusunda yaptıkları katkı ve desteklerinden dolayı teşekkür etmek amacıyla ziyaret edildi.
- 29 Ağustos 2025 tarihinde, İstanbul Üniversitesi öğrencisi İranlı Nanaxanim Babazade'nin hayvan hakları, yemek ücretlerine yapılan zamlar ve kantinde vegan yemek seçeneğinin bulunmamasını konu edinen bir basın açıklamasına katıldığı gerekçesiyle gözaltına alınıp Çatalca Geri Gönderme Merkezine gönderilmesini ve sınır dışı edilmek istenmesini protesto amacıyla, İzmir Yaşam Hakkı Savunucuları, İzmir Vegan Platformu, İHD İzmir Şubesi, İzmir Müzisyenler Derneği, Yaşamak Sosyal Alan Derneği, İmece Dostluk Dayanışma Derneği ve Konak Mülteci Derneği ile birlikte Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde ortak gerçekleştirilen basın açıklamasına Nehir Bilece katılım sağladı.
- 30 Ağustos 2025 tarihinde, Van Emek ve Demokrasi Platformu tarafından "1 Eylül Dünya Barış Günü" kapsamında Van Barosu Konferans Salonunda gerçekleştirilen panelde Coşkun Üsterci "İnsan Hakları Bakış Açısıyla Barışı Ele Almak" başlıklı bir sunum yaptı.
- 31 Ağustos 2025 tarihinde, İnsan Hakları Derneği (İHD) Antalya Şubesi tarafından "1 Eylül Dünya Barış Günü" kapsamında Antalya Barosu Konferans Salonunda gerçekleştirilen panelde Coşkun Üsterci bir sunum yaptı.
- 1 Eylül 2025 tarihinde, İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Cumhuriyet Meydanı'nda "Dünya Barış Günü" kapsamında gerçekleştirilen mitinge TİHV İzmir Temsilciliği çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 4 Eylül 2025 tarihinde, 19. Karaburun Bilim Kongresi'nin açılış oturumunda Murathan Mungan tarafından gerçekleştirilen "Savaş ve Barış İkiliğinde Sarkaç ve Döngü" başlıklı sunumun kolaylaştırıcılığını Nilgün Toker üstlendi.
- 5 Eylül 2025, tarihinde Ankara'da CHP Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen parti programı çalıştayına, yapılan davet üzerine TİHV'in görüş ve önerilerini aktarmak üzere Coşkun Üsterci katıldı.
- 19 Eylül 2025 tarihinde aralarında İzmir Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Tunç Soyer ile TİHV gönüllüsü,

İzmir Büyükşehir Belediyesi Eşrefpaşa Hastanesi eski Başhekim Yardımcısı Dr. Gaffar Karadoğan'ın da olduğu 157 kişi hakkında İzmir 23. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın ilk duruşması Aliğa Şakran Cezaevi Yerleşkesinde bulunan duruşma salonunda görüldü. Dayanışma ve destek amacıyla Coşkun Üsterci, Nilgün Toker, Feride Aksu Tanık, Serdar Tekin katılım sağladılar.

- 19 Eylül 2025 tarihinde, İzmir Tabip Odası Prof. Dr. Orhan Süren Salonunda "VELİ LÖK, İnsanlığa Adanmış Bir Hekimlik" isimli kitabın tanıtımı amacıyla, kitabın yazarı Dr. Ö. Özkan Özdemir ile kolaylaştırıcılığını Prof. Dr. Nurettin Demir'in yaptığı bir söyleşi ve imza günü gerçekleştirildi. TİHV'i temsilen Nilgün Toker ve Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 24 Eylül 2025 tarihinde, yaşam ve insan hakları savunucusu Haluk Özsoy hakkında TCK m. 301 den Muğla 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına destek ve dayanışma amacıyla Coşkun Üsterci, Nehir Bilece ve İHS Projesi kapsamında oluşturulan Ege Bölgesi Dayanışma Grubu üyeleri katılım sağladı.
- 24 Eylül 2025 tarihinde, Sıfır Ayrımcılık Derneği ile Selçuk Belediyesi'nin ortak gerçekleştirdiği "Başka bir Siyaset Okulu" isimli etkinlikte Nilgün Toker insan hakları ve ayrımcılık konulu bir sunum yaptı.
- 29 Eylül 2025 tarihinde Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Eş Başkanı Tülay Hatimoğulları ve beraberindeki heyet tarafından İzmir'de faaliyet yürüten insan hakları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine yönelik olarak 1 Ekim süreci ve TBMM'de oluşturulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nun çalışmalarına dair bilgilendirme yapılmak amacıyla düzenlenen toplantıya, davet üzerine Coşkun Üsterci katılım sağladı ve TİHV'in Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'na yazılı olarak gönderilen görüş ve önerilerini özetledi.
- 10 Ekim 2025 tarihinde İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Ankara Gar Katliamı'nda yaşamını yitirenlerin anısına 10 Ekim Anıtı önünde düzenlenen basın açıklaması ve anmaya TİHV çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 11 Ekim 2025 tarihinde Kürt Çalışmaları Merkezi, BAYETAV ve RAWEST Araştırma iş birliğiyle düzenlenen "Yeni Sürecin Birinci Yılı: İç Dinamikler ve Bölgesel Etkiler" başlıklı çalışmaya yapılan davet üzerine TİHV'i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 14 Ekim 2025 tarihinde Ata Soyer Sağlık ve Politika Araştırmaları Derneği tarafından dernek binasında dü-

zenlenen söyleşide Zeki Gül “Barışın Fizyolojisi” başlıklı bir sunum yaptı. Coşkun Üsterci ve Cansu Kır katılım sağladı.

- 17 Ekim 2025 tarihinde, Nehir Bilece ve Coşkun Üsterci tarafından Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP) yürütmesi ile gerçekleştirilen toplantıda İHS projesi hakkında bilgi verildi, insan hakları haftası ve EGEÇEP’in kuruluşunun 20. Yılı kapsamında ortak yapılacaklar konusu konuşuldu.
- 8 Kasım 2025 tarihinde Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM) tarafından Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Konferans Salonunda düzenlenen “Toplumsal Barışın İnşasında Hukukun Rolü” başlıklı toplantıda, konuşmacı olarak davet edilen Nilgün Toker bir sunum yaptı.
- 12 Kasım 2025 tarihinde, yaşam ve insan hakları savunucusu Haluk Özsoy hakkında TCK m. 301 den Muğla 6. Asliye Ceza Mahkemesi’nde açılan davanın karar duruşmasına destek ve dayanışma amacıyla Coşkun Üsterci, Nehir Bilece ve İHS Projesi kapsamında oluşturulan Ege Bölgesi Dayanışma Grubu üyeleri katılım sağladı.
- 20 Kasım 2025 tarihinde İzmir Barosu tarafından Çocuk Hakları Günü nedeniyle baro binası önünde yapılan basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Cansu Kır katılım sağladı.
- 20 Kasım 2025 tarihinde İzmir Barosu tarafından 20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü nedeniyle baro binası önünde yapılan basın açıklamasına Coşkun Üsterci ve Cansu Kır katılım sağladı.
- 20 Kasım 2025 tarihinde, 20 Kasım Nefret Suçlarıyla Mücadele Derneği tarafından, Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü ve derneğin kuruluşunun 1. yılı kapsamında düzenlenen kokteyle TİHV’i temsilen Coşkun Üsterci katılım sağladı.
- 25 Kasım 2025 tarihinde İnsan Hakları Derneği (İHD) İzmir Şubesi Kadın Komisyonu tarafından “25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü” kapsamında düzenlenen basın açıklamasına TİHV İzmir Temsilciliğini de temsilen Nehir Bilece katılım sağladı.
- 25 Kasım 2025 tarihinde “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü” kapsamında Kıbrısşehitleri Caddesinde yapılan gece yürüyüşü ve basın açıklamasına TİHV çalışanı ve gönüllüsü kadınlar katılım sağladı.
- 27 - 30 Kasım 2025 tarihlerinde İzmir Selçuk Şirince’de düzenlenen Uluslararası Ege İnsan Hakları Okulu’na katılım sağlayan Nehir Bilece, aynı zamanda etkinliğin organizasyonda da görev aldı.
- 10 Aralık 2025 tarihinde, BM İnsan Hakları Günü kapsamında, İHD İzmir Şubesi, ÇHD İzmir Şubesi, ÖHD İzmir Şubesi, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Hak İnisiyatifi Derneği, İmece Dostluk ve Dayanışma Derneği, Halkların Köprüsü Derneği, Genç LGBTİ+ Derneği ve TİHV İzmir Temsilciliği tarafından Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde ortak gerçekleştirilen kitlesel basın açıklamasına TİHV çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- 13 Aralık 2025 tarihinde, TİHV Deprem Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği grubu tarafından BM İnsan Hakları Haftası dolayısıyla Hatay Tabip Odası salonunda gerçekleştirilen panelde Coşkun Üsterci sunum yaptı.
- 15 Aralık 2025 tarihinde, Genç LGBTİ+ Derneği hakkında verilen fesih kararını protesto etmek ve dayanışma amacıyla Adalet İçin Hukukçular, Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi, Eşit Yaşam Derneği, Genç LGBTİ+ Derneği, Halkların Köprüsü Derneği, İmece Dostluk ve Dayanışma Derneği, İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği İzmir Şubesi ve TİHV İzmir Temsilciliği Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde ortak bir basın açıklaması gerçekleştirdi. TİHV çalışanları ve gönüllüleri basın açıklamasına etkin katılım sağladı.
- 16 Aralık 2025 tarihinde BM İnsan Hakları Haftası kapsamında, İHD İzmir Şubesi ile ortak olarak Türkan Saylan Kültür Merkezi’nde “Örnek Bir Vaka Üzerinden Türkiye’de İşkence ve İnsan Hakları” başlıklı belgesel gösterimi ve söyleşi gerçekleştirildi. Belgeselci Tunca Öğreten’in “Vatanda İşkence” isimli belgeseli izlendikten Coşkun Üsterci’nin kolaylaştırıcı, Tunca Öğreten, Ümit Biçer ve Nilgün Toker’in konuşmacı oldukları söyleşide başta işkence yasağı olmak üzere insan hakları ihlallerinin güncel boyutu ve cezasızlık olgusu tartışıldı.
- 17 Aralık 2025 tarihinde BM İnsan Hakları Haftası kapsamında İHD İzmir Şubesi ile ortak olarak Fransız Kültür Merkezi’nde “İnsan hakları Mücadelesinde Geçen Bir Ömür: Hüsnü Öndül” başlıklı anma ve söyleşi gerçekleştirildi. Akın Birdal, Günseli Kaya ve Necla Şengül’ün konuşmacı olduğu söyleşide aramızdan ayrılışının birinci yılında sevgili Hüsnü Öndül anıldı. TİHV çalışanları ve gönüllüleri etkin katılım sağladı.
- 17 Aralık 2025 tarihinde BM İnsan Hakları Haftası kapsamında İHD İzmir Şubesi ile ortak olarak düzenlenen insan hakları yürüyüşü, basın açıklaması ve denize karanfil bırakma etkinliğine TİHV çalışanları ve gönüllüleri etkin katılım sağladı.
- 24 Aralık 2025 tarihinde İHD İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyeleri TİHV İzmir Temsilciliği’ni ziyaret etti.

Toplantıda insan hakları haftasında gerçekleştirilen etkinlikler değerlendirildi ve Türkiye'nin güncel insan hakları konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

- 24 Aralık 2025 tarihinde, Halkların Köprüsü Derneği tarafından düzenlenen “Güzel Çarşamba Buluşmaları” kapsamında gazeteci yazar Pınar Öğünç’ün konuşmacı olduğu “Büyük resimde kaybolanları yazmak: Görünenler, gösterilmeyenler, görünmezler” başlıklı söyleşinin kolaylaştırıcılığını Nilgün Toker yaptı.
- 26 Aralık 2025 tarihinde TİHV İzmir Temsilciliği çalışan ve gönüllerinin vakıf binasında bir araya geldiği yeni yıl partisi gerçekleştirildi.
- 28 Aralık 2025 tarihinde, Roboski Katliamı’nın 14. Yıl dönümü nedeniyle DEM Parti İzmir İl Örgütü ve İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Alsancak Kıbrısşehitleri Caddesinde düzenlenen yürüyüş ve basın açıklamasına TİHV çalışanları ve gönüllüleri katılım sağladı.
- Yıl boyunca İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi tarafından her cumartesi dönüşümlü olarak gerçekleştirilen “Hasta Mahpuslara Özgürlük” ve “Kayıplar Bulunsun, Failler Yargılsın” başlıklı basın açıklamaları ve oturma eylemlerine TİHV çalışanları ve gönüllüleri farklı tarihlerde katılım sağladı.

TİHV Van Temsilciliği Etkinlikleri

- 10 Ocak 2025 - Van Emek ve Demokrasi Platformu olarak kaybolduktan sonra cesedi bulunan YYÜ öğrencisi Rojin Kabaiş için yürüyüş ve basın açıklaması düzenledik.
- 10 Ocak 2025 - Van Ekoloji Derneği’nin kongresine katılım sağladık.
- 13 Ocak 2025 - Van Barosunda ÖHD, Van Barosu İHM Hapishane Komisyonu, İHD Van Şubesi, Van TUHAYDER, SES Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği ve Van Hakkari Tabip Odasından oluşan Hapishanelerde Hak İhlallerini İzleme Komisyonu olarak “Van, Ahlat, Patnos, Iğdır ve Karadeniz Bölge Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporu” basın ve kamuoyu ile paylaştık.
- 14 Ocak 2025 - Van Emek ve Demokrasi Platformu’nun düzenlediği “Emeğimize Sahip Çıkıyoruz” mitingine katılım sağladık.
- 15 Ocak 2025 - Van Büyükşehir Belediyesi Göç ve Hukuk Komisyonu vakfımızı ziyaret etti.
- 15 Ocak 2025 - Aryen Kültür Sanat Derneği’nin düzenlediği “Hevî” isimli resim sergisine katılım sağladık.

- 30 Ocak 2025 - İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Av. Fırat Epözdemir’in tutuklanmasını protesto etmek amacıyla Van Barosu Yönetiminin düzenlediği basın açıklamasına katılım sağladık.
- 30 Ocak 2025 - Van Emek ve Demokrasi Platformu birleşenleri olarak Rojava’ya dönük saldırılarda sağlık emekçilerinin ve sivil halkın hedef alınmasını protesto etmek için basın açıklaması gerçekleştirdik.
- 8 Şubat 2025 - Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesinin “Özgürlükçü Hukukçular Biat Etmiyor, Onurlu Barış Mücadelesini Büyütüyor!” şiarıyla gerçekleştirdiği 3. Olağan Genel Kuruluna katılım sağladık.
- 10 Şubat 2025 - Van’da Tevera Jinên Azad (TJA) öncülüğünde “Kadınlar Özgürlüğe Yürüyor” yürüyüşüne gözlemci olarak katılım sağladık.
- 12 Şubat 2025 - Van Emek ve Demokrasi Platformu birleşenleri olarak Van Büyükşehir Belediyesine kayyum ataması girişimi ihtimaline karşı basın açıklaması gerçekleştirdik.
- 17 Şubat 2025 - Van Emek ve Demokrasi Platformu birleşenleri olarak Van Büyükşehir Belediyesine kayyum ataması yapılmasına yönelik basın açıklaması düzenledik.
- 18 Şubat 2025 - Van Büyükşehir Belediyesine atanan kayyum sonucu düzenlenen protestolar da işkence ve kötü muameleyle gözaltına alınan yurttaşlar için Van Adliyesinin önünde İHD Van Şubesi, ÖHD Van Şubesi, Van Barosu, TİHV Van Temsilciliği, Van- Hakkâri Tabip Odasının katılımıyla basın açıklaması gerçekleştirdik.
- 19 Şubat 2025 - Van Büyükşehir Belediyesine atanan kayyum sonrası düzenlenen protestolarda uygulanan işkence ve hukuksuzluklara ilişkin Van Barosu, İHD Van Şubesi, ÖHD Van Şubesi ile hazırladığımız Hak İhlalleri Ön Raporunu basın ve kamuoyu ile paylaştık.
- 28 Şubat 2025 - Kürtçe dil alanında faaliyet yürüten KURDİGEH(KOMELEYA PÊŞVEBIRINA ÇAND Û ZIMAN) derneğinin kongresine katılım sağladık.
- DEM parti öncülüğünde düzenlenen 8 Mart Dünya Kadınlar Günü mitingine katılım sağladık.
- 13 Mart 2025 - Van Barosu, ÖHD Van Şubesi, İHD Van Şubesi, SES Van Şubesi, TUAYDER Van Şubesi ile birlikte “Umut Hakkı ve cezaevlerindeki hak ihlallerini tecrit ve sağlık hakkı bağlamında değerlendirilmesi” temalı panel düzenledik. Panele Av. Ayla AKAT ATA, Av.Erhan ÇİFTÇİLER ve DEM Parti Mv. Heval BOZDAĞ panelist olarak katıldılar.

- Mesleki faaliyetleri nedeniyle yargılanan ÖHD Van Şube yöneticisi Av. Hatice İslamoğlu hakkında 14 Mart 2025 tarihinde Hakkâri 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın karar duruşmasına katılım sağladık.
- 24 Mart 2025 - Van Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz kurumunda mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin Milletvekili Gülderen Varlı, ÖHD Van Şubesi, İHD Van Şubesi, Van Barosu İHM Cezaevi Komisyonu, TİHV Van Temsilciliği ve Van Barosu temsilcilerinden oluşan bir heyet ile birlikte hapishaneye ziyaret gerçekleştirdik.
- 25 Mart 2025 - ÖHD Van Şubesi, İHD Van Şubesi, Van Barosu, TUAYDER Van Şubesi, Van- Hakkâri Tabip Odası ile birlikte İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nun hukuksuz bir şekilde görevden alınmasına ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına ve diğer belediyelere ilişkin gerçekleştirilen operasyonlara karşı yürüyüş ve basın açıklaması gerçekleştirildi.
- 26 Mart 2025 - Eğitim Sen'e yönelik soruşturmalara karşı Eğitim Sen Van Şubesi ile dayanışma amacıyla Eğitim -Sen MYK üyelerinin katılımıyla sendika binası önünde yapılan basın açıklamasına katılım sağlandı.
- 26 Mart 2025 - Van Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz kurumunda mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin Van Barosunda ÖHD, Van Barosu İHM Hapishane Komisyonu, İHD Van Şubesi, Van TUHAYDER, SES Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği ve Van Hakkâri Tabip Odasından oluşan Hapishanelerde Hak İhlallerini İzleme Komisyonunun yapmış olduğu görüşmeler ve gözlemler sonucunda hazırlanan "VAN YÜKSEK GÜVENLİKLİ CEZA İNFAZ KURUMUNDA 09/03/2025 TARİHİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ RAPORU" basın ve kamuoyu ile paylaşıldı.
- 14 Nisan 2025 - İnsan Hakları Derneği Van Şubesi'nin 13. Olağan Genel Kuruluna katılım sağladık.
- 18 Nisan 2025 - Van 5. İdare Mahkemesi'nde görülen, Bahçesaray Belediye Eş Başkanları Ayvaz Hazir ve Nebahat Benek'in yerine 29 Kasım 2024'te kayyım atanmasına karşı idari işlemin iptali istemiyle açılan davanın duruşmasına katıldık.
- 22 Nisan 2025 - Van Kadın Platformu tarafından kentteki şüpheli kadın ölümlerine ilişkin yapılan basın açıklamasına katılım sağlandı.
- 25 Nisan 2025 - ÖHD Van Şubesi, Van Barosu İHM Hapishane Komisyonu, Van TUHAYDER, SES Van Şubesi, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği ve Van Hakkari Tabip Odasından oluşan Hapishanelerde Hak İhlallerini İzleme Komisyonu tarafından "Van, Ahlat, Patnos ve Karadeniz Bölge Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporu" basın ve kamuoyu ile paylaşıldı.
- Van Emek ve Demokrasi Platformu öncülüğünde düzenlenen 1 Mayıs İşçi Bayramına katılım sağladık.
- 22 Mayıs 2025 - ÖHD Van Şubesinin düzenlediği "Hasta Tutsaklara Özgürlük" basın açıklamasına katılım sağladık.
- Yürütücülüğünü vakfımızın yaptığı İHSS projesi kapsamında 1 Haziran 2025 tarihinde Van'da yapılan Doğu Anadolu Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği grubunun toplantısına katılım sağladık.
- Yürütücülüğünü vakfımızın yaptığı İHSS projesi kapsamında 19 Haziran 2025 tarihinde Tatvan'da yapılan Doğu Anadolu Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği grubunun toplantısına katılım sağladık.
- Zeytinlik alanlarının maden aramalarına açılmasını önleyen yasa teklifine karşı Van Ekoloji Derneği tarafından 23 Haziran 2025 tarihinde düzenlediği "Torba Yasa Geçerse Doğa ve Yaşam kaybedecek" basın açıklamasına katılım sağladık.
- ÖHD Van Şubesi, Van Barosu İHM Hapishane Komisyonu, İHD Van Şubesi, Van TUHAYDER, SES Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği ve Van Hakkari Tabip Odasından oluşan Hapishanelerde Hak İhlallerini İzleme Komisyonu tarafından hazırlanan "Van, Ahlat, Patnos, Iğdır ve Karadeniz Bölge Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporu" 26 Haziran 2025 tarihinde basın ve kamuoyu ile paylaşıldı.
- Madımak katliamının yıl dönümünde yaşamını yitirenleri anmak amacıyla 2 Temmuz 2025 tarihinde Van Emek ve Demokrasi Platformu tarafından düzenlenen basın açıklamasına katıldık.
- 3 Temmuz 2025 - İHD Van Şubesinin 13. Kongresinde seçilen yeni yönetimine tebrik ve dayanışma ziyaretinde bulunduk.
- Yürütücülüğünü vakfımızın yaptığı İHSS projesi kapsamında 5 Temmuz 2025 tarihinde Ağrı'da yapılan Doğu Anadolu Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği grubunun toplantısına katılım sağladık.
- 2015'te Suruç'ta IŞİD tarafından katledilen 33 düş yolcusunu anma maksadıyla 20 Temmuz 2025 tarihinde Van Emek ve Demokrasi Platformu platformu tarafından organize edilen anma programına katılım sağladık.
- 27 Temmuz 2025 - Van Ekoloji Derneğinin düzenlemiş olduğu "Doğanın Talanına ve Yıkımına Karşı Zilan Derisinde" yapılan basın açıklamasına katılım sağladık.
- Van Büyükşehir Belediyesi'nde kayyum yönetimi tarafından işlerine son verilen 213 emekçi için DİSK/Ge-

- nel-İş Van Şubesinin çağrısıyla 30 Temmuz 2025 tarihinde düzenlenen basın açıklamasına katıldık.
- 30 Ağustosta 2025 - “1 Eylül Dünya Barış Günü” etkinlikleri kapsamında Van Emek ve Demokrasi Platformu olarak kalıcı ve onurlu bir barış talebini içeren el bildirileri dağıttık.
 - 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinlikleri kapsamında 1 Eylül 2025 tarihinde Van Barosunda Van Emek ve Demokrasi Platformunun diğer bileşenleri ile birlikte panelistlerinin Siyasetçi-Yazar Fatma İzol, Barış Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Tahmaz ve TİHV genel sekreteri Coşkun Üsterci’nin olduğu ‘Müzakere, Demokrasi, Kalıcı Barış’ konulu panel düzenlendi.
 - Van Emek ve Demokrasi Platformu bileşenleri olarak 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinlikleri kapsamında 1 Eylül 2025 tarihinde Sebze Halinden Musa Anter Barış Parkına kadar “Barış Yürüyüşü” düzenlendi.
 - Van Büyükşehir Belediyesi’nde kayyum tarafından işten çıkarılan 223 işçi için DİSK/Genel-İş’in çağrısıyla 10 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirilen yürüyüş ve basın açıklamasına katıldık.
 - Kürtçe hukuk literatürünü geliştirmek ve hukuk alanında çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla Van’da kurulan DADSAZ (Komeleya Vekolîn û Perwerdeya Hiqûqê)’ın 13 Eylül 2025 tarihinde yapılan kongresine katılım sağladık.
 - 14 Eylül 2025 - Bileşeni olduğumuz Van Emek ve Demokrasi Platformu olarak, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin 15-17 Eylül oturumunda “Umut Hakkı” kararlarının uygulanmamasını konu alan basın açıklamasına katılım sağladık.
 - 16 Eylül 2025 - Van Kadın Platformu bileşenlerinin düzenlediği; İran Rejimi tarafından katledilen Jina Mahsa Emîni ve diğer kadınlar için yapılan basın açıklamasına katıldık.
 - DEM Parti’nin “Umut Hakkı İçin Özgürlüğe Yürüyoruz!” şiarıyla Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin 15-17 Eylül tarihlerindeki toplantılarında gündeme alacağı Umut Hakkı için 16 Eylül 2025 tarihinde düzenlenen yürüyüşe gözlemci olarak katıldık.
 - 25 Eylül 2025 - Van Kadın Platformunun düzenlediği; başta Rojin Kabaiş olmak üzere tüm şüpheli kadın ölümlerine dikkat çekmek maksadıyla YYÜ kampüsünde düzenlenen yürüyüş ve basın açıklamasına katıldık.
 - İnsan hakları savunucusu Ayşe Minaz hakkında katıldığı bir taziye nedeniyle propaganda yapma iddiasıyla açılan davanın 25 Eylül 2025 tarihindeki ilk duruşmasına katılım sağladık.
 - 5 Ekim 2025 - Aryen Kültür Sanat Akademisinin düzenlediği “Zamanın İz, Yaşam Hakikatinin İzidir” temalı resim sergisine katılım sağladık.
 - 10 Ekim 2025 - Bileşeni olduğumuz Van Emek ve Demokrasi Platformu’nun düzenlediği 10 Ekim Ankara Gar Katliamı anmasına katılım sağladık.
 - Yürütücülüğünü vakfımızın yaptığı İHSS projesi kapsamında 11 Ekim 2025 tarihinde Kars’ta yapılan Doğu Anadolu Bölgesi Dayanışma ve İşbirliği grubunun toplantısına katılım sağladık.
 - 13 Ekim 2025 - Van Kadın Platformu bileşenlerinin öncülüğünde, şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren YYÜ öğrencisi Rojin Kabaiş için düzenlenen basın açıklamasına katıldık.
 - 16 Ekim 2025 - Gönüllü başvuru hekimimiz Hüseyin Yaviç tarafından Rojin Kabaiş’in ölümü ile ilgili Mezopotamya Haber Ajansına röportaj verildi.
 - 17 Ekim 2025 - Ortakça Derneği’nin düzenlediği “Kadın Emeği, Dayanışma ve Dönüşüm” sergisine katılım sağladık.
 - Van Büyükşehir Belediyesi’nde kayyum tarafından işten çıkarılan 223 işçi için DİSK/Genel-İş’in çağrısıyla 23 Ekim 2025 tarihinde gerçekleştirilen yürüyüş ve basın açıklamasına katıldık.
 - Bileşeni olduğumuz Van Emek ve Demokrasi Platformu olarak, işkence ve kötü muameleye zemin hazırlayan S ve Y tipi (kuyu tipi) hapishanelerin kapatılması için 30 Ekim 2025 tarihinde basın açıklaması gerçekleştirdik.
 - Diyarbakır’da “Amed Sağlık Platformu”nun 9 Kasım 2025 tarihinde düzenlediği toplumsal sağlık için barış çalıştayına katılım sağladık.
 - 22 Kasım 2025 - Van Çocuk Hakları Dayanışma Ağının kuruluş deklarasyonu için organize edilen basın açıklamasına katılım sağlandı. Açıklama öncesinde çocuk haklarına ve oluşturulan dayanışma ağına dair bilgilendirme broşürleri dağıtıldı.
 - Van’da siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşları tarafından uyuşturucu kullanımı ile mücadele amaçlı oluşturulan “Şiyar Be” platformunun 5 Aralık 2025 tarihinde Van AVM önünden Kent parkına kadar yapılan yürüyüşe gözlemci olarak katılım sağlandı.
 - 08 Aralık 2025 - Gönüllü başvuru hekimimiz Hüseyin Yaviç tarafından hasta tutsaklarla ilgili Mezopotamya haber ajansına röportaj verildi.
 - Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van

Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında 10 Aralık 2025 tarihinde sanat sokağında saat 13:00'da yapılan basın açıklamasına katılım sağlandı.

- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında Van Barosunda Sur Belgeseli gösterimi yapıldı.
- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası kapsamında 12-13 Aralık 2025 tarihlerinde Atatürk Sanat Galerisinde İnsan Hakları Resim sergisi gerçekleştirildi.
- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında Van Barosunda 14 Aralık 2025 tarihinde panelistlerinin Vahap Coşkun, Osman İşçi, Gulan Çağın Kaleli'nin olduğu Barış ve Çatışma Çözümleri konulu panel gerçekleştirildi.
- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında 15 Aralık 2025 tarihinde Van Barosunda Engelli Haklarının Tanınması ve Sağlamlılığın Önlenmesinde STK'ların rolü atölyesi düzenlendi.
- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında 16 Aralık 2025 tarihinde Van Barosunda panelistlerinin Medeni Gür, Mehmet Şirin Zorkol ve Dicle Yücekaya Gören'in olduğu Sivil Toplumla Çocuk Hakları; Yerel Sorunlar, Yerel Çözümler paneli gerçekleştirildi.
- Van Barosu, İHD Van Şubesi, TİHV Van Temsilciliği, Van Hakkâri Tabip Odası, ÖHD Van Şubesi, KESK Van Şubeler Platformu ve TMMOB Van İl Koordinasyon Kurulu öncülüğünde organize edilen 10 Aralık İnsan Hakları Haftası programı kapsamında 17 Aralık 2025 tarihinde Atatürk Sanat Galerisinde panelistlerinin Veysi Atay ve Diba Ermiş Keskin'in olduğu İnsan Hakları ve Anadolinde Eğitim; Kimlik, Eşitlik ve Adalet konulu panel gerçekleştirildi.

5. GELECEK ÇALIŞMA DÖNEMİNE DAİR

5.1. TİHV tarihinin ANİ bir şekilde gelişen en büyük finansal sorunu ile baş etme çabaları:

Bilindiği gibi TİHV kuruluşundan itibaren çalışmalarını tüm gönüllü arkadaşların olağanüstü değerli katkılarının yanı sıra zorunlu kimi giderler için finansal katkı sağlayarak sürdürmektedir.

2024 yılı itibarı ile, TİHV'in varlık sebebi olan işkenceye maruz kalanların tedavi ve rehabilitasyon süreçlerin katkı sağlamak ve işkencenin önlenmesine yönelik temel faaliyetlerimiz için gerekli olan finansal kaynağın yaklaşık %70'i İsveç Uluslararası Kalkınma İş Birliği Ajansı (Sida) tarafından karşılanmakta idi. Ne var ki, 9 Temmuz 2024 tarihinde Sida tarafından, 2025 yılı başından itibaren yeni sözleşmelerin yapılmasının askıya alındığı bilgisi iletilmiş idi.

Bu bilginin edinilmesinden sonra, artan ihtiyaçlar da göz önünde tutularak, işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon süreçleri yönelik çalışmaların HER HALÜKARDA sürdürülmesi, dahası etkinleştirilmesi hedefi ile ANİ bir şekilde gelişen böyle bir finansal sorun ile baş edebilmek hedefi ile tüm vakıf ortamında çok kıymetli bir tartışma süreci başlatılmış idi. Kadrolu/kadrosuz tüm gönüllü arkadaşların çok değerli katılım ve katkıları ile yapılan bütünlüklü değerlendirmeler sonucunda 2025 yılında tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının nasıl yürütüleceğine dair **geçici bir çalışma planı** hazırlanmış idi.

Bu kapsamda, 2025 yılı çalışma planı kapsamında, ne yazık ki, tüm kadrolu gönüllü arkadaşlara kadrolu çalışma olanağı yaratılamamış idi (*temel faaliyetler kapsamında tedavi çalışmalarını sürdüren 43 kadrolu gönüllünün 28'i için tam ya da kısmi zamanlı kadro imkanı sağlanabilmiş, kadro olanağı sağlanamayan diğer arkadaşlarımız değişik düzeylerde gönüllü çabalarını sürdürmeye çaba göstermişlerdir*). Gerek insan gücündeki nispi azalma gerekse de hızla pahalılaşmakta olan dışarıdan sağlanan tedavi harcamaları bütçe-
sindeki belirgin azalma gereği göz önüne alınarak 2025 yılı için başvuru sayısı belli ölçüde azaltılarak 450 olarak belirlenmiş idi.

Tüm bu kısıtlılıklara karşın, 2025 yılında TİHV'in varlık sebebi olan işkenceye maruz kalanların tedavi ve rehabilitasyon süreçlerin katkı sağlamak ve işkencenin önlenmesine yönelik temel faaliyetlerimizi, gönüllülüğün belirgin bir şekilde artmasına yanı sıra son derece özverili çabalara dayalı olarak önemli ölçüde ve nitelikli bir şekilde sürdürülmesi sağlanabilmiştir.

Bu vesile ile bu süreçte, esas olarak işkencesiz bir Türkiye ve dünya hayali doğrultusunda değerlere dayalı, olağanüstü özverili çaba gösteren **kadrolu/kadrosuz tüm gönüllü arkadaşlara hepimiz adına içten teşekkürlerimizi paylaşmak isteriz.**

Ancak, 2025 yılı için hazırlanan bu planın gerek önceden hepimizce öngörüldüğü ve her fırsatta açıkça dile getirildiği, gerekse geride bıraktığımız yılın deneyiminin de ortaya koyduğu gibi tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının bütünlüklü ve nitelikli bir şekilde sürdürülmesine izin vermediği çok açıktır.

1 Kasım 2025 tarihinden itibaren ise tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları için çalışma planı hazırlıklarına yine tüm temsilciliklerin katılım ile başlatılmıştır. Ne var ki, 2026 yılına yönelik finans kaynakları açısından tüm bilgilere sahip olunamadığı için bütünlüklü bir değerlendirme yapılabilmesinin olanaklı olamadığı görülmüştür. Bu nedenle, değerlendirmelerin sonucu finansal olanakların ancak izin verebildiği 2025 yılı **geçici çalışma planının 2026 yılının ilk yarısında da sürdürülmesine** karar verilmiştir.

2026 yılının ilk yarısındaki finansal kaynaklarla ilgili gelişmelere dayalı olarak 2026 yılının ikinci yarısından itibaren tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarını bütünlüklü ve nitelikli bir şekilde sürdürebilmek için **kalıcı bir çalışma planının yeniden ele alınması uygun görülmüştür.**

5.2. 2026 yılı başta olmak üzere önümüzdeki döneme yönelik “tedavi projesi” hazırlıkları:

5.2.1. Gönüllü arkadaşlarımızın maddi finansal katkısı

Temel faaliyetlerimizin 2025 yılında sürdürülmesine yönelik çok sayıda gönüllü arkadaşımızın maddi finansal katkısını değerini özel olarak anmak isteriz. 2026 yılında da bu tür katkılar, kimi sınırlıklar olmakla birlikte, ne güzel ki sürdürülmektedir.

5.2.2. Çeşitli ülkelerdeki TİHV Dayanışma Komitelerinin çalışmaları

2024 Temmuz'unda gündeme gelen TİHV tarihinin ANİ bir şekilde gelişen en büyük finansal sorunu ile baş etme çabaları içinde İsveç, İsviçre, Almanya başta olmak üzere çeşitli ülkelerdeki dayanışma komiteleri ile son derece kıymetli çalışmalar yürütülmektedir.

Yürütülmekte olan dayanışma çalışmaları, hele de içinde bulunduğumuz koşullarda, insan hakları ortamı açısından da her açıdan değerli olduğunu belirtmeliyiz.

5.2.3. İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı (Sida) ile TİHV 2025-2029 dönemi Strateji Planı hazırlıkları da gözönünde tutularak, “Vakfın temel varlık sebebi olan, işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyonu, işkencenin tıbbi belgelenmesi, işkencenin önlenmesi, sürmekte olan toplumsal travma ile baş etmeye yönelik bütünlüklü çalışmaların niteliksel ve niceliksel olarak daha da kuvvetlendirilmesi”ni amaçlayan 5 yıllık “Core Funding” anlaşmaya yönelik müzakere süreci hâlen askıdadır. En son olarak 2026 yazına kadar şekilleneceği ifade edilen Sida’nın kendi strateji belirlendikten sonra bu belirlemelere dayalı olarak konu kuşkusuz tüm boyutları ile ele alınacaktır.

5.2.4. Norveç Büyükelçiliği’ne TİHV’in temel çalışmalarını sürdürebilmesi yönelik 2024-2026 dönemine yönelik üç yıllık sözleşme imzalanmıştır. 2027 yılı ve sonrasına yönelik hazırlıklar ise 2026 sonbaharında başlatılacaktır.

5.2.5. Birleşmiş Milletler İşkence Görenler için Gönüllüler Fonu’na 2026 yılı için iletilen “İşkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon projesi” başvurusuna, bu fonun 2026 gelirleri %88 azaldığı için, ne yazık ki olumlu yanıt alınmamıştır. 2027 yılı için başvuru yapılmıştır.

5.2.6. Sigrid Rausing Trust Fund ile vakıf genel çalışmaları için 2026 yılı için iletilen başvurusuna olumlu yanıt alınmıştır. 2027 yılı için de başvuru Eylül sonuna kadar yapılacaktır.

5.2.7. İsviçre’deki Basel Van Dayanışma Derneği’nin Van Referans Merkezi ile sürdürmekte olduğu dayanışma ilişkisine dayalı olarak 2025-2026 yılı için Van tedavi ve rehabilitasyon merkezimizin güçlendirilmesini içeren başvurumuza olumlu yanıt alınmış idi. 2027 yılı ve sonrası için arayışlar sürdürülmektedir.

5.3. İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Desteklenmesi ve Korunması Projesi: (1 Ocak 2025 – 30 Haziran 2028)

Raporun 2.1. bölümünde yer verildiği gibi 1 Ocak 2025 tarihinde başlamış olan İnsan Hakları Aktörlerinin *Salgın Sonrası Dönemde Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi* başlıklı kapsamlı proje 30 Haziran 2028 tarihine kadar sürecektir.

5.4. Barış ve İnsan Hakları Projesi hazırlıkları:

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından, İnsan Hakları ve Demokrasi Tematik Programı kapsamındaki çalışmalar için; İHD’nin “başvuru sahibi”, İnsan Hakları Ortak Platformu (KAGED/İHOP) ile TİHV’nin ise “ortak başvuru sahipleri” olarak yer alacağı bir proje başvurusunun hazırlanması amacıyla davette bulunulmuştur.

Barış ve İnsan Haklarının öncelikli alan olarak belirlendiği bu Programın davet mektubunda yer verilen özel hedefi “Barış inşa sürecinde sivil alanın genişletilmesi ve insan hakları perspektifinden çatışma çözümüne katkı sağlanması” olarak ifade edilmektedir.

Bu kapsamda hazırlıklar henüz başlangıç aşamasındadır.

Bu çerçevede, TİHV’in çalışma alanları kapsamında; 40 yıldan uzun bir zaman önce başlayan çatışma ve şiddet ortamında işkence yasağı ihlallerine maruz kalanlar ile başta 30 yıl gibi uzun süreli hapis yaşamının ardından tahliye edilenler olmak üzere, hapishanelerde sağlık hakkına erişimleri ihlal edilen kişilere yönelik tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının güçlendirilmesi; ayrıca ağır ve ciddi insan hakları ihlallerinin yol açtığı toplumsal travmayla baş etmeye dönük bütünlüklü programlara katkı sunulması amacıyla, özellikle Diyarbakır Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi’nin tahkim edilmesini de içeren bir hazırlık planlanmaktadır.

TAHMİNİ BÜTÇE

A-GELİRLER	145.275.032,90
1. Proje Bağışları	139.893.094,21
1.1. Temel Faaliyet	20.554.982,04
Sigrid Rausing Trust	12.554.366,00
Norveç Büyükelçiliği	4.641.450,00
Basel Dostluk Derneği	2.653.079,68
İsviçre Savaş Travması Vakfı	706.086,36
1.2. Diğer Proje Bağışları ve Katkıları	119.338.112,17
Avrupa Birliği - İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi Projesi	119.338.112,17
2. Diğer Gelirler	5.381.938,69
2.1. Diğer Bağışlar	100.000,00
2.2. Kira Gelirleri	204.000,00
2.3. Vakıf Özkaynağı	5.077.938,69
B- GİDERLER	145.275.032,90
1. Proje Giderleri	145.275.032,90
1.1. Temel Faaliyet	25.632.920,73
1.1.1. Ücretler	13.468.295,67
1.1.2. Ücret Dışı Sabit Giderler ve Faaliyet Giderleri	12.164.625,07
1.2. İnsan Hakları Aktörlerinin Taban Merkezli Bir Yaklaşımla Korunması ve Desteklenmesi	119.338.112,17
1.2.1. Ücretler	17.949.244,50
1.2.2. Ücret Dışı Sabit Giderler ve Faaliyet Giderleri	101.388.867,67
2. Proje Dışı Giderler	304.000,00
2.1. Muhtelif Giderler	304.000,00
GELİR GİDER FARKI	0,00

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

01/01/2025-31/12/2025 AYRINTILI GELİR TABLOSU

GELİR TABLOSU	ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM
A- Brüt Satışlar	85.089.584,27	49.486.940,33
1- Diğer Gelirler	1.578.452,12	989.106,04
2- Bağış ve Yardımlar	83.511.132,15	48.497.834,29
C- NET SATIŞLAR	85.089.584,27	49.486.940,33
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	84.131.522,50	49.944.712,96
1- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	84.131.522,50	49.944.712,96
Brüt Satış Kârı veya Zararı (-)	958.061,77	-457.772,63
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)	785.698,69	1.231.548,97
1- Genel Yönetim Giderleri (-)	785.698,69	1.231.548,97
Faaliyet Kârı veya Zararı (-)	172.363,08	-1.689.321,60
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	761.846,29	7.301.298,73
1- Faiz Gelirleri	1.874,82	2.828,62
2- Kambyo Kârları	759.971,47	7.298.470,11
G- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	932,40	10.384,61
1- Kambyo Zararları (-)	932,40	10.384,61
Olağan Kâr veya Zarar	933.276,97	5.601.592,52
I- OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR	156.630,20	304.641,48
1- Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar	156.630,20	304.641,48
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	1.788.447,70	3.920.130,65
1- Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	1.662.168,51	3.799.501,71
2- Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	126.279,19	120.628,94
Dönem Kârı veya Zararı	-698.540,53	1.986.103,35
K- DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)	0,00	0,00
Dönem Net Kârı veya Zararı	-698.540,53	1.986.103,35

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 2025 İŞLETME AYRINTILI BİLANÇO

Tarih: 06/05/2026

Dönem: 2025

AKTİF (VARLIKLAR)			PASİF (KAYNAKLAR)		
	Önceki Dönem	Cari Dönem		Önceki Dönem	Cari Dönem
I- Dönen Varlıklar	31.552.058,96	38.128.330,28	I- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	2.661.281,50	1.735.638,87
A-Hazır Değerler	31.320.363,16	36.839.612,57	B-Ticari Borçlar	941.891,37	598.119,15
1-Kasa	4.418,60	7.303,16	1-Satıcılar	941.891,37	598.119,15
3-Bankalar	31.315.944,56	36.832.309,41	C-Diğer Borçlar	54.235,02	55.350,45
C-Ticari Alacaklar	10.006,30	10.006,30	4-Personele Borçlar		
5-Verilen Depozito ve Teminatlar	10.006,30	10.006,30	5-Diğer Çeşitli Borçlar	54.235,02	55.350,45
D-Diğer Alacaklar		1.254.374,66	F-Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	1.665.155,11	1.082.169,27
5-Diğer Çeşitli Alacaklar		1.254.374,66	1-Ödenecek Vergi ve Fonlar	690.097,82	367.461,34
E-Stoklar	186.689,50		2-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	961.076,29	700.743,93
7-Verilen Sipariş Avansları	186.689,50		4-Ödenecek Diğer Yükümlülükler	13.981,00	13.964,00
H-Diğer Dönen Varlıklar	35.000,00	24.336,75	III- Öz Kaynaklar	31.786.667,25	39.627.621,81
5-İş Avansları	35.000,00	24.336,75	A-Ödenmiş Sermaye	679,43	679,43
II- Duran Varlıklar	2.895.889,79	3.234.930,40	1-Sermaye	679,43	679,43
A-Ticari Alacaklar	4.934,95	147.608,10	C-Kar Yedekleri	19.701.807,04	25.556.658,25
5-Verilen Depozito ve Teminatlar	4.934,95	147.608,10	5-Özel Fonlar	19.701.807,04	25.556.658,25
D-Maddi Duran Varlıklar	2.809.115,55	3.005.483,01	D-Geçmiş Yıllar Karları	14.740.564,26	14.740.564,26
3-Binalar	1.097.694,85	1.097.694,85	1-Geçmiş Yıllar Karları	14.740.564,26	14.740.564,26
6-Demirbaşlar	1.711.420,70	1.907.788,16	E-Geçmiş Yıllar Zararları (-)	1.957.842,95	2.656.383,48
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar	81.839,29	81.839,29	1-Geçmiş Yıllar Zararları	1.957.842,95	2.656.383,48
1-Haklar	64.425,07	64.425,07	F-Dönem Net Karı (Zararı)	698.540,53	1.986.103,35
5-Özel Maliyetler	17.414,22	17.414,22	1-Dönem Net Karı		1.986.103,35
			2-Dönem Net Zararı (-)	698.540,53	
AKTİF TOPLAM	34.447.948,75	41.363.260,68	PASİF TOPLAM	34.447.948,75	41.363.260,68

TİHV GENEL MERKEZİ

Kızılay Mahallesi Sümer 2 Sokak No: 36/16 5. Kat
Kızılay 06420 Çankaya - ANKARA / TÜRKİYE
+90 (312) 310 66 36 (pbx)
+90 (312) 310 64 63 (faks)
tihv@tihv.org.tr

TİHV DİYARBAKIR TEMSİLCİLİĞİ

Yenişehir Mahallesi, Lise Caddesi, Eyyüp Eser Apartmanı, No: 8/2
Yenişehir - DİYARBAKIR / TÜRKİYE
+90 (412) 228 26 61
+90 (412) 228 24 76
diyarbakir@tihv.org.tr

TİHV İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ

Bozkurt Mah. Türkbeyi Sokak, Ferah Apt. No:113/6,
Kurtuluş, 34375 Şişli - İSTANBUL / TÜRKİYE
+90 (212) 249 30 92
+90 (212) 293 43 33 (faks)
istanbul@tihv.org.tr

TİHV İZMİR TEMSİLCİLİĞİ

Alsancak Mah. 1471. Sokak, Kenet 1 Sitesi No:1/1-2,
35220 Konak - İZMİR / TÜRKİYE
+90 (232) 463 46 46
+90 (232) 463 91 47 (faks)
izmir@tihv.org.tr

TİHV VAN TEMSİLCİLİĞİ

Şerefiye Mah. Santral 6. Sokak Haydaroğlu İş Merkezi
B- Blok No:24/25 Kat:2,
65100 İpekyolu - VAN / TÜRKİYE
+90 (432) 214 11 37
+90 (432) 215 12 61 (faks)
van@tihv.org.tr